

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Дипломатична
академія
України

University of
Reading

Uniwersytet
Pomorski
w Słupsku

ECU
EDITH COWAN
UNIVERSITY

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ

Університет Редінгу (Велика Британія)

Поморський університет у Слупську (Польща)

Університет імені Едіт Кован (Австралія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«МІЖНАРОДНА І КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ:

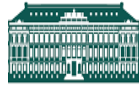
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ»

14 травня 2026 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Дипломатична
академія
України

University of
Reading

Uniwersytet
Pomorski
w Słupsku

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка
при Міністерстві закордонних справ
Університет Редінгу (Велика Британія)
Поморський університет у Слупську (Польща)
Університет імені Едіт Кован (Австралія)

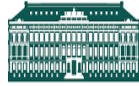
**Збірник матеріалів
II Міжнародної
науково-практичної конференції
«Міжнародна і крос-культурна
комунікація
у формуванні іміджу держави:
стратегії розвитку»**

14 травня 2026 р.

Київ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Дипломатична
академія
України

Uniwersytet
Pomorski
w Słupsku

NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE
Faculty of Humanities and Pedagogy
Department of Philosophy and International Communication

Department of Philosophy and International Communication
Hennadiy Udoenko Diplomatic Academy of Ukraine
under the Ministry of Foreign Affairs
University of Reading (United Kingdom)
Pomeranian University in Slupsk (Poland)
Edith Cowan University (Australia)

**PROCEEDINGS OF THE SECOND
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE «INTERNATIONAL AND CROSS-
CULTURAL COMMUNICATION IN SHAPING A
STATE'S IMAGE: DEVELOPMENT STRATEGIES»**

May 14, 2026

Kyiv

УДК
316.77(100)303.446.2:17.022.1(477)
М58

Міжнародна і крос-культурна комунікація у формуванні іміджу держави: стратегії розвитку: зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. (Київ, 14 травня, 2026 р.) / ред. В. Шинкарук, І. Вакулик. Київ: Міленіум, 2026. 230 с.

Збірник укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку», що її провела кафедра філософії та міжнародної комунікації гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

The collection is compiled on materials of the International scientific and practice conference «International and intercultural communication in shaping Ukraine's image: development strategies» a held by the Department of Philosophy and International Communication of the Faculty of Humanities and Pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. All the materials are synchronized with the guidelines of the conference.

Forscientists, lecturers, postgraduates, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук В.Д., д-р філ. наук, проф. (голова); Вакулик І.І., канд. філ. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 8 від 16.04.2026

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, покликання на них і засвідчують відсутність плагіату.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2026 © Автори, 2026

«А ви думали, що Україна так просто. Україна – це супер. Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни».

Ліна Костенко

ЗМІСТ

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

<i>Андрій ГОЛЬЦОВ. Міжнародні комунікації в геополітичному вимірі</i>	12
<i>Олег ДАНИЛЬЯН, Олександр ДЗЬОБАНЬ. Трансформація глобального діалогу: екзистенційні та соціокультурні виклики штучного інтелекту у міжкультурному середовищі</i>	13
<i>Василь ШИНКАРУК. Міжнародна комунікація як інструмент формування позитивного іміджу держави на глобальній арені</i>	14
<i>Olena BALALAIIEVA. Ukraine's reputation according to global indices</i>	16
<i>Alina BILOUS. Intercultural communication in the context of globalization: philosophical, educational and linguistic approaches</i>	17
<i>Світлана ГЕЙКО. Теоретичні засади поняття міжнародної комунікації як чинника формування суб'єктності держави</i>	18
<i>Тарас ГОРБАТЮК. Глобалізація комунікативного простору: виклики та перспективи</i>	19
<i>Валентина КУЛЬТЕНКО. Комунікація як фактор глобалізації: філософський та соціокультурний виміри</i>	20
<i>Світлана ЛИТВИНСЬКА. Алгоритмічна колонізація чи глобальний діалог: як штучний інтелект трансформує культурні коди світових медіа</i>	23
<i>Аліна СУПРУН. Сучасні комунікаційні процеси у міжкультурних середовищах</i>	24
<i>Вікторія ХВИСТ. Міжнародна комунікація на пострадянському просторі в умовах глобалізаційних трансформацій</i>	25
<i>Наталія ШИНКАРУК. Крос-культурна дипломатія в системі стратегій іміджевої політики держави</i>	26
<i>Олена ЯЛОВА. Імідж України у світі. Сучасний стан, перспективи та виклики</i>	28
<i>Світлана ЯШНИК. Трансформація соціокультурних норм сучасного суспільства під впливом глобальних стандартів нетерпимості до гендерно зумовленого насильства</i>	31

КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: БАР'ЄРИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

<i>Валерія ЛИМАР. Комунікативні стилі політичних лідерів у міжнародних відносинах</i>	34
<i>Василь ШИНКАРУК. Роль крос-культурної комунікації в адаптації та інтеграції іммігрантів</i>	35
<i>Лідія ШИНКАРУК. Аспекти крос-культурної комунікації в умовах російсько-української війни</i>	36
<i>Євгенія БОДНАР. Крос-культурна комунікація: бар'єри та шляхи їх подолання</i>	38
<i>Людмила ЛАНОВІЮК. Український наратив у Латинській Америці: подолання бар'єрів російської пропаганди в іbero-американському світі</i>	39
<i>Ірина МАТВИЄНКО. Міжкультурна комунікація як простір взаєморозуміння</i>	41
<i>Оксана ПРИТИКА. Крос-культурна підготовка як інструмент стимулювання навчально-професійної мотивації студентів-агробіологів</i>	42
<i>Дмитро ЧОРНОМОРДЕНКО. Крос-культурні аспекти формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців</i>	44

<i>Олександра ШИНКАРУК. Формування позитивного іміджу України засобами крос-культурної комунікації</i>	45
РОЛЬ МЕДІА В МІЖНАРОДНІЙ ТА КРОС-КУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ	
<i>Diana PROTSIV. New professional roles of Ukrainian teachers during the war</i>	46
<i>Indira RENSKA. Language of business media communication: teaching english to future journalists in a global context</i>	48
<i>Олеся АНДРУЩЕНКО. Роль медіа та цифрових платформ у легітимації політико-правових процесів: міжнародно-правовий вимір</i>	49
РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕГОВОРАХ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	
<i>Ірина ГАБРО. Виклики перекладу на дипломатичних зустрічах високого рівня</i>	51
<i>Михайло СОПІГА. Роль перекладачів у міжнародних переговорах: виклики та рішення</i>	52
<i>Мирослава ЧЕПУРНА. Роль перекладача між українським бізнесом та міжнародними партнерами в умовах війни та післявоєнного відновлення</i>	53
ФІЛОСОФСЬКІ, ОСВІТНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	
<i>Tetyana POSNOVA-RUBERY. Rethinking educational communication: asynchronous learning in times of crisis and change</i>	54
<i>Bujar ADILI, Jehona RUSHIDI-REXHEPI, Makfirete AMETI, Gzim XHAMBAZI. Teachers' perspectives on the pedagogical value of literary texts in language development: a comparative study of Albanian language and EFL teachers in North Macedonia</i>	56
<i>Наталія МАХИНЯ. Освітньо-наукова дипломатія: перспективи та виклики для вітчизняних ЗВО</i>	57
<i>Svitlana KHRYSYTIUK. The role of diplomatic, educational, and cultural instruments in shaping a state's international image and global security positioning</i>	59
<i>Inna SAVYTSKA. Philosophy of education and cross-cultural consciousness of future professionals</i>	61
<i>Dmytro TERIAIEV. Phonetic, linguistic and educational dimensions of cross-cultural communication: ukrainian language teaching in a slovak academic environment</i>	61
<i>Сергій АСАТУРОВ. «Король шурів» в інформаційному полі Росії</i>	63
<i>Ірина ВАКУЛИК. Особистість педагога як медіатора крос-культурної взаємодії</i>	64
<i>Вікторія ЗАЯРНА. Полікультурна комунікативна компетентність майбутніх фахівців аграрної галузі як інструмент міжнародної взаємодії</i>	65
<i>Тетяна КИЧКИРУК. Освітній простір як фактор формування міжкультурного діалогу</i>	67
<i>Василь КОСТИНЮК. Діалог культур у системі вищої освіти як чинник національного самопізнання студентської молоді</i>	68
<i>Тарас ЛУЩАН. Формування крос-культурної компетентності майбутніх педагогів</i>	69
<i>Галина НАВЧУК. Окличні речення в аспекті крос-культурної комунікації</i>	71
<i>Ігор ОСТАШ, Андріана БІЛА. Переклади арабською мовою як інструмент культурної дипломатії України: досвід діяльності посольства України в Лівані (2016-2022 рр.)</i>	72

<i>Андрій СІРКО. Інформаційна війна та пропаганда в міжнародній комунікації: вплив на свободу вибору та самодостатність особистості на прикладі війни в Україні</i>	74
<i>Оксана ЧОРНОУС. Значення антропонімів у міжкультурній комунікації фахівців</i>	76

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ТА ПРОПАГАНДА В МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

<i>Тетяна ГАРДАШУК. Роль наукової експертизи та комунікації в умовах невизначеності</i>	77
<i>Віра ДОДОНОВА. Життєві сценарії українських біженців</i>	79
<i>Юрій КАЛИНОВСЬКИЙ. Культурний супротив українського народу в інформаційних війнах сучасності</i>	81
<i>Олена ЛЮБОВЕЦЬ. Історична політика рф як складова інформаційної війни проти України</i>	82
<i>Людмила ОМЕЛЬЧЕНКО. Інформаційний вплив на психологічний добробут здобувачів вищої освіти в часі війни</i>	84
<i>Олександр ПОВЕДА. Пропагандистська діяльність Росії в Сербії після початку повномасштабного вторгнення в Україну</i>	85
<i>Ірина СИДОРЕНКО. Культурна пам'ять у просторі інформаційного протистояння: від колективних наративів до «війн за авторів»</i>	86
<i>Ольга ТИМОШЕНКО. Дезінформація та фейкові новини як виклик етиці віртуального спілкування в крос-культурному просторі</i>	87

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНУ ТА КРОС-КУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЇ

<i>Oksana CHAIKA. AI governance and digital ethics in shaping a state's international image: the role of language, transparency, and cross-cultural communication</i>	89
<i>Iliana VLADLENOVA. The problem of communication in the digital environment: the digital panopticon (foucauldian discourse analysis)</i>	90
<i>Наталія ЗАЙЦЕВА, Світлана ЩЕРБИНА. Крос-культурна віртуальна комунікація: комунікативні виклики та стратегії їх подолання</i>	91
<i>Євген КАЛІНІЧЕНКО. Цифрова компетентність освітнього лідера як ресурс крос-культурної комунікації та м'якої сили України</i>	92
<i>Олена ЛАУТА. Цифрові платформи як інструмент крос-культурного діалогу: комунікаційні стратегії просування державного бренду</i>	94
<i>Іван ФЕДЬОВИЧ. Трансформація комунікації в технетронну еру</i>	95
<i>Людмила ШАНАЄВА-ЦИМБАЛ. International communication in the age of digital technologies: opportunities and risks</i>	96
<i>Лідія ЧЕРЕДНИК. Цифрові технології як інструмент розвитку навичок крос-культурної комунікації</i>	98

ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

<i>Микита ГЕРАЩЕНКО. Крос-культурна комунікація як чинник підвищення конкурентоспроможності в умовах сучасної економіки</i>	100
<i>Віктор ПОГНЕРИБКО. Міжнародна комунікація як чинник ефективності діяльності малих і середніх підприємств аграрного сектору України</i>	101
<i>Святослав ЮСОВ. Внутрішня й зовнішня комунікація під час аварії на Чорнобильській АЕС (кінець квітня – початок травня 1986 р.)</i>	103

Молоді науковці

Oleksandra ARTAMONOVA. <i>The dynamics of multilingual communication: the impact of cultural code on translation, politics, and education</i>	105
Karina BARANOVSKA. <i>Features of intercultural communication in the era of globalization</i>	106
Sofia BERDES. <i>Digital communications and social media as tools for shaping a country's international image</i>	108
Valeriia BILOTSEKOVETS. <i>The role of nonverbal communication in international negotiations: challenges for interpreters</i>	109
Violetta CHERCHINETS. <i>English as a global lingua franca in intercultural communication</i>	110
Daria DOBRUTSKA. <i>The influence of technical translation accuracy on cross-border trade agreements</i>	112
Sofia DROZDYAK, Hanna MEDIANYK. <i>Cultural barriers in international communication and ways to overcome them</i>	113
Semen DUBAS. <i>Language revitalisation as a cross-cultural communication strategy: the ukrainian case under wartime conditions</i>	114
Andrii GAPONENKO. <i>Scientific documentation and cross-cultural communication as instruments of state image formation</i>	116
Roman GLADKY. <i>The influence of foreign media and applications on the formation of communication habits of ukrainian youth</i>	117
Uliana HARKAVENKO. <i>Ukraine's digital diplomacy in the russia-ukraine war: transforming diplomatic practice in the 21st century</i>	118
Kristina HAUCHUS. <i>English in international business communication</i>	120
Pavlo HONCHARENKO. <i>The role of the media in shaping a country's international image</i>	121
Vadym HOROVY. <i>Economic and legal aspects of Ukraine's cooperation with ASEAN</i>	122
Roman HRYBENKO. <i>Diplomatic speeches in translation</i>	124
Anna KHARCHENKO. <i>Lexical translation transformations in diplomatic texts</i>	125
Yuliia KHYZHNIAK. <i>Translation transformations in international relations discourse: a comparative analysis of political speeches</i>	126
Oleksandra KHRYSTENKO. <i>Translating digital governance: how «Diia» is lexicalised and interpreted in global discourse</i>	127
Oleksandra KRYLOVA. <i>The United States–Ukraine relations in the context of globalized international communication</i>	129
Vitalina KUKHAR. <i>The phenomenon of 'voluntary ukrainianization': factors behind the rising popularity of ukrainian-language content</i>	130
Diana MAISTRENKO. <i>The role of social media in shaping a country's image abroad</i>	132
Dmytro MEDIUKH. <i>Problems and prospects of professional education development in Ukraine</i>	134
Dmytro MOISYK. <i>Lexical translation transformations in diplomatic texts</i>	135
Olha MOTORNA. <i>From «Stop Killings» to «Meaningful Peace»: how translation shapes geopolitical narrative in the joint statement by Ukraine, EU and 36 States</i>	136
Leila NASIROVA, Hanna MEDIANYK. <i>Evolution of diplomatic communication from official correspondence to digital platform</i>	138
Kristina NIKITCHUK, Hanna MEDIANYK. <i>Positive and negative aspects of propaganda in the system of international communication</i>	139
Danylo PAVLYK. <i>The role of translators in international negotiations</i>	140
Zlata PYROZHKO. <i>Translation challenges in humanitarian and conflict settings: cultural sensitivity, neutrality, and precision in safety instructions</i>	141

Olexandra POPOVYC. <i>Communication barriers in international social work: linguistic and cultural dimensions</i>	143
Alla RENSKA, Oleksandr BONDARENKO. <i>Die krimtatarische Sprache als Instrument strategischer Kommunikation und Übersetzung im Prozess der internationalen Imagebildung der Ukraine</i>	145
Daryna REVENKO. <i>The interpreter as a mediator in international negotiations: challenges, ethical dilemmas, and resolution strategies</i>	146
Hanna RUDYK. <i>How Ukrainian teachers reconstruct learning environments for internally displaced children</i>	148
Yuliia RUDYK, Yaroslav RUDYK. <i>Managing international partnerships through digital communication tools</i>	149
Anna SAVITSKA. <i>Propaganda as a tool of influence in the modern information environment</i>	151
Anastasiia SHKOVYRA. <i>From translation memory to translation decision: how cloud-based cat systems change the translator's workflow</i>	152
Kateryna SOLONETS. <i>English-language discourse in shaping Ukraine's International image</i>	154
Iryna SUSHKO. <i>Features of translation transformations in translating materials of international organizations</i>	154
Yelyzaveta USYK. <i>Ukraine online: how digital messaging changed international perception during the war</i>	156
Veronika VEBER. <i>Strategic framing and translational transformations in political discourse: analyzing president Zelensky's address to the European council</i>	157
Kateryna VOLIANSKA. <i>Translation techniques in Ukrainian musical culture as a tool of international communication and state image formation</i>	158
Hanna VOLNA. <i>Constructing national identity through linguistic choices</i>	160
Albina VORONKINA. <i>Digital and ai tools in wartime education</i>	161
Anastasiia YOSYPENKO. <i>UK – Ukraine communication: diplomatic and cultural dimensions</i>	163
Mariia YULOVSKA. <i>Translation of diplomatic discourse in conditions of war and reconstruction</i>	164
Ruslan ZILKO. <i>Digital translation practices in wartime Ukraine</i>	166
Ольга БАЛІЦЬКА. <i>Концепт філософії серця як стрижень духовності українців</i>	167
Анна БЕРЕЗНА. <i>Феномен атрибуції в крос-культурній комунікації</i>	168
Артемій БІЛЯЄВ. <i>Міжнародна комунікація в епоху глобалізації</i>	169
Крістіна БОНДАРЕВА. <i>Вплив національних ментальних моделей на ефективність міжкультурної ділової комунікації</i>	169
Арсеній ВИННИК. <i>Технократія як модель політичного устрою: принципи, історичний розвиток, переваги над демократією та перспективи інтеграції у сучасному світі</i>	171
Вероніка ВЕБЕР. <i>Конкуренція стратегій США, ЄС та Китаю в центральній Азії: інструменти впливу та їх ефективність</i>	172
Марія ВОЛОЧАЄВА. <i>Цифрова дипломатія як інструмент формування іміджу країни</i>	173
Валерія ГАЛЄЄВА. <i>Роль перекладачів у міжнародних переговорах: виклики та рішення</i>	174
Софія ГЕРАСИМЕНКО. <i>Європейська інтеграція як стратегічний напрям розвитку вищої освіти України</i>	176
Анастасія ДРАЧ. <i>Мовна асиміляція латинських запозичень у національних ветеринарних школах: крос-культурний аспект</i>	177
Анастасія ЖУРАВЕЛЬ. <i>Механізми та інструменти інноваційної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави</i>	178

Вікторія ІВЛЄВА. Агропродовольча дипломатія у подоланні глобальних продовольчих викликів	180
Руслана КАРНАУХ. Проблема цифрової дегуманізації в міжнародному діалозі	181
Ніна КАТИРИНІЮК. Вплив культурних відмінностей на ефективність міжнародної комунікації	182
Вікторія КИЧКИРУК. Освітній простір як ключовий чинник розвитку крос-культурного діалогу	183
Анастасія КОВАЛЬЧУК. Вплив інформаційних війн на імідж держави	184
Дмитро КОВАЛЬЧУК. Стратегії міжнародної комунікації у формуванні позитивного образу держави	185
Олександра КОНОНЕНКО. Нейтральні води: як уникнути конфліктів	187
Леся КУРАНДА. Сучасний студент як суб'єкт освітнього діалогу	188
Ангеліна КУШНИРЕНКО. Вплив культурних стереотипів на сприйняття держави у світі	189
Анастасія МЕЛЬНИЧУК. Формування позитивного міжнародного іміджу держави в умовах цифрових комунікацій	190
Влада МОЛЧАНОВА. Європейська інтеграція України: виклики, перспективи та соціальні аспекти	191
Діана МОСКАЛЕНКО. Цифрова дипломатія як сучасний інструмент формування іміджу держави	192
Ольга МОТОРНА. Роль міжнародної комунікації у формуванні аграрної політики та впровадженні інновацій	193
Інна НЕВСЬКА. Правова термінологія у міждисциплінарній комунікації	194
Анна НЕЧИТАЙЛО. Соціально-психологічні аспекти крос-культурної комунікації в соціальній роботі	195
Євгенія ОВДІЄНКО. Еволюція етичної думки в контексті проблем крос-культурної комунікації	196
Вікторія ПАЦЕЛЯ. Міжнародна комунікація: використання латини в юридичній сфері	198
Степан ПЕРЕЛИГІН. Діалог людини і штучного інтелекту	199
Дар'я ПИЛИПЕНКО. Політика згуртування Європейського Союзу: виклики та перспективи до 2027 року	199
Уляна ПОЛІЩУК. Використання штучного інтелекту у створенні та викритті фейкової інформації під час війни в Україні	201
Марія РАЄВСЬКА. Нові комунікативні виклики часу турбулентності	202
Анастасія РЕМЕЗОВСЬКА. Роль крос-культурної комунікації у формуванні позитивного іміджу держави на міжнародній арені	203
Юлія РЯБОКОНЬ. Комунікація як інструмент формування міжнародного іміджу держави	204
Аліна СЕБЕСТИЯНСЬКА. Соціально-економічна інклюзія в ЄС: механізми реалізації та перспективи	205
Назар СІРИЙ. Механізми управління та багаторівневе врядування в реалізації регіональної політики ЄС	207
Єва СТОЛЬНІКОВА. Дихотомія «чоловічого» і «жіночого» в регіональному медіадискурсі	208
Ірина СУШКО. Продовольча безпека: вплив глобальних криз на аграрну дипломатію	209
Михайло ТУРЕВИЧ. Роль латинської термінології у верифікації наукових наративів	211
Христина ФАРАФОНОВА. Міжнародні відносини та політика	211

<i>Анна ФЕЩЕНКО. Соціальні інновації як фактор розвитку інклюзивного суспільства в Європейському Союзі</i>	212
<i>Вікторія ЦИГАНЕНКО. Психологічні аспекти використання автоматизованого перекладу в дипломатичному дискурсі</i>	214
<i>Діана ЧЕРНЕНКО. Збереження психічного здоров'я особистості в епоху глобалізації</i>	214
<i>Уляна ШЕВЧУК. Вплив соціальних мереж на міжнародний імідж держави</i>	215
<i>Лідія ШИНКАРУК. Психологічні аспекти ефективної крос-культурної комунікації</i>	216
<i>Станіслав ШКЛЯР. Роль перекладачів у міжнародних переговорах: виклики та рішення</i>	217
<i>Софія ШУМНИК. Крос-культурна еволюція рецепта: від магічного тексту до юридичного документа</i>	219
Відомості про авторів	221

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Андрій ГОЛЬЦОВ

МІЖНАРОДНІ КОМУНІКАЦІЇ В ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ВИМІРІ

У третьому десятилітті XXI ст. міжнародні комунікації набули особливо важливого значення у контексті геополітичних трансформацій у світі загалом та окремих регіонах, посилення інформаційного протиборства між державами, а також формування інститутів наднаціонального управління на різних ієрархічних рівнях. Розвиток комунікаційних процесів дедалі більше впливає на формування міжнародної громадської думки, ступінь легітимізації політичних рішень, тенденції розвитку міжнародного співробітництва. Сучасні комунікаційні технології значною мірою розширили можливості взаємодії між суб'єктами міжнародних відносин і, водночас, посилили нові виклики, пов'язані з інформаційним протиборством, маніпуляціями громадською думкою, поширенням дезінформації та використанням інформаційних ресурсів у геополітичній боротьбі. У результаті, міжнародні комунікації перетворюються на дуже важливий чинник трансформації геополітичного порядку.

Геополітичний вимір міжнародних комунікацій пов'язаний, передусім, із використанням інформаційних та комунікаційних ресурсів для реалізації зовнішньополітичних інтересів держав світу. Через дипломатичні канали, міжнародні медіа, публічну дипломатію та стратегічні комунікації держави формують свій зовнішній імідж, просувають власні геополітичні інтереси та намагаються впливати на розвиток міжнародних відносин у регіонах та світі загалом. Водночас, міжнародні комунікації дедалі частіше постають в якості інструментів геополітичного протиборства, коли інформація використовується державами для досягнення своїх геостратегічних цілей, зокрема шляхом проведення медійних кампаній, пропаганди та інформаційних операцій щодо інших країн.

Глобалізація інформаційного простору, розвиток цифрових технологій та зростання ролі масових комунікацій спричиняють суттєві трансформації у взаємодії між державами. У системі міжнародних відносин комунікаційні аспекти геополітики набувають дедалі більшого значення. Відповідно, стратегічні комунікації держави постають як важливий інструмент реалізації її зовнішньополітичних інтересів. Вони мають поєднувати інформаційні, дипломатичні та комунікаційні ресурси держави з метою формування сприятливого міжнародного інформаційного середовища та просування її геополітичних інтересів. Загалом стратегічні комунікації можуть трактуватися як системна діяльність державних інститутів, спрямована на узгоджене використання інформаційних, дипломатичних, медійних та інших комунікаційних інструментів для досягнення довгострокових геостратегічних цілей. Отже, стратегічні комунікації покликані об'єднувати до цілісної системи різні форми комунікативної діяльності держави, зокрема, інформаційну геополітику, міжнародні медіакомунікації, різноманітні засоби офіційної, а також публічної дипломатії.

Важливою геополітичною функцією стратегічних комунікацій є формування та поширення певних ключових наративів для зовнішньої аудиторії. Держави використовують комунікаційний інструментарій для створення саме таких інтерпретацій міжнародних явищ та процесів, які відповідають їхнім геополітичним інтересам. Наприклад, подібні наративи можуть стосуватися питань міжнародної безпеки, позитивних чи негативних аспектів економічної співпраці або регіональної інтеграції, захисту національної ідентичності тощо. Через міжнародні медіа, дипломатичні канали та цифрові платформи потоки відповідних меседжів поширюються серед міжнародної аудиторії для забезпечення впливу на формування громадської думки в різних країнах світу.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО ДІАЛОГУ: ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИКЛИКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

В останні роки штучний інтелект (ШІ) став невід'ємною частиною глобальних комунікаційних процесів, розширюючи горизонти самореалізації людини в міжнародному просторі. Однак поряд із новими можливостями, ШІ здійснює значний вплив на культуру, істотно трансформуючи її базові складові та створюючи ризики для автентичного крос-культурного діалогу. ШІ сьогодні – це джерело масштабних соціокультурних змін, які можуть як сприяти зближенню народів, так і поглиблювати існуючі розбіжності.

Системи ШІ створюються людиною для вирішення важливих для неї завдань, досягнення поставлених нею цілей, але не для продукування додаткових труднощів, перешкод і проблем. Тим більше, вони ні за яких умов не повинні перетворюватися на загрозу для людини, безпеки, життя, для її сьогодення й майбутнього. Навпаки, вони покликані полегшити життя людини, звільнивши її від рутинних і нецікавих, або надзвичайно трудомістких операцій. Проте, у процесі проектування, впровадження і поширення систем ШІ неминуче виникає низка специфічних проблем, перелік яких у міру розвитку сфери застосування систем ШІ постійно розширюється. Традиційно ці проблеми прийнято позначати терміном «етичні» проблеми, однак, на наш погляд, вони далеко виходять за межі власне етичної проблематики. Їх слід характеризувати як соціально-філософські, оскільки вони охоплюють широкий комплекс питань, що торкаються в цілому взаємодії людини зі ШІ в різних сферах суспільного життя, породжуючи крім власне етичних, моральних проблем, екзистенційні, аксіологічні та інші питання. Окремий інтерес представляють проблеми, пов'язані із застосуванням ШІ у сфері комунікацій.

У цих умовах філософія, будучи раціональним типом світогляду, обґрунтовано ставить перед собою завдання виробити аргументоване і виважене ставлення до впровадження систем штучного інтелекту, розглянувши, які ризики супроводжують цей процес, який саме вплив вони мають на світорозуміння сучасного соціального суб'єкта, на його ставлення до навколишнього світу і до комунікацій.

Надмірна залежність від алгоритмічного керування комунікаціями актуалізує проблему інформаційної суверенності та несе такі ризики:

- втрата смислового контролю – автоматизація наукових та інформаційних потоків може зробити процеси прийняття рішень незрозумілими для людей, що підриває принципи класичної дипломатії;
- феномен цифрового відчуження – взаємодія з безконтекстними алгоритмами загрожує втратою індивідом своєї унікальної культурної ідентичності;
- глобальні маніпулятивні практики: інструменти ШІ для моніторингу цифрового середовища можуть перетворитися на засоби тотального контролю, обмежуючи свободу спілкування.

Однією з найгостріших проблем є алгоритмічна упередженість. В контексті крос-культурної комунікації це проявляється через:

- системну дискримінацію – системи ШІ часто відтворюють існуючі у суспільстві системні, інституційні та соціальні упередження за етнічними, релігійними або гендерними ознаками.
- дисбаланс цифрових можливостей – рекомендаційні системи посилюють дисбаланс сил між домінуючими глобальними платформами та локальними культурами, які не мають рівного доступу до даних;

- непрозорість цифрових рішень (ефект «чорного ящика») – складність алгоритмів нейромереж унеможлиблює відстеження того, чому система прийняла певне рішення щодо представника тієї чи іншої культури, що створює підґрунтя для прихованої дискримінації.

Крім того, впровадження цифрових технологій змінює ландшафт міжнародного ринку праці та наукового обміну. Це проявляється у наступному:

- у вразливості інтелектуальних професій – професії, що забезпечують крос-культурний обмін (перекладачі, аналітики, дипломати), стають вразливими перед системами на кшталт GPT-4;

- у втраті професійних навичок – постійна опора на ШІ у прийнятті рішень веде до декваліфікації фахівців, змінюючи їхній стиль мислення та знижуючи якість професійних знань.

- в екзистенційній кризі – втрата ролі активного суб'єкта в комунікації може призвести до втрати відчуття власної професійної місії та затребуваності в глобальному суспільстві.

Цілком очевидно, що для забезпечення гуманістичного та безпечного розвитку міжнародних комунікативних процесів необхідно орієнтуватись на людиноцентристський підхід. У контексті цього підходу дії людини повинні завжди мати пріоритет над алгоритмічними рішеннями у сфері крос-культурної взаємодії. Необхідна також розробка міжнародних нормативно-правових актів та етичних стандартів, які б гарантували справедливе та неупереджене використання ШІ. Ступінь автоматизації комунікаційних процесів має відповідати контексту та надавати користувачам можливості для самостійного управління.

Василь ШИНКАРУК

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ НА ГЛОБАЛЬНІЙ АРЕНІ

Актуальність дослідження міжнародної комунікації як інструменту формування позитивного іміджу держави зумовлена сучасними процесами глобалізації, інтенсифікацією інформаційних потоків та зростанням ролі публічної дипломатії у міжнародних відносинах. У ХХІ столітті імідж держави формується не лише через політичні чи економічні досягнення, а через ефективну комунікацію з міжнародною спільнотою, зокрема через медіа, цифрові платформи та культурні обміни. У цьому контексті міжнародна комунікація стає ключовим механізмом трансляції національних цінностей, ідентичності та стратегічних наративів, що безпосередньо впливає на рівень довіри, інвестиційну привабливість і політичну підтримку держави на глобальному рівні.

Особливої ваги ця проблематика набуває в умовах геополітичної нестабільності та інформаційних викликів, коли держави змушені активно протидіяти дезінформації, інформаційним атакам і репутаційним ризикам. Для України, яка перебуває у стані війни та водночас інтегрується у світовий політичний і культурний простір, ефективна міжнародна комунікація є стратегічно важливою складовою державної політики. Вона сприяє формуванню об'єктивного та позитивного образу країни, мобілізації міжнародної підтримки, зміцненню дипломатичних зв'язків і утвердженню національних інтересів на глобальній арені.

Міжнародна комунікація є складним багатовимірним процесом обміну інформацією, смислами та цінностями між державами, міжнародними організаціями та суспільствами. Вона охоплює як офіційні канали дипломатичного спілкування, так і неформальні механізми взаємодії, включаючи культурні, освітні та медійні платформи. У сучасному світі міжнародна комунікація виступає важливим інструментом формування сприйняття держави на глобальному рівні, що безпосередньо впливає на її позиції у міжнародних відносинах.

Формування позитивного іміджу держави передбачає системне та цілеспрямоване

використання комунікаційних стратегій, спрямованих на створення привабливого образу країни. Такий імідж базується на поєднанні політичної стабільності, економічного розвитку, культурної самобутності та ефективної зовнішньої політики. Важливу роль у цьому процесі відіграє узгодженість між внутрішніми трансформаціями держави та її зовнішнім позиціонуванням. Р. Шихутським обґрунтовано, що міжнародний імідж держави виступає стратегічним ресурсом, який безпосередньо впливає на її політичну суб'єктність, економічну привабливість і безпекову стійкість у глобалізованому інформаційному просторі [1].

Суттєвим компонентом міжнародної комунікації є публічна дипломатія, яка орієнтована на взаємодію з іноземною аудиторією через інформування, діалог і культурний обмін. На відміну від традиційної дипломатії, вона передбачає активне залучення громадянського суспільства, медіа та недержавних акторів. Саме через публічну дипломатію держава має змогу формувати довготривалі відносини довіри та взаєморозуміння з іншими країнами.

У контексті цифровізації особливого значення набуває використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, які значно розширюють можливості міжнародної комунікації. Соціальні мережі, онлайн-платформи та цифрові медіа дозволяють державам оперативно реагувати на глобальні події, формувати власні наративи та взаємодіяти з широкою міжнародною аудиторією. Це сприяє підвищенню прозорості державної політики та зміцненню її міжнародного іміджу. G. Meкаj доведено, що соціальні мережі стали ключовим інструментом публічної дипломатії, оскільки дозволяють державам безпосередньо взаємодіяти з міжнародною аудиторією, формувати громадську думку та ефективно просувати власні стратегічні наративи у глобальному інформаційному просторі [2].

Ефективність міжнародної комунікації значною мірою залежить від здатності держави враховувати культурні особливості різних аудиторій. Крос-культурна компетентність стає необхідною умовою успішної взаємодії, оскільки вона дозволяє уникати комунікативних бар'єрів, стереотипів і непорозумінь. Врахування культурних кодів і цінностей інших суспільств сприяє формуванню більш позитивного та автентичного образу держави.

Не менш важливим аспектом є протидія інформаційним загрозам, таким як дезінформація, пропаганда та маніпуляції громадською думкою. У цьому контексті міжнародна комунікація виконує функцію захисту інформаційного простору держави та формування достовірного уявлення про неї у світі. Розробка стратегій інформаційної безпеки та підвищення медіаграмотності є важливими складовими цього процесу.

Отже, міжнародна комунікація виступає ключовим інструментом формування позитивного іміджу держави на глобальній арені, поєднуючи в собі політичні, культурні та технологічні виміри. Її ефективне використання сприяє зміцненню міжнародного авторитету, розширенню партнерських зв'язків і забезпеченню сталого розвитку держави в умовах глобальних викликів.

Література

1. Шихутський, Р. (2025). Міжнародний імідж держави як стратегічний ресурс у глобалізованому інформаційному середовищі. *Літопис Волині*, (33), 293-298. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.48>
2. Meкаj, G. (2025). Public diplomacy: The role of social media in digital diplomacy. ResearchGate. *Path of Science: International Electronic Scientific Journal*. DOI: 10.22178/pos.122-96. https://www.researchgate.net/publication/397454838_Public_Diplomacy_The_Role_of_Social_Media_in_Digital_Diplomacy DOI:

UKRAINE'S REPUTATION ACCORDING TO GLOBAL INDICES

One of the country's important strategic assets, based on how it is perceived in the world is its reputation. Anholt (2007) defined that a country's reputation is formed through six "natural channels", which he considered in his concept of competitive identity. These channels reflect the key areas through which a state spontaneously or deliberately "communicates" with an international audience and shapes its image in the world. Anholt proposed to show the six main channels or areas of national behavior and communication in the form of a hexagon, which directly influence a country's reputation: *Tourism, Brands, Policy, Investment, Culture, and People* [1].

According to the annual Global Country Reputation Ranking (RepCore Nations), conducted by the consulting company Reputation Lab (2025), Ukraine ranked 26th among the world's 60 largest economies [3].

A country's reputation is built on perceptions of cultural, economic, political, and social elements. Global Country Reputation Ranking methodology is an adaptation of the company's RepCore model. This methodology measures the level of admiration, respect, and trust that each nation receives from international public opinion, and explains it through a set of 22 rational attributes grouped into five dimensions:

- 1) *Ethics & Responsibility* (Ethics and transparency, Environmental protection, Efficient public resources management, Fights against climate change; Respect for human rights);
- 2) *Level of Development* (Well-known brands and companies, Cultural legacy, Technologically advanced, Quality of products and services, Success in sports);
- 3) *Human Factors* (Quality education system, Educated people, Friendly people);
- 4) *Quality of Life* (Safety, Appealing natural environment, Attractive lifestyle, Leisure and cultural activities);
- 5) *Institutional Quality* (Social welfare, Effective government and institutions, Commitment to the international community, Friendly business environment, Respected leaders).

Country reputations are continuously shaped by multiple forces: direct experiences with the country, its own communications, the opinions of third parties such as media and influencers, and, when no new information is available, the stereotypes and long-held narratives embedded in the global imagination.

Fernando Prado, partner at Reputation Lab, states that "in today's geopolitical climate, a nation's reputation matters more than ever. Our analysis indicates that nations whose reputations deteriorate tend to lose support from the international public. Conversely, those that strengthen their reputation tend to attract more foreign investment, higher tourism and export revenues, and gain greater recognition in international institutions and soft power" [3].

The ranking not only reflects reputation gains and losses but also highlights the growing influence of environmental, social, and governance criteria in shaping perceptions [1].

For the 2025 edition, Reputation Lab gathered insights from 38 countries and evaluated the reputation of 74 nations (a total of 61 798 people were surveyed online). The published ranking focuses on the 60 nations with the highest GDP, as perceived by public opinion in G7 economies. The sample size for Ukraine was 200 ratings for Ukraine in the 20 countries, 400 in Ukraine and 100 ratings for each of the two benchmarks with which it is compared (Poland and Israel) in each of the same 21 markets. A total of 46 055 individual interviews were conducted across the 21 countries.

In 2025 Ukraine climbed five positions, driven by greater admiration, respect, and trust.

As research shows, the Ukraine's reputation among the general public in G7 countries is moderate, with a recent recovery after last year's decline (showing an increase from 49.7 to 51.6 points).

Therefore, Ukraine evokes admiration, respect, and trust – a positive emotional halo that represents a reserve of goodwill which can be converted into investment, international business contracts, and tourism flows. However, a substantial share of the international perception of Ukraine

is driven by emotional assessments. As a result, the country's reputation remains sensitive to information shifts: both positive and negative developments can rapidly influence its overall global image.

At the same time, the Reputation Lab analysts point out that despite the positive dynamics, several weaknesses remain: security and the business environment remain Ukraine's main vulnerabilities; quality of life and the level of development are assessed as below average; the absence of well-known companies and brands is a reputational disadvantage for the country.

References

1. Anholt, S. (2007). *Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, Cities and Regions*. Palgrave Macmillan.
2. Balalaieva, O. (2023). Digital trends in the modern media space: Sociocultural and technological aspects. *International Journal of Philology*, 14(1), 81-91. [https://doi.org/10.31548/philolog14\(1\).2023.09](https://doi.org/10.31548/philolog14(1).2023.09)
3. Reputation Lab (2025). RepCore Nations 2025. <https://corporatereputationlab.com/en/canada-and-switzerland-lead-international-reputation-ranking-according-torepcore-nations-2025/>

Alina BILOUS

INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION: PHILOSOPHICAL, EDUCATIONAL AND LINGUISTIC APPROACHES

In the contemporary context of globalization, issues of international and intercultural communication are becoming increasingly significant. The intensification of international cooperation in the fields of education, science, economics, and culture contributes to the expansion of contacts among representatives of different countries and cultures. In such an environment, the ability of individuals to interact effectively becomes extremely important, taking into account differences in worldviews, value systems, and sociocultural norms.

Intercultural communication is considered a complex sociocultural process that involves the exchange of information between representatives of different cultural communities. It encompasses not only knowledge of a foreign language but also an awareness of cultural traditions, social norms, mental attitudes, and value orientations of other peoples. Therefore, the study of the phenomenon of cross-cultural communication requires an interdisciplinary approach that combines philosophical, educational, and linguistic dimensions.

The philosophical aspect of intercultural interaction is associated with issues of mutual understanding between cultures, the development of a dialogue of civilizations, and the promotion of the principles of tolerance. Within the philosophy of communication, particular attention is paid to the concept of dialogue as the foundation of constructive interaction among people. The dialogue of cultures implies openness to the perception of other cultural traditions, readiness for cooperation, and mutual spiritual enrichment. In this context, the idea of cultural pluralism is especially important, emphasizing the equality of cultures and the necessity of their harmonious coexistence.

The educational dimension of cross-cultural communication is manifested in the formation of intercultural competence during the learning process. The modern education system focuses on training specialists who are able to work and communicate effectively in a multicultural environment. Intercultural competence includes knowledge about the characteristics of different cultures, the ability to adjust one's behavior according to a cultural context, as well as the development of tolerance, respect, and empathy in the process of interaction.

Language education plays a crucial role in the development of such competencies. By learning foreign languages, students not only improve their communicative skills but also broaden their cultural horizons. Through language, learners gain access to the history, traditions, customs, and values of other nations. For this reason, modern approaches to foreign language teaching emphasize

the integration of a cultural component into the educational process.

The linguistic aspect of intercultural communication is related to the study of language means and the peculiarities of their use in the communication process among representatives of different cultures. Language serves not only as a tool for transmitting information but also as a carrier of cultural meanings. Different linguistic worldviews may influence ways of thinking, interpreting events, and perceiving reality. As a result, intercultural interaction may sometimes lead to misunderstandings caused by differences in linguistic and cultural codes.

One of the key challenges in cross-cultural communication is the presence of communicative barriers. These include linguistic, cultural, psychological, and social obstacles. Linguistic barriers arise due to insufficient proficiency in a foreign language, whereas cultural barriers are connected with differences in traditions, social norms, and behavioral patterns. Psychological difficulties may manifest themselves in the form of stereotypes, prejudices, or ethnocentric attitudes.

Overcoming such barriers is possible through the development of intercultural competence, the enhancement of cultural awareness, and the cultivation of a tolerant attitude toward representatives of other cultures. Education plays a particularly important role in this process, as it should promote openness to cultural diversity and foster the skills necessary for constructive communication.

In the modern information space, digital technologies have become an important factor in the development of intercultural interaction. Social networks, online platforms, international educational programs, and virtual communication environments create new opportunities for interaction between representatives of different cultures. At the same time, the digital environment requires the development of new competencies, including media literacy, critical thinking, and responsible use of information resources.

Thus, intercultural communication plays a crucial role in the development of contemporary society and international relations. Its effectiveness largely depends on the level of language proficiency, cultural competence, and readiness for open dialogue. In this regard, the integration of the intercultural component into the educational process and the training of professionals capable of operating in a global environment become key tasks of modern education.

Світлана ГЕЙКО

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ ДЕРЖАВИ

Поняття міжнародної комунікації сформувалося у межах досліджень масової комунікації, міжнародних відносин та медіатеорії у другій половині ХХ ст. Важливий внесок у становлення цього напрямку зробив W. Schramm – один із засновників академічних досліджень комунікації. Міжнародну комунікацію визначав як процес обміну інформацією, смислами та символами між різними суб'єктами міжнародних відносин (державами, міжнародними організаціями, транснаціональними корпораціями, медіаінституціями та структурами громадянського суспільства). Цей процес спрямований на координацію дій у міжнародному середовищі, формування політичного та культурного іміджу, здійснення дипломатичного впливу, а також розвиток міжкультурного діалогу.

У сучасних умовах міжнародна комунікація характеризується низкою специфічних ознак. По-перше, їй притаманна багаторівневність, що виявляється у поєднанні різних форм комунікаційної взаємодії від традиційної міждержавної дипломатії до публічної дипломатії та глобальної медіакомунікації. По-друге, вона має полісуб'єктний характер, оскільки поряд із державами дедалі активнішу роль відіграють недержавні актори, зокрема міжнародні організації, транснаціональні корпорації, медіаструктури та мережеві спільноти. По-третє, важливою рисою сучасної міжнародної комунікації є медіатизація, що проявляється у зростанні ролі цифрових платформ і глобальних медіамереж у процесах виробництва та поширення інформації. Нарешті, вона набуває гібридного характеру, поєднуючи

інформаційні, культурні та політичні стратегії впливу у міжнародному комунікативному просторі.

Таким чином, міжнародна комунікація ґрунтується на комунікативній парадигмі, відповідно до якої міжнародні відносини розглядаються як процес постійної взаємодії, інтерпретації та конструювання смислів у глобальному інформаційному середовищі. У цьому контексті комунікація виступає не лише інструментом передачі інформації, а й важливим механізмом формування міжнародної політики, культурних взаємодій та суспільних уявлень про світ.

Тарас ГОРБАТЮК

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Рубіж тисячоліть з повним правом можна охарактеризувати як епоху глобалізації. Тенденції інтеграції культур, інтелектуальних потенціалів, технологій стали переважаючими в суспільному розвитку які на сьогоднішній день визначають не тільки соціальний прогрес, але і трансформацію комунікативного простору мільярдів людей. Сучасний світ переживає період глобалізації у всіх сферах суспільного життя. У цьому процесі важливу роль відіграють інформаційні технології, причому їх роль набуває особливої гостроти та суперечливого характеру.

Особливу роль в злитті людських спільнот відіграє комп'ютерна революція і вдосконалення систем електронної комунікації. Сьогодні практично будь-яка людина, що володіє цілком скромними матеріальними можливостями, може протягом декількох хвилин обмінятися новинами з жителем будь-якого материка, подивитися телевізійне шоу з будь-якого міста за допомогою супутникового зв'язку, «сходити» в музей, а також відвідати бібліотеку за допомогою Інтернету. Інтернет стає одним з головних факторів глобалізації. Розширення доступу до засобів одержання та передавання інформації відбувається лавиноподібними темпами, що призводить до різкого збільшення числа факторів, що позв'язують окремих людей у всьому світі.

Глобалізація сучасного комунікативного простору відкриває нові перспективи суспільства та людини, проте водночас це породжує досить великий спектр ризиків. Зокрема до такого типу ризиків можна віднести ризики розвитку самої людини, кризи сучасної системи освіти, гіперурбанізації та ряду інших.

Складність проблем, що стоять перед сучасним суспільством, надзвичайно висока, і кожна з вищезазначених проблем піддається впливу безлічі чинників що взаємопереплітаються, є в свою чергу результатом складних процесів, кожна проблема тягне за собою цілий комплекс нових проблем, нових граничних ситуацій, нових осмислень. Наприклад, криза національних держав, що є наслідком глобалізації, змушує переглядати такі зовсім недавно незаперечні категорії, як суверенітет, націоналізм, етнічність, національна безпека і т. п. Держави виявляють своє безсилля в справі контролю над рухом грошей, міграційними потоками, у протистоянні насильству, не можуть усунути бюджетний дефіцит, виплачувати свої борги. І це тільки один аспект кожної проблеми. При цьому слід мати на увазі, що більшість глобальних проблем між собою тісно переплітаються, взаємодоповнюючи одне одну.

Незважаючи на всю складність, процеси що відбуваються сьогодні в політичній та економічній глобалізації є процесом закономірним, незалежних від волі окремих осіб. Реалізація ж різних сценаріїв залежить від безлічі факторів, у тому числі й людського. При цьому для обговорення можливості зміни сценарію необхідний, перш за все, глибокий аналіз процесів, що відбуваються в даний час та очікуваних результатів як найближчій, так і в віддаленій перспективі.

Кризові ситуації завжди ініціюють пошуки нових шляхів виходу з них. Це помітно як у сфері нових політичних і стратегічних рішень, так і в сфері нових технологій, які виводять суспільство, як систему, на більш високий рівень, де відкриваються нові можливості, хоча при цьому, зазвичай, з'являються й нові проблеми. У той час, коли у деяких суспільствах, з одного боку, чітко видно тенденції до ізоляціонізму, а з іншого – мережі електронних комунікацій багаторазово посилюють можливості спілкування людей, в результаті чого виникають цілі субкультури, що мають глобальну структуру.

Глобалізація на межі тисячоліть є об'єктивним і незворотним процесом, що докорінно змінює комунікативний простір людства завдяки інформаційній революції. Попри колосальні можливості для обміну інформацією та інтеграції культур, цей процес породжує низку гострих ризиків – від кризи національних держав до трансформації самої особистості. Розв'язання цих суперечностей потребує глибокого аналізу та пошуку нових стратегічних рішень, які дозволять адаптуватися до глобальних змін, мінімізуючи їхні негативні наслідки.

Таким чином, можна ствержувати, що майбутнє людства залежить від здатності суспільства вчасно осмислити ці виклики та знайти баланс між технологічним прогресом і збереженням стабільності соціальних та державних систем.

Валентина КУЛЬТЕНКО

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ФАКТОР ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІРИ

Глобалізація кінця ХХ – початку ХХІ століття на феноменальному рівні постає не просто як процес економічної чи політичної інтеграції, синхронізації, каналізації та конвергенції, а насамперед як тотальна медіатизація буття. Класичні теорії глобалізації (І. Валлерстайн, Р. Робертсон) акцентували увагу на капіталі та ринках, як визначальних факторах глобалізації. Сучасна ж наукова парадигма зміщує фокус на інформаційно-комунікативну складову. Комунікація транзитуює від суто технічного засобу передачі даних в бік перетворення на самодостатнє середовище, у якому формуються нові суспільні ролі, соціальні класи, політичні стратегії та культурні коди. Сучасне суспільство є продуктом безперервної комунікаційної взаємодії, коли сутність соціального визначається інтенсивністю, змістом та якістю обміну інформацією. В умовах глобалізації цей процес набуває планетарних масштабів, спричиняючи появу нової цивілізації – цифрової, де інформаційні потоки стають основною продуктивною силою світу, все більше претендуючи ще й на змістове наповнення інформації. Глобалізація сприяє інтенсифікації всесвітніх соціальних відносин, коли локальні події поширюються мапою світу, пов'язуючи їх із явищами, що відбуваються за тисячі кілометрів.

У межах наукового дискурсу комунікація розглядається не просто як механічна передача інформації, а як складна динамічна система, суть якої полягає в передачі інформації від адресата до одержувача в правильному/непотвореному вигляді, коли одна людина має думку чи ідею в голові і хоче передати її іншій людині. Кожна частина процесу є важливою, і правильне або неправильне використання кожної частини може призвести до успіху або невдачі в спілкуванні. Так окреслений комунікативний процес в одній з найпопулярніших моделей спілкування – моделі Шеннона-Вівера. В цій класичній теорії виділяють ряд базових елементів комунікації, кожен з яких відіграє критичну роль у глобалізаційних процесах. Тож в класичному розумінні комунікативний акт має наступну структуру:

1. Адресант як суб'єкт, який генерує ідею та ініціює процес. У міжнародній комунікації адресантом може бути держава (МЗС), міжнародна організація або університет. Важливими характеристиками адресата є: авторитет, надійність та комунікативна інтенція (мета).

2. Кодування, що є процесом перетворення ідеї у зрозумілу форму – символи, слова, жести або цифрові коди. В умовах глобалізації це – найскладніший етап, оскільки він вимагає вибору мови та символів, які будуть однаково зрозумілими в різних культурах (наприклад,

переклад українських агротехнологічних термінів мовою, зрозумілою фермерам Ефіопії).

3. Повідомлення як зміст того, що передається.

4. Канал – шлях/канал, яким просувається повідомлення. Канали можуть бути технічними або міжособистісними. В епоху глобалізації переважають канали цифрові та мультимодальні.

5. Декодування як процес розшифровки повідомлення одержувачем. На цьому етапі, як правило, виникає найбільше проблем, оскільки одержувач інтерпретує інформацію через призму власного культурного досвіду, релігії та освіти. Якщо декодування не збігається з кодуванням, виникає непорозуміння.

6. Адресат, представлений цільовою аудиторією, якій призначене повідомлення. У стратегічних комунікаціях важливо чітко розуміти психологічний та соціокультурний портрет адресата (наприклад, африканські дипломати чи студенти).

7. Зворотний зв'язок – це реакція одержувача на повідомлення. Без зворотного зв'язку комунікація залишається монологом. У міжнародних відносинах варіантами зворотного зв'язку можуть бути підписані меморандуми, відповідні заяви або подані заявки на навчання.

8. Шум – ще один, однак небажаний елемент комунікації, який складають будь-які перешкоди, що викривляють повідомлення. Шуми поділяють на: фізичний, семантичний, культурний, політичний шум.

9. Контекст – це середовище, у якому відбувається комунікація. Це може бути історичний момент (як то війна в Україні), економічна ситуація або культурне поле. Саме контекстом часто визначається 50% успіху комунікації.

Глобалізація глибоко вплинула та змінила кожен із елементів комунікації. Зокрема, канали комунікації стали миттєвими; комунікативні шуми – більш агресивними (фейки); комунікативний контекст набув глобального характеру, коли подія в одній точці світу миттєво поширюється, впливаючи на ринки, біржі, політичну кон'юнктуру тощо в інших місцях по всьому світу. З іншого боку, комунікація також впливає на глобалізаційні процеси у світі, на характер змін, що відбуваються. Комунікативний вплив відбувається на макро-, мезо- та мікрорівнях. Йдеться про уніфікацію інформаційного простору через формування глобальних медіа-холдингів, супутникового зв'язку на макрорівні. На мезорівні комунікативний вплив відбувається через мережеву дипломатію, транснаціональні корпорації, університетські хаби й втілюється у формуванні професійних та політичних еліт. На мікрорівні комунікативний вплив здійснюється завдяки соціальним мережам, персональним гаджетам й призводить до змін у способі життя та особистої ідентичності.

У сучасній політичній філософії та теорії міжнародних відносин комунікація в умовах глобалізації трактується не просто як канал зв'язку, а як механізм стратегічного наративу. Згідно з концепцією А. Міскіммона, Б. О'Локліна та Р. Розель, стратегічні наративи – це комунікативні інструменти, за допомогою яких політичні актори конструюють спільні смисли минулого, теперішнього та майбутнього, щоб впливати на поведінку інших суб'єктів у глобальному просторі. Для аналізу глобалізації як комунікативного процесу автори пропонують трирівневу ієрархію наративів, що визначають вектор розвитку світу, до якої включені системні наративи, наративи ідентичності та наративи проблем. Міскіммон та О'Локлін наголошують, що стратегічна комунікація в епоху глобалізації – це не лінійний процес, а складний цикл, який передбачає проходження етапів «Формування – Проекція – Рецепція». На етапі Формування академічна спільнота та політичні еліти формулюють сенси. Тут народжується інтелектуальний продукт, який згодом стане державною стратегією. Етап Проекції передбачає використання медіа, дипломатичних каналів та культурних платформ для трансляції наративу на глобальну аудиторію. В умовах цифрової глобалізації цей етап стикається з викликами «інформаційного шуму» та фрагментації аудиторії. Рецепція є найбільш критичним етапом. Глобалізація комунікації означає, що аудиторія в різних країнах може інтерпретувати один і той самий наратив абсолютно по-різному. Ефективність стратегічного вектора залежить від того, наскільки запропонована історія збігається з місцевими культурними кодами та цінностями аудиторії.

Дослідники стверджують, що в XXI столітті «влада» – це здатність зробити свій наратив домінуючим. У світі, де фізична сила стає занадто дорогою, наративна влада (Soft Power у її комунікативному вимірі) стає вирішальною. Глобалізація створює «ринку наративів», де перемагає не той, хто має більше ресурсів, а той, чия розповідь про майбутнє є більш переконливою, інклюзивною та етично обґрунтованою.

Глобалізація комунікацій веде до розмивання традиційних ідентичностей. Українська дослідниця Лариса Нагорна підкреслює, що сучасний український соціум перебуває у пастці ціннісних розмежувань, де травмована історична пам'ять та політична поляризація заважають консолідації. Комунікація у цифровому середовищі стає інструментом передачі культурної пам'яті від «аналогових» до «цифрових» поколінь, що є необхідним для збереження ідентичності. Глобальна комунікація радикально трансформує культурну ідентичність, породжуючи складну динаміку взаємодії «свого» та «чужого». Йдеться про тенденцію до зростання ентропії, безладу, хаосу, втрати сенсів, розсіювання енергії та інформації у культурній системі, особливо під час криз, що призводить до її деградації, непередбачуваності та руйнування старих норм і цінностей. Така тенденція сучасності є протилежною до упорядкованих і стійких систем стабільного суспільства. В транзитивному глобальному світі комунікація та обговорення створюють нові ідеї та напрямки розвитку, підтримуючи динамічну стабільність та запобігаючи стагнації та колапсу.

У глобалізованому світі державна влада втрачає монополію на інформацію, що актуалізує питання глобальних стратегічних комунікацій. Суть державних стратегій в царині комунікацій зводиться до потреби легітимізації влади через скоординоване використання всіх комунікативних каналів з метою просування національних інтересів. В епоху глобалізації комунікація перестає бути лише допоміжним інструментом й перетворюється на самостійну стратегію виживання та домінування суб'єктів міжнародних відносин. Стратегічні вектори комунікації – це цілеспрямовані напрями інформаційного та смислового впливу, що мають на меті не просто інформування, а трансформацію ціннісного ландшафту та поведінкових моделей глобальних аудиторій.

Дипломатичний вектор держав в глобальному світі переспрямовується від монологу в бік багатостороннього мережевого діалогу. Традиційна дипломатія, що базувалася на закритих міжурядових каналах, поступається місцем публічній та цифровій дипломатії. Принципова різниця цього переходу фіксується в таких особливостях, як інклюзивність та дипломатія даних. Вектор інклюзивності передбачає, що сучасні держави спрямовують свої комунікативні зусилля не лише на уряди інших країн, але й на їхнє громадянське суспільство, на лідерів думок та молодь. Це стратегія «горизонтального впливу», широких масових комунікацій, коли повідомлення поширюється, позитивно впливає на аудиторію та здобуває підтримку мас через соціальні мережі, обминаючи офіційну цензуру.

Виходячи із зазначеного вище, можемо стверджувати, що з філософської точки зору глобальна комунікація великою мірою передбачає війну наративів. Комунікація в глобальному просторі не є безпроблемною. Взаємна вигода досягається шляхом докладання великих зусиль із забезпечення стійкості країни, здатності протистояти кризам та різноманітним турбулентностям. Стратегічним мірилом тут виступає здатність держави чи спільноти нав'язати свій «порядок денний», політично вигідний комунікативний дискурс та наративний суверенітет. Освіта та наука здобувають високу місію бути каналами трансляції стратегічних інтересів через формування лояльних еліт в інших регіонах. Комунікація в епоху глобалізації перестає бути просто технічним процесом передачі даних та перетворюється на фундаментальний, онтологічний соціокультурний чинник.

Комунікація в процесі глобалізації є інструментом м'якого управління світовим порядком. Для України та її наукових інституцій це означає необхідність переходу від реактивної комунікації (відповіді на загрози) до проактивного формування стратегічних наративів, які б інтегрували українські національні інтереси в глобальний контекст сталого розвитку та продовольчої стабільності.

Література

1. Miskimmon A., O'Loughlin B. (2021) Strategic Narratives: A New Approach to the Study of European Integration. *Journal of European Public Policy*. 2021. Vol. 28. No. 5. P. 631–650.
2. Nagorna L.P. (2011) Sociocultural identity: traps of value distinctions. K., I.F. Kuras Institute of Philosophy and International Relations of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2011. 272 p.
3. Roselle L., Miskimmon A., O'Loughlin B. (2020) Strategic Narrative: A New Framework for Analysis. In: *The Routledge Handbook of Public Diplomacy*. 2nd ed. New York: Routledge, 2020. P. 70–84.

Світлана ЛИТВИНСЬКА

АЛГОРИТМІЧНА КОЛОНІЗАЦІЯ ЧИ ГЛОБАЛЬНИЙ ДІАЛОГ: ЯК ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТРАНСФОРМУЄ КУЛЬТУРНІ КОДИ СВІТОВИХ МЕДІА

У XXI столітті активно формується нова ера медіакommунікацій, спричинена фундаментальними змінами в історії міжнародних комунікацій. Якщо раніше світові медіа виконували роль «посередника» між різними культурами, то наразі вони перетворилися на «алгоритмічний конструктор». Генеративний штучний інтелект (GenAI) вже не є звичайним технічним інструментом, оскільки зараз він функціонує як самостійний суб'єкт, що формує понад 50 % світового інформаційного потоку. Для нього вже стали характерними ознаками швидкість і зручність. Але за цим приховано небезпечний виклик: штучний інтелект під час перекладу з різних іноземних мов самостійно інтерпретує зміст повідомлення і навіть змінює (викривлює) культурні сенси. Цим і зумовлена актуальність дослідження.

Головною проблемою сучасних великих мовних моделей (LLMs) визнано їхню західноцентричність. Створені переважно на західних «WEIRD-даних» алгоритми стають провідниками цифрової колонізації. Так, коли штучний інтелект перекладає / опрацьовує унікальні локальні ідіоми чи концепції (наприклад, українське поняття «воля» або японське поняття «ікігай» (яп. 生き甲斐)), то він часто стискає їх до відомих і зрозумілих англomовних аналогів. Це призводить до втрати глибинного контексту ідіом, до розмивання мовних бар'єрів шляхом втрати культурної ідентичності. Світ стає «зрозумілішим», але, на жаль, небезпечно одноманітним.

Водночас помилкою трактувати штучний інтелект лише як загрозу, адже це потужний інструмент демократизації світового суспільства. Завдяки технологіям швидкого перекладу й генерації контенту малі національні культури отримали можливість бути репрезентованими на міжнародній арені без багатомільйонних бюджетів. Дійсно, штучний інтелект стає містком, прокладеним між «мовними стінами», що підтримує комунікацію в реальному часі, сприяє міжнародній солідарності. Це створює необхідні передумови для глобального діалогу між різними народами.

Наразі для України питання алгоритмічної суб'єктності є питанням виживання. У міжнародному медіапросторі триває боротьба за те, як нас, українців і українську державу, бачить і сприймає світ. З одного боку, українські медіа успішно використовують штучний інтелект для виявлення і швидкої нейтралізації дезінформації. З іншого боку, перед нами постають виклики, коли глобальні алгоритми через специфіку навчальних вибірок можуть відтворювати застарілі стереотипи. Відповіддю на цей виклик має стати розвиток власних локальних мовних моделей, що захистять український національний цифровий суверенітет і транслюватимуть наші сенси без жодних викривлень чи неправильних трактувань.

Отже, штучний інтелект – це призма, через яку народи пізнають одне одного й самих себе. Якщо не наповнити його різноманіттям національних культур, то люди будуть приречені бачити лише відображення домінантних глобальних ідей. Тому необхідно впроваджувати стратегії «цифрового опору»: від маркування ШІ-контенту до створення міжнародних етичних

протоколів. Це захистить культурне розмаїття. Медіаграмотність нової епохи зумовлена не лише умінням розрізнати правду й фейки, вона полягає у здатності ідентифікувати «алгоритмічну упередженість». У такий спосіб людство зможе перетворити алгоритмічну експансію на єдиний простір рівноправного культурного обміну.

Аліна СУПРУН

СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У МІЖКУЛЬТУРНИХ СЕРЕДОВИЩАХ

Зростаючий інтерес до проблематики культурного різноманіття в комунікаційних дослідженнях пояснюється кількома чинниками. По-перше, посиленням міграційних потоків, що перетворило багато держав на де-факто мультикультурні суспільства з необхідністю вироблення нових комунікаційних норм і практик. По-друге, глобалізацією медіаринків і виникненням транснаціональних медіапросторів, де культурна різноманітність є одночасно ресурсом і джерелом конфліктів. По-третє, розвитком цифрових платформ, які уможливили безпрецедентну інтенсивність крос-культурних комунікаційних взаємодій і водночас породили нові форми культурної сегрегації.

Попри значну кількість публікацій, у науковій літературі залишаються відкритими ряд концептуальних питань: не сформовано єдиної теоретичної моделі, яка б описувала комунікаційні процеси в умовах культурного різноманіття як цілісного феномену, залишається нерозробленим питання про те, яким чином цифрові технології змінюють природу культурних бар'єрів у комунікації, практично невивченим залишається специфічний постколоніальний вимір культурного різноманіття в українському комунікаційному просторі.

Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю вироблення теоретичного інструментарію для аналізу сучасних комунікаційних процесів у мультикультурних середовищах.

У теоретичному осмисленні комунікації в умовах культурного різноманіття важливу роль відіграє поняття культури як системи символів, норм, цінностей і моделей поведінки, що визначають спосіб інтерпретації реальності. Культура виступає своєрідним «фільтром» сприйняття інформації, формуючи когнітивні схеми, через які індивід осмислює комунікативні повідомлення. Відтак, у процесі міжкультурної взаємодії можливе виникнення комунікативних бар'єрів, зумовлених відмінностями у мовних кодах, невербальних сигналах, соціальних нормах та культурних очікуваннях. Такі бар'єри можуть проявлятися як на рівні вербальної, так і невербальної комунікації, включаючи особливості інтонації, жестикуляції, просторової дистанції, темпу мовлення тощо.

Суттєвим теоретичним підґрунтям дослідження міжкультурної комунікації є концепції культурних вимірів, що дозволяють систематизувати відмінності між культурами. Зокрема, значний внесок у розвиток цього напрямку здійснив Герт Хофстеде, який запропонував модель культурних параметрів, серед яких індивідуалізм – колективізм, дистанція влади, уникнення невизначеності, маскуліність – фемініність та довгострокова орієнтація. Ці параметри дають змогу пояснити відмінності у комунікативній поведінці представників різних культур, їхні очікування щодо соціальної взаємодії та способи прийняття рішень.

Особливе місце у теоретичних засадах дослідження займають питання міжкультурних конфліктів та стратегій їх подолання. Комунікативні конфлікти можуть виникати внаслідок різних інтерпретацій поведінки, невідповідності очікувань або порушення культурних норм. Ефективне управління такими конфліктами передбачає розвиток навичок емпатії, активного слухання, культурної чутливості та гнучкості мислення. Важливим є також використання адаптивних комунікативних стратегій, які враховують культурний контекст і сприяють досягненню взаєморозуміння.

У контексті глобалізаційних процесів дедалі більшого значення набуває дослідження цифрової комунікації, яка створює нові форми міжкультурної взаємодії. Онлайн-середовище розширює можливості комунікації, водночас породжуючи нові виклики, пов'язані з відсутністю невербальних сигналів, різницею у мовних стандартах та культурних інтерпретаціях цифрових повідомлень. Це зумовлює необхідність переосмислення традиційних теоретичних підходів та розробки нових моделей, які враховують специфіку цифрового середовища.

Таким чином, теоретичні засади дослідження комунікації в умовах культурного різноманіття базуються на інтеграції міждисциплінарних підходів, що дозволяють комплексно аналізувати цей складний феномен. Вони охоплюють як мовні, так і соціокультурні аспекти комунікації, враховують когнітивні механізми та соціальні чинники, а також акцентують увагу на необхідності розвитку міжкультурної компетентності як ключової умови ефективної взаємодії у сучасному глобалізованому світі.

Вікторія ХВІСТ

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується стрімким зростанням ролі інформаційно-комунікаційних технологій, які визначають нові форми взаємодії держав, міжнародних організацій, транснаціональних корпорацій та суспільств. Глобалізаційні процеси сприяли формуванню єдиного інформаційного простору, де міжнародна комунікація стала одним із ключових інструментів політичного, економічного та культурного впливу. У таких умовах цифрова трансформація не лише змінює технічні механізми передачі інформації, але й формує нові підходи до дипломатії, публічного управління та міжкультурного діалогу.

Міжнародна комунікація сьогодні виходить далеко за межі традиційної дипломатичної взаємодії. Якщо раніше основними каналами комунікації були офіційні дипломатичні представництва, міжнародні зустрічі та друковані медіа, то нині важливу роль відіграють цифрові платформи, соціальні мережі, глобальні інформаційні ресурси та онлайн-комунікація. Це дозволяє державам оперативно реагувати на міжнародні виклики, формувати власний імідж та здійснювати інформаційний вплив на міжнародну аудиторію [1, с. 54].

В умовах глобалізації інформація стала стратегічним ресурсом. Саме тому міжнародна комунікація дедалі більше пов'язується з поняттями «інформаційна безпека», «цифрова дипломатія» та «медіавплив». Держави активно використовують цифрові технології для просування власних політичних та економічних інтересів. Значного поширення набуває практика цифрової дипломатії, яка передбачає використання соціальних мереж, офіційних онлайн-платформ та медіаресурсів для міжнародного діалогу [2, с. 91].

Країни пострадянського простору також опинилися перед необхідністю формування нових моделей міжнародної комунікації та інтеграції у глобальний інформаційний простір. Процеси глобалізації суттєво вплинули на трансформацію зовнішньополітичних стратегій держав регіону, зокрема України, Казахстану, Грузії та Молдови. У цих країнах міжнародна комунікація стала важливим інструментом інтеграції до світового політичного, економічного та культурного середовища.

Особливістю пострадянського простору є поєднання процесів модернізації з одночасним збереженням значного впливу історичних, мовних та культурних чинників. У багатьох державах регіону інформаційна політика тривалий час залишалася під впливом радянських моделей централізованої комунікації, однак розвиток цифрових технологій та соціальних мереж сприяв формуванню більш відкритого інформаційного середовища.

Водночас міжнародна комунікація на пострадянському просторі характеризується високим рівнем інформаційного протистояння. Значний вплив на регіональні інформаційні

процеси здійснює Росія, яка активно використовує медіаресурси, цифрові платформи та стратегічні комунікації як інструмент зовнішньополітичного впливу. Інформаційні кампанії, кібероперації та медіаманіпуляції стали складовою сучасних гібридних конфліктів у регіоні.

Для України міжнародна комунікація відіграє особливу роль у формуванні міжнародної підтримки, зміцненні партнерських відносин із Європейським Союзом та НАТО, а також у протидії дезінформації. Український досвід демонструє ефективність цифрової дипломатії та стратегічних комунікацій у кризових умовах. Використання офіційних державних платформ, міжнародних медіа та соціальних мереж дозволило значно посилити міжнародну присутність держави в глобальному інформаційному просторі.

Країни Центральної Азії також активно адаптуються до нових умов міжнародної комунікації. Казахстан та Узбекистан розвивають цифрову дипломатію, інвестують у модернізацію інформаційної інфраструктури та прагнуть зміцнити власний міжнародний імідж через економічні та гуманітарні проекти. Водночас у регіоні зберігається проблема контролю над інформаційним простором та обмеження свободи медіа [3].

Таким чином, міжнародна комунікація на пострадянському просторі формується під впливом глобалізації, цифровізації та геополітичних трансформацій. Для держав регіону ефективна інформаційна політика стає важливим чинником забезпечення національної безпеки, міжнародної конкурентоспроможності та інтеграції у світовий інформаційний простір.

Література

1. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ: Знання, 2020. 663 с.
2. Кулеба Д. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правда і спільнот. Київ: Книголав, 2022. 384 с.
3. Шевчук О. В. Стратегічні комунікації у країнах пострадянського простору. *Політичне життя*. 2022. № 3. С. 58–66.

Наталія ШИНКАРУК

КРОС-КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЙ ІМІДЖЕВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Сучасний світ характеризується інтенсивною взаємодією держав на політичному, економічному та культурному рівнях. У цьому контексті крос-культурна дипломатія стає невід'ємним інструментом формування позитивного іміджу держави, адже дозволяє посилити свою міжнародну репутацію та залучити інвестиції, туристів і міжнародних партнерів, використовуючи культурні коди як засіб дипломатичного впливу.

В умовах інформаційного суспільства та зростаючої ролі соціальних медіа міжнародне сприйняття держави формується не лише через офіційні канали, а через культурні та освітні проекти, обміни та публічні виступи представників країни за кордоном. Крос-культурна дипломатія дозволяє не лише подолати стереотипи та упередження, а створювати довготривалі позитивні асоціації, що зміцнюють позиції держави на світовій арені. Таким чином, її інтеграція у стратегії іміджевої політики є ключовим фактором ефективності міжнародної комунікації.

Крос-культурна дипломатія є важливим інструментом державної політики, який спрямований на налагодження ефективного діалогу між країнами через культурні, освітні і мистецькі проекти та дозволяє державі не лише презентувати власні цінності та традиції, а демонструвати відкритість до міжнародного співробітництва, створюючи позитивний імідж на світовій арені. Такий підхід зміцнює дипломатичні позиції держави, сприяє розвитку партнерських відносин та підвищує рівень довіри до неї з боку іноземних аудиторій.

Особливістю крос-культурної дипломатії є акцент на крос-культурному розумінні та взаємоповазі. А. Пашинською досліджено розвиток культурної дипломатії України саме в

контексті міждержавних відносин, що є важливим аспектом сучасної іміджевої політики держави в умовах геополітичних викликів [1]. На відміну від традиційної дипломатії, яка здебільшого фокусується на політичних і економічних аспектах, крос-культурна дипломатія використовує мову культури як універсальний канал комунікації. Музика, театр, кіно, література, наукові та освітні обміни стають інструментами впливу, які здатні змінювати сприйняття країни навіть у випадках політичних суперечок.

Крос-культурна дипломатія має стратегічне значення для формування позитивного міжнародного іміджу держави, оскільки дозволяє створювати унікальні «м'які» образи країни, які сприймаються значно ефективніше за офіційні політичні заяви. Через культурні ініціативи держава може демонструвати свої цінності, інноваційність та соціальну відповідальність, що впливає на привабливість для інвестицій, туризму та міжнародного співробітництва.

Важливою складовою крос-культурної дипломатії є здатність адаптувати комунікаційні стратегії до специфіки різних культурних контекстів, що включає врахування історичних традицій, мовних особливостей, релігійних та соціальних норм аудиторії. Така гнучкість дозволяє уникати непорозумінь, підвищує ефективність комунікації та формує у міжнародній спільноті відчуття взаємної поваги та довіри.

Крос-культурна дипломатія також сприяє розвитку національної культурної індустрії та підтримує креативний потенціал країни. Х. Плецан обгрунтовано універсальні закономірності виникнення, еволюції і функціонування культурної дипломатії в структурі механізму розвитку креативних індустрій України та розкрито взаємозв'язок між культурною дипломатією та зростанням творчих секторів, підкреслюючи, що дипломатичні культурні ініціативи створюють умови для посилення національного культурного продукту, розширюють міжнародні можливості для митців та сприяють формуванню позитивного іміджу держави через творчість і творчі індустрії [2]. Проведення фестивалів, виставок, наукових конференцій і мистецьких обмінів не лише зміцнює міжнародні зв'язки, а й відкриває нові можливості для українських митців, науковців та підприємців, що підвищує культурну видимість держави на глобальній арені та формує стійкий позитивний імідж.

Ще однією важливою функцією крос-культурної дипломатії є протидія стереотипам і дезінформації про країну. Через відкриті культурні проекти та освітні ініціативи можна демонструвати реальний стан справ у країні, подолати упереджене ставлення та сформувати більш об'єктивне сприйняття. Це особливо важливо для держав, що прагнуть підвищити свою впливовість у міжнародних організаціях та серед широкої аудиторії.

Крос-культурна дипломатія є ключовим елементом сучасної системи іміджевої політики держави. Вона інтегрує культурні, освітні та інформаційні інструменти у стратегічну комунікацію, що дозволяє ефективно позиціонувати країну на міжнародній арені. Ефективне використання крос-культурної дипломатії сприяє довгостроковому зміцненню міжнародного престижу, створенню партнерських мереж і формуванню позитивного сприйняття держави у світі.

Отже, крос-культурна дипломатія ефективно формує позитивний імідж держави, сприяє взаєморозумінню між культурами та підвищує довіру міжнародної спільноти. Використання культурних та освітніх ініціатив у стратегіях іміджевої політики зміцнює престиж країни та відкриває нові можливості для партнерства.

Література

1. Пашинська, А. (2025). Культурна дипломатія України у взаємодії з тюркськими державами. *Культурологічний альманах*, (1), 367-374.
2. Плецан, Х. (2023). Універсальні закономірності виникнення, еволюції і функціонування культурної дипломатії в структурі механізму розвитку креативних індустрій України. *Актуальні проблеми гуманітарних наук*, 70(2), 15-28.

ІМІДЖ УКРАЇНИ У СВІТІ. СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Імідж держави у сучасному міжнародному середовищі є важливим елементом її політичного, економічного та культурного позиціонування. Він впливає на довіру до країни, готовність партнерів до співпраці, інвестиційну привабливість і здатність відстоювати власні інтереси на міжнародній арені. Для України ця проблема має особливе значення, оскільки її міжнародний образ формується в умовах війни, інформаційного протистояння, євроінтеграційних процесів та посиленої уваги світової спільноти.

У науковому дискурсі міжнародний імідж держави розглядається як сукупність уявлень, оцінок, символів і стереотипів, що формуються під впливом політичних процесів, культурної присутності, медійного висвітлення, економічних показників і зовнішньополітичної діяльності. Впродовж тривалого часу образ України формувався переважно через негативний інформаційний фон – війну на Донбасі, анексію Криму, політичні кризи та корупційні скандали, що створювало уявлення про державу як про проблемну й залежну. Водночас уже тоді науковці наголошували на потребі системної іміджевої стратегії, яка б поєднувала публічну дипломатію, культурну присутність, інформаційне просування та координацію між державними і недержавними інституціями [1, 2, 3].

Станом на 2026 рік міжнародний імідж України має значно сильніше позитивне наповнення, ніж у попередні десятиліття. Після початку повномасштабної агресії РФ світове сприйняття України зазнало глибокої трансформації: країна стала асоціюватися із захистом свободи, демократичних цінностей, права на самовизначення та європейської безпеки. У сучасних аналітичних і наукових джерелах Україна постає не лише як жертва війни, а як активний учасник міжнародних процесів, здатний формувати безпековий та політичний порядок денний [2, 5].

Позитивний імідж України є багатовимірним і формується через поєднання кількох взаємопов'язаних чинників: з одного боку, він асоціюється з героїчним спротивом агресії та високою суспільною стійкістю, що підвищило міжнародне визнання України як держави, здатної зберігати політичну й соціальну цілісність в умовах війни; з іншого – з розвитком цифрових сервісів, технологічних рішень, активною громадянською самоорганізацією та ефективною кризовою комунікацією, які демонструють адаптивність і модернізаційний потенціал українського суспільства; не менш значущим є й культурний вимір, оскільки після 2022 року суттєво зріс міжнародний інтерес до української історії, мови, музики, літератури та мистецтва, що посилило культурну видимість України у світі. Водночас цей позитивний образ залишається неповним і вразливим, адже Україна й надалі часто сприймається крізь призму війни, руйнувань, гуманітарних втрат, зовнішньої залежності та складнощів післявоєнної відбудови, а незавершеність інституційних реформ обмежує можливості остаточного подолання попередніх стереотипів; саме тому в міжнародних рейтингах і аналітичних звітах і далі фіксуються проблеми, пов'язані з безпекою, якістю інституцій і рівнем довіри до держави, що свідчить про потребу в подальшому зміцненні як внутрішньої спроможності, так і зовнішньої репутації України.

Інформаційне поле залишається одним із головних механізмів формування міжнародного іміджу України. Наприклад, для багатьох іноземних аудиторій саме новини про фронт, дипломатичні події, гуманітарні наслідки війни або міжнародні візити українського керівництва є головними джерелами уявлення про країну. Однак якщо до 2022 року інформаційний простір відтворював переважно негативні події, то тепер він дедалі більше поєднує трагізм війни з повагою до українського спротиву, суб'єктності й політичної витривалості.

Особливо важливою залишається протидія російській дезінформації, оскільки інформаційна війна спрямована не лише на дискредитацію української влади, а й на

послаблення міжнародної підтримки, формування уявлення про «втому від України» та розмиття меж між агресором і жертвою. У цьому контексті стратегічні комунікації, міжнародне мовлення, діяльність дипломатичних представництв, робота в соціальних мережах та публічна дипломатія стають ключовими інструментами формування цілеспрямованих наративів про Україну. Відповідно до сучасних аналітичних звітів про репутацію нашої держави, необхідно переходити від реактивного спростування фейків до проактивного представлення міжнародній аудиторії досвіду стійкості, трансформації, цифрової модернізації, культури, бізнес-середовища та відбудови, що уможливило побудову стабільного міжнародного довір'я й політичної підтримки [6, 7, 8].

Одним із ключових викликів для українського міжнародного іміджу є внутрішній розрив між сильним зовнішнім образом країни як держави-життя свободи й демократії та тією інституційною реальністю, яку фіксують міжнародні індекси та аналітики: корупційні скандали, нормативна та кадрова нестабільність, недоліки у керуванні окремими програмами підпорядкованої допомоги й відбудови значною мірою підривають довіру партнерів, навіть при збереженні високого рівня емоційної солідарності. Важливим аспектом є те, що міжнародні партнери все частіше оцінюють Україну не лише за її боротьбу з агресором, а за якість врядування, ефективність правової системи, ступінь підзвітності державних інституцій та реальні результати реформ, що означає, що позитивний образ уже не може ґрунтуватися виключно на моральній підтримці, а потребує підкріплення структурними змінами внутрішніх механізмів влади й управління.

Ще одним серйозним викликом виступає ризик надмірного звуження міжнародного позиціонування України до одного-єдиного тематичного ядра – війни й гуманітарної катастрофи, – що навіть при безпрецедентній увазі світу обмежує уявлення про її економічний, науково-інноваційний, культурний і образотворчий потенціал. Війна, безумовно, кардинально змінила геополітичне місце України в світі, але для довгострокового міжнародного позиціонування критично важливим є формування інтелектуальних та майнових асоціацій держави з модернізацією, діджиталізацією, науковими дослідженнями, креативними індустріями та інвестиційним потенціалом, що вимагає цілеспрямованого розширення міжнародної оптики щодо України далеко за межі фронтових і гуманітарних контурів.

Попри згадані виклики, перспективи зміцнення міжнародного іміджу України є значними. Україна вже володіє потужним моральним і політичним капіталом, який ґрунтується на глобальній солідарності, визнанні її ролі у захисті демократичних цінностей та підвищеній міжнародній видимості. Цей капітал може бути перетворений на довгостроковий ресурс за умови системного підходу до державного брендингу, публічної дипломатії та іміджевої координації.

Перспективним напрямом є розвиток культурної дипломатії. Українська музика, кіно, література, театр, образотворче мистецтво та історичні наративи уже стали важливими каналами присутності країни у світі. Через культуру Україна демонструє не лише свою відмінність, а й глибоку вкоріненість у європейський цивілізаційний простір. Не менш важливим є розвиток цифрової та економічної репутації. Дослідження глобального образу українського технологічного сектору свідчать, що Україна сприймається як джерело інновацій, гнучких цифрових рішень і високого людського капіталу. У поєднанні з майбутньою відбудовою, залученням інвестицій, реформами та інтеграцією до європейських структур це може сформувати новий тип міжнародного образу України – не лише як держави спротиву, а і як держави модернізації та розвитку.

Окремої уваги заслуговує роль офіційної дипломатії та міжсекторальної координації. Позитивний міжнародний імідж формується за умови узгоджених дій державних інституцій, культурних акторів, громадських організацій, медіа, бізнесу та експертного середовища, що забезпечує сталість іміджевих зусиль і перетворює успіх окремих кампаній на довготривалу репутаційну перевагу. У цьому зв'язку важливим фактором посилення іміджу України слугує розширення дипломатичної присутності, зокрема в регіонах Латинської Америки та Африки, відкриття нових дипломатичних представництв, поглиблення двосторонніх відносин, а також

активне проведення в Україні у 2022-2026 рр. міжнародних заходів, експертних і науково-практичних конференцій, присвячених відбудові держави, економічній трансформації, енергетичній безпеці, правам людини та екологічному відновленню. Ці формати демонструють здатність України виступати не лише полем подій, а й організатором глобального дискурсу навколо ключових міжнародних викликів.

Серед ключових іміджетворчих інструментів варто відзначити продовольчу ініціативу «Food from Ukraine» як продовження програми «Grain from Ukraine», спрямовану на постачання українських аграрних продуктів до країн Африки, Азії, Близького Сходу та інших регіонів, що страждають від голоду, а також на створення агрохабів і центрів переробки за межами України. У сфері «м'якої дипломатії» важливим платформним форматом є Саміт перших леді та джентльменів, у якому беруть участь подружжя перших осіб багатьох держав, а в безпековому полі та європейській інтеграції – формат NB8, засідання Ради ЄС у сфері закордонних справ та ініціатива «Коаліція охочих», що разом сприяють зміцненню глобальної суб'єктності України та її позиціонуванню як ініціатора міжнародного дискурсу, а не лише його об'єкту.

Таким чином, міжнародний імідж України станом на 2026 рік є результатом глибокої системної трансформації, зумовленої повномасштабною війною, активізацією дипломатії, демонстрованою громадянською стійкістю та суттєвим зростанням зовнішньої видимості держави. Однак сформований позитивний імідж залишається вразливим до інформаційних атак, воєнної втоми міжнародної аудиторії, внутрішніх інституційних обмежень і ризику звуження представництва України до військово-кризового нарративу, тому подальше зміцнення її міжнародної репутації залежить від узгодженого застосування стратегічних комунікацій, інструментів культурної дипломатії, послідовних інституційних реформ, розвитку технологічного сектору та ефективної координації між усіма акторами зовнішнього представлення, що дозволить іміджу України трансформуватися з ситуативного продукту гострої історичної кризи у стабільний інструмент її міжнародної суб'єктності.

Література

1. Ялова О. Імідж України у світі. Сучасний стан, перспективи та виклики. *Україна дипломатична*. 2019. №20. С 698-703.
2. Denysiuk O. (2025). Evolution and current state of Ukraine's international image in the context of public governance and global communications. *Public Management and Policy*. 2025. Vol. 10(14). URL: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.10.15>.
3. Lee S. A battle for foreign perceptions: Ukraine's country image in the 2022 war with Russia. *Place Branding and Public Diplomacy*. 2022. P. 1-14. URL: <https://doi.org/10.1057/s41254-022-00284-0>.
4. The Ukraine Country Analysis 2026. United Nations in Ukraine. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2026-03/Ukraine%20Country%20Analysis%202026.pdf> (Last accessed: 20.04.2026).
5. Tsyryfa I., Bielousova N. The role of diplomatic services in shaping international image: Ukrainian diplomacy before and after 24 February 2022. *Foreign Affairs*. 2024. Vol. 34(6). P. 30-37. URL: <https://doi.org/10.59214/ua.fa/6.2024.30>.
6. Ukraine Country Report 2026. Bertelsmann Stiftung's Transformation Index. URL: https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2026_UKR.pdf (Last accessed: 20.04.2026).
7. Ukraine's Country Reputation 2025. URL: https://brandukraine.org.ua/en/analytics/ukraine-country-reputation_2025/ (Last accessed: 20.04.2026).
8. Ukraine's Global Perception Report 2025. URL: https://brandukraine.org.ua/documents/179/TO_7___Ukraines_Perception_Report_in_Europe.pdf (Last accessed: 20.04.2026).

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ НОРМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ НЕТЕРПИМОСТІ ДО ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА

Процеси глобалізації перетворили міжнародне спілкування на механізм формування спільних цінностей. Ключовим викликом у цій сфері стало викорінення гендерно зумовленого насильства (ГЗН). Утвердження нульової толерантності до таких проявів сьогодні розглядається не лише в юридичній площині, а і як показник ціннісної зрілості суспільства на світовій арені.

На міжнародному рівні поступово усвідомлюється необхідність протидії формам гендерно зумовленого насильства як явищу, що створює загрози та ризики як представникам жіночої, так і чоловічої статі. Відповідно в ряді країн були значно розширені рамки судового переслідування за дії, які сьогодні вважаються формами гендерно зумовленого насильства: «... застосування або погроза застосування фізичного, психологічного, сексуального, економічного, правового, політичного, соціального та інших форм контролю та/або насильства» [5].

Для глибокого розуміння цієї проблеми ми пропонуємо аналізувати гендерно зумовлене насильство як багаторівневе явище, яке має ієрархічну структуру та розкривається через призму трьох рівнів: на індивідуальному рівні ГЗН постає результатом ранньої соціалізації, у процесі якої відбувається інтерналізація стереотипних гендерних ролей, де агресивна поведінка легітимізується як атрибут маскулітності, а субмісивність (покірність) трактується як нормативна характеристика жіночності; на інтерактивному рівні механізм насильства актуалізується через дію гендерних атиюдів та жорстких соціальних очікувань, що регулюють міжособистісну взаємодію; на структурному рівні ГЗН інституціоналізується та закріплюється через ієрархічну систему суспільних відносин, що характеризується нерівномірним розподілом ресурсів, статусів і владних повноважень між гендерними групами [1].

В українському законодавстві закріплений термін «насильство за ознакою статі», що розкривається через такі ознаки: насильство є діянням; насильство може: спрямовуватись проти осіб через їхню стать; спрямовуватись проти осіб через поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків); стосуватись переважно осіб певної статі чи зачіпати їх непропорційно; постраждалій особі насильством завдаються фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання; насильство застосовується у публічному (професійному, суспільному, громадському тощо) або приватному житті; погрози застосування насильства також вважаються насильством.

Формування глобального дискурсу нульової толерантності спрямоване саме на зміну цих макрошаблонів через міжнародні інструменти [2].

Гендерне насильство не є точковим явищем; за класифікацією ВООЗ, воно має характер наскрізного життєвого циклу. Від селективних абортів до економічного аб'юзу літніх жінок. Класифікація типів насильства стосовно жінок за віковими циклами (протягом життєвого циклу) була детально викладена у фундаментальному звіті «Violence against women: Information pack» (ВООЗ, 1997 р.), де було запропоновано системну таблицю «Violence against women throughout the life cycle» [4]. Типи насильства відповідно до стандартів ВООЗ представлено нижче (див. таблицю).

Класифікація типів насильства за віковими циклами жінки (за стандартами ВООЗ)

Віковий цикл	Типи насильства	Характерні прояви та контекст
До народження	Селективні за статтю аборти	Надання переваги нащадкам

		чоловічої статі; використання репродуктивних технологій для селекції статі
Дитинство	Дітовбивство; фізичне, сексуальне та психологічне насильство	Жорстоке поводження, що базується на нижчому статусі дівчинки в сім'ї
Дівочтво	Дитячі шлюби; каліцтво жіночих геніталій (FGM); інцест; дитяча проституція	Легітимізація насильства через «звичаєве право»; сексуальна експлуатація неповнолітніх; сприйняття дівчинки як товару (виплата калиму/посагу)
Підлітковий вік та повноліття	Домашнє насильство; зґвалтування; сексуальні домагання; торгівля жінками (трефікінг); примусова вагітність	Економічна залежність; репродуктивний примус; насильство з боку інтимного партнера; трефікінг
Літній вік	Вбивства/самогубства вдів з економічних причин; фізичне та психологічне насильство; вбивство/вигнання /самогубство вдів; економічне та фізичне насильство; «традиційне» позбавлення прав на спадок	Втрата статусу жінки після смерті чоловіка в патріархальному соціумі; економічна незахищеність літніх жінок

Основним джерелом, в якому зібрано найбільш повний перелік заходів, спрямованих на захист осіб, постраждалих від ГЗН, а також надання їм відповідних послуг на сьогодні є Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція): ратифікована Законом України № 2319-ІХ від 20.06.2022 [3].

Умовно можна визначити, що статті 12-16 Конвенції стосуються переважно заходів профілактики гендерно зумовленому насильству, статті 18-28 містять заходи підтримки жертв насильства, статті 29-56 присвячені заходам правового захисту жертв насильства. На рівні загальних заходів державам пропонуються такі стратегічні напрямки [2; 3]:

- врахування й спрямування вжитих заходів на особливі потреби осіб, які стали вразливими внаслідок особливих обставин (ст. 12);

- заходи для заохочення змін у соціальних і культурних моделях поведінки жінок та чоловіків з метою викорінення упереджень, звичаїв, традицій та всіх інших практик, які ґрунтуються на ідеї неповноцінності жінок або на стереотипних ролях жінок та чоловіків (ст. 12);

- законодавчі та інші заходи для запобігання всім формам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, будь-якою фізичною або юридичною особою (ст. 12);

- заходи для заохочення всіх членів суспільства, особливо чоловіків і хлопців, активно сприяти запобіганню всім формам насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, заходи для заохочення програм та діяльності для надання жінкам самостійності (ст. 12);

- заохочення або проведення на регулярній основі та на всіх рівнях кампаній або програм з підвищення обізнаності та розуміння серед широкої громадськості різних проявів усіх форм насильства їхніх наслідків для дітей, а також потреби в запобіганні такому насильству (в співробітництві з національними установами з прав людини, органами з питань забезпечення рівності, громадянським суспільством, неурядовими організаціями) (ст. 13);

- поширення серед широкої громадськості інформації про заходи, доступні для запобігання актам насильства (ст. 13);

- здійснення, де це доречно, необхідних кроків для включення адаптованого до рівня

розвитку учнів навчального матеріалу з таких питань, як рівність між жінками та чоловіками, нестереотипні гендерні ролі, взаємна повага, вирішення конфліктів у міжособистісних стосунках без застосування насильства, насильство стосовно жінок за гендерною ознакою та право на особисту цілісність, у формальні навчальні плани на всіх рівнях навчання. Заохочення такого підходу у неформальних навчальних структурах, а також у спортивних, культурно-дозвіллевих структурах і в засобах масової інформації (ст. 14);

- належна підготовка для відповідних спеціалістів, які займаються жертвами або особами, що вчинили будь-які акти гендерного насильства, з питань недопущення та виявлення такого насильства, забезпечення рівності між жінками та чоловіками, потреб і прав жертв, запобігання повторної віктимізації, а також зі скоординованого міжвідомчого співробітництва (ст. 15);

- законодавчі або інші заходи (в тісному співробітництві зі спеціалізованими службами підтримки жертв) для: 1) запровадження або підтримки програм, спрямованих на навчання осіб, що вчинили домашнє насильство, ненасильницькій поведінці в міжособистісних стосунках з метою запобігання подальшому насильству та зміни насильницьких манер поведінки; --запровадження або підтримки лікувальних програм, спрямованих на профілактику рецидивів з боку правопорушників, зокрема з боку осіб, що вчинили статеві злочини (ст. 16) та ін.

Отже, переформатування соціокультурного базису сучасної цивілізації в контексті нетерпимості до гендерно зумовленого насильства є вагомим свідченням ціннісної еволюції світової спільноти. За таких умов імплементація глобальних стандартів протидії насильству стає визначальним чинником модернізації вітчизняного соціокультурного простору, що потребує не лише законодавчих змін, а й докорінного перегляду ціннісних орієнтирів на рівні індивідуальної та суспільної свідомості.

Література

1. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Гендерна психологія: навч. посіб. Київ: Академія, 2004. 304 с.
2. Запобігання та реагування на насильство за гендерною ознакою: національна правова база та міжнародні стандарти/UNFPA. А. Б. Блага, О. О. Кочеміровська, О. А. Мартиненко. Київ: 2022. 63 с.
3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція): Міжнародний документ Ради Європи від 11 трав. 2011 р.: ратифіковано Законом України від 20 черв. 2022 р. № 2319-ІХ. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
4. Регіональний посібник щодо роботи з кривдниками у випадках домашнього насильства та щодо заходів раннього втручання. С. Йовановіч Белотіч, М. Петранджело Скайя, Б. Валл та ін ; ОБСЄ. Відень, 2021. 248 с.
5. United States Strategy to Prevent and Respond to Gender-Based Violence Globally, 2016 Update. URL: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/258703.pdf>

КОМУНІКАТИВНІ СТИЛІ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

У науковому дискурсі комунікативний стиль лідера доцільно розглядати як інтегральну категорію, що поєднує мовленнєві стратегії, дискурсивні практики, невербальні сигнали та символічні коди. Одним із базових типів є раціонально-прагматичний стиль, який ґрунтується на аргументованості, апеляції до фактів, норм міжнародного права та інституційних процедур. Такий стиль притаманний лідерам, орієнтованим на передбачуваність і стабільність, оскільки він мінімізує емоційний компонент комунікації та сприяє формуванню довіри у багатосторонніх форматах. У дипломатичній практиці раціонально-прагматична комунікація часто виступає інструментом деескалації та пошуку компромісів.

Іншим поширеним типом є харизматично-символічний комунікативний стиль, у межах якого лідер апелює до цінностей, історичних наративів і колективної ідентичності. Така комунікація має високий мобілізаційний потенціал і здатна посилювати міжнародний вплив держави за рахунок «м'якої сили». Водночас надмірна символізація та персоніфікація політичного дискурсу можуть призводити до спрощення складних міжнародних проблем і підвищувати ризик конфліктної інтерпретації меседжів з боку інших акторів.

Конфронтаційний стиль комунікації характеризується жорсткою риторикою, поляризацією «свій – чужий» та використанням мови ультиматумів і погроз. У міжнародних відносинах він зазвичай застосовується в умовах гострих конфліктів або асиметрії сил і спрямований на демонстрацію рішучості та сили. Проте з позицій теорії комунікативної дії та дипломатичної етики конфронтаційний стиль обмежує простір для діалогу, знижує рівень довіри та ускладнює досягнення довгострокових домовленостей.

Окреме місце займає консенсусно-орієнтований стиль, що базується на інклюзивності, уважному ставленні до позицій партнерів і прагненні до спільного вироблення рішень. Такий стиль є характерним для лідерів, які діють у межах складних багатосторонніх інституцій та регіональних об'єднань. Він сприяє інституціоналізації міжнародної взаємодії, однак водночас може сприйматися як прояв слабкості у ситуаціях, що вимагають швидких і жорстких рішень.

Важливо підкреслити, що жоден із зазначених комунікативних стилів не існує у «чистому» вигляді. Реальна політична практика демонструє їх гібридизацію та адаптацію залежно від контексту, політичної культури, типу політичного режиму та особистісних характеристик лідера.

Комунікативний стиль безпосередньо впливає на динаміку переговорів, оскільки він задає рамки інтерпретації намірів сторін. Раціонально-прагматична комунікація, заснована на апеляції до норм міжнародного права, процедур і перевірюваних аргументів, сприяє передбачуваності та зниженню транзакційних витрат у переговорах. Такий стиль полегшує досягнення поетапних домовленостей і створює умови для інституціоналізації результатів переговорів. Натомість конфронтаційна риторика, що ґрунтується на ультиматумах і поляризації, може забезпечувати короткостроковий тиск на опонента, але водночас істотно ускладнює пошук взаємоприйнятних рішень і підвищує ризик зриву переговорного процесу.

Особливе значення має зв'язок між комунікативним стилем лідера та рівнем міжнародної довіри. У теоретичних підходах, зокрема конструктивізмі та неоінституціоналізмі, довіра розглядається як соціально сконструйована категорія, що формується через повторювані комунікативні практики. Послідовна, прозора та неконфліктна комунікація сприяє накопиченню репутаційного капіталу держави, підвищуючи готовність партнерів до довгострокової співпраці. Харизматично-символічний стиль, апелюючи до спільних цінностей і моральних орієнтирів, здатен зміцнювати довіру на рівні міжнародної

громадської думки, однак за відсутності інституційного підкріплення він може виявитися нестійким у разі зміни політичного контексту.

В умовах криз і високої невизначеності вплив комунікативного стилю лідера на переговори та довіру посилюється. Саме в таких ситуаціях риторика лідера часто інтерпретується як індикатор реальних намірів держави. Консенсусно-орієнтований стиль, що передбачає готовність до діалогу й врахування позицій інших акторів, здатен виконувати стабілізуючу функцію та запобігати ескалації. Водночас надмірна жорсткість або непослідовність комунікації може швидко ерозувати навіть раніше сформовану довіру. Таким чином, комунікативний стиль лідера виступає стратегічним ресурсом зовнішньої політики, який впливає не лише на результати окремих переговорів, а й на загальну архітектуру міжнародної довіри та співпраці.

Особливий виклик для комунікативних стратегій лідерів становлять гібридні загрози, зокрема інформаційні війни та дезінформаційні кампанії. У таких умовах комунікативний стиль виконує функцію захисту символічного суверенітету держави. Лідери змушені адаптувати свої меседжі до логіки цифрових медіа, поєднуючи дипломатичну мову з елементами стратегічних наративів і контрпропаганди. Це часто веде до посилення харизматично-символічних і мобілізаційних компонентів комунікації, спрямованих на формування чіткого морального розмежування між «агресором» і «жертвою» або між «порядком» і «хаосом».

Василь ШИНКАРУК

РОЛЬ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ІММІГРАНТІВ

Крос-культурна комунікація має вирішальне значення для інтеграції українських іммігрантів, які змушені були покинути країну через російсько-українську війну. Вона допомагає налагоджувати ефективний діалог із представниками приймаючих громад, зменшує культурні бар'єри та формує відчуття безпеки та підтримки у новому середовищі.

Зміст крос-культурної комунікації охоплює вивчення мовних особливостей, традицій, цінностей і соціальних норм різних культур. Вона спрямована на налагодження ефективного діалогу та взаєморозуміння між представниками різних культурних спільнот. Для українських біженців це означає навчання адаптивним стратегіям спілкування, розуміння локальних правил і культурних особливостей, що прискорює їхню інтеграцію.

Мовна компетенція є ключем до інтеграції. Т. Паничок та О. Царик досліджують мовні та культурні бар'єри, що виникають під час міжнародної взаємодії, та окреслюють стратегії їх подолання через вивчення іноземних мов, культурне освітлення, емпатію та допоміжні засоби комунікації, що сприяє ефективній міжкультурній взаємодії [1]. В багатьох країнах ЄС та Канаді для українських біженців організовані безкоштовні мовні курси та онлайн-платформи. Крос-культурна комунікація допомагає українським іммігрантам зрозуміти місцеві правила поведінки, освітні стандарти та етичні норми, що знижує ризик соціальних конфліктів і сприяє швидшому входженню в громаду. Наприклад, в Італії та Іспанії місцеві волонтерські центри проводять тренінги з культурної адаптації для українських родин.

Невід'ємною складовою процесу інтеграції іммігрантів є психологічна адаптація, особливо для українців, які вимушено покинули країну через війну. Вона передбачає подолання емоційного стресу, культурного шоку та відчуття втрати, а також формування почуття безпеки та належності в новому соціальному середовищі. Крос-культурна комунікація забезпечує соціальну підтримку через громадські центри, психологічні консультації та культурні зустрічі. Прикладом є програма *Ukraine Hub* для допомоги переміщеним українцям у Литві, надаючи їм знання, навички, мережу та інші інструменти для розкриття їхнього потенціалу та отримувати психологічну допомогу.

Крос-культурний діалог створює умови для обміну знаннями, традиціями та культурними практиками між іммігрантами та приймаючим суспільством. Для українських біженців це означає можливість поділитися власною культурною спадщиною (музикою, кухнею, святами тощо) та водночас навчитися новим соціокультурним нормам, що сприяє більш глибокому взаєморозумінню. Активний крос-культурний діалог зменшує стереотипи та упередження, які можуть існувати у місцевому населенні, і допомагає українським іммігрантам відчувати себе частиною громади. Medvedovska, T., & Pashchenko, O. розглядають процеси встановлення міжкультурної комунікації та активного діалогу між представниками різних культур і доводять, що формування міжкультурного діалогу є важливим механізмом подолання стереотипів і упереджень, сприяє розумінню культурних відмінностей і побудові толерантних відносин у багатокультурному середовищі. Участь у спільних культурних заходах, майстер-класах та волонтерських проєктах сприяє формуванню довіри та соціальної солідарності. Крос-культурний діалог також виконує функцію психологічної та соціальної підтримки. Завдяки спілкуванню з місцевими жителями та іншими іммігрантами українці отримують поради щодо адаптації, допомогу у вирішенні побутових та освітніх питань, а також емоційну підтримку, що зменшує стрес та культурний шок.

Крос-культурна комунікація сприяє успішному працевлаштуванню іммігрантів, оскільки допомагає зрозуміти локальні правила роботи, професійні стандарти та вимоги роботодавців. Володіння мовою, знання культурних особливостей ділового спілкування та участь у тренінгах з адаптації підвищують шанси на конкурентоспроможність на ринку праці. P. Holmes обґрунтовано роль крос-культурної комунікації у процесі інтеграції іммігрантів на ринку праці, їхньому успішному працевлаштуванню і здатністю долати бар'єри спілкування та адаптуватися до робочого середовища [2]. Ефективна крос-культурна комунікація реалізується через державні та громадські ініціативи. Наприклад, у Німеччині діють програми підтримки українських біженців, які включають консультації щодо працевлаштування, соціальних послуг, освіти та житла. В Україні діє ініціатива UNITED24, яка інформує міжнародні громади та допомагає українцям налагоджувати контакти за кордоном. Аналогічно у Польщі українці отримують консультації щодо роботи, соціальних послуг та житла через програми Caritas Polska.

Таким чином, крос-культурна комунікація є ключовим інструментом інтеграції українських іммігрантів під час війни. Вона допомагає подолати мовні та культурні бар'єри, забезпечує психологічну підтримку, сприяє економічній та соціальній адаптації, а також формує позитивний образ української культури у світі.

Література

3. Паничок, Т., & Царик, О. (2023). Подолання мовних бар'єрів у контексті міжкультурної комунікації. *Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*, 18(86), 101-104.
4. Holmes, P. (2015). «The cultural stuff around how to talk to people»: Immigrants' intercultural communication during a pre-employment work-placement. *Language and Intercultural Communication*, 15(1), 109-124.
5. Medvedovska, T., & Pashchenko, O. (2024). Intercultural communication: Fundamentals, stereotypes and conflicts. *Grail of Science*, (35).

Лідія ШИНКАРУК

АСПЕКТИ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

У сучасних умовах російсько-української війни крос-культурна комунікація набуває особливого значення як інструмент формування міжнародного сприйняття України. Інформаційний та медійний простір сьогодні визначає не лише образ держави, а рівень

підтримки з боку міжнародної спільноти. У цьому контексті важливим є вміння українських політиків, дипломатів і громадських діячів ефективно взаємодіяти з представниками різних культур, доносити реалії війни, культурні та історичні цінності країни, а також протидіяти дезінформації і пропаганді.

Особливу актуальність крос-культурна комунікація набуває через потребу зміцнення міжнародних партнерств та розвитку стратегій культурної дипломатії. Дослідження психологічних, культурних та інформаційних аспектів комунікації в умовах війни стає необхідним для ефективного просування позитивного іміджу України у світі та мобілізації міжнародної підтримки.

Крос-культурна комунікація в умовах війни охоплює політичний вимір, який передбачає ефективну взаємодію України з міжнародними партнерами та державами-союзниками. А. Ivashchuk досліджено важливість крос-культурних комунікацій для формування позитивного іміджу України у міжнародному інформаційному просторі, включно з протидією стереотипам та дезінформації та продемонстровано, що саме взаємодія з різними культурними контекстами сприяє політичній підтримці та співпраці з іншими державами [1]. Дипломатичні зусилля спрямовані на пояснення причин війни, захист національних інтересів та формування підтримки стратегічних рішень у світі. Врахування культурних особливостей партнерів дозволяє адаптувати повідомлення так, щоб воно було зрозумілим і переконливим для різних аудиторій.

Інформаційний аспект крос-культурної комунікації під час війни включає протидію дезінформації та маніпуляціям у медіа. Погоджуємося з думкою Т. Krainikova, & S. Prokopenko щодо дезінформації під час російсько-української війни, наративів неправдивої інформації, спрямованої на маніпуляцію різними аудиторіями. Науковцями розкрито характерні ознаки таких медійних атак, що сприяє розумінню механізмів інформаційної війни й розробці ефективних стратегій протидії фейкам і пропаганді [2]. Українські медіа, громадські організації та дипломатичні відомства використовують різноманітні платформи (від соціальних мереж до міжнародних інформаційних агентств) для поширення правдивої інформації про російсько-українську війну та гуманітарну ситуацію. Це сприяє формуванню об'єктивного сприйняття України у світі та зміцнює міжнародну солідарність.

Культурний вимір дозволяє демонструвати українську самобутність і цінності на глобальному рівні. S. Klavdienko досліджено особливості розвитку культурної дипломатії України в умовах війни, її роль у міжнародній комунікації, вплив на формування позитивного образу країни в світі та підкреслено, що культурна дипломатія, зокрема обмін культурними цінностями і мистецькими ініціативами слугує платформою для взаєморозуміння, терпимості та співпраці між народами, що сприяє зміцненню міжнародної підтримки України [3]. Через мистецтво, літературу, кіно та музику українці можуть ефективно комунікувати свою історію, традиції та сучасні досягнення. Такі ініціативи не лише підвищують обізнаність світової аудиторії про Україну, а й створюють емоційний зв'язок, який посилює моральну та політичну підтримку країни.

Психологічний аспект крос-культурної комунікації в умовах російсько-української війни передбачає формування довіри та взаєморозуміння з іноземними аудиторіями через усвідомлене донесення фактів, історій та емоційних свідчень про війну. Важливо не лише передати інформацію, а й викликати емпатію, щоб іноземні партнери зрозуміли людський вимір конфлікту, переживання цивільного населення та героїзм українських захисників. Такий підхід сприяє зміцненню міжнародної підтримки та мобілізації ресурсів для гуманітарних і військових потреб. Когнітивна гнучкість і культурна чутливість у комунікації допомагають адаптувати повідомлення до різних психологічних і культурних установок аудиторії. Використання символів, наративів і культурних контекстів, які зрозумілі для конкретної країни чи регіону, підвищує ефективність впливу інформації, що дозволяє не лише формувати позитивне сприйняття України, а зменшувати упередження та стереотипи щодо українців, що існують у світі. Психологічний вимір крос-культурної комунікації також проявляється у підтримці морального духу українців та міжнародних партнерів. Через відкриті медіа-

платформи, культурні та освітні проекти, а також дипломатичні ініціативи створюється емоційний зв'язок, що сприяє солідарності і довірі.

Таким чином, крос-культурна комунікація в умовах російсько-української війни є важливим інструментом формування позитивного іміджу України, зміцнення дипломатичних та інформаційних зв'язків, протидії дезінформації та демонстрації національної самобутності.

Література

1. Ivashchuk, A. (2024). Cross-cultural communications in shaping the cultural image of Ukraine in the international information environment. *Amazonia Investiga*, 13(84), 251-263.
2. Krainikova, T., & Prokopenko, S. (2023). Waves of disinformation in the hybrid Russian-Ukrainian war. *Current Issues of Mass Communication*, (33), 12–25.
3. Klavdienko, S. (2024). Cultural Diplomacy of Ukraine in Conditions of the Russian-Ukrainian War. *Language, Culture, Politics*, 1, 147-159.

Євгенія БОДНАР

КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: БАР'ЄРИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Тенденції розвитку людства сприяють посиленню контактів між представниками різних націй, культур. Це позитивно впливає на активізацію міжкультурного діалогу та загальнолюдський прогрес. Важливу роль у цьому відіграють крос-культурні комунікації. Вони допомагають сформувати спільні цінності у багатонаціональному колективі, активізувати контакти, усунути мовні, культурні, релігійні бар'єри. Розвиток крос-культурних комунікацій допоможе не лише контролювати внутрішню ситуацію, але й налагоджувати взаємини з іншими міжнародними компаніями та інституціями, що мають багато національні колективи, чи співробітниками альтернативних субкультур. Успішне впровадження крос-культурних комунікацій в масштабах держави сприятиме її процвітанню, а помилки, допущені у цій справі, навпаки, можуть їй дорого коштувати. Рівень знань, уміння їх використовувати під час зустрічей, відсутність мовних бар'єрів, дотримання правил ділового етикету з урахуванням культурних відмінностей протилежного боку – усе це впливатиме не лише на характер протікання переговорів, але й на долю країни. У цьому випадку крос-культурна комунікація допоможе стерти культурні бар'єри, відшукати спільні цілі та об'єднати всіх представників для досягнення основної мети.

Слід зазначити, що основними причинами трансформації формату крос-культурної комунікації можуть стати комунікативні бар'єри. Розглянемо такі комунікативні бар'єри та шляхи їх подолання:

1. Рівень толерантності в колективі. Формування високого рівня толерантності – першочергове завдання. Це допомагає забезпечити фізичну безпеку персоналу, боротися з негативними поведінковими наслідками терористичних загроз, поширювати принципи гендерної, сексуальної, релігійної рівності, сприяти зростанню рівня гідності кожного члену колективу.

2. Використання вербальних і невербальних засобів спілкування. Під час міжкультурної комунікації людина часто не в змозі повністю засвоїти специфіку чужої мови, адекватно розуміти не тільки слова, але й невербальну поведінку, що супроводжується жестами, мімікою. Складності у спілкуванні можуть мати легку форму (наприклад, відмінності мов європейської групи) та складну (наприклад, протилежність мовних основ країн Сходу, арабського світу, Європи).

3. Врахування етіс- і етіс-елементів. Крос-культурні дослідження довели, що вираз емоцій і закономірності пам'яті є етіс елементами. Однак під час міжкультурного спілкування людина повинна знати і враховувати ситуативні особливості, пов'язані з етіс елементами. Наприклад, соціальна дистанція між людьми – це елемент спілкування, властивий людям з різних культур. Для певних культур тісні обійми та рукостискання є нормою, для інших це

може бути сприйнято як посягання на власний простір та погані манери.

4. Тенденція розглядати світ крізь культурні фільтри. Ці фільтри є особливим механізмом, за допомогою якого культура впливає на комунікацію. Культурні відмінності і символіка можуть призводити до помилок, нерозуміння і конфліктів. Дія культурних фільтрів відома усім нам зі старих казок.

5. Особливість міжкультурної комунікації, яка полягає в невизначеності або двозначності щодо основних правил, за допомогою яких буде здійснюватися інтеракція. У людей немає впевненості в тому, що правила, якими користуються представники різних культур, ідентичні. Невизначеність властива вербальній і невербальній поведінці. Важливу роль у подоланні комунікативних бар'єрів має відіграти етика. Етичні підходи найкраще розкривають принципи роботи крос-культурної комунікації, оскільки орієнтовані на виявлення і вивчення глибинних моральних підстав міжсуб'єктних відносин. Масштабність і водночас глибина названого підходу визначаються тим, що перед етикою ставиться надзвичайно складне завдання визначення ціннісних ідеалів «доброго», «належного», «справедливого» тощо як моральних принципів, що лежать в основі етичного базису крос-культурної комунікації. Здатність добровільно брати на себе і розділяти моральну відповідальність не тільки сприятиме усуненню міжкультурних розбіжностей, але й формуватиме творчу обстановку взаємної поваги, необхідності зберігати поліфонічне різноманіття світових культур. Більше того, дотримання етичних принципів є підґрунтям для створення міцних ділових відносин з метою збереження миру, справедливості і рівності між людьми.

Отже, можна зробити висновки, що крос-культурні комунікації посіли важливе місце в менеджменті держави. Сьогодні національні ділові та корпоративні культури тісно взаємодіють між собою. Це призводить до появи ряду проблем, що виявляються у всіх сферах організаційної роботи. Тому головними завданнями стають налагодження роботи, подолання комунікативних бар'єрів, поширення етичних норм як засобу рішення проблеми, освіта. Це сприятиме формуванню крос-культурної комунікації, яка допоможе вибудовувати комунікацію з партнером з іншої культури, розвинути здатність адаптації до швидко мінливих умов сучасного середовища та сформуванню позитивний імідж держави загалом.

Людмила ЛАНОВЬОК

УКРАЇНСЬКИЙ НАРАТИВ У ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ: ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРІВ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ В ІБЕРО-АМЕРИКАНСЬКОМУ СВІТІ

Регіон Латинської Америки та Карибського басейну сьогодні є одним із головних майданчиків боротьби за прихильність «Глобального Півдня». Для України цей регіон є стратегічно важливим не лише з точки зору голосувань у Генасамблеї ООН, а й як ринок, джерело ресурсів та простір для формування глобальної коаліції на підтримку міжнародного права. Однак український голос тут часто стикається із потужним «інформаційним шумом», створеним десятиліттями російської присутності.

Російська Федерація розглядає регіон як свій «другий фронт» проти Заходу. Основні бар'єри для українського нарративу включають, по-перше, домінування RT Actualidad та Sputnik. Ці медіаресурси мають мільйонні аудиторії у Facebook та YouTube. Вони подають новини іспанською мовою з акцентом на місцеві проблеми, вплітаючи в них антизахідні нарративи. По-друге, експлуатація «антиімперіалізму»: Росія успішно маніпулює історичною пам'яттю регіону, позиціонує себе як спадкоємицю СРСР, що підтримував революційні рухи проти США. Україну ж намагаються зобразити як «інструмент Вашингтону». По-третє, ефект «інформаційного вакууму»: до 2022 р. Україна була слабо представлена в

іспаномовному медіапросторі, що дозволило російським медіа монополізувати право на інтерпретацію подій у Східній Європі.

Президент Колумбії Густаво Петро часто використовує платформу X (Twitter) для просування наративів, що збігаються з російською лінією про «проксі-війну» Заходу. У березні 2025 р. він заявив, що В. Зеленського «зрадили» західні союзники, залишивши без зброї перед Росією, яка використовує власні ресурси. Він стверджує, що війни XXI ст. – це війни «викопної економіки», а конфлікт в Україні є боротьбою за газ. Також закликав В. Зеленського до прямих переговорів з В. Путіним без посередників задля досягнення «великої слов'янської політичної та економічної угоди». Він звинувачував українську сторону в «расистському поводженні» з колумбійськими найманцями, називаючи їх «гарматним м'ясом» та закликаючи негайно повертатися додому.

Щоб подолати ці бар'єри, Україна має змінити мову спілкування з регіоном, використовуючи зрозумілі йому концепти. Зокрема, акцентувати увагу на деколонізації як спільному знаменнику. Україна повинна позиціонувати свою боротьбу не як конфлікт Сходу і Заходу, а як антиколоніальну війну проти імперії. Це резонує з історичним досвідом Латинської Америки та країн Карибського басейну. Використовувати фактор продовольчої безпеки, наголошуючи на ролі України як гаранта світової стабільності. Російська агресія безпосередньо впливає на ціни на добрива та продукти в Бразилії, Аргентині чи Мексиці. Важливо також проводити паралелі між воєнними злочинами РФ та досвідом «брудних воєн» і диктатур у країнах регіону (викрадення дітей, тортури, зникнення людей).

Ефективна стратегічна комунікація має базуватися на певних інструментах, серед яких важливим є цифрова дипломатія та контрпропаганда. Це передбачає створення та підтримку якісного іспаномовного та португаломовного контенту (проекти на кшталт *United24*, *Ukrainer*). МЗС України прийняло «Комунікаційну стратегію Україна – Латинська Америка та Кариби 2024-2026» для створення якісного іспаномовного та португаломовного контенту. Також робота з місцевими лідерами думок (інфлюенсерами), які мають довіру молоді, а не лише з офіційними державними медіа. Пам'ятаємо про культурну та наукову дипломатію: партнерства між університетами (наприклад, КПІ та провідні виші Чилі чи Колумбії). Виставки та кінопокази, що мають демонструвати Україну як сучасну, технологічну та культурно багату націю, а не лише як жертву агресії.

Важливим є прямий діалог на рівні лідерів, зокрема, активізація візитів та онлайн-звернень Президента України до парламентів та університетів регіону. Перспективним вбачається використання посередництва «нейтральних» лідерів для донесення позиції України.

Найбільшим викликом залишається концепція «активного нейтралітету», якої дотримуються такі актори як Бразилія та Мексика. Позиція Бразилії базується на ідеї «активного нейтралітету», що часто критикується як проросійська. Президент Бразилії Лула да Сілва неодноразово заявляв, що Захід «заохочує війну», постачаючи зброю, замість того, щоб говорити про мир. У своїх виступах та соцмережах він просував ідею, що і В. Путін, і В. Зеленський однаково винні у війні. У спільних заявах (наприклад, з Китаєм) Бразилія уникає слів «вторгнення» або «війна», фокусуючись на «кризі в Україні». Подолання цього нейтралітету можливе лише через доведення, що перемога України є запорукою непорушності кордонів у всьому світі, зокрема і в Латинській Америці.

Український наратив в Іbero-Американському світі має еволюціонувати від реактивного (відповідь на закиди РФ) до проактивного. Головним завданням є руйнування міфу про Україну як про «проксі Заходу» і утвердження образу України як незалежного суб'єкта, що бореться за справедливий світовий порядок. Успіх на цьому напрямку забезпечить Україні довгострокову підтримку в одному із найбільш динамічних регіонів світу.

Аналіз українського наративу в Іbero-Америці свідчить про те, що регіон є полем активного протистояння між російською дезінформацією (яка експлуатує антиколоніальні настрої) та новими стратегіями України, спрямованими на пряму комунікацію.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ПРОСТІР ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ

На міжкультурну комунікацію мають вплив загальні процеси глобалізації. Комунікація, яка реалізується між людьми, дипломатами, політиками, інституціями та країнами, на сьогодні, надзвичайно розширюється та набуває різних відтінків впливу, як на взаємовідносини між людьми, так і на світові процеси. Можливості міжнародної мобільності серед учнів, студентів, викладачів, подорожі та трудова еміграція стають все більш розповсюдженими та актуалізуються. Більшість університетів України на сьогодні намагаються вдосконалюватися в напрямку міжнародної співпраці, заради того, що б познайомитися з підходами до навчання, практики закладів освіти за кордоном, і поділитися своїм досвідом, щоб зберігати конкурентноспроможність серед закладів освіти та займати гідне місце в міжнародному освітньому середовищі. Разом з цим ми можемо спостерігати досить активний процес трудової міграції та відвідування різних країн заради інших цілей. З огляду на тенденції, які відбуваються в масштабах міжнародних освітніх обмінів, міграційних процесів, особливо після пандемії та війни, яку Росія розв'язала проти України, можна спостерігати інтерес до питань міжкультурної комунікації. Зацікавленість ефективністю діалогу між людьми, між закладами освіти, інституціями, так і загалом, на рівні держав, вказує на актуальність питання факторів, які впливають на міжкультурну комунікацію.

Феномен такої міжкультурної комунікації у вищій освіті і на державному рівні обумовлено багатьма факторами, включаючи суб'єктивні та об'єктивні. Суб'єктивними тут постають, такі, які пов'язані з розумінням навколишнього середовища, ціннісними орієнтаціями, переконаннями, вибором дій, вони є світоглядними і напряду пов'язані з менталітетом людини, її природою, психологічним та ментальним станом. Ці суб'єктивні фактори обумовлені історично, природно, і формуються під впливом різних суспільних умов – соціальних, політичних та економічних. На даний момент в процесі глобалізації, масштабного поширення інтернету, ЗМІ як інструментів передачі різної інформації, вже вплинули і продовжують глобально впливати на формування світогляду людини. Світогляд включає в себе три кроки усвідомлення світу: світовідчуття, світосприйняття та світорозуміння. Важливим є розуміння трансформацій пізнання від світосприйняття до світорозуміння, тобто від поверхневого сприйняття навколишнього середовища до сутності речей, явищ, дій. Об'єктивними факторами, які відіграють важливі роль в освітньому, культурному та трудовому обміні між країнами, є культурна приналежність країни, де планується освіта, робота, геополітичні інтереси, дипломатичні стратегії, освітній вектор держави, але можуть впливати і різні форс-мажорні ситуації (такі, як війна, терористичні дії, стихійні лиха та інше). Цікавість до країни, може бути обумовлена культурними особливостями, а також природою країни, населенням, економічним розвитком, соціальними стандартами, можливістю реалізації для іноземця, соціальними організаціями, принципами, які діють в суспільстві. Зацікавленість країною для міжнародного обміну, роботи, навчання чи подорожі, залежить від багатьох факторів, і від іміджу установи, куди планується вступ, і від репутації, і якості освіти, і ціни на навчання та проживання, якість життя, і багатьох інших факторів, з іншого ж, боку важливим є і економічний розвиток країни, і політична ситуація та орієнтація, географічне розташування, геополітична стратегія країни і інше. Наприклад, коли ми говоримо про країни Європейського союзу, де ми маємо найпрестижніші світові університети з віковими традиціями та історією, крім якісного навчання, дають можливість мати легкий доступ до подорожей країнами, які входять до шенгенської зони, що звичайно позитивно впливає на розширення кругозору, навички комунікації та сприйняття різних культур. З приводу трудової міграції, в деяких країнах ЄС діють відповідні соціальні стандарти для яких важливим є забезпечення гідного життя та праці людини.

У сучасному світі формується ідея важливості та доцільності використання міжкультурного підходу до вивчення різних явищ, що може забезпечити успішність

комунікації, на яку впливають певні фактори. Ці ідеї слід досліджувати крізь призму різних аспектів, зокрема, як підхід до вивчення різних мов, тобто з точки зору підготовки спеціаліста до комунікаційної взаємодії в різних суспільствах, країнах, культурах.

Отже, міжкультурна комунікація постає як складний і багатовимірний процес, у якому переплітаються мовні, соціокультурні, психологічні та технологічні чинники. Вона не зводиться лише до передачі інформації, а є діалогом культур, що формує нові горизонти взаєморозуміння. Філософський аналіз показує, що кожен фактор впливу – від мови й символів до ціннісних орієнтацій та історичного досвіду – може бути як мостом, так і бар'єром у комунікації. Саме тому, важливо не лише ідентифікувати ці чинники, але й навчитися працювати з ними, розвиваючи культуру діалогу, толерантність та відкритість до іншого. У глобалізованому світі ефективна міжнародна комунікація стає умовою співпраці, безпеки та гармонійного розвитку людства. Її успіх залежить від здатності людей усвідомлювати різноманіття культурних контекстів і водночас шукати універсальні цінності, що можуть об'єднати. Таким чином, дослідження факторів впливу на міжкультурну комунікацію має не лише теоретичне, але й практичне значення – воно сприяє формуванню світу, де діалог і взаємоповага стають основою людських відносин.

Література

1. Bazaluk O., Yatsenko O., Reznikova N., Bibla I., Karasova N., Nitsenko V. (2022) International integration processes influence on welfare of country. *Journal of Business Economics and Management*. Vol. 23 (2), pp. 382-398. DOI: <https://doi.org/10.3846/jbem.2022.16228>
2. Lewis R. D. (2010) When cultures collide: leading across cultures. 3rd ed. WS Bookwel.- 625 p. URL: https://hisp.html.ch/pluginfile.php/30228/mod_resource/content/2/When%20Cultures%20Collide.pdf.
3. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. Sage Pu.

Оксана ПРИТИКА

КРОС-КУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ-АГРОБІОЛОГІВ

У сучасних умовах розвитку аграрної освіти особливого значення набуває формування навчально-професійної мотивації майбутніх агробіологів. Одним із ефективних засобів її розвитку виступає крос-культурна підготовка, яка сприяє розширенню професійного світогляду студентів, підвищенню інтересу до майбутньої діяльності та усвідомленню його значущості обраної професії. Зростання міжнародної співпраці в аграрній сфері, інтеграція освітніх програм і розвиток цифрових технологій створюють нові можливості для формування мотивації щодо професійної підготовки через взаємодію з представниками різних культур [1].

Крос-культурна підготовка передбачає формування у студентів здатності ефективно взаємодіяти у багатокультурному середовищі, розуміти особливості професійної діяльності в різних країнах та застосовувати міжнародний досвід у власній професійній практиці. Ознайомлення студентів-агробіологів із зарубіжними підходами до ведення сільського господарства, використання інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур та сучасних методів збереження природних ресурсів сприяє підвищенню інтересу до навчання та розвитку професійної мотивації.

Важливим чинником стимулювання навчально-професійної мотивації виступає усвідомлення студентами перспектив професійної реалізації у міжнародному середовищі. Можливість участі у міжнародних проектах, академічній мобільності, стажуваннях та спільних дослідженнях формує у студентів прагнення до підвищення рівня професійних знань і вдосконалення практичних навичок. Такі можливості стимулюють студентів до активного навчання та сприяють формуванню позитивного ставлення до майбутньої професійної діяльності.

Особливу роль у крос-культурній підготовці відіграє мовна компетентність студентів. Володіння іноземними мовами забезпечує доступ до міжнародних наукових ресурсів, сучасних досліджень та освітніх платформ. Крім того, знання іноземних мов сприяє розвитку впевненості студентів у власних професійних можливостях і мотивує їх до участі у міжнародних освітніх і наукових заходах. Таким чином, мовна підготовка виступає важливим компонентом формування навчально-професійної мотивації майбутніх агробіологів.

Ефективним засобом реалізації крос-культурної підготовки є використання інтерактивних технологій навчання, як зазначає Оксана Притика, формування навчально-професійної мотивації майбутніх агробіологів значною мірою залежить від використання інтерактивних технологій та залучення студентів до міжнародної освітньої взаємодії, що сприяє розвитку їхньої професійної активності та зацікавленості у майбутній діяльності [3]. А саме онлайн-курси, міжнародні вебінари, віртуальні лабораторії та спільні освітні проєкти створюють умови для взаємодії студентів із представниками інших країн. Така діяльність сприяє активізації навчального процесу, підвищенню інтересу до професійної підготовки та розвитку мотивації до навчання студентів.

Крос-культурна підготовка також сприяє формуванню міжкультурної компетентності студентів-агробіологів, яка включає толерантність, відкритість до нових знань, здатність працювати в міжнародних командах і готовність до професійної взаємодії у глобальному середовищі [2].

Формування цих якостей позитивно впливає на мотивацію студентів до навчання та професійного розвитку.

Важливим елементом крос-культурної підготовки є практична діяльність студентів у міжнародному середовищі. Участь у міжнародних конференціях, наукових форумах, стажуваннях та спільних дослідницьких проєктах дозволяє студентам отримати новий досвід та усвідомити значущість власної професійної підготовки. Така діяльність сприяє формуванню стійкої навчально-професійної мотивації та підвищенню рівня професійної готовності майбутніх агробіологів.

Крім того, крос-культурна підготовка сприяє розвитку інноваційного мислення студентів. Ознайомлення з міжнародними практиками вирішення глобальних проблем аграрної галузі, зокрема зміни клімату, збереження біорізноманіття та підвищення продуктивності агросистем, стимулює студентів до пошуку нових підходів і рішень. Це, у свою чергу, підвищує їхню мотивацію до професійного навчання та формує прагнення до саморозвитку.

Не менш важливою є міждисциплінарна взаємодія у процесі крос-культурної підготовки. Поєднання знань з біології, екології, агрономії, економіки та інформаційних технологій дозволяє студентам комплексно підходити до вирішення професійних завдань. Така інтеграція знань підвищує інтерес до навчання та сприяє формуванню внутрішньої мотивації до професійної діяльності.

Отже, крос-культурна підготовка виступає ефективним інструментом стимулювання навчально-професійної мотивації студентів-агробіологів. Вона сприяє розширенню професійного світогляду, формуванню міжкультурної компетентності, розвитку інноваційного мислення та підвищенню зацікавленості у професійній діяльності. В умовах глобалізації аграрної освіти крос-культурна підготовка стає важливим чинником формування конкурентоспроможних і мотивованих фахівців у сфері агробіології.

Література

1. Кудлай І. В., Бабіна В. О. (2023). Міжнародні зв'язки та крос культурна комунікація. *Регіональні студії*. 151-156.
2. Баценко Л. М., Гаврилюк В. М. Крос-культурна комунікація у професійній підготовці фахівців аграрної галузі. *Вісник аграрної науки*. 2020. № 4. С. 78–83.
3. Prytyka, O. (2023). The concept of interactive learning technologies. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*, 11(3), 76-80.

КРОС-КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Сучасні умови глобалізації значно підвищують роль міжкультурної взаємодії у професійній підготовці фахівців. В процесі навчання здобувачі освіти мають бути здатними засвоювати особливості сприйняття знань та відмінності у відношенні до завдань різними учасниками освітнього процесу, розуміти належні умови формування власних загальних та фахових компетентностей. Важливим є формування усвідомленого ставлення до власної національної ідентичності, а відтак і розуміння культурного розмаїття в цілому з можливістю врахування специфіки сприйняття учасниками комунікації спільних основоположних цінностей та світоглядних орієнтирів.

У дослідженнях деяких вітчизняних вчених, наприклад, у працях Костенко Д. підкреслюється роль міжкультурної взаємодії у професійній підготовці фахівців і навіть використовується поняття “міжкультурна компетентність” що є елементом комунікативної компетентності. Дослідник визначає, що інтеграція крос-культурного компоненту в освітні програми сприяє формуванню готовності студентів до міжнародної професійної діяльності [1]. Також, наголошується, що в освітньому середовищі важливим є розвиток міжкультурної чутливості як умови подолання комунікативних бар’єрів.

Формування комунікативної компетентності стає ключовим чинником успішної професійної діяльності в мультикультурному середовищі. Згідно із сучасними дослідженнями деяких зарубіжних вчених [3] йдеться про те, що цифрова епоха посилює інтенсивність крос-культурних комунікацій і вимагає нових підходів до підготовки студентів.

Комунікативна компетентність розглядається як інтегративне поєднання мовних, соціокультурних і стратегічних умінь, що забезпечують ефективну взаємодію в різних культурних контекстах. У STEM-освіті вона набуває особливої значущості через необхідність міжнародної співпраці та обміну знаннями. Також дослідники підкреслюють важливість міждисциплінарного підходу у STEM-освіті для розвитку комунікативних навичок [4]. Теорія інтегративної адаптації Кіма, розглянута у дослідженнях вчених з Алжиру та Великої Британії, підкреслює динамічний характер міжкультурної комунікації як процесу адаптації. Студенти, які навчаються за кордоном, часто стикаються з необхідністю адаптації до нових культурних норм, що підтверджується дослідженнями, які вказують на велику роль процесу адаптації до різних культур котрий є безперервним процесом професійного розвитку в цілому [5].

Культурні відмінності суттєво впливають на стиль комунікації, сприйняття інформації та поведінкові моделі учасників взаємодії. Відзначається, що застосування автентичних матеріалів сприяє глибшому розумінню культурних контекстів і реальних комунікативних ситуацій [2].

Визнаючи вкрай актуальним стан розвитку теми комунікативної компетентності та її роль у формуванні фахівців варто узагальнити міркування в нашій роботі. Таким чином, результати досліджень вказують на крос-культурні аспекти людської взаємодії в умовах мультикультуралізму та невизначеності. Якщо брати аспект цифрового комунікативного середовища, то там розвиток soft skills, зокрема емпатії та адаптивності, є критично важливим. Ефективними методами формування крос-культурної компетентності є інтерактивні технології навчання та використання цифрових платформ [3]. У випадку розгортання більш широкої та багаторівневої взаємодії як, наприклад, використання онлайн-спільнот і міжнародних проєктів, то тут дійсний контекст активної співучасті дозволяє студентам практично застосовувати знання у реальних міжкультурних ситуаціях [4].

Крос-культурна комунікативна компетентність є необхідною складовою підготовки сучасного фахівця в умовах глобалізованого світу, оскільки, на мою думку, функціонально та змістовно повністю відповідає за можливість будь-яких типів кооперації та взаємодії й впливає на досягнення цілей її учасниками. Комунікативна компетентність вимагає готовності

не лише змінювати когось, а й потребує якісних трансформацій носія запиту, учасника комунікації. Перспективи подальших досліджень здебільшого можуть бути пов'язані з удосконаленням цифрових і міждисциплінарних підходів до формування комунікативних навичок.

Література

1. Костенко, Д. (2018). Формування міжкультурної компетентності студентів: реалії та виклики сучасного освітнього середовища. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота*, (2), 20–23. <https://doi.org/10.17721/2616-7786.2018/4-1/4>
2. Zhou, R., Samad, A. & Perinpasingam, T. A systematic review of cross-cultural communicative competence in EFL teaching: insights from China. *Humanit Soc Sci Commun* 11, 1750 (2024). <https://doi.org/10.1057/s41599-024-04071-5>
3. Owusu, E., Arthur, J. L., & Amofah, K. (2023). Cross-Cultural Communication Strategies in the Digital Era: A Bibliometric Analysis. *Virtual Economics*, 6(2), 55–71. [https://doi.org/10.34021/ve.2023.06.02\(4\)](https://doi.org/10.34021/ve.2023.06.02(4))
4. Ma T and Lucietto AM (2024) Cross-cultural communication across STEM disciplines. *Front. Educ.* 9:1373558. doi: 10.3389/feduc.2024.1373558
5. Amina Guerriche & Trevor Grimshaw (2024) Revisiting Kim's Integrative Theory of Communication and Cross-Cultural Adaptation (ITCCA): Insights from a Study of Algerian Students Abroad, *Journal of Intercultural Communication Research*, 53:1-2, 45-62, <https://doi.org/10.1080/17475759.2024.2396799>

Олександра ШИНКАРУК

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ ЗАСОБАМИ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Актуальність дослідження крос-культурної комунікації як інструменту формування позитивного іміджу України у світі зумовлена зростанням ролі глобалізаційних процесів та інтенсивністю міжнародних контактів у політичній, економічній і культурній сферах. У сучасному інформаційному суспільстві сприйняття держави значною мірою формується через комунікацію з іноземною аудиторією, що вимагає врахування культурних відмінностей, цінностей, норм і моделей поведінки. Для України, яка прагне інтеграції до європейського та світового простору, ефективна крос-культурна взаємодія стає важливим чинником зміцнення міжнародного авторитету, довіри та партнерства.

Особливої ваги це питання набуває в умовах російсько-української війни, коли інформаційний простір є полем боротьби за світову громадську думку. Крос-культурна комунікація дозволяє не лише протидіяти дезінформації, а й доносити правдиву інформацію про Україну, її цінності, культуру та прагнення до демократичного розвитку. Саме через ефективні комунікативні стратегії формується позитивний міжнародний імідж держави, що сприяє консолідації підтримки з боку світової спільноти, розвитку дипломатичних відносин та залученню інвестицій.

Засоби крос-культурної комунікації відіграють ключову роль у формуванні позитивного іміджу України у світі, забезпечуючи ефективну передачу змістів між представниками різних культур. Вони охоплюють широкий спектр інструментів, що дозволяють адаптувати інформацію відповідно до культурних особливостей цільової аудиторії, зменшуючи бар'єри сприйняття та сприяючи взаєморозумінню. Використання таких засобів дає змогу презентувати Україну як відкриту, сучасну та культурно самобутню державу.

Одним із провідних засобів є мовна адаптація та переклад, які забезпечують доступність інформації для міжнародної аудиторії [1]. Використання іноземних мов, насамперед англійської як глобальної мови спілкування, сприяє ефективному донесенню ключових

меседжів про Україну. Водночас важливим є не лише буквальний переклад, а й урахування культурних контекстів, ідіом та смислових відтінків, що дозволяє уникнути комунікативних непорозумінь.

Не менш важливим засобом є культурна дипломатія, яка реалізується через міжнародні культурні заходи, фестивалі, виставки та мистецькі проекти. Вона дозволяє презентувати українську культуру, традиції та сучасне мистецтво світовій спільноті. Через такі форми взаємодії створюється емоційний зв'язок з іноземною аудиторією, що сприяє формуванню позитивного та привабливого образу України.

Значну роль у крос-культурній комунікації відіграють цифрові медіа та соціальні мережі, які стали універсальними платформами для міжкультурного діалогу [2]. Офіційні сторінки державних установ, міжнародні інформаційні кампанії, відеоконтент та мультимедійні проекти дозволяють оперативно поширювати інформацію про країну. Візуальні та інтерактивні формати підвищують рівень залученості аудиторії та сприяють кращому розумінню культурних особливостей України.

Освітні та наукові обміни також виступають ефективним засобом крос-культурної комунікації. Програми академічної мобільності, спільні наукові дослідження та міжнародні освітні ініціативи сприяють встановленню довготривалих зв'язків між представниками різних країн. Такі контакти формують об'єктивне уявлення про Україну та сприяють поширенню її позитивного іміджу через особистий досвід учасників.

Важливим інструментом є міжнародні медіа та публічні комунікації, які формують інформаційний образ держави у світі. Це підтверджує український дослідник Арсен Ткачук, який аналізує роль соціальних мереж і медіа у розвитку міжкультурної комунікації та підкреслює їх значення у формуванні міжнародного сприйняття держави [3]. Інтерв'ю, публічні виступи, інформаційні кампанії та співпраця з іноземними журналістами дозволяють донести позицію України до глобальної аудиторії. При цьому особливе значення має врахування культурних норм сприйняття інформації, що підвищує ефективність комунікації.

Окреме місце серед засобів крос-культурної комунікації займають символічні та візуальні елементи – брендинг країни, національна символіка, дизайн, відео- та рекламні матеріали. Вони формують цілісне уявлення про Україну на емоційному та асоціативному рівнях. Завдяки гармонійному поєднанню змісту та форми ці засоби сприяють створенню впізнаваного, позитивного та сучасного образу України у світовому просторі.

Отже, формування позитивного іміджу України засобами крос-культурної комунікації є багатовимірним процесом, що передбачає ефективне використання мовних, культурних, медійних та освітніх інструментів. Завдяки врахуванню культурних особливостей міжнародної аудиторії та застосуванню сучасних комунікаційних підходів Україна має змогу формувати об'єктивне, привабливе й конкурентоспроможне уявлення про себе у світі.

Література

1. Huang, Z. (2024). The exploration of translation strategies from the perspective of intercultural communication. *Communications in Humanities Research*, 29, 91-100.
2. Huang, M. (2024). Cross-cultural communication in the digital era: Insights from social media interactions. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, 54(1), 23-29.
3. Ткачук, А. (2024). Соціальні медіа та міжкультурна комунікація. *Теоретичні та методичні проблеми освіти дітей та молоді*, 28 (2), 163-172.

Diana PROTSIV

NEW PROFESSIONAL ROLES OF UKRAINIAN TEACHERS DURING THE WAR

The Russian invasion radically changed what it means to be a teacher in Ukraine. Educators who were previously responsible primarily for academic instruction suddenly found themselves coordinating online learning during blackouts, supporting displaced students, responding to trauma

reactions, and maintaining classroom stability under constant uncertainty. Under wartime conditions, teacher professional training shifted from a model focused on methodology and subject competence toward one centred on adaptability, emotional regulation, and crisis communication.

This paper examines how the professional identity of Ukrainian teachers transformed after 2022 and how teacher training systems responded to these new realities. The focus is placed not on institutional reform documents, but on the changing practical functions teachers perform inside wartime educational environments.

One of the clearest transformations concerns communication itself. Wartime teaching required educators to modify their interactional strategies with students, parents, and colleagues. Teachers increasingly relied on emotionally supportive rather than formally instructional communication. In many classrooms, maintaining psychological safety became a prerequisite for any successful learning process. Recent studies on educational communication demonstrate that adaptive communicative strategies significantly influence student engagement and resilience under unstable conditions (Chaika, 2020).

The digitalisation of education accelerated this shift. During periods of displacement, shelling, and infrastructure disruption, teachers simultaneously managed online platforms, asynchronous tasks, and hybrid classrooms where some students remained abroad while others attended lessons locally. Under these conditions, digital competence became inseparable from pedagogical competence. However, wartime online instruction also intensified teacher exhaustion, particularly when educators had to maintain continuity despite unstable electricity and internet access (Ovcharuk et al., 2023).

At the same time, teachers increasingly became mediators of emotional crisis. Many students demonstrated symptoms associated with prolonged stress: withdrawal, concentration difficulties, emotional instability, or anxiety during air raid alarms. Educators were therefore expected to recognise psychological distress and respond appropriately despite lacking formal clinical preparation. Research on trauma-informed education in Ukraine indicates that teachers themselves frequently experienced secondary emotional overload while supporting students affected by war (Journal of Child & Adolescent Trauma, 2025).

An important shift also occurred in professional expectations. Before the war, teacher effectiveness was commonly associated with curriculum delivery and assessment outcomes. Wartime schooling redefined effectiveness through flexibility, emotional responsiveness, and the ability to preserve educational continuity under disruption. Teachers increasingly operated within unpredictable environments where lesson planning depended on security conditions rather than institutional schedules.

Professional resilience consequently emerged not as an abstract psychological concept but as a practical survival skill. Ukrainian educators adapted to rapid changes in formats, roles, and communication demands while simultaneously managing their own experiences of displacement, fear, and instability. Studies conducted in Ukrainian schools during the war show that many teachers experienced chronic stress and emotional fatigue while continuing to perform expanded professional responsibilities (Velykodna et al., 2023).

The transformation of teacher training therefore extends beyond technical preparation for online learning. Current educational realities require integrated preparation combining digital literacy, intercultural communication, emotional self-regulation, and trauma-sensitive pedagogy. Research in multilingual and multicultural educational contexts further emphasises the importance of adaptive communication competence in unstable learning environments (Chaika, 2024).

What the Ukrainian case demonstrates is that wartime education reshapes the very structure of the teaching profession. Teachers no longer function only as transmitters of knowledge. They become coordinators of stability, communicators under crisis, and facilitators of emotional recovery within disrupted educational systems.

References

1. Chaika, O. I. (2020). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. *International Journal of Philology*, 11(2), 110–116.
2. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies,

challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 15(1), 116–123.

3. Hrynevych, L., Linnik, O., & Herczyński, J. (2023). The New Ukrainian School reform: Achievements, developments and challenges. *European Journal of Education*, 58(4), 538–541. <https://doi.org/10.1111/ejed.12583>

4. Ovcharuk, O., Ivaniuk, I., & Leshchenko, M. (2023). Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education*, 58(4), 561–574. <https://doi.org/10.1111/ejed.12589>

5. Trauma-informed education in pre-service teacher training during the wartime: A case study of Ukraine. (2025). *Journal of Child & Adolescent Trauma*. <https://doi.org/10.1007/s40653-025-00741-x>

6. Velykodna, M., Mishaka, N., Miroshnyk, Z., & Deputatov, V. (2023). Primary education in wartime: How the Russian invasion affected Ukrainian teachers and the educational process in Kryvyi Rih. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 15(1), 285–309. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/697>

Indira RENSKA

LANGUAGE OF BUSINESS MEDIA COMMUNICATION: TEACHING ENGLISH TO FUTURE JOURNALISTS IN A GLOBAL CONTEXT

In the contemporary globalised media environment, communication processes are increasingly shaped by the rapid development of digital technologies and the expansion of international information exchange. In this context, English has been established as a dominant language of professional communication, particularly in journalism and business media. It is widely recognised that future journalists are expected not only to possess a high level of general language proficiency but also to demonstrate the ability to operate effectively within the specific discourse of business media communication. Therefore, the issue of teaching English for professional purposes, oriented toward media contexts, has been brought to the forefront of modern linguistic and pedagogical research.

It is assumed that business media discourse is characterised by high informational density, terminological precision, and pragmatic orientation. Such discourse is shaped by the need to inform, persuade, and influence audiences in a concise and accessible manner. Consequently, particular attention should be paid to developing students' abilities to interpret and produce texts that reflect the stylistic and functional features of business journalism. It has been observed that traditional approaches to language teaching, which focus primarily on grammar and vocabulary acquisition, are no longer sufficient in preparing students for real-life professional communication. Instead, a shift toward discourse-oriented and competence-based instruction is increasingly being implemented.

Within this framework, the teaching of English to future journalists must be organised around authentic materials and real-world communication practices. Business news articles, analytical reports, interviews, and multimedia content are actively integrated into the educational process in order to expose students to contemporary language use in professional contexts. It is through such materials that the conventions of media discourse, including headline construction, rhetorical strategies, and audience engagement techniques, are most effectively acquired. Furthermore, the role of critical analysis has been significantly emphasised, as students are expected to evaluate not only the linguistic form of media texts but also their communicative intent and potential impact.

In addition, the integration of digital tools and online platforms has been recognised as an essential component of modern language instruction. Various forms of interactive learning, such as simulations of press conferences, role-playing of journalistic interviews, and the creation of original media content, are widely employed. Through these activities, communicative competence is developed in a dynamic and practice-oriented manner. It has also been demonstrated that such approaches contribute to the formation of professional identity and enhance students' motivation to engage in language learning.

Special consideration is given to the intercultural dimension of business media communication. As journalists frequently operate in multicultural environments, sensitivity to cultural differences and the ability to adapt communication strategies accordingly are regarded as key competencies. It is emphasised that language cannot be taught in isolation from cultural context; therefore, intercultural awareness is systematically incorporated into the learning process. This includes analysing culturally specific references, differences in communication styles, and interpreting global media narratives.

Additionally, attention is paid to the development of lexical competence in business and media communication. It is widely acknowledged that mastery of specialised vocabulary, including terminology related to economics, finance, and international relations, is essential for accurate and precise communication. At the same time, it is emphasised that vocabulary should not be taught in isolation but rather in context, through exposure to authentic texts and communicative tasks. This approach enables the acquisition of collocations, idiomatic expressions, and discourse markers typical of business media language.

At the same time, certain challenges in teaching professional English to future journalists have been identified. It has been noted that students often demonstrate a discrepancy between their general language proficiency and their ability to use English effectively in specialised contexts. Moreover, the rapid evolution of media language, influenced by digital trends and informal communication styles, requires continuous updating of teaching materials and methods. In this regard, the role of the teacher shifts from a knowledge transmitter to a facilitator and mediator, guiding students through complex communicative environments.

In conclusion, the teaching of English for business media communication is a complex, multidimensional process that integrates linguistic, communicative, and intercultural components. It has been established that the effective preparation of future journalists requires a shift from traditional language instruction to a practice-oriented, discourse-based approach. Within such a framework, language is not treated as an abstract system, but as a functional tool for professional interaction in a global media environment.

Thus, incorporating authentic materials, genre-based instruction, and interactive learning methods has been shown to significantly enhance the development of professional communicative competence. In addition, the integration of digital technologies and the emphasis on critical media literacy foster analytical and adaptive skills essential for navigating contemporary information spaces. Particular importance is also attached to the development of intercultural awareness, as it enables future journalists to engage effectively with diverse audiences and interpret global media content more accurately.

Therefore, the teaching of professional English should be viewed not only as a linguistic task but also as an educational process aimed at shaping responsible, critical-thinking, and globally oriented media professionals. In this way, students may be better prepared to participate in international communication and to contribute to the development of transparent and effective media discourse in the context of globalisation.

Олеся АНДРУЩЕНКО

РОЛЬ МЕДІА ТА ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У ЛЕГІТИМАЦІЇ ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ПРОЦЕСІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

У сучасному глобалізованому світі медіа та цифрові платформи стали не лише каналами поширення інформації, але й потужними інструментами формування суспільної свідомості, політичної довіри та правової легітимності. Роль медіа у процесах легітимзації політико-правових рішень істотно зросла в умовах цифровізації, розвитку мережевого суспільства та інформаційних війн. Легітимність у цьому контексті перестає бути виключно результатом формально-юридичних процедур і дедалі більше залежить від комунікативних процесів, у межах яких громадськість сприймає, оцінює та інтерпретує дії держави.

Медіа традиційно виконували функцію посередника між владою та суспільством, забезпечуючи інформування громадян про політичні рішення, правові новації та діяльність інституцій. Проте, з розвитком цифрових платформ, соціальних мереж і нових медіа відбулася трансформація цієї ролі: медіа перестали бути монополістами інформаційного простору, поступившись місцем децентралізованим мережевим структурам, що призвело до появи нових форм комунікації, де кожен користувач може виступати як виробником, так і споживачем інформації. Внаслідок цього процес легітимації політико-правових рішень став більш складним, багаторівневим і водночас вразливим до маніпуляцій.

У міжнародно-правовому вимірі роль медіа та цифрових платформ набуває особливої ваги, оскільки вони стають інструментами не лише внутрішньої, але й зовнішньої політики держав. Через медіапростір формуються міжнародні наративи, що впливають на репутацію держави, її імідж та рівень довіри з боку міжнародної спільноти. У цьому контексті інформаційна політика держави повинна відповідати міжнародним стандартам свободи слова, доступу до інформації та захисту прав людини. Крім того, виникає необхідність протидії дезінформації, пропаганді та інформаційним атакам, які можуть дестабілізувати політико-правові системи та підірвати міжнародну безпеку.

Міжнародне право поступово реагує на ці виклики, формуючи нормативні підходи до регулювання цифрового простору. Особливого значення набувають принципи відповідальності держав за інформаційну діяльність у кіберпросторі, а також питання регулювання діяльності транснаціональних цифрових платформ. Оскільки такі платформи часто виходять за межі юрисдикції окремих держав, виникає проблема визначення їхнього правового статусу та обов'язків щодо забезпечення достовірності інформації, захисту персональних даних та недопущення поширення шкідливого контенту. У цьому контексті важливим є розвиток міжнародного співробітництва та гармонізація національних законодавств.

У сучасних умовах інформаційної війни медіа та цифрові платформи стають полем боротьби за легітимність. Держави використовують їх як інструменти стратегічних комунікацій, спрямованих на формування позитивного іміджу та підтримку своїх політико-правових рішень як всередині країни, так і на міжнародній арені. Водночас противники можуть використовувати ті самі інструменти для дискредитації державних інституцій, поширення фейкових новин та маніпуляції громадською думкою, що підкреслює необхідність розробки комплексних підходів до забезпечення інформаційної безпеки, які поєднують правові, технологічні та освітні заходи.

Таким чином, медіа та цифрові платформи відіграють амбівалентну роль у процесах легітимації політико-правових рішень. З одного боку, вони сприяють підвищенню прозорості, відкритості та участі громадян у політичному житті, що є основою демократичної легітимності. З іншого боку, вони створюють нові виклики, пов'язані з дезінформацією, маніпуляцією та фрагментацією інформаційного простору. У міжнародно-правовому вимірі це вимагає переосмислення традиційних підходів до регулювання інформаційної діяльності та формування нових механізмів забезпечення балансу між свободою вираження поглядів і захистом суспільних інтересів. Лише за умов ефективного поєднання правових норм, етичних стандартів і технологічних рішень можливо забезпечити стабільну легітимність політико-правових процесів у цифрову епоху.

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕГОВОРАХ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

Ірина ГАБРО

ВИКЛИКИ ПЕРЕКЛАДУ НА ДИПЛОМАТИЧНИХ ЗУСТРІЧАХ ВИСОКОГО РІВНЯ

Робота перекладачем на дипломатичних зустрічах з високими ставками пов'язана з унікальними викликами, які виходять далеко за рамки лінгвістичної складності перекладу між мовами. Ці фахівці повинні підтримувати точність, працюючи в умовах високої політичної напруженості, де кожне слово має вагу та де тиск на бездоганну роботу є високим. Навіть один неправильний переклад може негативно вплинути на міжнародні відносини. Так, у 1977 році, під час візиту президента Джиммі Картера до Польщі, його перекладач допустив кілька незручних помилок у перекладі, які викликали плутанину та розвагу: переклад заяви Картера про його бажання дізнатися «побажання поляків на майбутнє» як «Я прагну поляків фізично»; неправильний переклад слів Картера про його від'їзд зі США, який натякає на те, що він залишив свою країну назавжди; перетворення Картером похвали польській конституції на речення, яке її висміювало. Через ці помилки Картеру надали нового перекладача на решту візиту, щоб уникнути подальших дипломатичних незручностей.

Тиск часу є одним із найсуттєвіших викликів, оскільки дипломатичні перекладачі часто повинні обробляти та перекладати складні політичні концепції, юридичну термінологію та культурні посилення в режимі реального часу. Під час швидкого обміну репліками між переговорниками або гарячих дебатів на міжнародних форумах перекладачі повинні тримати темп, зберігаючи точність та емоційний тон і наміри ораторів. Наприклад, під час Ялтинської конференції 1945 року перекладачі забезпечували безперервний переклад переговорів між лідерами антигітлерівської коаліції, де необхідно було миттєво передавати складні політичні формулювання. Подібні виклики характерні і для сучасних міжнародних форумів, зокрема засідань Генеральної Асамблеї ООН, де синхронні перекладачі працюють у режимі реального часу під значним часовим тиском.

Конфіденційний характер дипломатичної роботи створює додатковий тиск, оскільки перекладачі мають доступ до конфіденційної інформації, розголошення якої може вплинути на міжнародні відносини. Вони повинні дотримуватися суворої професійної етики під час роботи з секретною інформацією, часто підписуючи розширені угоди про конфіденційність та проходячи процедури перевірки секретної інформації, які можуть тривати місяцями або роками. Під час саміту президентів США і Росії в Гельсінкі у 2018 році значна частина переговорів проходила у форматі «one-on-one», де в кімнаті були лише лідери держав і їхні перекладачі. Після зустрічі перекладачка Державного департаменту США опинилася під значним політичним тиском, оскільки вона була єдиним американським свідком змісту розмови. Її записи та свідчення розглядалися як потенційно важливе джерело інформації про зміст переговорів. Цей випадок показав, що дипломатичні перекладачі можуть володіти інформацією стратегічного значення, яка залишається конфіденційною і може впливати на міжнародні відносини.

Культурна та політична нейтральність створює ще один значний виклик, особливо коли перекладачі працюють між країнами з напруженими відносинами або конфліктуючими ідеологіями. Вони повинні відкинути особисті думки та культурні упередження, щоб забезпечити точний переклад навіть під час перекладу тверджень, з якими вони можуть особисто не погоджуватися або вважати їх образливими. Ця професійна об'єктивність стає особливо складною під час обговорення делікатних тем, таких як порушення прав людини чи територіальні суперечки. Наприклад, під час переговорів між представниками США та Радянського Союзу перекладачі часто опинялися в ситуації, коли їм доводилося перекладати різко критичні або ідеологічно забарвлені висловлювання сторін. Наприклад, під час самітів

між радянськими та американськими лідерами у 1960–1980-х роках перекладачі повинні були точно передавати політичні звинувачення, критику системи чи військової політики, навіть якщо вони могли суперечити їхнім власним переконанням або викликати дипломатичну напругу.

Література

1. Erni F., Paula A. Negotiating with interpreters and interpreting during negotiations. Report. April 2021. URL: <https://frontline-negotiations.org/wp-content/uploads/2021/08/CCHN-Listening-Tour-on-Negotiating-with-Interpreters.pdf>
2. Nolan J. [Essays on Conference Interpreting](https://channelviewpublications.wordpress.com/2020/04/01/the-role-of-interpreting-in-difficult-international-negotiations/). 2020. URL: <https://channelviewpublications.wordpress.com/2020/04/01/the-role-of-interpreting-in-difficult-international-negotiations/>

Михайло СОПГА

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕГОВОРАХ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

У сучасних умовах глобалізації міжнародні переговори стали невід’ємною складовою дипломатичних, економічних та культурних відносин між державами. Ефективність переговорного процесу значною мірою залежить від якості комунікації між сторонами, а ключову роль у забезпеченні взаєморозуміння відіграють перекладачі. Саме вони виступають посередниками між представниками різних мовних і культурних середовищ, сприяючи досягненню компромісу та формуванню позитивного іміджу держави на міжнародній арені.

У сфері міжнародних переговорів перекладач виконує не лише мовну, а й міжкультурну функцію. Його завдання полягає у точному передаванні змісту повідомлення, інтонації, емоційного забарвлення та комунікативного наміру співрозмовника. Будь-яка неточність або неправильна інтерпретація висловлювання може призвести до непорозуміння, втрати довіри чи навіть дипломатичного конфлікту. Саме тому професійна компетентність перекладача є важливим чинником успішності міжнародного діалогу.

Одним із найбільших викликів у діяльності перекладачів під час міжнародних переговорів є необхідність працювати в умовах високої відповідальності та психологічного навантаження. Перекладачі часто стикаються зі складною політичною, економічною чи юридичною термінологією, а також із потребою швидкого реагування в ситуаціях обмеженого часу. Особливої уваги потребує синхронний переклад, який вимагає високого рівня концентрації, оперативного мислення та стресостійкості.

Не менш важливим викликом є врахування культурних особливостей учасників переговорів. Ефективна міжкультурна комунікація передбачає знання норм етикету, традицій, невербальних засобів спілкування та особливостей мовленнєвої поведінки представників різних країн. Перекладач повинен уміти адаптувати висловлювання таким чином, щоб зберегти його зміст і водночас уникнути культурних непорозумінь.

Сучасний етап розвитку міжнародної комунікації характеризується активним використанням цифрових технологій та систем автоматизованого перекладу. Попри значні досягнення штучного інтелекту, автоматичний переклад не здатний повністю замінити професійного перекладача у сфері міжнародних переговорів. Машинні системи не завжди враховують контекст, емоційне забарвлення та культурні особливості мовлення, що може негативно впливати на якість комунікації. У зв’язку з цим особливо актуальним є поєднання професійної перекладацької підготовки із сучасними цифровими інструментами.

Для підвищення ефективності роботи перекладачів необхідно вдосконалювати систему професійної освіти, розвивати навички міжкультурної комунікації, критичного мислення та кризового реагування. Важливим аспектом є також формування мовної та етичної компетентності перекладачів, оскільки їхня діяльність безпосередньо впливає на міжнародний імідж держави.

Отже, перекладачі є важливими учасниками міжнародного переговорного процесу та невід'ємною складовою міжкультурної комунікації. Їхня професійна діяльність сприяє встановленню ефективного діалогу між державами, розвитку міжнародного співробітництва та формуванню позитивного образу країни у світовому просторі.

Мирослава ЧЕПУРНА

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА МІЖ УКРАЇНСЬКИМ БІЗНЕСОМ ТА МІЖНАРОДНИМИ ПАРТНЕРАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Повномасштабна війна росії проти України створила безпрецедентні виклики для усіх сфер суспільного життя, зокрема для бізнес-комунікації. У цих умовах різко зросла потреба у висококваліфікованих фахівцях у сфері перекладу, здатних не лише забезпечити точність передання змісту, а й виконати роль посередників між культурами, системами мислення та етичними стандартами. У воєнний та післявоєнний період саме перекладач дедалі частіше виступає як стратегічний комунікатор та партнер, що впливає на ефективність міжнародних переговорів, залучення інвестицій, формування іміджу держави та розвиток довіри між Україною і її міжнародними партнерами.

У мирний час перекладач сприймається переважно як технічний виконавець, який має відтворити інформацію максимально точно. Проте в умовах війни така модель стає недостатньою. Ключового значення набуває міжкультурна інтерпретація, що поєднує лінгвістичну точність із комунікативною адекватністю та психологічною чутливістю.

Під час переговорів між українськими компаніями та іноземними донорами, інвесторами чи державними організаціями перекладач може виступати не лише посередником, а й модератором тону, стилю та навіть емоційного забарвлення дискусії. Наприклад, українська фраза «Ми сподіваємось на ваше розуміння» у дослівному перекладі «We hope for your understanding» англomовному середовищі може звучати надто вибачливо або невпевнено. Оптимальний варіант – We trust this matter will find your support – передає партнерський тон і зберігає гідність української сторони. Таким чином, перекладач у воєнній ситуації є не лише передавачем мовного змісту, а й трансплантатором смислів, здатним адаптувати культурні й риторичні особливості комунікації до контексту країни-партнера.

Під час війни бізнесові переговори набувають глибшого морального виміру. Учасники переговорів часто згадують гуманітарні аспекти, волонтерські ініціативи, соціальну відповідальність. Завдання перекладача – знайти баланс між автентичністю українського досвіду та форматом дипломатично-коректного висловлювання, прийняттого для закордонних партнерів.

З початком повномасштабного вторгнення основна частина бізнес-процесів змістилася до онлайн-комунікації – Zoom, McTeams, GTeams. Це трансформувало і саму професійну роль перекладача, і зараз перекладач стає активним учасником події – він не лише чітко перекладає, він керує темпом розмови, допомагає уникати накладання слів, запобігає міжкультурним непорозумінням. Отже, війна не тільки ускладнила умови роботи перекладача, а й підвищила його роль як медіатора комунікаційного процесу.

Післявоєнне відновлення України передбачає широку участь міжнародних компаній і потребуватиме не лише юридичної, економічної та технічної експертизи, а й мовно-комунікаційного супроводу. Від правильної інтерпретації термінів, чіткості перекладів документів, прозорості переговорів залежить успішність інвестиційних процесів і донорської допомоги.

Перекладачі в таких умовах стають своєрідними інституційними носіями пам'яті – вони зберігають послідовність термінології, документують історію співпраці між українськими та

закордонними партнерами, сприяють створенню уніфікованого комунікаційного поля про відбудову (Ukraine Recovery).

З іншого боку, залучення перекладачів до гуманітарних проєктів, дипломатичних форумів чи торгово-економічних місій сприяє формуванню репутаційного капіталу України. Через правильну мову і стиль комунікації країна постає як відповідальний, зрілий та передбачуваний партнер.

ФІЛОСОФСЬКІ, ОСВІТНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Tetyana POSNOVA-RUBERY

RETHINKING EDUCATIONAL COMMUNICATION: ASYNCHRONOUS LEARNING IN TIMES OF CRISIS AND CHANGE

Educational communication is changing under the pressure of digital transformation, post-pandemic restructuring, and prolonged social instability. In higher education, teaching can no longer be understood only as synchronous interaction in a shared time and space. For many students, learning now unfolds within unstable conditions shaped by work, family responsibilities, mobility, health concerns, and, in Ukraine, wartime disruption. In this context, asynchronous learning is increasingly important not as a supplementary format, but as a distinct way of organizing educational communication.

Its significance is especially visible in Ukraine. Air raid alerts, blackouts, unstable internet access, forced displacement, and psychological strain often make synchronous participation difficult or impossible. Under such conditions, asynchronous learning helps preserve communication between instructors and students by making learning materials, explanations, and tasks accessible beyond a single live session. At the same time, its effectiveness depends not on delayed interaction itself, but on the quality of pedagogical design. Flexibility alone does not guarantee meaningful learning. A well-designed asynchronous course must provide a clear learning pathway, visible instructor presence, structured interaction, and timely feedback.

This article examines asynchronous learning as a model of educational communication in times of crisis and change. It argues that its value lies not only in flexibility, but in its capacity to preserve continuity, clarity, and pedagogical connection when traditional forms of participation become unstable.

The spread of asynchronous learning reflects broader changes in education. Today, many students combine study with employment, caregiving, and other changing life circumstances. As a result, educational communication can no longer rely exclusively on the assumption of simultaneous participation. In such conditions, asynchronous learning responds to the growing need for flexibility and accessibility.

Its importance lies in the fact that it redistributes communication across time. Explanation is no longer confined to one lecture; it can be revisited through recorded materials, written guidance, discussion spaces, and feedback. Students are able to engage with a course at their own pace, return to difficult sections, and continue learning even after interruption. Research shows that persistence and engagement in asynchronous settings are closely connected to autonomous motivation and time management, confirming that success depends not simply on the format itself, but on the relationship between course design and students' ability to navigate learning over time ([Zeng & Xin, 2025](#)).

This means that asynchronous learning should not be reduced to a collection of uploaded files. The experience of emergency remote teaching during the pandemic showed that digital access alone does not produce educational quality. What matters is whether communication within the course

remains coherent, intelligible, and supportive. In other words, asynchronous learning becomes effective when it is treated not as a technical solution, but as a pedagogically organized communication environment.

Several theoretical perspectives help explain why asynchronous learning can function effectively as a model of educational communication.

First, multimedia learning theory shows that students learn better when information is clearly structured, segmented, and presented in cognitively manageable ways. In asynchronous environments, where content is often delivered through videos, slides, and written instructions, this principle becomes especially important. Research indicates that well-designed online multimedia materials can improve comprehension, while excessive cognitive load weakens learning ([Mayer & Fiorella, 2022](#)).

Second, self-regulated learning is central to asynchronous education. Because students in asynchronous courses often manage their own pace and schedule, their success depends partly on planning, monitoring, and adapting their learning strategies. Yet this does not mean that self-regulation should be left entirely to the learner. Review research shows that digital learning becomes more effective when course design supports self-regulation through clear structure, manageable pacing, intermediate deadlines, and visible progress markers ([Faza & Lestari, 2025](#)).

Third, the concept of social presence explains why asynchronous learning cannot be understood as isolated work with digital materials. Even when interaction is delayed, students need to feel that the course remains inhabited by a teacher and connected to a wider learning community. Research demonstrates that instructor participation in asynchronous online discussions positively influences student performance, suggesting that visible pedagogical engagement remains essential even when communication is not immediate ([Xie & Correia, 2024](#)).

Together, these perspectives show that asynchronous learning is effective not because it reduces educational communication, but because it reorganizes it in ways that can support comprehension, continuity, and interaction across time.

The Ukrainian context makes the communicative value of asynchronous learning especially clear. In wartime higher education, the central challenge is not simply how to continue teaching, but how to preserve meaningful educational communication under repeated interruption. Air raid alerts, shelling, power outages, unstable connectivity, and emotional exhaustion all disrupt conventional academic routines. In such conditions, synchronous teaching often becomes fragile, while asynchronous learning offers a more stable form of access and connection.

Research on higher education in Ukraine during the war confirms that educational quality depends on the ability of institutions and instructors to adapt to instability. Zayachuk ([2025](#)) shows that ensuring quality higher education in wartime requires more than formal continuity; it requires rethinking how education is organized under crisis conditions. From this perspective, asynchronous learning becomes especially valuable because it allows students to return to explanations, re-enter the course after interruption, and continue learning despite disrupted routines.

At the same time, wartime conditions also reveal the limitations of poorly designed asynchronous learning. If a course is overloaded, vague, or impersonal, flexibility can quickly turn into confusion and isolation. For this reason, in Ukraine today asynchronous learning must be designed not only as flexible, but also as predictable, accessible, and supportive. In crisis conditions, communication must remain clear enough to orient students and humane enough to sustain motivation.

Several practical recommendations follow from this analysis. Asynchronous courses should have a clear and predictable structure so that students understand the sequence of modules, task expectations, assessment logic, and time frame without constant live clarification. Essential materials should remain available for repeated use, since interrupted participation is common in unstable conditions. Content should also be cognitively manageable: shorter modules, concise explanations, and clearly prioritized tasks are more effective than overloaded materials. In addition, course design should support self-regulation through pacing tools, checkpoints, and transparent deadlines. Finally, instructor presence should remain visible through announcements, feedback, brief explanations, and

participation in discussion spaces, as these communicative signals are an integral part of teaching itself.

Asynchronous learning should not be treated as a temporary substitute for “real” teaching. In contemporary higher education, and especially in times of crisis and change, it represents an increasingly important way of organizing educational communication. Its value lies not only in flexibility, but in its capacity to preserve explanation, guidance, feedback, and pedagogical presence when stable simultaneity is no longer possible.

The Ukrainian experience demonstrates this particularly clearly. In wartime conditions, asynchronous learning supports not only access to education, but continuity of educational relationship under pressure, instability, and interruption. For this reason, its significance depends less on technology alone than on the ability of educators to design communication that remains clear, supportive, and resilient across time.

References

1. Faza, A., & Lestari, I. A. (2025). Self-regulated learning in the digital age: A systematic review of strategies, technologies, benefits, and challenges. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 26(2), 23–58. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v26i2.8119>
2. Mayer, R. E., & Fiorella, L. (2022). *The Cambridge handbook of multimedia learning* (Third edition). Cambridge University Press. <http://public.ebib.com/choice/PublicFullRecord.aspx?p=6839054>
3. Xie, J., & Correia, A.-P. (2024). The effects of instructor participation in asynchronous online discussions on student performance: A systematic review. *British Journal of Educational Technology*, 55(1), 71–89. <https://doi.org/10.1111/bjet.13350>
4. Zayachuk, Y. (2025). Ensuring quality higher education in Ukraine in times of war. *Journal of Adult and Continuing Education*, 31(1), 135–159. <https://doi.org/10.1177/14779714241270254>
5. Zeng, H., & Xin, Y. (2025). Comparing learning persistence and engagement in asynchronous and synchronous online learning: The role of autonomous academic motivation and time management. *Interactive Learning Environments*, 33(1), 276–295. <https://doi.org/10.1080/10494820.2024.2344033>

Bujar ADILI
Jehona RUSHIDI-REXHEPI
Makfirete AMETI
Gzim XHAMBAZI

TEACHERS’ PERSPECTIVES ON THE PEDAGOGICAL VALUE OF LITERARY TEXTS IN LANGUAGE DEVELOPMENT: A COMPARATIVE STUDY OF ALBANIAN LANGUAGE AND EFL TEACHERS IN NORTH MACEDONIA

The role of literary texts in language education has long been recognized as a powerful means of supporting linguistic, cognitive, and intercultural development. Literature provides authentic language input, exposes learners to diverse communicative styles, and encourages deeper engagement with meaning, culture, and interpretation. In multilingual educational contexts, literary texts may also function as bridges between language learning and cultural understanding. Despite this widely acknowledged pedagogical value, comparatively little empirical research has explored how teachers from different language-teaching traditions perceive the role of literature in language development. Addressing this gap, the present study investigates and compares the perspectives of Albanian Language and Literature teachers (ALLT) and English as a Foreign Language teachers (EFLT) in North Macedonia regarding the pedagogical relevance of literary texts.

The study employed a quantitative research design using the Literature Teaching Questionnaire

(Rushidi-Rexhepi et al., 2025), a 29-item instrument measuring teachers' beliefs across four dimensions: Linguistic Fit, Text Relevance, Teacher Practice, and Student Outcomes. Responses were recorded on a six-point Likert scale ranging from strongly disagree to strongly agree. The questionnaire demonstrated satisfactory internal consistency in previous validation studies ($\alpha = .878$ overall), with reliable subscales for Student Outcomes, Text Relevance, Linguistic Fit, and Teacher Practice. Data were collected through an anonymous online survey administered to a purposive sample of 30 teachers from primary and secondary schools in North Macedonia, including 15 Albanian Language and Literature teachers and 15 EFL teachers.

In addition to disciplinary background, several demographic variables were examined to contextualize the sample. The majority of participants were female (83.3%), while males represented 16.7% of the sample. In terms of professional experience, 60% of teachers had less than twenty years of teaching experience, whereas 40% reported more than twenty years in the profession. Regarding educational qualifications, 60% held a bachelor's degree and 40% had completed postgraduate studies (MA or PhD). Participants were drawn from diverse school contexts, with 56.7% teaching in urban schools and 43.3% working in rural settings. These demographic characteristics indicate a relatively experienced and academically qualified teaching sample representing varied educational environments.

Data analysis involved descriptive statistics and independent-samples t-tests to examine potential differences between teacher groups and across demographic variables, including gender, teaching experience, education level, and school setting. Effect size calculations were also conducted to assess the magnitude of observed differences. The results revealed that both ALLT and EFLT expressed strong agreement on the importance of integrating literature into language teaching. Teachers from both disciplines emphasized literature's capacity to enhance vocabulary development, support grammatical awareness, encourage creative language use, and integrate multiple language skills. In addition, respondents widely acknowledged literature's contribution to developing students' critical thinking, intercultural awareness, and motivation to learn languages.

Comparative analysis indicated that differences between ALLT and EFLT were not statistically significant across any of the four subscales, with small effect sizes suggesting minimal practical differences between the groups. Similarly, no statistically significant differences were found with respect to gender, teaching experience, or school setting, indicating broadly shared perceptions among teachers regardless of these demographic characteristics. However, a significant difference emerged for education level in the Text Relevance dimension ($p = .014$), suggesting that teachers with postgraduate qualifications tended to attribute greater importance to the relevance of literary texts for classroom discussion, cultural comparison, and critical thinking development. Differences related to education level in the other subscales were not statistically significant.

Overall, the findings reveal a high level of convergence in teachers' beliefs about literature's pedagogical value across different language-teaching contexts and demographic groups. Both groups perceive literature not only as a linguistic resource but also as a means of fostering cognitive development, cultural reflection, and learner motivation. These results highlight the potential for curriculum design and teacher training initiatives that promote literature-based pedagogy across subjects and languages, while also acknowledging the possible influence of advanced academic training on teachers' perceptions of literary relevance in educational settings.

Наталія МАХИНЯ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗВО

Місце та роль окремої держави в сучасній системі міжнародних відносин залежить не лише від її економічних чи військових ресурсів, а й від духовного потенціалу, культурної спадщини, освітніх традицій, що можуть стати каталізатором у досягненні

зовнішньополітичних цілей. Культурна дипломатія – це складова концепції «м'якої сили», що має здатність переконувати через культуру, цінності та ідеї. Нині говоримо про освітню й наукову дипломатію як складову культурної, публічної дипломатії.

Серед ключових завдань сучасної освітньо-культурної дипломатії більшість дослідників виділяють: формування іміджу держави; розвиток зовнішньої політики; реформування внутрішньої культурної політики держави, її модернізацію та актуалізацію.

Ці завдання відображають і основну мету політики культурної дипломатії в сучасній Україні. Важливим є забезпечення системної роботи українських культурних ініціатив за кордоном, формування позитивного образу України та її громадян, налагодження та формування нових міжнародних культурних комунікацій.

В Україні на державному рівні культурною дипломатією опікуються Міністерство закордонних справ України та Міністерство культури та стратегічних комунікацій України, а також Український інститут, Український культурний фонд, культурно-інформаційні центри, громадський сектор, митці, приватні особи. Важливу роль у розвитку української культурної дипломатії відіграють представники української діаспори, зокрема, створені ними науково-освітні, академічні, молодіжні, релігійні, культурні організації. Українці за кордоном культурно, інформаційно, політично впливають та сприяють формуванню позитивного іміджу української держави.

МЗС розробило і затвердило Стратегію публічної дипломатії на 2021–2025 рр. Стратегія публічної дипломатії окреслила мету, завдання, ключові напрями діяльності у відповідній сфері на середньостроковий період, забезпечуючи синергію дипломатичної та культурної політики, розроблена в контексті Концепції зовнішньої політики України та відображає її основні положення. Документ визначив сім основних напрямів публічної дипломатії (економічний, експертний, культурний, науково-освітній, цифровий, спортивний, кулінарний) та містить новий термін – «науково-освітня дипломатія», визначений як напрям публічної дипломатії, що допомагає побудувати міцні партнерські відносини з іншими країнами чи регіонами завдяки науково-освітньому обміну; вирішувати глобальні, регіональні та національні виклики з використанням наукових здобутків; формувати зовнішньополітичні рішення з урахуванням фактичних даних.

Виокремлюють такі функції освітньої та наукової дипломатії: пропаганда цінностей, політики та дій через їхнє вивчення та дослідження; інформаційно-комунікаційна функція, що покликана інформувати і навчати; розвиток взаємовідносин, що вдало виконується в університетах; просування позитивного сприйняття культури та національної ідентичності через освіту; гарантування національної безпеки.

Вимірами роботи суб'єктів публічної дипломатії у сфері науково-освітньої дипломатії є: просування освітнього потенціалу України; сприяння залученню іноземних студентів до навчання в Україні; просування України як сприятливої країни для розвитку глобальних талантів; популяризація науково-технічних досягнень України; підтримка міжнародної співпраці в галузі освіти та науки; сприяння проведенню спільних міжнародних досліджень, наукових та освітніх обмінів, програм мобільності вчених і студентів.

Існують такі канали наукової й освітньої дипломатії: цифрові (вебсайти, соціальні мережі, YouTube-канали, особисті блоги, влоги, платформи eLearning); медійні (міжнародні, всеукраїнські, регіональні ЗМІ – ТБ, радіо, онлайн, друковані); заходи (форуми, конференції, ярмарки, фестивалі).

Інструментарій освітньо-наукової дипломатії різноманітний: наукові дослідження; міжнародні конференції, семінари, наукові зустрічі; розробка спільних курсів; публікація результатів наукових робіт; обмін науковою літературою; організація спільних культурних заходів; подання спільних проєктів на здобуття зовнішніх грантів; обмін викладачами / студентами / науковими співробітниками; навчання за програмами тощо.

Науково-освітній потенціал для розвитку культурної дипломатії варто розкривати, зосередившись на вирішенні таких питань:

1. Формування власної моделі міжнародної діяльності, що охоплює співпрацю із міністерствами освіти, дипломатичними установами, органами місцевого самоврядування, закладами освіти, фондами, державними та громадськими організаціями зарубіжних країн.

2. Створення у структурі кожного університету відділу з реалізації стратегії міжнародної діяльності для розширення та зміцнення міжнародних зв'язків та авторитету університету у світовому освітньому та науковому співтоваристві.

3. Розширення академічної мобільності університету, його інтеграція у світовий та європейський освітньо-науковий простір шляхом залучення студентів, аспірантів, докторантів, професорсько-викладацького складу, науковців у міжнародних проектах, програмах, наукових дослідженнях.

4. Заохочення до наукових досліджень через формування наукових шкіл, підрозділів, штатних НПП, активного студентства.

Університетська наука має розвиватися в таких напрямках: 1) системність та скоординованість зусиль у напрямі розвитку освітньо-наукової дипломатії університету для поліпшення якості освіти; 2) підвищення ефективності наукових досліджень; 3) збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу шляхом знайомства з іншими моделями освіти; 4) підвищення конкурентоздатності випускників і університету на українському та міжнародному ринках; 5) формування позитивного іміджу серед українських і закордонних ЗВО.

Svitlana KHRYSYTIUK

THE ROLE OF DIPLOMATIC, EDUCATIONAL, AND CULTURAL INSTRUMENTS IN SHAPING A STATE'S INTERNATIONAL IMAGE AND GLOBAL SECURITY POSITIONING

Communication constitutes a central object of interdisciplinary inquiry in the early 21st century, reflecting its fundamental role in global information exchange and human interaction. Processes of globalization and digitalization have intensified communicative flows, thereby transforming both the channels and functional parameters of communication within international contexts. International communication, grounded in multiple academic traditions, is increasingly conceptualized as a strategic instrument employed by states to influence foreign audiences, structure international relations, and achieve foreign policy objectives. In this framework, a state's international image represents a key analytical construct, shaped by political, economic, social, and value-related determinants and requiring systematic and coordinated articulation.

The proliferation of digital technologies, social media platforms, and non-state actors has substantially reconfigured the architecture of public diplomacy. Non-governmental organizations, private sector entities, and international institutions operate alongside state actors in advancing national interests and shaping global perceptions. The foreign policy trajectory of Ukraine provides a pertinent empirical context for examining contemporary international communication practices. Since independence, Ukraine has pursued European and Euro-Atlantic integration, systematically employing diplomatic, educational, and cultural instruments to consolidate its international image and reinforce its position within global security frameworks.

Under globalization and digital transformation, institutional communication has extended beyond traditional diplomacy to encompass education and cultural exchange as complementary modalities of international interaction. These modalities function through both state and non-state actors and contribute to the institutionalization of public diplomacy, the construction of a positive state image, and the reinforcement of international legitimacy within intensified information environments.

Current scholarship underscores the significance of intercultural communication and adaptive communicative strategies. Communication style typologies and lingua franca frameworks emphasize

the necessity of clarity, flexibility, and cultural neutrality in transnational interaction. Intercultural communication is increasingly conceptualized as a staged and developmental process, encompassing competence acquisition, adaptive capacity, and communicative effectiveness, particularly in international educational contexts.

Cultural diplomacy is defined as a core instrument of soft power, facilitating the external projection of national identity, the dissemination of strategic narratives, and the maintenance of international dialogue, particularly under conditions of crisis. In the Ukrainian context, cultural diplomacy is closely associated with diplomatic protocol, intercultural competence, and the requirement for a coherent and systematized approach to international positioning.

Educational diplomacy constitutes a humanistic and integrative communicative practice aimed at fostering intercultural cooperation, supporting academic mobility, and enhancing institutional reputation. It further reflects the impact of digital transformation and the increasing role of digital competencies in contemporary educational systems.

Public diplomacy represents a structured set of state and non-state strategies directed toward foreign publics, utilizing informational, cultural, and educational instruments to advance national interests. In the case of Ukraine, the effectiveness of public diplomacy is contingent upon strengthening informational resilience, expanding public engagement (including diaspora participation), and the strategic deployment of digital communication tools, particularly under conditions of information warfare and geopolitical instability.

Diplomacy, education, and cultural exchange function as interrelated institutional mechanisms that collectively shape a state's international image and determine the effectiveness of public diplomacy. Within the context of the 21st century, characterized by globalization, digitalization, and intensified transnational information flows, communication has evolved into a strategic resource of foreign policy, necessitating integrated and adaptive analytical approaches. International communication is thus understood as a multidimensional phenomenon structured by discourse, institutional arrangements, and sociocultural determinants.

Public diplomacy increasingly relies on soft power resources, while educational diplomacy facilitates intercultural dialogue, professional development, and trust formation. Cultural diplomacy enables the articulation and international projection of national identity and value systems. The expansion of digital technologies significantly enhances the scope, intensity, and impact of these practices.

The post-independence development of Ukraine demonstrates the strategic integration of diplomatic, educational, and cultural instruments in response to complex geopolitical contexts. The pursuit of European and Euro-Atlantic integration, combined with the context of ongoing information warfare, has necessitated the implementation of systematic, value-oriented communication strategies. Diplomatic discourse, educational exchanges, cultural initiatives, and digital engagement function as mechanisms for promoting democratic identity, countering disinformation, and strengthening international partnerships.

The increasing role of non-state actors reflects the growing pluralization of public diplomacy and underscores the necessity of coordinated interaction between state and societal institutions. Strategic policy measures, including the promotion of English as a language of international communication, contribute to global integration and enhance national competitiveness.

Higher education institutions occupy a significant position within the framework of educational diplomacy through their participation in international cooperation, academic mobility programs, and collaborative research initiatives. Overall, the Ukrainian case illustrates the complex and multidimensional nature of contemporary public diplomacy, wherein the integration of diplomatic, educational, cultural, and digital communication constitutes both a practical policy instrument and an analytical framework for understanding transformation processes in international relations.

PHILOSOPHY OF EDUCATION AND CROSS-CULTURAL CONSCIOUSNESS OF FUTURE PROFESSIONALS

This research explores the transformative role of the philosophy of education in fostering cross-cultural consciousness amidst global instability and the socio-political modernization of Ukrainian society. Moving beyond traditional technocratic models, the study advocates for a human-centered paradigm where education serves as a sociocultural archetype for societal reproduction and innovation. The theoretical framework integrates a wide genealogy of ideas, from classical humanism and dialogical learning to modern theories of intercultural sensitivity and postcolonial hybridization. The study employs a multidisciplinary methodology – including axiological, hermeneutic, and systems analysis – to examine how education can transition from a mere transmission of knowledge to a «simulator» of democracy and resilience. Key findings highlight that in the context of systemic bifurcation and «fluid modernity», cross-cultural consciousness acts as an essential tool for cognitive security and professional adaptability. The research emphasizes that education must bridge the gap between national identity and global unification, transforming traumatic experiences into post-traumatic growth. Ultimately, the study concludes that developing cross-cultural consciousness is not merely a professional skill but a foundational necessity for future specialists to act as ethical, subjective agents in a stochastic global environment. In such a chaotic information landscape, only a strong value skeleton allows a specialist to filter out fakes and manipulations, ensuring cognitive safety, making decisions in ethical dilemmas, preserving identity, and enriching global culture with the Ukrainian context. Humanism in education ensures the holistic development of a person; humanistic education forms a personality in its multidimensionality, combining the intellectual-mental component with the sensory-emotional. By prioritizing humanism over instrumentalism, higher education can effectively contribute to the sustainable restoration of human capital.

Dmytro TERIAIEV

PHONETIC, LINGUISTIC AND EDUCATIONAL DIMENSIONS OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION: UKRAINIAN LANGUAGE TEACHING IN A SLOVAK ACADEMIC ENVIRONMENT

In the context of globalisation and the intensification of intercultural contacts, cross-cultural communication is increasingly understood as a multidimensional phenomenon that integrates linguistic, educational, and cultural components. Its effectiveness depends not only on language competence but also on the ability to function within different cultural environments while preserving linguistic identity.

The present study aims to analyse the phonetic, linguistic, and educational aspects of cross-cultural communication based on the experience of teaching Ukrainian language and literature to Ukrainian students in a Slovak academic environment. The research is grounded in long-term pedagogical practice and in theoretical developments in experimental phonetics.

It has been established that phonetic competence plays a pivotal role even in native language instruction conducted outside the primary linguistic environment. The articulatory and acoustic characteristics of speech, including stress, rhythm, and intonation, are influenced by the surrounding language context. In a Slovak-speaking environment, this may lead to phonetic interference, which requires systematic pedagogical attention.

For this reason, particular emphasis is placed on developing phonetic awareness and maintaining normative pronunciation. Phonetic training is implemented through listening exercises, repetition, and expressive reading, supported by elements of experimental phonetics. Such an approach contributes to the preservation of phonetic norms and enhances the clarity and expressiveness of speech.

A crucial aspect of cross-cultural communication in this context is the interpretation of meaning within different cultural frameworks. Literary texts play a central role in this process, serving not only as linguistic material but also as carriers of cultural memory and identity. Through the study of Ukrainian literature, students maintain a connection with their cultural heritage while simultaneously functioning within another cultural environment. Special focus is given to poetic texts, which represent a complex interaction of lexical, grammatical, and phonetic elements. The analysis of rhythm, intonation, and sound organisation facilitates the development of sensitivity to the expressive potential of the Ukrainian language. This is especially important in a cross-cultural context, where language serves as a marker of identity.

The educational process also includes elements of translation, which functions as a tool of intercultural mediation. Students analyse translations of Ukrainian literary texts into Slovak, thereby gaining a better understanding of both linguistic systems and cultural differences. A comparative analysis reveals diverse transformation strategies and highlights the challenges of preserving meaning, rhythm, and emotional tone. Interdisciplinary approaches further enhance the effectiveness of teaching. The use of audiovisual materials, including film adaptations and artistic interpretations, provides additional cultural context and facilitates deeper engagement with the material. Such methods contribute to the perception of language as a cultural phenomenon rather than merely a system of rules.

The experience of teaching at the University of Prešov demonstrates that the combination of phonetic training, linguistic analysis, and cultural interpretation creates favourable conditions for maintaining and developing language competence in a cross-cultural environment. It has been observed that students not only improve their language skills but also strengthen their cultural identity.

In addition to the above, it should be emphasised that teaching Ukrainian language and literature in a cross-cultural environment requires not only methodological flexibility but also a conscious orientation toward preserving linguistic norms and cultural continuity. The educational process is thus not limited to the transmission of knowledge but extends to the formation of a stable linguistic and cultural identity in students who function in a different language environment.

It has also been observed that the effectiveness of teaching significantly depends on the balance between normative and adaptive components. On the one hand, adherence to the standards of the Ukrainian literary language is maintained; on the other hand, the influence of the surrounding Slovak linguistic environment is taken into account. Such a balanced approach prevents negative interference while simultaneously fostering bilingual awareness and comparative linguistic thinking.

Furthermore, the teacher's role in this process becomes particularly important. The teacher acts not only as a transmitter of linguistic knowledge but also as a mediator between cultures, facilitating students' integration into a broader intercultural space while preserving their linguistic identity. This function is especially relevant in the context of long-term teaching practice in both Ukrainian and Slovak academic institutions.

Thus, the experience described demonstrates that cross-cultural communication in the educational sphere is a dynamic and multifaceted process. It involves the interaction of phonetic, linguistic, cultural, and psychological factors, which together determine the success of communication and learning.

In conclusion, it can be stated that the teaching of Ukrainian language and literature in a Slovak academic environment requires a комплексний approach that integrates phonetic training, linguistic analysis, literary interpretation, and intercultural awareness. Such an approach ensures not only the development of communicative competence but also the preservation and strengthening of linguistic and cultural identity. The Ukrainian-Slovak academic experience confirms that effective cross-cultural communication is achieved through the synthesis of tradition and innovation in teaching, as well as through the conscious integration of cognitive and emotional components. The results obtained may serve as a basis for further methodological developments and for improving the practice of teaching Ukrainian in multilingual and multicultural contexts.

«КОРОЛЬ ЩУРІВ» В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПОЛІ РОСІЇ

«Крисячий король» є назвою однієї із політико-інформаційних технологій, що її завданням є руйнація ключових вузлів, традицій, основ соціальних конструкцій. Створить атмосферу розпорошеності, невпевненості, розпачу, коли кожний є сам по собі й сам тільки за себе, і зникає таке поняття як «свій», всі стають один одному чужі. Щоб цього досягти, необхідно зламати існуючі моральні постулати, одним із свідчень чого є така поведінка, коли свій зраджує свого, і всі зраджують один одного. Сутність цієї технології надяскраво простежується на прикладі поведінки щурів. Ці істоти відомі своєю неймовірною витривалістю, основою якої є соціальні згуртованості. Щури відчувають себе єдиним організмом і поводять себе як єдиний організм. Вони швидко обмінюються інформацією, попереджають про небезпеку, переказують один одному навички. У такій поведінці нема особистої користі, захисний механізм має моральну природу.

Тому одним з найефективніших способів боротьби з щурами є руйнація захисту, і головне – знищення колективної моралі. Але усім одразу цього не можна зробити, можна зламати одинаків, хоч теж не одразу. Ломають поступово, для чого створюються умови, за яких вирішального значення набуває раціональна логіка. Наприклад, крупного, сильного щура довго морять голодом, а потім кидають їй тільки но вбитого щура. По деяких роздумах щур поїдає свого мертвого побратима: раціональна логіка підказує – це ж вже не побратим, це пересічна їжа, йому байдуже, а мені треба вижити, то ж треба жерти. Далі дах аморальності підвищують, кидаючи щуру спочатку ледь живого щура а потім слабке, мале, проте геть живе крисенятко. І знов вмикається алгоритм раціональної логіки: їси все одно нема чого, який сенс в тому, що ми загинемо обидвоє, хай виживає сильніший! І сильніший лишається жити.

Зауважимо, що на ухвалення рішення щур використовує все менш часу, згодом він взагалі не вагається: нападає, вбиває й зжирає своїх побратимів, вони перетворюються для нього на звичайну їжу.

Це вже був зовсім інший щур, без будь-яких ознак колишньої моралі, що він відтепер керується тільки логікою егоїзму. Проте його оточення цього ще не знає: воно сприймало його як свого із повною довірою. А коли вони зрозуміли, що серед них перевертень, щури кидали це місто, наче боялися отруїтись флюїдами трансформера, боячись стати такими ж як він. Інстинкт підказував їм, що, якщо вони сприймуть нові установки, виникне суспільство без гальм, суспільство зрадників, суспільство споживачів. Атмосфера без моральності зруйнує механізми соціального захисту і загинуть усі.

У людського суспільства нема такого інстинкту. Проте воно теж ґрунтується на моралі. Прибери цей фундамент і вся конструкція обернеться у ніщо, у прах. Позбавити коренів, традицій, звичного укладу і головне – звести нанівець моральні принципи, і суспільство перетвориться на сукупність індивідів, нічим один з одним не пов'язаних, виникає будівельний матеріал для «нового світового порядку». Отже руйнація людського суспільства відбувається за технологією «короля щурів». Головний удар наноситься на знищення моральності.

І наочним свідченням цього саме й є інформаційне середовище країни-агресора. Тут усіма способами послідовно й настійливо випалюється поняття «свій». Усі є чужі, усі – потенційна їжа.

З екранів ллються потоки обіцянок, пишномовні слова про свободу й рівність тощо, що їх ніхто не збирається виконувати. Головне – зламати свідомість людей, а відтак, суспільства в цілому.

Сьогодні політичний публічний сектор РФ – це є збіговисько «щурів» на останній стадії пожирання один одного. У них нема нічого святого, нічого особистісного, тільки бізнес, зиск, особиста користь. І цей процес не зупиниться, він буде тривати й вдосконалюватися, підпорядковувачись згаданій вище раціональній логіці.

Державні структури за допомогою цієї ж «раціональної логіки» поступово зламали існуючу до того мораль, радянські установки на неї було знищено й відкинуто.

«Щурячі королі» випущені у суспільство. Для них свій народ є пересічною їжею. Така їжа їм подобається, ненажерливість зростає, і ось вони вже збираються в угруповання, що вони починають конкурувати між собою.

Члени цих угруповань не вважають нікого «своїми». Вони є партнерами, допомагаючи один одному жерти побратимів. Своїх тут в принципі нема. Віддавна вже вихована мораль: нема на що об'ясувати, нічого особистісного – просто бізнес!

Сказане не відбиває звичайно повністю стан існуючої на Росії сьогоденної моралі. Поки люди ще сприймають за правду слова про свободу, рівність, майбутнє щастя, поки «працюють» електоратом, ходять на вибори тощо, вони, самі того не усвідомлюючи, створюють систему, що вона знов й знов відтворює «щурячих королів». Люди вже сьогодні жеруть один одного. Технології такого люджерства можуть бути різноманітними, головне суть – мораль побратимства, гуманності, людяності знищено. Якщо один жирує, значить хтось вмирає, тобто це тільки здається, що слабкіші втрачають лише гаманці, – ні, такі процеси ведуть до фізичного вимирання найслабкіших членів суспільства. Достатньо подивитись динаміку смертності й народжуваності.

Зайвим є звинувачувати людей у тому, що вони поки не в змозі ув'язати в одну картину корупцію, розбрат, безпринципність із власними горем, проблемами тощо. Занадто міцним й потужним є пропагандистський апарат «нової», люджерської моралі. Інтуїтивно вони, мабуть, вже здогадуються, що до чого, але цілком збагнути задлугу причинно-наслідкову ланку «щурячої» моралі, що вона панує в суспільстві, більшості з населення в наш час ще не вдається.

Ірина ВАКУЛИК

ОСОБИСТІТЬ ПЕДАГОГА ЯК МЕДІАТОРА КРОСКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У просторі філософської освіти педагог постає не лише транслятором готового знання, а ключовим суб'єктом крос-культурної медіації. Він забезпечує діалог між різними інтелектуальними традиціями та сприяє їх взаєморозумінню. Тому розгляд ролі викладача виходить за межі суто дидактичних функцій і охоплює антропологічний та прагматичний виміри його діяльності. У цьому контексті педагог виступає посередником між філософським текстом, культурним досвідом студента та універсальними смислами професійного дискурсу.

У крос-культурному середовищі ця роль набуває особливого значення, адже викладач працює на перетині різних лінгвокультурних кодів. Його майстерність полягає у створенні такого навчального простору, де складні філософські поняття поступово стають зрозумілими й набувають особистісного значення для студента.

Будь-яка взаємодія між представниками різних культур супроводжується комунікативними труднощами. Часто вони виникають не через брак слів, а через їхню багатозначність. У цій ситуації завдання педагога – виявити можливі зміщення у розумінні та допомогти студенту уточнити зміст через діалог. Важливо, щоб ситуація нерозуміння не сприймалася як помилка. Навпаки, вона може стати поштовхом до глибшого осмислення. Педагог спрямовує цей процес, перетворюючи труднощі у ресурс інтелектуального зростання.

Суттєвим інструментом у роботі викладача є звернення до латиномовної термінології [2]. Латина допомагає зменшити вплив національних інтерпретацій і забезпечує відносну сталість значень ключових понять [1].

Важливою рисою педагога є здатність адаптувати мовлення до рівня аудиторії. Викладач має вміти поєднувати складність філософського змісту з доступністю викладу, пояснювати необхідне і водночас уникати перевантаження деталями. Така гнучкість дозволяє підтримувати ефективний навчальний діалог.

Отже, педагог у крос-культурному освітньому середовищі виконує роль медіатора [3], який поєднує функції пояснення, організації діалогу та підтримки навчального процесу. Його майстерність полягає у забезпеченні зрозумілості та узгодженості смислів. Використання латинської термінології, разом із гнучкістю мислення та увагою до студентів, сприяють ефективному навчанню та формуванню спільного інтелектуального простору.

Література

1. Вакулик І. (2015). Системність у вивченні латинської мови на шляху формування сучасних універсальних знань. *Науковий вісник НУБіП. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 215. Ч. 1. С. 159-166.

2. Вакулик І., Балалаєва О. (2025). Сучасна термінологія між традицією та інновацією: когнітивний і соціокультурний аспекти. *Філологія доби глобалізації: візії та перспективи: матер. Міжнар. наук. конф. (10 жовтня 2025 року, м. Київ, Україна) / за заг. ред. Г. Ф. Семенюка, С. П. Гриценко*. Київ, 2025. С. 82-86.

3. Vakulyk, I., Koval, V., Lukiianchuk, I., Romanenko, N., Grygorenko, T., Balalaieva, O., & Oros, I. (2022). Formation of a Professional Communication Culture Among the Students Using Information Technologies. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 75-82. URL: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.12>

Вікторія ЗАЯРНА

ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Сучасні процеси глобалізації, євроінтеграції та цифровізації зумовлюють не лише трансформацію вимог до професійної підготовки фахівців, а й актуалізують проблему формування позитивного міжнародного іміджу держави. У цьому контексті міжнародна та кроскультурна комунікація постає важливим інструментом представлення країни у світовому просторі [1; 5].

Особливу роль у цьому процесі відіграють фахівці аграрної галузі, які активно залучені до міжнародної співпраці, участі у глобальних ринках, реалізації спільних проєктів та професійних комунікацій. Вони виступають не лише як носії професійних знань, а й як репрезентанти держави, формуючи її образ у міжнародному середовищі через власну комунікативну поведінку, систему цінностей та професійні практики [2].

Однією з ключових умов ефективної міжкультурної взаємодії є сформованість полікультурної комунікативної компетентності, яка забезпечує здатність до конструктивного діалогу, толерантної взаємодії та адекватного сприйняття культурних відмінностей. У сучасних умовах вона набуває не лише освітнього, а й стратегічного значення, виступаючи інструментом формування міжнародного іміджу держави [4].

Актуальність формування полікультурної компетентності відображена у вітчизняних і міжнародних нормативних документах, які наголошують на необхідності розвитку здатності до міжкультурної взаємодії, поваги до культурного різноманіття та формування соціально відповідальної особистості. У сучасному науковому дискурсі поняття полікультурної компетентності розглядається у різних аспектах – педагогічному, психологічному, культурологічному та комунікативному [1-6].

У межах компетентнісного підходу особлива увага приділяється формуванню здатності застосовувати знання у реальних ситуаціях, зокрема у міжкультурній взаємодії. Це відповідає викликам глобалізованого світу, де ефективна комунікація виступає ключовим фактором формування міжнародної довіри та позитивного іміджу держави [3].

Отже, узагальнення наукових підходів дозволяє трактувати *полікультурну комунікативну компетентність* як інтегровану якість особистості, що виступає інструментом ефективної міжнародної професійної взаємодії, забезпечуючи здатність фахівця до

конструктивного міжкультурного діалогу на основі знань, комунікативних навичок, ціннісних орієнтацій та адаптивної поведінки.

Така інтерпретація дозволяє розглядати її не лише як результат професійної підготовки, а як функціональний ресурс забезпечення результативної міжкультурної комунікації у глобалізованому середовищі.

З урахуванням цього доцільним є виокремлення структурних складових полікультурної комунікативної компетентності, які відображають різні аспекти готовності фахівця до міжнародної взаємодії та забезпечують її ефективність у професійному контексті:

- когнітивна складова забезпечує знання культурних особливостей, норм міжкультурної взаємодії та професійної специфіки інших країн, що сприяє формуванню образу компетентного представника держави;

- аксіологічна складова визначає ціннісні орієнтації, зокрема толерантність і відкритість, що формують довіру до держави як партнера;

- мовленнєва складова забезпечує ефективну комунікацію, створюючи позитивне враження про культурний рівень представників країни;

- практична складова реалізується у професійній діяльності та безпосередньо впливає на міжнародне сприйняття держави;

- поведінкова складова відображає адаптивність і гнучкість, забезпечуючи стабільність позитивного іміджу держави.

Система вищої освіти відіграє ключову роль у формуванні полікультурної комунікативної компетентності як основи іміджевого потенціалу держави. Через мовну підготовку, гуманітарні дисципліни, інтерактивні методи навчання та міжнародну мобільність формуються навички міжкультурної взаємодії, які реалізуються у професійній діяльності. Таким чином, університет виступає не лише освітньою інституцією, а й платформою формування міжнародного іміджу держави через підготовку фахівців.

Полікультурна комунікативна компетентність фахівців аграрної галузі є важливим чинником формування міжнародного іміджу держави в умовах глобалізації. Вона забезпечує ефективну міжкультурну взаємодію та сприяє формуванню позитивного сприйняття держави у світовому середовищі.

Системне формування цієї компетентності у процесі університетської підготовки підвищує конкурентоспроможність фахівців та сприяє утвердженню держави як відкритого, надійного та сучасного партнера.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою ефективних освітніх моделей формування полікультурної комунікативної компетентності з урахуванням її іміджевого потенціалу.

Література

1. The Reference Framework of Competences for Democratic Culture (RFCDC) URL: <https://theewc.org/content/uploads/2020/02/Reference-Framework-of-competences-Vol-1-1.pdf>

2. Кравець Р. Структурні компоненти полікультурної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2013. Вип. 1-2. С. 80-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2013_1-2_14.

3. Мединська С. Полікультурна, мультикультурна та міжкультурна компетентності: порівняльний аналіз на основі світового досвіду. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2021. № 2. С. 25-33.

4. Мичковська В. Поняття полікультурності як якості особистості. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. №1 (24), 2021. С. 236–253

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

У сучасних умовах глобалізації освітній простір виступає не лише як організаційно-педагогічне середовище, а й як важливий фактор формування міжкультурного діалогу та компетентностей, що відповідають потребам мультикультурного суспільства. Освітня діяльність у контексті культурного різноманіття передбачає цілеспрямоване створення середовища, яке стимулює взаємодію представників різних культур та сприяє діалогу знань, цінностей і традицій. У світовій педагогічній літературі зростає увага до проблеми інтеграції культурних аспектів у навчальний процес як засобу побудови ефективної міжкультурної комунікації

Сучасний освітній простір є складним соціально-педагогічним феноменом, який формує умови для розвитку міжкультурної комунікації та інтеграції різноманітних ціннісних систем у навчальному процесі. У глобалізованому світі освіта перестала бути лише трансляцією знань і стала платформою для формування компетентностей, що забезпечують ефективну взаємодію у мультикультурному середовищі. Цей процес передбачає не тільки засвоєння академічного матеріалу, а й розвиток соціальних, комунікативних та емоційних навичок, які дозволяють учасникам освітнього процесу конструктивно взаємодіяти з представниками різних культур, оцінювати культурні особливості та адаптуватися до різних соціокультурних контекстів. Сучасні дослідники у галузі педагогіки та міжкультурної комунікації підкреслюють, що освітній простір виконує функцію соціального майданчика, де відбувається формування толерантності, емпатії та навичок колективної роботи. Аналіз світових досліджень показує, що ефективність міжкультурної взаємодії у навчальному процесі залежить від організації освітнього середовища, яке включає як традиційні аудиторні форми навчання, так і інтерактивні методи, цифрові платформи та проектну діяльність, що стимулюють активну участь студентів у дискусіях та колективному створенні знань

Особливу увагу науковці приділяють інтеграції міждисциплінарних підходів, які дозволяють поєднати академічну підготовку з розвитком соціальних компетентностей. Використання кейс-стаді, рольових ігор, міжкультурних воркшопів та цифрових інструментів створює умови для моделювання реальних соціокультурних ситуацій, що сприяє розвитку критичного мислення, креативності та навичок конструктивного вирішення конфліктів.

Освітній простір розглядається як динамічна система, яка постійно реагує на соціокультурні виклики і потреби учасників навчального процесу. Він включає фізичні, соціальні та цифрові компоненти, що взаємодіють між собою, створюючи умови для продуктивного навчання та розвитку міжкультурної чутливості. Важливим аспектом є організація змішаних груп студентів, де представники різних культур мають можливість співпрацювати над спільними проектами, обговорювати культурні кейси та отримувати зворотний зв'язок, що стимулює формування навичок взаєморозуміння і соціальної адаптації. Результати власного дослідження демонструють, що студенти, які брали участь у міжкультурних інтерактивних активностях, показували значно вищий рівень готовності до крос-культурного спілкування, вміння оцінювати культурні стереотипи та застосовувати стратегії адаптації у різних соціокультурних контекстах.

Одним із ключових елементів формування освітнього простору є роль педагогів і координаторів навчального процесу, які виступають модераторами міжкультурного діалогу та створюють сприятливий клімат для навчання. Використання активних методів навчання, інтерактивних платформ і проектних завдань дозволяє забезпечити високий рівень залученості студентів та підтримувати баланс між академічною підготовкою і соціальними компетентностями. Педагогічна підтримка та наставництво сприяють зниженню соціальних бар'єрів, формуванню атмосфери довіри та партнерства, що є важливими умовами для розвитку міжкультурного діалогу. Крім того, застосування цифрових технологій дозволяє

інтегрувати міжнародні освітні ресурси, забезпечуючи доступ до глобальних платформ навчання, обміну досвідом та культурних практик.

Впровадження інтегрованих методів навчання у поєднанні з традиційними формами викладання забезпечує системний розвиток компетентностей у сфері міжкультурної комунікації. Створення умов для постійного міжкультурного обміну, включаючи як аудиторні, так і позааудиторні активності, дозволяє формувати у студентів критичне мислення, толерантність і здатність до конструктивного вирішення конфліктів у мультикультурному середовищі. Практична цінність таких підходів полягає у можливості використання розроблених моделей освітнього простору для покращення навчальних програм у закладах різного рівня, включаючи міжнародні проекти та програми академічної мобільності. Подальші дослідження можуть зосередитися на порівняльному аналізі ефективності різних моделей освітнього простору для крос-культурного діалогу та визначенні оптимальних стратегій інтеграції цифрових і проектних методів у навчальний процес.

Таким чином, освітній простір виступає як ключовий чинник розвитку крос-культурного діалогу, забезпечуючи інтеграцію академічних, соціальних і технологічних компонентів навчання.

Василь КОСТИНЮК

ДІАЛОГ КУЛЬТУР У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОГО САМОПІЗНАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У сучасних умовах глобалізації, інтенсифікації міжнародної комунікації та трансформації освітнього простору проблема формування національної самосвідомості студентської молоді набуває особливої актуальності. Заклади вищої освіти виступають не лише осередками професійної підготовки, а й важливими інституціями соціокультурного становлення особистості. Одним із ключових механізмів цього процесу є діалог культур, який сприяє усвідомленню власної культурної належності через взаємодію з іншими культурними системами.

Діалог культур у системі вищої освіти розглядається як форма міжкультурної взаємодії, що забезпечує взаєморозуміння, взаємозбагачення та розвиток культурної компетентності особистості [2]. Його сутність полягає не лише в ознайомленні з іншими культурами, а й у поглибленому осмисленні власної культурної ідентичності. Саме через порівняння, співвіднесення та критичне осмислення культурних феноменів відбувається процес національного самопізнання.

Особливого значення діалог культур набуває у студентському середовищі, оскільки молодь є найбільш відкритою до нових ідей, соціальних трансформацій та культурних змін. Перебуваючи у просторі академічної мобільності, міжкультурних освітніх програм, комунікативних платформ та інформаційних мереж, студенти отримують можливість інтегрувати досвід інших народів у власну систему цінностей. Водночас саме така взаємодія актуалізує питання збереження національної ідентичності.

Національне самопізнання є складним внутрішнім процесом, що передбачає усвідомлення своєї приналежності до нації, розуміння її історії, культури, мови, традицій та цінностей [1, с. 184]. У цьому контексті діалог культур виконує важливу рефлексивну функцію: через сприйняття «іншого» особистість глибше усвідомлює «своє». Це особливо важливо для студентів закладів вищої освіти, адже саме в період професійного та особистісного становлення формується система світоглядних орієнтирів.

Сучасна вища освіта має значний потенціал для організації міжкультурного діалогу. Це реалізується через вивчення гуманітарних дисциплін, міжнародні освітні проекти, участь у наукових конференціях, академічну мобільність, міжкультурні тренінги та цифрові освітні середовища. Такі форми взаємодії сприяють формуванню толерантності, відкритості до різноманіття та одночасному утвердженню національної гідності.

Особливу роль у цьому процесі відіграють викладачі, які формують освітній простір як середовище культурного діалогу. Їхня професійна діяльність має бути спрямована на розвиток критичного мислення студентів, здатності до культурної рефлексії та усвідомленого ставлення до національних цінностей.

В умовах сучасних суспільних викликів для України проблема збереження національної ідентичності та зміцнення національної самосвідомості студентської молоді набуває стратегічного значення. Саме діалог культур у вищій освіті дозволяє поєднати відкритість до світу із збереженням власної культурної самобутності.

Отже, діалог культур у системі вищої освіти виступає важливим чинником національного самопізнання студентської молоді, оскільки створює умови для глибшого усвідомлення власної культурної належності, формування національної самосвідомості та розвитку громадянської відповідальності. Подальші дослідження мають бути спрямовані на пошук ефективних педагогічних механізмів реалізації міжкультурного діалогу в освітньому процесі.

Література

1. Жаровська О. Національна ідентичність як складова громадянської культури студентської молоді. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2022. № 2. С. 182–190. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2022.262958>

2. Ковтун О., Ковтун О., Ігнатенко Н. Міжкультурна комунікація як складова формування соціокультурної компетенції студента під час навчання іноземній мові в системі вищої освіти. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2019.177527>

Тарас ЛУЩАН

ФОРМУВАННЯ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У сучасних умовах інтеграції освітніх систем роль крос-культурної компетентності педагогів стає надзвичайно важливою. Майбутні освітяни стикаються з багатоманітними культурними, етнічними та соціальними контекстами, які потребують не лише професійних знань, а й уміння ефективно комунікувати та взаємодіяти зі здобувачами освіти різного культурного походження. Недостатній рівень крос-культурної компетентності може призводити до непорозумінь, упереджень і бар'єрів в освітньому процесі, що знижує ефективність освіти та перешкоджає розвитку інклюзивного середовища.

Особливу актуальність формування крос-культурної компетентності набуває в умовах сучасних соціально-політичних викликів, зокрема міграційних процесів та глобального обміну знаннями. Педагоги, які володіють навичками крос-культурної комунікації, здатні створювати освітнє середовище, що сприяє взаєморозумінню, толерантності та розвитку критичного мислення у студентів. Підготовка майбутніх педагогів до роботи в різноманітному культурному контексті стає ключовим завданням сучасної педагогічної освіти та стратегічним фактором підвищення якості освітнього процесу.

В українських умовах формування крос-культурної компетентності майбутніх педагогів набуває особливого значення через виклики, пов'язані з російсько-українською війною та внутрішньою і зовнішньою міграцією. Педагоги мають вміти працювати зі здобувачами освіти, які пережили травми, змінили місце проживання або походять із різних культурних середовищ, забезпечуючи психологічну підтримку та інтеграцію. Розвиток крос-культурних навичок дозволяє не лише підвищити ефективність освітнього процесу, а формувати у майбутніх фахівців цінності толерантності, солідарності та національної самосвідомості, що є надзвичайно важливим у період відновлення та побудови стійкого суспільства.

Формування крос-культурної компетентності майбутніх педагогів передбачає розвиток

у них здатності усвідомлювати та аналізувати культурні відмінності в освітньому середовищі, що включає розуміння різних традицій, норм поведінки, цінностей та способів комунікації, що характерні для здобувачів освіти різних етнічних та соціальних груп. Усвідомлення цих відмінностей допомагає уникати непорозумінь та створює основу для ефективної взаємодії.

Важливим елементом формування крос-культурної компетентності є розвиток комунікативних навичок, що дозволяють педагогам налаштовувати ефективний діалог зі здобувачами освіти та колегами з різних культурних контекстів. До таких навичок відносяться активне слухання, чітке вираження думок, врахування невербальних сигналів і здатність адаптувати стиль спілкування залежно від аудиторії. N. Jakbarova, & N. Djakbarova розглянуто роль комунікації як ключового чинника формування міжкультурної компетентності в умовах глобалізації та підкреслено, що розвиток навичок ефективного спілкування сприяє кращому взаєморозумінню між представниками різних культур і знижує рівень міжкультурних бар'єрів [1].

Психологічна готовність до крос-культурної взаємодії є ще однією складовою компетентності. Y. Zhang, & K. Noels досліджено взаємозв'язок між культурною емпатією, міжкультурною комунікативною компетентністю та психосоціальною адаптацією студентів у новому культурному середовищі та доведено, що психологічні чинники, зокрема емпатія та емоційна готовність, відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної крос-культурної взаємодії [2]. Майбутні педагоги мають розвивати емпатію, толерантність і стресостійкість, що дозволяє їм адекватно реагувати на конфліктні або незвичні ситуації у крос-культурному середовищі, що сприяє формуванню довіри.

Інтеграція міждисциплінарних знань у підготовку педагогів допомагає краще розуміти культурні контексти та соціальні особливості здобувачів освіти. Використання психології, соціології, культурології та педагогіки у навчальних програмах сприяє комплексному розвитку компетентності та здатності до критичного аналізу крос-культурних ситуацій. Використання активних методів навчання дозволяє майбутнім педагогам практично закріплювати навички крос-культурної взаємодії. Такий підхід забезпечує не лише теоретичне знання, а й готовність до реальних освітніх ситуацій.

Ефективне формування крос-культурної компетентності неможливе без постійного професійного розвитку та практичного досвіду. Участь у міжнародних обмінах, вебінарах, тренінгах та волонтерських програмах дозволяє педагогам накопичувати досвід крос-культурної взаємодії, застосовувати набуті знання на практиці та адаптувати освітні підходи до різних культурних середовищ.

Таким чином, поєднання теоретичної підготовки з практичним досвідом забезпечує готовність педагогів ефективно взаємодіяти в крос-культурному освітньому середовищі, адаптувати освітні підходи до різноманітних культурних контекстів і сприяти формуванню толерантності, взаємоповаги і соціальної згуртованості серед здобувачів освіти.

Література

1. Jakbarova, N., & Djakbarova, N. (2024). The importance of communication and its role in developing intercultural communication competence. *American Journal of Philological Sciences*, 4(5), 49-55.
2. Zhang, Y., & Noels, K. (2024). Understanding the interrelations between cultural empathy, intercultural communication competence, and the psychosocial adjustment of international students in Canada: A longitudinal examination. *International Journal of Intercultural Relations*, 102, 102023.

ОКЛИЧНІ РЕЧЕННЯ В АСПЕКТІ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Актуальність. Сучасна лінгвістика дедалі більше орієнтується на дослідження мови в аспекті міжкультурної взаємодії. Крос-культурна комунікація передбачає врахування культурних, соціальних і когнітивних чинників, що впливають на процес спілкування. У цьому контексті особливої уваги потребують експресивні синтаксичні засоби, зокрема окличні речення.

Мета. Дослідити функціонально-прагматичні особливості окличних речень в аспекті крос-культурної комунікації.

Методи. Аналізу, синтезу, порівняльний та описовий.

Матеріал. Наукові праці, у яких розглядаються питання емоційно-експресивного синтаксису.

Результати. Окличні речення, як синтаксичні конструкції, що передають емоційно-оцінне ставлення мовця до висловлюваного, у крос-культурному аспекті набувають додаткових значень, оскільки їх інтерпретація залежить від особливостей конкретної культури. Наприклад, в українській мовній традиції вони часто використовуються для вираження емоційності та щирості («*Який чудовий результат!*», «*Надзвичайно складний випадок!*»), тоді як у деяких інших культурах надмірна експресивність може сприйматися як недоречна чи як прояв агресії.

У межах крос-культурної комунікації окличні речення виконують насамперед експресивну функцію, однак ступінь прояву емоцій змінюється залежно від менталітету. Іншою важливою функцією є прагматична, що передбачає спрямованість на адресата: «*Зверніть увагу!*», «*Це дуже важливо!*». У різних культурах такі висловлювання можуть інтерпретуватись як рекомендація, наказ або навіть тиск. Значущою є й оцінна функція, яка відображає ставлення мовця до об'єкта мовлення: «*Яка цікава ідея!*», «*Які гарні умови праці!*». Варто зазначити, що оцінність – це важливий компонент міжкультурної комунікації, оскільки вона пов'язана з національно-культурними цінностями.

Окличні речення – лінгвістичний феномен, який потребує особливої уваги під час перекладу, адже структура цих синтаксичних одиниць у різних мовах може значно відрізнятися, що ускладнює їх точне тлумачення. Наприклад, в українській мові маркерами окличності часто є інтонація, порядок слів і частки, тоді як в англійській мові для цього використовуються спеціальні конструкції, як-от: «*How wonderful!*» або «*What a surprise!*». Окрім того, емоційне забарвлення окличних форм може змінюватись залежно від мовно-культурних особливостей. Так, слово, яке в одній мові виражає захоплення, в іншій може мати негативний або нейтральний відтінок, що потребує глибокого розуміння культурного контексту. Тому перекладачі повинні враховувати не лише лінгвістичну точність, але й емоційний підтекст і культурні відмінності, щоб адекватно передати зміст окличних речень й уникнути непорозумінь.

Отже ефективна крос-культурна комунікація потребує розвитку комунікативної компетентності, яка включає здатність правильно інтерпретувати експресивні мовні засоби.

Висновки. Окличні речення – це важливий і водночас потенційно небезпечний інструмент у крос-культурній комунікації, а їхня сила прямо пропорційна рівню комунікативної компетентності мовця. Знання мовно-культурних відмінностей під час їх використання й перекладу є запорукою успішної міжнародної взаємодії та уникнення непорозумінь.

Подальші дослідження сприятимуть підвищенню міжкультурної компетентності фахівців різних сфер діяльності.

ПЕРЕКЛАДИ АРАБСЬКОЮ МОВОЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ: ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПОСОЛЬСТВА УКРАЇНИ В ЛІВАНІ (2016-2022 РР.)

У сучасних міжнародних відносинах культурна дипломатія є важливою складовою зовнішньополітичної діяльності держави та ефективним інструментом формування її міжнародного іміджу. Одним із перспективних напрямів української культурної дипломатії на Близькому Сході у 2016–2022 рр. стала системна реалізація перекладацьких проєктів арабською мовою, ініційованих Посольством України в Ліванській Республіці.

Метою цих ініціатив було не лише ознайомлення арабомовного читача з українською літературою, історією та культурою, а й утвердження України як самостійного європейського культурного та політичного суб'єкта. Переклади української літератури арабською мовою стали дієвим інструментом культурної репрезентації України, деколонізації гуманітарного дискурсу та формування прямих міжкультурних комунікацій між Україною й арабським світом.

Дослідження «Український Ліван» як основа культурно-дипломатичних ініціатив

Важливою передумовою реалізації українських культурно-дипломатичних проєктів у Лівані стало дослідження «Український Ліван» авторства Ігоря Осташа, видане українською та арабською мовами. Праця висвітлює багатовікову історію українсько-ліванських контактів — від ранньохристиянської доби до сучасності [1].

У книзі простежуються історичні, культурні та інтелектуальні зв'язки між Україною та Ліваном, зокрема через постаті Святої Великомучениці Варвари, Миколи Гоголя, Василя Григоровича-Барського, Михайла Нуайме та інших діячів.

Особливе місце у дослідженні посідає Агатангел Кримський — один із фундаторів української орієнталістики та один із найавторитетніших сходознавців у світі. Перебування Кримського у Лівані наприкінці ХІХ століття суттєво вплинуло на формування його наукових зацікавлень і подальшу дослідницьку діяльність [2].

Його фундаментальні праці — «Історія арабської літератури», «Історія Туреччини та її письменства», «Історія Персії та її письменства» — стали вагомим внеском у розвиток європейського сходознавства. Водночас літературні твори Кримського — «Бейрутські оповідання» та «Пальмове гілля» — репрезентували Близький Схід не як екзотизований «Інший», а як простір культурного діалогу та взаємного пізнання [3].

Дослідження «Український Ліван» виконувало не лише наукову, а й важливу культурно-дипломатичну функцію. Представлені у книзі сюжети та постаті стали основою для подальших перекладацьких, виставкових, конференційних і презентаційних проєктів. Крім того, видання активно використовувалося у дипломатичній практиці як офіційний подарунок представникам політичної, релігійної та культурної еліти Лівану.

Перекладацькі проєкти як інструмент культурної дипломатії

Одним із ключових напрямів діяльності Посольства України в Лівані у 2016–2022 рр. стала реалізація масштабної програми перекладів української літератури арабською мовою. Упродовж цього періоду було реалізовано понад дванадцять видавничих проєктів, що стали безпрецедентними для української культурної дипломатії на Близькому Сході.

Усі переклади здійснив ліванський перекладач і українознавець Імадеддін Раеф. Серед видань — збірка поезій Івана Франка «Зів'яле листя», прозові твори Лесі Українки, поезія Василя Стуса, «Бейрутські оповідання» та «Пальмове гілля» Агатангела Кримського, «Мандри по Святих місцях Сходу» Василя Григоровича-Барського, «Історія України» Олександра Палія, книга Андрія Кокотюхи «Аномальна зона», роман Марини Гримич «Ажнабія на червоній машині» та інші [4].

Особливе значення для культурної дипломатії України має видання першого в історії

арабського перекладу творів Григорія Сковороди. Тривалий час переклад його текстів вважався надзвичайно складним через специфіку мови та поєднання української книжної й слов'яноукраїнської традиції XVIII століття [5].

Переклад збірок «Сад божественних пісень» і «Байки харківські» став важливим інтелектуальним та культурним проєктом, що відкрив арабомовному читачеві українську філософську традицію. Презентація видання у Бейруті викликала значний резонанс у культурному середовищі Лівану та стала важливим етапом утвердження української інтелектуальної присутності в арабському світі.

Переклади як інструмент деколонізації гуманітарного простору

Перекладацькі проєкти мали не лише культурне, але й важливе політичне значення. В умовах тривалого домінування російських історичних наративів у багатьох арабських країнах значна частина українських діячів сприймалася як представники «російської» або «радянської» культури.

У цьому контексті одним із завдань культурної дипломатії стало повернення української ідентичності Миколі Гоголю, Агатангелу Кримському, Василю Григоровичу-Барському, Лідії Липковській та Григорію Сковороді, якого в арабських джерелах нерідко визначали як «російського» філософа [6].

Суттєве значення у цьому процесі мали презентації перекладів, публічні лекції у провідних ліванських вишах, зокрема в Університеті Святого Йосипа, Американському університеті Бейрута, а також співпраця з найвідомішими арабськими медіа, серед яких Al Jazeera, Al Arabiya, MTV та інші [7].

Бейрутський міжнародний книжковий ярмарок

Важливим елементом просування української культури в арабському світі стала участь України у Бейрутському міжнародному книжковому ярмарку — одному з найбільших літературних форумів Близького Сходу. Уже у 2016 році на ярмарку було презентовано арабський переклад «Бейрутських оповідань» Агатангела Кримського, а у 2017 році Україна вперше була представлена окремим національним стендом.

У межах книжкового ярмарку проводилися презентації українських перекладів, виставки дитячої літератури, театральні та музичні виступи української громади Лівану. Такі заходи сприяли значному зростанню інтересу до України серед ліванської інтелігенції, студентства, журналістів та культурних діячів.

Проєкт «Українська книжкова полицка»

Окремим досягненням стала реалізація у 2022 році спільно із українською громадою Лівану проєкту «Українська книжкова полицка в арабському світі» у межах ініціативи Першої леді України Олени Зеленської. Переклади українських книг арабською мовою були успішно передані до бібліотек чотирнадцяти арабських держав, серед яких Ліван, Єгипет, Йорданія, Катар, Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські Емірати, Марокко та інші країни. Це забезпечило довготривалу присутність української книги у культурному та академічному просторі арабського світу [8].

Продовження перекладацьких ініціатив

У цей період було здійснено видання арабською мовою низки ключових творів української класичної літератури, зокрема «Кобзаря» Тараса Шевченка, «Лісової пісні» Лесі Українки та вибраних творів Ольги Кобилянської. Ці переклади — результат багаторічної роботи ліванського українознавця Імадеддіна Раефа, який забезпечив їхню якісну мовну та культурну адаптацію до арабомовного інтелектуального середовища. Усі видання містять авторські передмови Надзвичайного і Повноважного Посла Ігоря Осташа, які окреслюють місце української літератури в європейському та світовому культурному контексті.

Висновки. Українсько-ліванський досвід продемонстрував, що переклад здатний виконувати значно ширшу функцію, ніж суто літературне посередництво. У контексті протидії російським історичним і культурним наративам він став засобом повернення українського імені, деколонізації гуманітарного простору та утвердження української культурної суб'єктності на міжнародному рівні. Водночас система присутності українських книг у

бібліотеках, університетах, на міжнародних книжкових форумах і в академічному середовищі арабських країн сприяла формуванню нової платформи для міжкультурного та інтелектуального діалогу.

Отже, переклади арабською мовою стали меншим чинником посилення гуманітарної присутності України на Близькому Сході та засвідчили значний потенціал культури як інструменту міжнародної комунікації. Саме через книжку, переклад і гуманітарний діалог формується довготривалою основою міжнародного авторитету держави, її впізнаваності та культурної присутності у світі.

Література

1. Остап І. Український Ліван. Київ: Дуліби, 2019. 368 с.
2. Біла А. Ігор Остап. Український Ліван. *Критика*. 2021. №3-4.
3. Остап І. Бейрутські оповідання» Агатангела Кримського: до 150-ї річниці народження видатного українського сходознавця. *Україна дипломатична*. 2020. Вип. 21. С. 277-298. https://gdip.com.ua/pages/view/ukrana_diplomaticzna
4. Остап І. Культурна дипломатія на Близькому Сході (на прикладі Лівану). Культурна дипломатія: навчальний посібник / за загальною редакцією Ірини Матяш та Віктора Матвієнка. Київ: ГДІП, 2021. С. 160-172.
5. Біла А. До 300-річчя Сковороди у Лівані вперше презентовано збірку філософа арабською мовою та документальний фільм [Електронний ресурс]. *Всеукраїнська газета «День»*. 2022. <https://day.kyiv.ua/article/kultura/do-300-richchya-skovorody-u-livani-vpershe-prezentovano-zbirku-filosofa-arabskoju>.
6. Українські місця в Лівані [Електронний ресурс]. lebanonua.com.
7. Ihor Ostash, Andriana Bila. *Ukraine's Public Diplomacy in the Middle East in War Conditions (in the Example of Lebanon)* [Electronic resource] / I. Ostash, A. Bila // Warsaw East European Review. 2024. No. 14. P. 137–145. DOI: 10.61097/22992421/WEER/2024/137-145.
8. Інтерв'ю з Головою громади українців в Лівані Іриною Висотою. Особистий архів Білої А. А. 2022 рік.
9. Інтерв'ю з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Лівані Ігорем Остапом. Особистий архів Білої А. А. 2022 рік.

Андрій СІРКО

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ТА ПРОПАГАНДА В МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ВПЛИВ НА СВОБОДУ ВИБОРУ ТА САМОДОСТАТНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ НА ПРИКЛАДІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

В умовах глобальної цифровізації та стрімкого розвитку інформаційних засобів, маніпуляції людьми, в тому числі безпосередньо через її свідомість, набувають все більших та більших масштабів. Ми дізнаємось новини у режимі нон-стоп, безпосередньо з рук наших гаджетів, особливо під час екзистенційної війни України за своє виживання. Але водночас виникає проблема і постає необхідність у розумінні протидії пропаганди на свідомість людини із збереженням права особистості на свободу. Війна в Україні прямо демонструє, що боротьба розгортається не тільки на самій лінії бойових дій, але і в інформаційному просторі. Спотворення фактів, поширення неправдивих фейкових новин, цензура та інші форми дезінформації спрямовані та ставлять за свою основну мету контролювати як суспільну думку загалом, так і кожної людини зокрема.

Мета дослідження полягає у тому, як протистояти даній пропаганді, які методи протистояння ми можемо застосувати, а також аналіз можливостей збереження свободи вибору як основоположного показника самодостатності особистості.

Інформаційні технології вивели ведення війни абсолютно на новий безпрецедентний рівень, небачений до цього раніше. Ми без перебільшення можемо спостерігати в режимі

онлайн за ходом бойових дій, будь-яких значних і незначних змін на фронті. Особливо це стало помітно в умовах війни в Україні. Утворились цілі мережі, як до прикладу український аналітичний OSINT-проект під назвою «DeepState», за допомогою якого можна стежити за мінімальними змінами ситуації на лінії зіткнення [1]. Війна перестала бути виключно фізичним конфліктом, перетворившись на комплексний багатовимірний процес, у якому одну з ключових ролей відіграє саме інформаційна війна. Така концентрація інформаційного потоку новин несе у собі і зворотній ризик – зокрема реальну можливість маніпуляції думками, у тому числі – емоціями людини та аудиторії загалом, що безпосередньо впливає на свободу вибору. Інформаційні потоки заповнені численними повідомленнями, новинами, коментарями, але одночасно й великою кількістю маніпулятивної інформації — пропаганди, фейків, викривлень і цензури.

Сучасна інформаційна війна породжує унікальну проблему: на фоні масового поширення неправдивої та свідомо спотвореної інформації людина дедалі частіше опиняється у ситуації, коли не здатна чітко визначити, де правда, а де вигадки або маніпуляція. Відсутність об'єктивного й достовірного джерела інформації веде до глибокої плутанини у світогляді, що суттєво обмежує можливості особистості зробити усвідомлений вибір. Це породжує фундаментальну дилему свободи вибору: чи можна вважати вибір, зроблений на основі інформації, яка була зманіпульована, справді вільним? Якщо людина не має доступу до правди, якщо основні інформаційні ресурси ретельно контролюються та фільтруються адміністраторами каналів, її свобода стає примарною, ілюзорною, а сам особистий вибір — проявом зумовленості зовнішніми факторами, які її оточують.

Окремо слід звернути увагу на те, що в умовах інформаційної війни важливим є не лише сама кількість інформації, але й її якість та джерело, звідки вона надходить. Великий обсяг інформації, який щоденно проходить через користувача, часто викликає негативні емоції, такі як страх, зневіра, розпач – тобто викликає у неї емоційний дисбаланс, що послаблює раціональне мислення та робить людиною вразливою до ворожої пропаганди та чужих поглядів на реальність. Це все безпосередньо впливає на те, що свобода вибору людини перетворюється на ілюзію, та втрачається самостійність у прийнятті нею власних рішень. Виникає необхідність у формуванні захисних механізмів до таких факторів.

Отже, свобода вибору перетворюється на ключовий індикатор самодостатності або зумовленості людини в сучасному інформаційному середовищі. В умовах інформаційної війни, коли «правда» розпливається у безлічі версій та маніпулятивних тверджень, здатність особистості протистояти цим викликам, зберегти критичне мислення і вибудувати власну позицію символізує її справжню самодостатність.

В підсумку зазначу, що людина сьогодні повинна як ніколи раніше вмикати критичне мислення, ретельно фільтрувати джерела походження інформації, перевіряти їх, аналізувати матеріали, при цьому не піддаючись емоційним впливам та маніпуляціям. Холодний розум та свідоме співставлення фактів – це єдиний можливий варіант та стратегія, яка дозволяє протистояти масованій інформаційній атаці, та яке дає можливість зберегти власну свободу вибору та уникнути втрати самодостатності в умовах цифрової та інформаційної війни.

Література

1. NV.ua. (2024). Хто такі DeepState, як вони добувають інформацію і чи мають зв'язок з владою. Інтерв'ю BBC із засновниками OSINT-проекту. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/deepstate-hto-ce-taki-zvidki-berut-informaciyu-dlya-kart-i-chi-pov-yazani-z-minoboroni-ukrajini-50446305.html>

ЗНАЧЕННЯ АНТРОПОНІМІВ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ

Антропоніми, зокрема особові імена є невіддільним компонентом професійної комунікації, адже виконують не лише свою безпосередню функцію номінації та ідентифікації співрозмовників, а й глибоко культурну та соціальну, надаючи додаткову інформацію про походження, етнічну та релігійну належність, а також формують перше враження.

Описуючи антропоніми як інструмент ідентифікації співрозмовника, констатуємо їхню особливу значущість у тих ситуаціях, коли один з учасників взаємодії має ускладнену мову, що характеризується нерозбірливістю, або ж важкий для сприйняття акцент. У таких ситуаціях правильна вимова та вживання імені співрозмовника викликатиме відчуття поваги, а помилки чи різноманітні трансформації для спрощення, навпаки, створюватимуть враження навмисного ігнорування. Особливо небезпечною вважаємо ситуацію навмисного спотворення імен чи прізвищ для демонстрації мовно-культурних відмінностей, претензії на домінування однієї з культур та нівеляції специфіки іншої, сигналізуючи в такий спосіб про певну культурну дистанцію [3, с. 151].

У процесі міжкультурної комунікації потрібно враховувати, що різні культури регламентують відмінні способи використання імен та прізвищ, їхнє поєднання з іншими етикетними лексемами. Тож порушення таких правил, наприклад, неправильний порядок поєднання тощо, можуть спричинити конфлікти, образи або непорозуміння навіть тоді, коли співрозмовник налаштований доброзичливо. Так, в українському мовному етикеті нормативною вважається конструкція, де поєднано лексеми *пан* чи *пані* з іменем або прізвищем, натомість помилковою – з іменем та по батькові. Подібні традиції мають також носії інших культур. Наприклад, у Туреччині в офіційних документах узвичаєно писати прізвища прописними літерами для уникнення плутанини, адже чимало турецьких прізвищ схожі на особові наймення: *Orhan PAMUK* [2, с. 193].

Міжкультурний діалог сьогодні будується на принципах чутливості й толерантності, однак імена партнерів часом можуть перетворюватися на своєрідні бар'єри, що значно ускладнюють комунікацію. Так, оніми, що належать до незнайомих одному з учасників комунікації мовних систем, можуть бути легко спотворені, унаслідок чого виникає потенційне бажання загалом уникати імен під час спілкування. Такий підхід, з одного боку, таки дає можливість не помилятися, а з другого – негативно впливатиме на психологічний аспект комунікації, адже вербальні засоби дають змогу «не лише передавати інформацію, але й створювати емоційний зв'язок, розуміння та довіру» [1, с. 32].

Отже, належне використання антропонімів у міжкультурній комунікації допомагає фахівцям побудувати довіру, зменшити вірогідність непорозумінь та сприяти конструктивному діалогу.

Література

1. Пінчук О. О., Холоденко О. В. Міжкультурна комунікація. *Гуманітарний форум*. 2024. Вип. 2. № 2. С. 29–33. [https://doi.org/10.60022/3\(2\)-5GF](https://doi.org/10.60022/3(2)-5GF)
2. Скразловська І. Новий погляд на турецькі антропоніми. Анкара, 2021. 261 с.
3. Сніца Т. Міжкультурна комунікація як суспільний феномен. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер.: Філологічні науки*. 2014. № 3. С. 146–153.

РОЛЬ НАУКОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Визнання експертної ролі і ролі наукової експертизи має сприяти підвищенню якості політичних рішень, за умов ефективного управління наукою та дотримання академічної доброчесності самими науковцями. Ефективність наукової експертизи значною мірою залежить від інтелектуального становища самої науки і способів її залучення під час формування політик усіх рівнів. Наукова експертиза політичних рішень безпосередньо належить до соціальних функцій науки, а експертна діяльність науковців є однією з форм вираження й реалізації наукового громадянства (*scientific citizenship*) (Shrader-Frechette 2004). Проте цю роль не слід хибно розуміти як обов'язок науки обслуговувати політику, бо й самі вчені почуваються не надто щасливими від ролі «обслуги» політики (Collingridge, Reeve 1986), особливо в умовах невизначеності.

Невизначеність стає чи не найбільшим викликом і для суспільства, і для самої науки. Якщо у попередні часи вважалося, що наука неухильно рухається в напрямку збільшення *визначеності* наших знань і контролю над природним світом, то тепер науці доводиться мати справу з багатьма невизначеностями в умовах необхідності віднаходження швидких рішень глобального масштабу, як, наприклад, у випадках пом'якшення кліматичних змін та адаптації до них, подолання наслідків пандемії COVID-19, протидії загрозам війни тощо. Тому завдання вчених полягає у тому, щоб навчитися керувати невизначеностями та забезпечувати політиків інформацією відповідної якості (Funtowicz, Ravetz 1993; Collingridge, Reeve 1986).

З огляду на складний політичний і соціально-економічний контекст функціонування сучасної науки, у наш час підважуються історично усталені уявлення про її раціональність і силу (згадаймо тезу «Знання – сила»). Д. Коллінґридж і К. Рів називають їх міфами, перший з яких пов'язаний із переконанням, що раціональні політичні рішення ухвалюються на основі накопичення достатньої кількості фактів і відповідного зменшення, а то й повного усунення невизначеності. Якщо раніше науку пов'язували з неухильним прогресом у нарощуванні визначеності наших знань та можливості контролювати природний світ, то тепер, у час стрімких змін і запиту на ухвалення швидких рішень на всіх рівнях, включно з глобальним, наука розглядається як така, що має справу з *багатьма невизначеностями* (Collingridge, Reeve 1986). Крім того, накопичення фактів може насправді ускладнювати розуміння закономірностей розвитку науки, про що застерігав Т. Кун: «Проте в останні роки деяким історикам науки стає все важче й важче виконувати функції, які їм приписує концепція розвитку через накопичення. Перебравши на себе роль реєстраторів процесу накопичення наукового знання, вони виявляють, що чим далі просувається дослідження, тим важче, але аж ніяк не легше, буває відповісти на деякі запитання...» (Кун, 2001: 15).

Досвід показує, що «хмари невизначеності» залишаються, а то й згущуються з накопиченням фактів. Суспільні інститути, що ухвалюють суспільно значущі рішення, мають навчитися найкращим чином давати раду невизначеностям або знизити їх до суспільно прийняттого рівня (Collingridge, Reeve 1986). Прийнятний чи правильний вибір можна зробити без першочергового накопичення «вагонів інформації», сподіваючись на зменшення невизначеностей, бо у деяких випадках накопичення інформації може погіршити умови для ухвалення рішень. Водночас, ігнорування інформації також знижує ефективність рішення. Тому мають бути розроблені ефективні механізми комунікації та ухвалення рішень для того, щоб діяти в умовах неминучого браку інформації та неусувності невизначеностей, (Collingridge, C. Reeve 1986: 4-5).

Отже, розуміння невизначеності лише як браку знань, який можна зменшити завдяки додатковим дослідженням, є обмеженим. Його слід доповнити аналізом невизначеностей як

потенційного джерела ризику: 1) визначення локалізації прояву невизначеності (технологічний, екологічний, економічний контекст тощо); 2) природа невизначеності, коли належить з'ясувати, чи якась невизначеність є первинною характеристикою системи, чи похідною від мінливості або складності системи, або дійсно впливає з браку знань та інформації; 3) визначення рівня невизначеності, який може ранжуватися за шкалою від рівня пізнання визначеності до цілковитого (повного) незнання (Myhr, Dalmo 2007).

Таким чином, невизначеність не зводиться до статистичної похибки чи неточності даних, а вимагає розуміння як багатоаспектної концепції, яка містить кількісні та якісні виміри і може проявлятися в різних складових оцінки ризиків. Проте методи, пов'язані з якісними оцінками невизначеностей (правових, соціальних, етичних тощо), практично відсутні або перебувають на початкових стадіях розробки. Тому дослідження, які спираються переважно на кількісні підходи без належної оцінки інших форм невизначеності, піддаються критиці за редукціонізм з боку прибічників ширшого комплексного підходу.

Таким чином, перед науковцями постає задача управління усіма критичними невизначеностями, а отже, оцінки якості наукової інформації та експертизи. Ухвалення рішень не вичерпується самою лише «науковою невизначеністю», тобто неповнотою наукових даних, необхідних для правильних рішень, оскільки на цей процес впливає цілий комплекс інституційних і соціальних параметрів та обставин, в яких діє особа чи група осіб, причетних до ухвалення рішень. Невизначеності мають місце не лише в наукових знаннях і нашому науковому розумінні чи системі ухвалення політичних рішень, а й у функціонуванні всього соціального організму. Через це чимало людей, стикаючись із невизначеностями, часто-густо готові приймати бажане за дійсне, замість того, щоб ухвалювати важливі раціональні рішення. Якщо ми не можемо передбачити якусь проблему через брак наукових інструментів, фактів тощо, то слід налагодити комунікацію із суспільством, роз'яснюючи людям ті чи ті невизначеності, а також намагатися усунути не лише наукові, а й інші невизначеності.

Реалії сьогодення спонукають науку до зміни настанов від «говорити правду владі» («speaking truth to power») до «свідомо працювати з владою в межах недоліків» («working deliberatively within imperfections») і невизначеностей. Такий підхід сприятиме демократизації експертизи та реалізації наукою її ролі щодо наукових рекомендацій та регулювання ризиків. Громадяни, у свою чергу, також мають навчитися критично й обережно ставитися до наукового авторитету, зважаючи на потужні інтереси та ставки великої науки, які роблять її вразливою для корупції (Saltelli, Funtowicz 2017), а також на альтернативні джерела інформації, як от різні платформи соціальних медіа та Інтернет [Lup, Mitrea, 2021].

Література

1. Кун, Томас. (2001). *Структура наукових революцій*. Переклад О. Васильєва. К.: Port-Royal. URL: <http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn.htm>
2. Collingridge D., Reeve C. (1986) *Science Speaks to Power: The Role of Experts in Policy Making*. London: Frances Pinter
3. Funtowicz, S.O., Ravetz, J.R. (1993). The Emergence of Post-Normal Science. In: Von Schomberg, R. (eds). *Science, Politics and Morality*. Theory and Decision Library. Springer, Dordrecht, 17, 85-123. URL.: https://doi.org/10.1007/978-94-015-8143-1_6
4. Lup, O., Mitrea, C.R. 2021. COVID-19 conspiracy beliefs among Romanian university students. *Analele Universității din București. Științe Politice*. In: *Annals of the University of Bucharest. Political Science Series*. 23(1): 29-57. <https://doi.org/10.54885/NWGI2184>
5. Myhr A.I., Dalmo R.A. (2007). Nanotechnology and Risk: What are the Issues? (2007) In: *Nanoethics: The Ethical and Social Implications of Nanotechnology*. Ed. By: Fritz Allhof, Partic Lin, James Moor, and John Weckert.
6. Saltelli, A., Funtowicz S. (2017). What is science's crisis really about? In: *Futures*, 91, 5-11.
7. Shrader-Frechette, K. (2004). Models in panther biology and radiobiology: Philosophy of science as scientific citizenship. In: *Philosophy Today*, 48 (5): 96-108.

ЖИТТЄВІ СЦЕНАРІЇ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ

Сьогодні українці, розкидані по світу, по-різному бачать своє майбутнє, але їх об'єднує сильна прив'язаність до рідної країни. Багато хто мріє про повернення додому, як тільки це стане безпечно, і хочуть докласти зусиль для відновлення України. Є й ті, хто цінує стабільність і можливості, що дають інші країни, тому не планують повертатися – принаймні найближчим часом. У більшості випадків українська ідентичність не залежить від місця проживання. Вона зберігається через мову, культуру, традиції та родинні зв'язки. Втім, є й прагматичні міркування. Деякі українці зазначають, що після війни країна потребуватиме часу для відновлення рівня життя, і не кожен готовий пожертвувати власним комфортом або перспективами дітей заради повернення.

Футуристичні сценарії українців-біженців аналізувались в межах НДР «Міжкультурна комунікація як фактор формування цивілізаційної ідентичності українців в повоєнний період» (№0124U001461), яку досліджує кафедра філософії та міжнародної комунікації НУБіП України. Під час фокусованого інтерв'ю респонденти мали відповісти на такі запитання:

1. Ким себе Ви бачите через 10 років: громадянином України чи громадянином інших країн.

2. Чи збираєтесь Ви повернутись в Україну?

3. Чи збираєтесь Ви зберігати українську ідентичність за кордоном?

До прикладу наведемо декілька відповідей. Так, наприклад, респондентка з Німеччини, (Нойруппін, жін., 30 років, 2 роки за кордоном 10 місяців) говорить таке: *«Через 10 років я бачу себе громадянкою України. Я планую повернутися в Україну, коли це буде безпечно. Я 100% буду зберігати українську ідентичність за кордоном».* [1; с.65]

Респондентка з Німеччини (Мюнхен, жін., 34 роки, освіта вища, за кордоном 1 рік): *«Я бачу себе в майбутньому громадянкою України, адже я вважаю, що українська ідентичність є дуже важливою частиною моєї особистості. Я хочу, щоб мої діти зберігали зв'язок з Україною, навіть якщо ми залишимося жити за кордоном. Я, безумовно, планую повернутися в Україну після того, як ситуація стабілізується».* [1; с.65]

Респондентка з Німеччини (Мюнхен, жін., 55 років, освіта вища юридична, за кордоном 3 роки): *«Мені важко відповісти, як я себе бачу через 10 років, навіть важко сказати що буде через тиждень. Я б хотіла зберегти свою українську ідентичність за кордоном, бо це важливо для мене і для моїх дітей. Якщо буде можливість, я планую повернутися в Україну, але на даний момент я ціную те, що дає мені життя в Німеччині, особливо з точки зору безпеки та можливості для розвитку».* [1; с.65]

Респондент з Німеччини (Мюнхен, чол., 20 років, студент, за кордоном 3 роки) бачить себе успішним юристом. І далі на питання про повернення в Україну зазначає: *«Так, після стабілізації ситуації. Так, збираюсь зберігати українську ідентичність за кордоном через мову, традиції, культурну діяльність».* [1; с.65]

Респондентка з Польщі (Краків, жін., 30 років, освіта вища, за кордоном 2 роки) говорить про майбутнє так: *«Бачу себе українкою, але мешкаю за кордоном. приїжджаю періодично в гості до рідних. Знаходячись за кордоном я пишаюсь, що є українкою, і не приховую цього.»* [1; с. 65]

Респондентка з Чеської Республіки (Прага, жін., 20 років, освіта вища, за кордоном 2 роки) відчуває себе українкою і мріє повернутися додому. [1; с.66]

Респондентка з Німеччини (Мюнхен, жін., 45 років, освіта вища педагогічна, за кордоном 1 рік), яка мала досвід перебування в окупованому Маріуполі, зазначає: *«Важко сказати, як я себе бачу через 10 років. Ні, я не планую повертатися. Хочу, щоб мої діти мали стабільне та безпечне життя».*

Респондентка з Італії (жін., 50 років, за кордоном з 1999 року) зазначає: *«Я залишаюся громадянкою України. Моє життя і сім'я за кордоном. В Україну не повернуся, тільки у*

відпустку».[1; с.66]

Респондент з Великобританії (Лондон, чол., 35 років, освіта вища біологічна, за кордоном 1,5 року): «Так, я планую повернутись в Україну по закінченню мого робочого контракту, і так я бачу себе тільки і лише громадянином України. Так.»[1; с.66]

Респондентка з Америки (Вашингтон, жін., 22 роки, освіта вища, за кордоном 7 місяців) відповідає на поставлені запитання коротко: «Я завжди буду українкою але не впевнена чи буду жити в Україні». [1; с.66]

Таблиця 1: Бачення майбутнього та плани на повернення

Група за планами	Бачення себе через 10 років	Умови для повернення в Україну
Певність та чіткий план	Громадянин України, що живе на батьківщині.	Завершення війни та стабілізація ситуації в країні.
Умовна готовість	Українець/українка, що живе за кордоном, але з постійним зв'язком з Україною.	Безпека, робочі місця, якісна медицина, соціальні гарантії для людей похилого віку.
Невизначеність	Важко планувати навіть на найближчі тижні; цінування безпеки та можливостей за кордоном.	Відсутність конкретного плану через непередбачуваність зовнішніх обставин (перебіг війни).

Підсумовуючи матеріал, слід наголосити на тому, що незалежно від географічного місця проживання, українська ідентичність залишається стрижневою для українців-біженців. Хоча маємо факт соціальної дифузії цінностей, соціальних навичок, що відбувається під час комунікування і проживання за кордоном. Така «соціальна дифузія» пояснюється кількома чинниками: по-перше, адаптацією до нової культури. Українці, переїжджаючи до інших країн, навчаються розуміти місцеві цінності, традиції й мову, намагаються пристосуватися до культурного середовища, водночас зберігаючи свою ідентичність; по-друге, толерантністю й відкритістю. Взаємодія з людьми різного походження розвиває повагу до відмінностей, готовність сприймати їх без упереджень; по-третє, обміном культурним досвідом. Рішення про повернення – це не бінарний вибір «так» чи «ні», а складне рівняння, що враховує безпеку, економічні перспективи та особисті цінності. Головне – це активне прагнення зберігати та передавати свою ідентичність, що робить людину частиною України незалежно від координат на карті.

Література

1. Аналітичний звіт за результатами фокусованого інтерв'ю «Українці за кордоном: міжкультурна комунікація в соціальних практиках як фактор формування цивілізаційної ідентичності українців у повоєнний період». Автор-укладач Додонова В.І. Київ: НУБіП України, 2026. 72 с.

2. Додонова В.І. Українці за кордоном: ідентифікаційні практики українських переселенців. *Українознавство*. 2026. № 1 (98).с.128-142

3. Михайлишина, Д., Самойлюк, М., Томіліна, М. Біженці з України: хто вони, скільки їх та як їх повернути? Фінальний звіт. Київ, Центр економічної стратегії, 2023. 120 с.

4. Настояща, К.В. Трансформація повсякденних практик в сучасному суспільстві. Дис. ... доктора соціології: 054 Соціологія. КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2024. 541 с.

КУЛЬТУРНИЙ СУПРОТИВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙНАХ СУЧАСНОСТІ

В наш час інформаційні війни стали буденним явищем. Вони розпочинаються з різною метою, але найважливішим їх призначенням є руйнівний вплив на духовно-інформаційний та культурний простір, суспільну свідомість об'єкту нападу. Протягом державницького та суспільного поступу український народ мав постійно боронити культурні основи свого буття – мову, традиції, звичаї, мистецтво, літературу, доводячи свою національно-культурну унікальність. Культура нашого народу завжди була стрижнем та опорою боротьби за державну незалежність України. Як підкреслює І. Вдовичин, культура стала центром боротьби українства за свободу цілком логічно. Вона була і є тим фундаментом, який надає можливість об'єднати у гармонійний цілісний організм життєві пріоритети людини та національний розвій. Вплив культури на характеристики визвольного руху в Україні виявив себе у декількох вимірах. «По-перше, зорієнтованість європейського світогляду на людину як суб'єкта, спроможного до самобутнього творення; по-друге, звернення до суто культурних проблем як відображення і стимул державницької роботи; по-третє, усвідомлення держави як матеріального втілення духу нації, його культури» [1, с. 360].

Можна стверджувати, що культурний супротив українського народу має багатовікову тяглість, набуваючи нових рис в залежності від соціально-політичних обставин, геополітичних реалій, актуальних державотворчих завдань. У інформаційну добу культурний супротив набуває нових форм протидії агресивним суб'єктам, він стає полівимірним, технологічно «озброєним», потребує системних дій як з боку держави, так і структур громадянського суспільства. Захищаючи культурні здобутки українського народу у сучасних інформаційних війнах, ми фактично боронимо державу, відтворюємо національну ідею естетичними, етичними, мовними та іншими засобами.

На переконання К. Дорошенка, українська державницька ідея утворювалась саме у культурному середовищі, ґрунтуючись на культурних здобутках, вона розвинулась та була втілена у життя. Народ України, століттями не маючи власної держави, зміг зберегтись й довести власне право на незалежне існування саме засобами культури. «Завдання шкоди розвитку українській культурі в її різноманітті є зрадою самої суті нашого існування. Культурні відмінності виростають з народної творчості, звичаїв, традицій» [2].

Саме тому РФ, здійснюючи агресію проти України, так системно нищить символи української культури, реалізує інформаційні операції, які спрямовані на руйнування духовно-культурних основ нашої державності.

А. Дністровий цілком справедливо стверджує, що культура стала полем битви народу України за своє існування. Упродовж російсько-української війни, вітчизняні діячі культури у своїх численних коментарях у ЗМІ підкреслюють, що культурний розвиток, як і культурний ландшафт, – це динамічний процес, який фіксує важливі події, осмислюючи їхнє значення, формуючи фокус реальності як послідовної боротьби та спрямованості до перемоги над ворогом. [3].

Вочевидь, російсько-українська війна обґрунтовано визначається як «смилова», «екзистенційна», «світоглядна», «цивілізаційна», але не залежно від назви, інформаційні та духовно-культурні складові відіграють в неї одну з ключових ролей. Проблема збереження української культури у інформаційних війнах сучасності має не тільки зовнішній, але й внутрішній вимір. У цьому контексті доречними є роздуми М. Жулинського: «Який же тип культури має бути покладений в основу української державності? Питання складне, бо культура завжди обстоює свій духовний суверенітет, на який зазіхає держава. Наша культура пережила, здається, небачений досі в світі державний терор і тотальний пресинг з боку влади, але її bastiони не були доценту зруйновані. Цінності й традиції національної культури збереглися в багатьох формах, хоча понесені втрати страшні» [4, с. 127].

Отже, культурний супротив українського народу в сучасних інформаційних війнах є продовженням боротьби за національну державність іншими засобами у глобальному просторово-часовому континуумі. Спираючись на культурні здобутки, Українська держава посилює власну суб'єктність на міжнародній арені, розвиває духовне підґрунтя перемоги над агресором.

Література

1. Вдовичин І. Свобода людини і культурна традиція (інтерпретація українською політичною думкою європейської ідеї особистої свободи). *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2013. Вип. 3. С. 348-364.

2. Дорошенко К. Україна – це культура. Чому не можна нищити те, що формувалося століттями. *Суспільне. Культура*. 2020. URL: <https://suspilne.media/culture/23069-ukrainska-ce-kultura-comu-ne-mozna-nisiti-te-so-formuvalosa-stolittami/>

3. Дністровий А. Актуальна українська культура: свідок, оберігач, комунікатор. *LB.ua*. 2023. URL: <https://lb.ua/blog/anatolii-dnistrovyyi/573806-aktualna-ukrainska-kultura.html>

4. Жулинський М. Національна культура за умов формування нової суспільної солідарності в Україні. *Нація. Культура. Література: нац.-культ. Міфи та ідейно-естет. Пошуки укр. л-ри*. Київ: Наукова думка. 2010. С. 127–133.

Олена ЛЮБОВЕЦЬ

ІСТОРИЧНА ПОЛІТИКА РФ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ

З перших же днів російська військова агресія проти України супроводжується потужною інформаційною війною, метою якої є виправдання та приховування істинних причини експансіоністських дій, спотворення перебігу подій, активне поширення дезінформації та фейків. Невід'ємною складовою цієї інформаційної війни є історична політика країни-агресора.

РФ завжди приділяла значну увагу історичній політиці, розглядаючи історичну пам'ять як один із визначальних чинників національної ідентифікації як на рівні окремої особи, групи, так і на рівні народу, нації загалом. У процесі формування загальноросійської ідентичності провідна роль завжди відводилася історії, а апеляція до історичного минулого часто використовувалася державою для формального виправдання своїх дій у внутрішній і зовнішній політиці.

Історична політика РФ базується на концепції тисячолітньої історії російської державності. Згідно з цією концепцією офіційна російська наука та пропаганда вибудовує відповідний ланцюг спадкоємності: «Київська Русь – Московське князівство – Росія». Початком існування Росії вважається Русь, а Київ трактується як «мать городов русских», тобто як давня столиця Росії, насильницьки відірвана від загальноруського (загальноросійського) політичного тіла. Маніпулюючи таким чином історичним минулим, Росія завжди прагнула й зараз прагне довести, що є єдиним спадкоємцем Київської Русі й тому її цивілізаційною місією є «збирання» всіх колишніх земель Русі в єдину державу під російською зверхністю.

Україна займає особливе місце в історичній політиці РФ, адже без її території, населення і ресурсів реалізація проекту «збирання руських земель» неможлива. Тому, фактично зразу після розвалу СРСР Україна стала об'єктом історичної політики РФ, яка переслідувала і переслідує дві основні цілі. По-перше, десуб'єктивізація України через поширення твердження, що український народ ніколи не мав власної держави, завжди був суб'єктом, а не об'єктом історичного процесу. По-друге, нав'язування українському суспільству цінностей «русского мира», в основі яких лежить переконання щодо етнокультурної єдності східнослов'янських народів: росіян, українців і білорусів.

З початком повномасштабної війни проти України для Росії історія перестала бути теоретичною конструкцією і предметом дискусій науковців, вона перетворилася на справжню зброю. РФ ясно демонструє всьому світу й Україні, що саме історія (в її трактуванні) є легітимізуючим чинником політичних кроків держави. Підтвердженням цього слугують численні заяви та виступи як президента В. Путіна, так і висловлювання інших російських вищих державних службовців.

Зокрема, свою концепцію «російської ідентичності» В. Путін представив 28 листопада 2023 р. на засіданні Всесвітнього російського народного собору. Згідно з концепцією українці й білоруси є складовою поняття «російська нація». Неслов'янські народи Росії, а також нації, які проживають на територіях, які раніше належали до складу СРСР і Російської імперії, трактуються ним як частина концепту «русского мира». «Русский мир» визначається як певна спільність людей, які відчують духовний зв'язок із «Батьківщиною», вважають себе носіями російської мови, історії, культури, незалежно від їхньої національної чи релігійної приналежності [1]. Отже, на думку, В. Путіна це цілком виправдовує територіальні претензії Росії.

Всі теоретичні конструкти трактування минулого, сучасного й майбутнього є ключовими засадами історичної політики РФ в умовах російсько-української війни. Їхнє просування здійснюється в двох векторах – внутрішньому та зовнішньому. Внутрішній вектор розрахований на населення РФ й реалізується через контроль держави над змістом історичних досліджень, освітніх програм з історії, матеріалів ЗМІ (лише в межах офіційної концепції російської державності). Його основна мета – умонтування в свідомість кожного громадянина сприйняття Росії як наддержави та її природного права на приєднання нових територій та розширення кордонів.

Зовнішній розрахований на світове співтовариство, метою якого є поширення тези, що території колишньої Російської імперії (насамперед, України) є територіями виключно російського історичного та цивілізаційного впливу. Для реалізації цієї мети задіяні всі наявні за кордоном ресурси, насамперед, дипломатичні та інформаційні.

І внутрішній, і зовнішній вектори історичної політики РФ реалізуються за допомогою різноманітних способів маніпулювання суспільною свідомістю. Основними серед них є:

- брехня – пряме, відверте підтасовування фактів і поширення неправдивої інформації;
- замовчування – блокування правдивої інформації щодо діяльності того чи іншого суб'єкта політики, події тощо;
- напівправа – препарування інформації, яка об'єктивно і ґрунтовно висвітлює малозначущі деталі й водночас замовчує важливі факти та (або) неправильно інтерпретує події;
- упровадження іміджів і кліше – укорінення в суспільну свідомість бажаних для правлячої еліти стереотипів щодо тих чи інших суб'єктів політики, ідеологічних доктрин, окремих подій і фактів;
- навішування ярликів – бездоказове нав'язування суспільству негативних (з погляду більшості) оціночних категорій з метою компрометації певних суб'єктів політики (партій, суспільно-політичних рухів, індивідів) на кшталт «імперіаліст», «націоналіст», «фашист», «шовініст», «антисеміт» тощо [2, с. 38].

Отже, в умовах російсько-української війни історична політика РФ є одним із інструментів інформаційної експансії, яка має сприяти підвищенню ефективності та результативності військової експансії. Вона підпорядкована геополітичній стратегії та спрямована на реалізацію широкомасштабних цілей – повернення Росії статусу наддержави, виправдання агресії РФ штучними тезами щодо «єдиного російського народу» та «спільного історичного минулого».

Література

1. «Русский мір» у сусідніх країнах: в ISW розповіли, як Путін виправдовує війну проти України. <https://focus.ua/uk/world/609298-russkiy-mir-v-sosednih-stranah-v-isw-rasskazali-kak-putin-opravdyvaet-voynu-protiv-ukrainy>
2. Дмитренко М.А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції. Київ: Знання, 2008. 544 с.

Людмила ОМЕЛЬЧЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ДОБРОБУТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЧАСІ ВІЙНИ

Сучасний етап поступу українського народу позначений його боротьбою за незалежність Української Держави. Війна, розпочата росією, докорінно відрізняється від попередніх збройних конфліктів передовсім за ознакою застосовуваних засобів – широким впровадженням у різні аспекти протистояння новітніх технологій, зокрема й інформаційних. Особливої нагальності останнім часом набуває проблема протидії деструктивному інформаційному впливу, що спричинює погіршення загального психологічного добробуту громадян, зокрема й здобувачів освіти.

Інформаційний вплив – різновид соціально-психологічного, адже здійснюється шляхом застосування психологічних засобів: слів, образів, невербальних засобів (пауз, зображень, відео) [1]. Деструктивний інформаційний вплив спрямований на знищення основ життєдіяльності населення. Він здійснює руйнівну дію на психіку, свідомість, систему цінностей, поведінку та свободу вибору людей. В основному він відбувається шляхом поширення дезінформації, тобто застосування маніпулятивних технологій. Особливо небезпечним зазначений вплив є в екстремальних ситуаціях, коли людина в пошуках засобів стабілізації невизначеності та зниження психічної напруги вдається до пошуку інформації ресурсного змісту.

З метою вивчення особливостей інформаційного впливу на здобувачів вищої освіти ми провели пілотне дослідження. Вибірку склали 123 респонденти віком від 19 до 21 року. Як засвідчують результати нашого опитування, більшість респондентів (59 %) переглядають інформаційні ресурси в пошуках новин не менш, як двічі на добу, значна частина 22 % приблизно щогодини, один раз на день – 11 %, а 8 % стверджують, що не шукають новин, споживають тільки розважальний контент. Частота та тривалість звернення до носіїв інформації підвищується в час загрози (ракетних обстрілів, шахедних атак).

Основні носії інформації, яким надають перевагу респонденти – телеграм-канали (79 %), ютуб-канали (13 %), інші соцмережі (8 %). Зазвичай здобувачі освіти за браком часу та значним обсягом інформації звертають увагу на заголовки інформаційних повідомлень (86 %). Певна частина з них (34 %) відзначають суб'єктивне погіршення свого психологічного стану (підвищення напруги, погіршення настрою, загального самопочуття) у процесі сприймання інформації в екстремальних ситуаціях. На нашу думку, така ситуація зумовлена декількома чинниками: 1) споживання здобувачами контенту відверто маніпуляційної невалідної інформації з анонімних інформаційних джерел (телеграм-каналів), нерідко ворожих, що продукують загрозу, гіперболізовану, спотворену інформацію про події, яка спричинює викривлення реальності, навіює паніку, зневіру; 2) бажанням авторів інформаційних дописів підвищити рівень переглядів будь-якими засобами, навіть шляхом оприлюднення неправдивої інформації; 3) поверхове сприйняття інформації здобувачами як природне явище в умовах пригнічення когнітивних функцій в ситуації переживання стресу.

59 % відсотки опитаних стверджують, що спожита інформація не здійснює суттєвого впливу на їхнє самопочуття, адже негативний зміст уже очікуваний, а позитивні новини, сприймаються з піднесенням, однак з розумінням того, що у вирі швидких змін інформація будь-якої модальності може втрачати значущість.

7 % респондентів зазначають суб'єктивне покращення самопочуття в результаті перегляду новин.

Варто зазначити, що більшість респондентів, довіряють неофіційним джерелам інформації, обґрунтовуючи свою позицію тим, що ці канали мають найактуальніший – не застарілий контент, а також найбільш достовірну інформацію.

Більшість респондентів відзначають, що часто натрапляють на неправдиву інформацію (93 %). Основні ознаки, що дають змогу здобувачам її кваліфікувати як маніпулятивну є: зміст та стилістика повідомлення, нагромадження емоційних оцінок, помилки в поясненнях чи визначенні місця подій, «штучність» фраз, що описують ситуації.

Отже, проведене нами дослідження засвідчує: більшість здобувачів вищої освіти здатна протистояти деструктивному інформаційному впливу шляхом підвищення медіаграмотності та критичності сприймання пропонованої джерелами інформації; основними шляхами протидії інформаційному деструктивному впливу є; дотримання принципу інформаційної гігієни – споживання інформації з офіційних джерел, відмова від носіїв сумнівного контенту; підвищення стресостійкості; розвиток критичності: аналіз стилю та правдивості інформації через порівняння, зіставлення; швидке поширення спростування фейкової інформації.

Література

1. Татенко В. Соціальна психологія впливу: Монографія. К.: Міленіум, 2008. 216 с.

Олександр ПОВЕДА

ПРОПАГАНДИСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РОСІЇ В СЕРБІЇ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ

Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році інформаційний компонент війни набув визначального значення. Одним із ключових напрямів зовнішньої інформаційної політики Росії стали Балкани, зокрема Сербія, яка через історичні, культурні та політичні чинники залишається сприятливим середовищем для поширення проросійських наративів. У цьому контексті російська пропагандистська діяльність значно активізувалася, набула більш системного характеру та стала невід'ємною складовою гібридного впливу.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу інструментів і механізмів інформаційного впливу, які використовує Росія з метою формування громадської думки в Сербії. Основною метою пропаганди є легітимація дій Росії на міжнародній арені, дискредитація України як держави та підірив довіри до західних інституцій, зокрема Європейського Союзу і НАТО.

Серед основних каналів поширення пропаганди слід виділити медіапростір, соціальні мережі, а також діяльність проросійських організацій і політичних акторів. Значна частина сербських ЗМІ транслює матеріали, що відтворюють або прямо запозичують російські інформаційні наративи. Водночас важливу роль відіграють міжнародні медіаресурси, пов'язані з Росією, які адаптують контент для сербської аудиторії.

Ключовим інструментом є використання історичної пам'яті та культурної близькості між сербським і російським народами. Апеляція до спільного слов'янського походження, православної традиції, а також до травматичного досвіду бомбардувань Югославії у 1999 році формує емоційний контекст, у якому проросійські меседжі сприймаються більш лояльно. Такі наративи підсилюють антизахідні настрої та сприяють формуванню образу Росії як «захисника» сербських інтересів.

Важливим компонентом пропагандистської діяльності є дезінформація. У сербському інформаційному просторі систематично поширюються викривлені або неправдиві повідомлення про перебіг війни в Україні, зокрема щодо військових дій, гуманітарної ситуації

та міжнародної підтримки України. Часто такі повідомлення мають маніпулятивний характер і спрямовані на створення негативного іміджу України та її партнерів.

Окрему роль відіграють соціальні мережі як інструмент швидкого та масового поширення інформації. Використання бот-мереж, анонімних акаунтів і координованих інформаційних кампаній дозволяє значно посилити вплив пропаганди. Алгоритми соціальних платформ сприяють поширенню сенсаційного та емоційно забарвленого контенту, що створює сприятливі умови для дезінформації.

Політичний вимір також має важливе значення. Частина сербського політичного спектра відкрито підтримує проросійську риторику, що легітимує відповідні наративи на внутрішньому рівні. Водночас офіційна влада Сербії намагається дотримуватися політики балансування між інтеграцією до Європейського Союзу та збереженням стратегічних відносин із Росією. Така подвійність створює можливості для подальшого впливу російської інформаційної політики.

Крім того, важливу роль відіграє культурно-гуманітарний вимір. Через освітні програми, культурні заходи та діяльність різних фондів і центрів поширюється позитивний образ Росії, що доповнює медійні зусилля. Такий «м'який вплив» дозволяє закріплювати довгострокові симпатії до Росії серед різних соціальних груп.

Отже, російська пропагандистська діяльність у Сербії після 2022 року характеризується комплексністю, багаторівневістю та адаптивністю до місцевого контексту. Вона поєднує традиційні методи інформаційного впливу з сучасними цифровими технологіями, що значно підвищує її ефективність. Протидія цим процесам потребує системного підходу, який включає підвищення рівня медіаграмотності населення, підтримку незалежних ЗМІ, розвиток механізмів перевірки інформації та посилення міжнародної співпраці у сфері інформаційної безпеки.

Ірина СИДОРЕНКО

КУЛЬТУРНА ПАМ'ЯТЬ У ПРОСТОРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ: ВІД КОЛЕКТИВНИХ НАРАТИВІВ ДО «ВІЙН ЗА АВТОРІВ»

У сучасному суспільстві культура дедалі рідше обмежується сферою мистецтва. Вона функціонує як складний механізм формування колективних уявлень, через який вибудовуються моделі історичної пам'яті, ціннісні орієнтири та уявлення про ідентичність. У ситуації інформаційних конфліктів культурні смисли стають ресурсом впливу, а сама пам'ять перетворюється на поле символічної конкуренції.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах російсько-української війни, яка продемонструвала, що руйнування культурної інфраструктури, привласнення або знищення артефактів, а також витіснення мови й освітніх практик є складовими цілеспрямованої політики. Такі дії спрямовані не лише на матеріальні об'єкти спадщини, а насамперед на підірив механізмів відтворення колективної ідентичності. Втрата культурної пам'яті створює простір для зовнішніх інтерпретацій і спрощених ідеологічних схем.

Водночас культурне поле конфлікту не обмежується прямими актами руйнування. Воно проявляється і в символічних формах, зокрема у міжнародних культурних подіях, які набувають функції представлення держав у глобальному просторі. Таким чином, культура виконує роль м'якого інструменту міжнародної присутності та самопрезентації.

Важливою складовою протидії деструктивним інформаційним впливам виступає система освіти, насамперед гуманітарні дисципліни. Саме вони забезпечують формування здатності до критичного мислення, інтерпретації історичних процесів та усвідомлення значення культурних кодів. Філософія, історія, культурологія, етика та інші гуманітарні галузі не лише передають знання, а й формують інтелектуальні основи громадянської відповідальності.

У цьому контексті викладання етнокультурології має особливу роль, оскільки дозволяє розглядати культуру як багаторівневу систему цінностей і практик. Початкові етапи курсу зазвичай спрямовані на осмислення культури як середовища формування людини, її поведінкових моделей та світоглядних структур. Культура постає не як сукупність традицій, а як динамічний простір, у якому формується відчуття належності до спільноти та історичного континууму.

У межах сучасних інформаційних процесів культурна пам'ять стає також об'єктом інтерпретаційної боротьби. Однією з її форм є дискусії щодо культурної належності визначних діячів мистецтва та літератури. Такі суперечки виходять за межі академічного аналізу і набувають характеру символічного суперництва між різними історичними нарративами.

Формування культурного канону відіграє тут ключову роль. Саме через відбір «репрезентативних» постатей і творів суспільства конструюють уявлення про власну культурну вагу та історичну тяглість. Однак цей процес ніколи не є нейтральним, оскільки залежить від інституційних рішень, політичних контекстів і домінуючих інтерпретацій минулого.

Історичні нарративи, які супроводжують такі процеси, не є фіксованим відображенням подій. Вони формуються в межах сучасних потреб суспільств і відображають боротьбу за символічний капітал. У цьому сенсі питання про «культурну приналежність» митців стає не лише історичним, а й політико-культурним, оскільки впливає на міжнародне визнання та репрезентацію культури.

Окремим виміром цього явища є культурна апропріація - процес засвоєння або інтерпретативного привласнення елементів однієї культури іншою. У ситуаціях асиметрії культурної сили цей процес може призводити до включення митців периферійних культур у домінантні канони з одночасним переосмисленням або розмиванням їхнього первинного контексту.

У випадку українського культурного простору подібні процеси проявляються в різних інтерпретаціях творчості митців, які історично перебували на перетині культурних традицій. Це сприяє виникненню різних версій їхньої ідентифікації в межах світового культурного дискурсу.

Таким чином, так звані «спори за авторів» є частиною ширшого процесу символічної конкуренції, у межах якого перетинаються політика пам'яті, культурна ідентичність та глобальні ієрархії впливу. Вони виникають як наслідок переосмислення культурної спадщини в умовах постколоніальних і геополітичних трансформацій.

У підсумку культурна пам'ять постає не статичною системою збереження минулого, а динамічним простором виробництва смислів, у якому відбувається постійна інтерпретаційна взаємодія. Саме в цьому просторі культура функціонує як ресурс ідентичності, інструмент комунікації та форма символічної присутності у глобальному світі.

Ольга ТИМОШЕНКО

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ТА ФЕЙКОВІ НОВИНИ ЯК ВИКЛИК ЕТИЦІ ВІРТУЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ В КРОС-КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Сучасне спілкування стикається з «епістемологічною кризою». Це саме той момент, коли людина в комунікації втрачає надійний критерій розрізнення, де ж істина а де брехня. Стає розмитими кордони між реальністю і симуляцією, як наслідок, втрачається прозорість діалогу. Саме дезінформація і стає викликом для етики віртуального спілкування. Дезінформація – це «перевірено неправдива або така, що вводить в оману, інформація, яка створюється, представляється і поширюється з метою свідомого введення громадськості в оману» [2].

У крос-культурному просторі дезінформація впливає не тільки на окремого індивіда, а й на рівні колективного настрою. Як зазначає Бен Андерсон, сучасні медіатехнології дозволяють

конструювати «афективні атмосфери» (affective atmospheres), які моделюють настрої суспільств [3]. Дезінформація виходить з рівня, де вона впливає виключно на міжособистісну довіру, а стає інструментом створення атмосфер «недовіри» та «тривоги», що робить крос-культурний діалог неможливим, оскільки етична установка на відкритість замінюється афективним захистом «іншого».

Ми чудово можемо спостерігати, як працює дезінформація в епоху конфліктів та війн, адже російська пропаганда активно експлуатує механізми дезінформації проти України. Завдяки цим механізмам вони створюють в Європі і США «атмосферу втоми» від підтримки України. Використовуючи при цьому генеративний штучний інтелект, для створення дипфейків, що в свою чергу ускладнює ідентифікацію «правди». Адже отримуючи інформацію, людина зчитує її спочатку на емоційному рівні, а вже потім аналізує, але процес запущений. Дезінформація починає ширитися мережею з кожним «кліком» «репостом» і в цій масовості важливо, щоб в якийсь момент включився індивід або спільнота, які помітять неправдивість інформацію і в свою чергу пустить «хвилю» спростування з акцентами де ж була саме та дезінформація. Тобто підсвічуючи цю саме дезінформацію.

Бувають випадки, коли стає неможливо ідентифікувати, «чи є повідомлення продуктом реальних подій, чи результатом маніпулятивного синтезу алгоритмів» [4], людина занурюється в стан онтологічної невпевненості. У мережевому суспільстві, як стверджує М. Кастельс, «той, хто володіє кодами комунікації, фактично володіє свідомістю мас» [1].

Також варто зауважити, що у період війни, етичним викликом стає і діяльність моніторингових каналів, які використовують стратегію «комерціалізації тривоги». Через використання клікбейтних заголовків та маніпулятивного перекручування фактів. До прикладу ситуації, де існує реальна загроза, про яку треба сповістити, приховують за клікабельними посиланнями, де користувача перенаправляє на іншу групу для поширення підписки або ж для інших маніпуляцій. У висновку нічого з того, що було оголошено в клікабельному повідомленні людина не отримує. Такі ресурси створюють стан постійної «атмосфери страху», згідно з концепцією Бена Андерсона, де дезінформація виступає не лише як хибне повідомлення, а як інструмент афективного управління аудиторією задля збільшення охоплення та монетизації [3].

Не менш деструктивною є роль блогерів та лідерів думок, які в гонитві за медійним капіталом часто стають ретрансляторами неперевіраних або свідомо маніпулятивних наративів. «Маніпулятивний потенціал дезінформації в цьому сегменті посилюється через механізм «парасоціальної взаємодії», де аудиторія схильна сприймати суб'єктивну позицію блогера як істинну через високий рівень емоційної довіри. Як стверджує М. Кастельс, у сучасному мережевому суспільстві «довіра стає найбільш дефіцитним ресурсом», а блогери, виступаючи ретрансляторами наративів, часто підмінюють критичний аналіз емоційним зв'язком [1]. Блогери, виступаючи ключовими вузлами мережі, часто підмінюють критичний аналіз емоційним зв'язком, що дозволяє інтегрувати дезінформацію у повсякденний контент, перетворюючи її на невидимий, але ефективний інструмент впливу».

Підсумовуючи, зазначимо, що дезінформація та фейкові новини у крос-культурному просторі трансформувалися з інструменту пропаганди на глобальний етичний виклик. Тобто це вже не локальна проблема, вона стала вже міжнародних масштабів. Системне використання маніпулятивних стратегій пропагандою РФ, зокрема із залученням технологій штучного інтелекту, спрямоване не лише на викривлення фактів, а й руйнування міжнародної солідарності та суб'єктності України через створення атмосфери «втоми» та недовіри.

Додатковим деструктивним чинником у внутрішньому медіапросторі виступає діяльність анонімних моніторингових каналів та блогерів, які через механізми «комерціалізації тривоги» та зловживання емоційною довірою аудиторії сприяють розмиванню меж між реальністю та симуляцією. У таких умовах подолання кризи потребує переходу від пасивного споживання контенту до активної стратегії протидії. Ефективна боротьба з дезінформацією можлива лише через формування «цифрового імунітету» суспільства, що передбачає впровадження обов'язкової верифікації інформації, розвиток

критичного мислення та підвищення «епістемічної відповідальності» [4] кожного учасника віртуальної комунікації. Лише відновлення статусу об'єктивного факту та етичних стандартів спілкування дозволить зберегти раціональне підґрунтя для крос-культурного діалогу.

Література

1. Кастельс М. Повстання мереж: комунікативна влада в епоху цифрових технологій / пер. З англ. Київ: К.І.С., 2017. 432 с.
2. Action Plan against Disinformation. European Commission. Brussels, 2018. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/action-plan-against-disinformation>
3. Anderson B. Encountering Affect: Capacities, Apparatuses, Conditions. Durham: Duke University Press, 2014/ 200 p.
4. Ward S. J. A. Digital Media Ethics. Cambridge: Polity Press, 2013. 280 p.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНУ ТА КРОС-КУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЇ

Oksana CHAIKA

AI GOVERNANCE AND DIGITAL ETHICS IN SHAPING A STATE'S INTERNATIONAL IMAGE: THE ROLE OF LANGUAGE, TRANSPARENCY, AND CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

In the contemporary digital ecosystem, a state's international image is no longer constructed solely through traditional diplomatic channels; today, it is increasingly shaped by algorithmically mediated communication, artificial intelligence systems, and multilingual digital platforms. This transformation raises critical questions regarding governance, ethical accountability, and the role of language in framing global perception.

The present study examines artificial intelligence beyond its capacity as a technological tool; it views AI as an emergent governance actor that influences the visibility, interpretation, and dissemination of state-related narratives. Particular attention is paid to the ethical implications of AI-driven communication, including algorithmic bias, opacity of decision-making processes, and the risks associated with automated translation and content generation. These factors contribute to the potential distortion of meaning, asymmetrical representation, and the amplification of misinformation in cross-cultural contexts.

The paper further argues that language functions as a critical regulatory layer within digital communication environments. Translation, especially in multilingual media and institutional discourse, operates as a mechanism of both mediation and transformation, capable of reinforcing or undermining a state's credibility. Drawing on comparative observations from Ukrainian and international media discourse, the study highlights how linguistic choices, translation strategies, and framing practices influence the perception of national identity and legitimacy.

A conceptual distinction is proposed between multicultural communication, understood as the ethical coexistence of diverse linguistic and cultural systems, and polycultural communication, which may conceal hierarchical or assimilative dynamics within global information flows. This distinction is particularly relevant in contexts of geopolitical tension, where communication practices intersect with strategic interests and informational asymmetries.

The study concludes by emphasising the necessity of developing integrated AI governance frameworks that incorporate principles of transparency, linguistic accuracy, and cultural sensitivity. It advocates for the establishment of ethical guidelines for AI-assisted communication in the public sector, as well as for the inclusion of cross-cultural and translation expertise in the design and oversight of digital communication strategies. Such measures are essential for ensuring that states maintain not only visibility but also credibility and trust in the global information space.

**THE PROBLEM OF COMMUNICATION IN THE DIGITAL ENVIRONMENT:
THE DIGITAL PANOPTICON (FOUCAULDIAN DISCOURSE ANALYSIS)**

This paper examines the problem of communication in modern society, which has acquired new meaning as many communicative processes now take place within the digital virtual environment. In essence, by unfolding within an idealized, immaterial space, communication sets a specific tone for the interaction between a political leader and their audience. A charismatic leader who controls the discourse in digital space is typically endowed with the features of pastoral power. Max Weber noted that charisma is a rather unstable and temporary phenomenon. Charisma is directly linked to a specific individual; therefore, a certain crisis of power arises after their departure. In authoritarian and totalitarian states, charisma is transferred to specific social institutions – state or religious: with a defined system of power transition. To analyze processes in the political sphere, as well as the leadership strategies of contemporary politicians, it is appropriate to employ discourse analysis.

Foucault highlighted the nexus of power-knowledge, which resonates with Francis Bacon's aphorism «knowledge is power». It is demonstrated that a leader dominates not because they are a «strong personality» or because they are knowledgeable, but because they control the discourse. Modern political and economic power is manifested precisely in the knowledge of strategies for discourse control. It is no coincidence that Donald Trump organized his own social network and Elon Musk purchased Twitter – these are social networks with millions of followers. For Foucault, discourse is primarily a process associated with power. Control over discourse determines who has the right to speak and influence public opinion. Within the framework of discursive analysis, one can construct existential manifestations of reality through binary oppositions (us vs. them, Americans vs. migrants, etc.) within a specific ideology.

By projecting the model of pastoral power onto themselves, a political leader creates the appearance and illusion of direct communication with their «flock». Furthermore, by positioning themselves as the sole source of truth, they shape the international and political agenda. Social networks have also become a specific form of surveillance – a Panopticon: where the monitoring of people is carried out around the clock. Likes, reposts, and bans serve as a management system for the algorithms that organize social space. This is a kind of Digital Panopticon. In Foucault's understanding, discourse analysis is a practical methodology that constitutes objects. Using the method of archaeology of knowledge, one can literally «excavate» the internal mechanisms of social discourse. It is important to find the rules by which statements become visible to other participants, and the figure of the leader itself can be viewed as a specific function. This is a type of functional analysis that reveals not the internal qualities of the leader, but the structure of a constructed reality, where words, reposts, and likes to form the meaning of an ideological program.

References

1. Vladlenova, I. Formation of the Concept of «Technoreality» in the Context of Technological Singularity. *Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Philosophy. Philosophical Peripeteia»*. 2014. 1116. P. 12–16.
2. Foucault M. *The Archaeology of Knowledge* / trans. from French by A. M. Sheridan Smith. New York: Pantheon Books, 1972. 245 p.
3. Foucault M. *The Order of Discourse* / trans. by I. McLeod. *Untying the Text: A Post-Structuralist Reader* / ed. by R. Young. Boston: Routledge & Kegan Paul, 1981. P. 48–78.
4. Castells M. *Communication Power*. Oxford: Oxford University Press, 2009. 571 p.
5. Weber M. *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology* / ed. by G. Roth, C. Wittich. Berkeley : University of California Press, 1978. 1564 p.

КРОС-КУЛЬТУРНА ВІРТУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ: КОМУНІКАТИВНІ ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Сучасний етап розвитку цифрових технологій зумовив докорінні зміни у характері міжкультурної взаємодії, де віртуальна комунікація стала одним із провідних каналів обміну інформацією. Віртуальну комунікацію прийнято розглядати крізь призму комп'ютерно-опосередкованої комунікації, яка характеризується певними прагматичними нормами, гібридністю та мультимодальністю [6]. Активний контакт представників різних лінгвокультур у соціальних мережах, професійних онлайн-спільнотах, месенджерах спричинив низку лінгвістичних викликів, що впливають на ефективність взаєморозуміння та якість міжкультурної взаємодії. Онлайн простір перетворився у так зване динамічне поле зіткнення різних лінгвокультурних сценаріїв, в якому взаємодія учасників відбувається через конструювання соціальних ролей і керування враженнями [4], а також інтерпретацію значень на основі контекстуальних підказок [5].

За власними емпіричними спостереженнями до основних комунікативних викликів крос-культурної віртуальної комунікації відносимо: мовну неоднорідність учасників комунікації, прагматичну інтерференцію, високий ступінь неформальної взаємодії (використання скорочень, аббревіатур, сленгу, емодзі), дефіцит паралінгвістичних та екстралінгвістичних маркерів.

Однією з ключових проблем є мовна неоднорідність учасників комунікації, що спричиняє явища лексико-семантичної редукції та втрати семантичної точності, що призводить до деформації когнітивного змісту повідомлення. Зокрема, у фаховому дискурсі термінологічна невизначеність, використання ідіоматичних виразів, фразеологізмів або культурно маркованої лексики особливо ускладнює процеси декодування. Наприклад, носій мови вживає вираз *"Let's play by ear"* (будемо діяти за обставинами). Через відсутність культурного коду інший комунікант може сприймати його буквально, що призводить до втрати іллокутивного наміру повідомлення.

Особливої складності у віртуальному середовищі набуває прагматичний аспект комунікації. Згідно з теорією мовленнєвих актів Джона Остіна, успішність комунікації залежить від іллокутивної сили висловлювання [2]. У крос-культурному середовищі нерідко виникає прагматична інтерференція, коли ролі мовця і слухача не збігаються. У результаті, нормативні стратегії, які вважаються цілком нормативними в одній лінгвокультурі, в іншій можуть слугувати проявом невічливості. Наприклад, висловлювання представника британської лінгвокультури *"I'm not sure if this is the best approach"* є мовленнєвим актом "незгоди", що означає категоричне ні, однак представники іншої культури можуть сприймати його як запрошення до подальшої дискусії.

Для сучасного комп'ютерно-опосередкованого дискурсу характерний і високий ступінь неформальної взаємодії, що виражається через використання скорочень, аббревіатур, сленгу, емодзі та ін., інтерпретація яких також залежить від культурного контексту. Віртуальний простір трансформує природу знака, роблячи його мультимодальним, де семантика речення не лише доповнюється візуальним елементом, а цілком залежить від нього. Згідно з теорією Чарльза Пірса [7], успішний семіозис можливий лише за умови спільних культурних кодів мовця і реципієнта, що створює потенційні бар'єри для взаєморозуміння. Наприклад, вираз *"I'm dead"* у поєднанні з іконічним знаком ☠ (skull), що у молодіжному дискурсі маркує інтенсивність емоції сміху, у крос-культурному середовищі може інтерпретуватися буквально через відсутність спільного прецедентного коду.

Дефіцит паралінгвістичних та екстралінгвістичних маркерів також є одним із викликів. У традиційному спілкуванні соматичні та просодичні засоби (інтонація, міміка, пантоміміка) виконують функцію метакомунікації, скеровуючи процес декодування інтенцій мовця. У

цифровому середовищі ці компоненти замінюються умовними графічними маркерами (емодзі, капіталізацією, пунктуаційними акцентами), які не завжди здатні повноцінно передати ілюкутивну силу висловлювання.

Вирішення даних викликів вимагає комплексного підходу, який б поєднав мовні, когнітивні та технологічні стратегії. Пріоритетними напрямками у цьому відношенні є: 1) розвиток транскультурної компетентності як формування здатності інтерпретувати соціокультурні коди та контекстуальні підказки; 2) впровадження уніфікованих норм онлайн-взаємодії для запобігання прагматичним невдачам; 3) синтез технологічних рішень та мовної свідомості (використання інструментів ШІ та нейронного машинного перекладу); 4) академічна інтеграція (впровадження в освітній процес курсів з критичного аналізу цифрового дискурсу, які б формували здатність адекватно інтерпретувати знаки у крос-культурному середовищі).

Таким чином, віртуальна комунікація в крос-культурному середовищі є складним мультимодальним процесом, який залежить від лінгвістичної компетенції учасників та успішності цифрового семіозису як синтезу мовної вправності та цифрового етикету. Подолання лінгвістичних бар'єрів вимагає синергії трьох складових: лінгвокультурної рефлексії як здатності декодувати конотації та інтенції, цифрової етики та критичних технологічних рішень (свідоме використання інструментів ШІ як допоміжних посередників).

Література

1. Малишева М. Г. Вербальна агресія в мережевому дискурсі: лінгвопрагматичний аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії за спец.035 Філологія. – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Одеса, 2024. – 248 с.

2. Austin J. L. *How to Do Things with Words* / ed. by J. O. Urmson, M. Sbisà. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 1975. 169 p.

3. Dudko I., Zaitseva N. 'Modern Discourse of Internet Communication: Linguistic Aspect', *International Journal of Philology*, 28(3), 2024.– P. 9–21.

4. Goffman E. *The Presentation of Self in Everyday Life* / E. Goffman. – Garden City, NY : Doubleday, 1959. – 259 p.

5. Gumperz J. J. *Discourse Strategies* / J. J. Gumperz. – Cambridge : Cambridge University Press, 1982. – 225 p.

6. Herring S. C. *Computer-Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior* / S. C. Herring // *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning* / ed. by S. A. Barab, R. Kling, J. H. Gray. – Cambridge : Cambridge University Press, 2004. – P. 338–376.

7. Peirce, C. S. *Philosophical Writings of Peirce* / Charles Sanders Peirce; selected and edited with an introduction by Justus Buchler. – New York: Dover Publications, 1955. – 386 p.

Євген КАЛІНІЧЕНКО

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ЛІДЕРА ЯК РЕСУРС КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА М'ЯКОЇ СИЛИ УКРАЇНИ

Цифрова компетентність керівника закладу освіти сьогодні означає сукупність навичок, знань та ставлень, що дозволяє ефективно використовувати цифрові технології для управління освітнім процесом. Вона виходить за межі суто професійної або технічної підготовки і стає стратегічним ресурсом м'якої сили України. У цифровізованому глобальному освітньому середовищі освітні лідери дедалі частіше представляють українську освіту у міжнародній комунікації, формуючи імідж держави через цифрову взаємодію, міжнародні партнерства та академічну співпрацю.

Практичним підтвердженням цієї тенденції є активне залучення українських закладів освіти до міжнародних освітніх ініціатив і цифрових форматів співпраці. Національний

Erasmus+ офіс в Україні у звітах 2024 – 2026 років фіксує активне зростання участі українських закладів освіти у проєктах Erasmus+, зокрема у напрямках International Credit Mobility (KA171), Jean Monnet, CBHE та Virtual Exchanges. Це свідчить про інтеграцію української освіти у глобальний цифровий академічний простір, де міжнародна взаємодія дедалі більше здійснюється через цифрові комунікаційні платформи.

Подібна тенденція дозволяє розглядати міжнародну цифрову освітню взаємодію не лише як форму академічної співпраці, а й як інструмент міжнародного впливу держави. Теоретичним підґрунтям такого підходу є концепція м'якої сили (soft power) Джозефа Ная. У своїх дослідженнях він визначає м'яку силу як здатність держави впливати через привабливість, довіру та цінності, а не через примус чи економічний тиск. У пізніших працях Джозеф Най окремо виокремлює освіту як самостійне джерело м'якої сили поряд із культурою та політикою. У цифрову епоху освіта як інструмент soft power реалізується насамперед через цифрові платформи та мережі – LinkedIn, Coursera, Zoom, Microsoft Teams, міжнародні освітні онлайн-проєкти та цифрові академічні спільноти. Україна вже інтегрувала цей підхід у власну державну політику: Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021 – 2025 роки серед ключових напрямів визначає науково-освітній та цифровий напрями дипломатії. Таким чином, керівник закладу освіти стає безпосереднім суб'єктом одночасно і освітньої, і цифрової дипломатії України.

Отже, реалізація освіти як інструменту м'якої сили у цифрову епоху безпосередньо залежить від рівня цифрової компетентності освітніх лідерів. У сучасному науковому дискурсі цифрову компетентність керівника закладу освіти доцільно розглядати як інтегровану професійну компетенцію, що охоплює знання, уміння та навички ефективного використання цифрових технологій в управлінській діяльності, а також стратегічне мислення для розвитку освітнього середовища. Її структура включає інформаційну грамотність, медіаграмотність, технічні навички, етичну складову, цифрову комунікацію та аналітичні здібності. Принципова відмінність цифрової компетентності керівника від загальної цифрової грамотності полягає у лідерській функції: керівник не лише користується цифровими інструментами, а й управляє цифровою трансформацією закладу освіти, формує цифрову культуру колективу та представляє заклад у міжнародному просторі.

Цифрові інструменти (онлайн-платформи, цифрові дизайн-інструменти, професійні мережі та сховища електронних курсів) у діяльності керівника фактично стають каналами крос-культурної комунікації. Zoom, Microsoft Teams і Google Meet (онлайн-комунікаційні платформи) підтримують міжнародні освітні проєкти і партнерства. LinkedIn (професійна соціальна мережа) допомагає сформувати особистий міжнародний професійний бренд керівника, який часто стає «обличчям» освітнього закладу. Coursera та edX (онлайн-платформи для масових відкритих онлайн-курсів) інтегрують українські освітні інституції у глобальну академічну спільноту. Canva та інші цифрові дизайнерські інструменти (наприклад, сервіси для створення графіки) є засобами візуальної комунікації українського освітнього нарративу. Водночас без цифрової компетентності (здатності ефективно використовувати цифрові інструменти) керівника жоден із цих інструментів не буде ефективним. Невпевненість у цифровій комунікації керівника означає втрату міжнародних контактів й елемента м'якої сили України.

Україна активно інвестує у розвиток цифрової освітньої інфраструктури. Наприклад, Erasmus+ проєкт DigiUni (Digital University – Open Ukrainian Initiative) створює відкрите цифрове середовище для українських університетів. Платформи Дія та Мрія вже надали понад 25 мільйонів цифрових освітніх документів. Для іноземних студентів з 1 квітня 2025 року функціонує Єдина міжвідомча інформаційна система, створена в межах проєктів DT4UA та EU4DigitalUA. Водночас лише інфраструктура не забезпечує міжнародний вплив. Лише цифрово компетентний освітній лідер може перетворити інфраструктуру на реальний інструмент м'якої сили.

Таким чином, формування цифрово компетентних керівників закладів освіти – це вагомий внесок у розбудову позитивного міжнародного іміджу України, що підкріплює її

позиції у світовому освітньому просторі. Лише комплексний підхід до підготовки майбутніх управлінців, який поєднує інструменти цифрових компетентностей та дипломатії, дозволить Україні міцно закріпитися серед лідерів глобальної освітньої спільноти.

Олена ЛАУТА

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КРОС-КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ: КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БРЕНДУ

В умовах глобалізації та прискореної цифровізації суспільних процесів державний брендинг набуває нових вимірів, виходячи за межі традиційної публічної дипломатії. Цифрові платформи – соціальні мережі, стримінгові сервіси, подкасти та мультимедійні портали – стають ключовими майданчиками для формування іміджу держави у міжнародному інформаційному просторі. У цьому контексті особливого значення набуває крос-культурний вимір комунікації, що передбачає врахування культурних кодів, ціннісних систем та медіаспоживчих звичок цільових аудиторій.

Метою дослідження є визначення комунікаційних стратегій використання цифрових платформ для просування державного бренду в умовах крос-культурного діалогу.

Концепція державного брендингу, розроблена С. Анхолтом, розглядає країну як суб'єкт комплексної комунікаційної діяльності, спрямованої на формування конкурентної ідентичності на глобальному ринку ідей та образів. Дослідник виділяє шість вимірів національного бренду: туризм, експорт, державне управління, інвестиції та імміграція, культура та спадщина, а також люди. Саме цифрові платформи дозволяють синхронно та асиметрично впливати на всі ці виміри через цілеспрямований контент [1].

Дж. Най у концепції «м'якої сили» підкреслює, що здатність держави досягати бажаних результатів шляхом залучення, а не примусу, значною мірою залежить від привабливості її культури, цінностей та зовнішньої політики [2]. Цифрові платформи, зокрема YouTube, Instagram, TikTok, Twitter, розширюють можливості реалізації «м'якої сили», забезпечуючи безпосередній контакт з іноземними аудиторіями без посередництва традиційних ЗМІ.

На думку Г. Гофстеде, ефективна міжкультурна комунікація неможлива без урахування таких культурних вимірів, як дистанція влади, індивідуалізм/колективізм, уникнення невизначеності та довгострокова орієнтація [3]. У контексті цифрового брендингу це означає необхідність адаптації меседжів, візуального оформлення, емоційних тригерів та структури нарративів залежно від культурного профілю цільової аудиторії.

Аналіз практики провідних держав демонструє кілька ключових комунікаційних стратегій:

1) Стратегія автентичного сторітелінгу – поширення людських історій, що відображають цінності та культуру нації через особисті наративи громадян (досвід Естонії у просуванні іміджу «цифрової держави»);

2) Стратегія культурного посередництва – залучення культурних інфлюенсерів та діаспорних спільнот для трансляції національного контенту в межах конкретних культурних середовищ;

3) Стратегія цифрової публічної дипломатії – системна присутність офіційних державних акторів (міністерств, посольств) у соціальних мережах з дотриманням принципів двосторонньої комунікації та залучення аудиторії;

4) Стратегія контрнарративу – цілеспрямоване спростування стереотипів та інформаційних атак через оперативне та фактологічно підкріплене реагування в режимі реального часу.

Особливої уваги заслуговує досвід України у період повномасштабного вторгнення 2022–2024 рр., що засвідчив ефективність комбінованого застосування зазначених стратегій.

Українська держава сформувала потужний цифровий наратив, спираючись на автентичний контент, активну дипломатію в соціальних мережах та оперативне спростування російської дезінформації, що дозволило суттєво зміцнити позитивне сприйняття країни на міжнародній арені [4].

М. Леонард зазначає, що успішний державний брендинг передбачає не просто управління іміджем, а формування реальних відносин із зарубіжними аудиторіями через послідовний, довгостроковий та взаємовигідний діалог [5]. Цифрові платформи уможливають такий діалог завдяки інтерактивності, вірусному поширенню контенту та аналітичним інструментам для вимірювання ефективності комунікації.

Отже, цифрові платформи є потужним інструментом крос-культурного діалогу та просування державного бренду, що забезпечують безпосередній вихід на різноманітні міжнародні аудиторії. Ефективність державного брендингу в цифровому середовищі залежить від: адаптації комунікаційних стратегій до культурних особливостей цільових аудиторій; поєднання офіційних та неофіційних каналів комунікації; автентичності та послідовності наративів; здатності до оперативного реагування на інформаційні виклики. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка методологічних підходів до вимірювання ефективності цифрового державного брендингу в контексті крос-культурної комунікації.

Література

1. Anholt S. *Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, Cities and Regions*. Palgrave Macmillan, 2007. 147 p.
2. Nye J. S. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. PublicAffairs, 2004. 191 p.
3. Hofstede G., Hofstede G. J., Minkov M. *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. 3rd ed. McGraw-Hill, 2010. 576 p.
4. Горелов Д. М., Корнієнко О. В. Цифрова дипломатія України в умовах інформаційної війни. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2023. Вип. 30. С. 45 - 58.
5. Leonard M. *Public Diplomacy*. London: The Foreign Policy Centre, 2002. 96 p.

Іван ФЕДЬОВИЧ

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАЦІЇ В ТЕХНЕТРОННУ ЕРУ

Перехід людства до «технетронної ери» супроводжувався сподіваннями на панування розуму та наукового знання. Проте досвід останніх десятиліть свідчить про серйозну помилку в теоретичних прогнозах: ототожнення інформації із знанням. Сьогодні ми спостерігаємо парадоксальну ситуацію: інформації стає дедалі більше, але вона дедалі менше стосується раціонального пізнання світу. Справжнім фундаментом сучасної цивілізації стала комунікація як операція трансляції символів. Аналізуючи структуру «повідомлення – комунікація – інтерпретація», ми можемо простежити, як акцент змістився з інтелектуального продукту на швидкість та обсяги взаємодії. Це дозволяє по-новому поглянути на природу мережі Internet, механізми реклами та сучасні соціальні конфлікти.

Щоб зрозуміти, що таке інформація і чому вона відіграє таку роль в сучасну епоху, потрібно чітко розрізнити повідомлення (або послання), інтерпретацію (або сприйняття) і комунікацію. Повідомлення (message) – це «рiч», тобто передається продукт інтелектуальної діяльності людини; інтерпретація – це «думка», тобто купується знання; комунікація – це лише операція передачі, трансляції. Але в сучасному нам суспільстві, саме операція трансляції – визначальна, домінуюча ланка в тріаді повідомлення – комунікація – інтерпретація.

Тиражування інтелектуального продукту, передача відомостей про нього за допомогою друкованих видань, телеграфу, радіо, телебачення, лекцій та семінарів в рамках системи загальної освіти, а тепер ще й мережі Internet – ось що говорить про сучасне суспільство як інформаційне. І за словом «інформація» стоїть саме комунікація, а не знання. Спостерігаючи сучасних політиків, біржових брокерів, журналістів та їхню аудиторію, неважко помітити:

більш інформована людина – це не та, яка більше знає, а та, яка бере участь в більшій кількості комунікацій.

Важлива технічна, економічна, політична, культурна роль інформації пояснюється саме тим, що вона не змістовна («знання») і не предметна («продукт»). Інформація операціональна, вона слугує обґрунтуванням / виправданням дій. Тому вона настільки необхідна сучасній людині, цінна для неї, впливає на неї. В сучасному суспільстві інформація – це ідол. У традиційному суспільстві, побудованому на релігійному виправданні дій, і навіть у суспільстві модерну, побудованому на ідеологічних виправданнях діяльності, інформація ніяк не могла претендувати на ту роль, яку відіграє тепер. Тільки як комунікація, а не як знання або предмет, інформація здатна викликати нові операції. Люди діють, використовуючи інформацію, а комунікаційні потоки не тільки не поглинаються як ресурс діяльності, подібно сировинним або енергетичним ресурсам, а, навпаки, примножуються і прискорюються. Це відбувається тому, що інформація не стільки ресурс, скільки стимул (мотив) діяльності.

Отже, інформація – це комунікація, операція трансляції символів, що стимулює, до дії. Якщо ми визначимо інформацію подібним чином, стане зрозумілим, чому головним феноменом комп'ютерної революції став Internet, а не гігантські електронні банки даних або штучний інтелект. У глобальній мережі Internet не створюється ніякого знання, проте в багато разів збільшуються можливість здійснення комунікацій. При цьому твердження прихильників теорії інформаційного суспільства про те, що в сучасну епоху інформація відіграє більш істотну роль, ніж матеріальні чинники, не стають більш переконливими. Навіть якщо переконатись, що інформація – це не знання, а операція трансляції, все одно важко всерйоз сприймати судження про те, що реклама – це «інформаційна підтримка» певного товару, особи або акції, або ж конкуренція коштів масової інформації (ЗМІ) – це «інформаційна війна». Не передача даних про властивості товару / послуги, тобто раціональна денотація об'єкта, а створення його образу, мобілізуючого афективні конотації, приносить прибуток в сучасній економіці і стимулює розвиток рекламного бізнесу. Не за монополію на передачу новин воюють власники ЗМІ, а за створення вигідного їм або їх замовникам образу подій. Створення образу – це завжди маніпулювання знаками, символами, а комунікація – це потоки символів. Те, що виглядає як інформаційний потік, є процесом створення образу. Такий підхід дає ключ до розуміння характеру сучасних технологічних і соціальних тенденцій.

Підсумовуючи вище викладене, можна стверджувати, що сучасна «технетронна ера» докорінно змінила роль інформації, перетворивши її з інструмента пізнання на механізм безперервної комунікації. Головна помилка футурологів минулого полягала в ототожненні інформованості зі знанням, тоді як насправді сучасна інформація є операціональним стимулом, а не інтелектуальним продуктом. Сьогодні успіх визначається не глибиною розуміння світу, а інтенсивністю участі в символічних обмінах, де створення образів і маніпулювання знаками витіснили раціональну передачу даних. Таким чином, інформаційне суспільство – це простір глобальної трансляції, де швидкість взаємодії та емоційний вплив стали важливішими за змістовну сутність повідомлень.

Людмила ШАНАЄВА-ЦИМБАЛ

INTERNATIONAL COMMUNICATION IN THE AGE OF DIGITAL TECHNOLOGIES: OPPORTUNITIES AND RISKS

Modern digital technologies have radically changed the way people exchange information at the international level. Effective communication between cultures is key to cooperation, economic development, and mutual understanding in a globalized world. Social networks, messaging apps, and video conferencing platforms provide fast and accessible information exchange among people from different countries. The Internet eliminates geographical barriers, creating opportunities for instant sharing of cultural, educational, and professional knowledge. Platforms such as Facebook, Instagram,

and LinkedIn contribute to the formation of global communities, where participants interact without linguistic or cultural limitations. Instant messaging apps like WhatsApp, Telegram, and WeChat enhance the efficiency of international contacts, while video conferencing tools like Zoom and Microsoft Teams enable international teams to collaborate, promoting experience sharing and the development of intercultural competence.

Digital technologies also open new opportunities in education: online courses and webinars provide access to knowledge worldwide, fostering cultural exchange and global learning. The use of artificial intelligence, chatbots, and AI assistants facilitates communication with international audiences by automating routine processes. Visual media, including images, videos, and infographics, help overcome language barriers and make cultural contexts easier to understand. Virtual and augmented reality technologies create simulations of cultural environments, supporting educational and professional training on a global scale.

Despite numerous advantages, digital communication can lead to cultural misunderstandings due to the absence of nonverbal cues and different cultural contexts. Language barriers are partially overcome through automatic translation, but services such as Google Translate sometimes result in loss of meaning and nuance. It is also necessary to adhere to ethical standards in digital communication, respecting privacy, copyright, and cultural sensitivity. International companies actively use digital platforms to improve team efficiency and foster intercultural interaction.

Social media shapes global public opinion and influences perceptions of events worldwide, but at the same time, the speed of information exchange contributes to the spread of misinformation and cultural stereotypes. International communication via digital channels requires heightened attention to cybersecurity and personal data protection. The future of cross-cultural communication is associated with the integration of artificial intelligence, automated translation, and virtual and augmented reality, which increase interaction efficiency. Digital technologies open new opportunities for international and cross-cultural communication, but they require conscious and careful use to avoid risks and misunderstandings.

In addition, digital tools have empowered individuals to become cultural ambassadors, sharing personal experiences and local traditions with global audiences. Blogs, vlogs, and user-generated content allow people to present their culture authentically, fostering empathy and breaking down stereotypes. This democratization of cultural representation encourages more inclusive international dialogues.

Moreover, the rise of digital diplomacy highlights the role of technology in international relations. Governments and organizations increasingly use social media and online platforms to engage with global audiences, promote cultural understanding, and manage international conflicts through communication strategies rather than traditional diplomacy alone.

The expansion of digital marketplaces also plays a role in cross-cultural interaction. E-commerce platforms and global online services connect businesses and consumers from diverse cultural backgrounds, necessitating not only language adaptation but also cultural awareness in marketing, customer service, and product design.

Finally, ongoing advancements in technology demand continuous adaptation. Digital literacy, cross-cultural training, and awareness of emerging tools are essential for individuals and organizations to maximize the benefits of international communication while minimizing potential misunderstandings, conflicts, or ethical challenges.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ НАВИЧОК КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасних умовах глобалізації та стрімкого розвитку інформаційного суспільства особливого значення набуває здатність ефективно взаємодіяти з представниками різних культур. Крос-культурна комунікація стає важливою складовою частиною професійної підготовки майбутніх фахівців, адже сучасний ринок праці вимагає не лише високого рівня професійних знань, а й уміння працювати в міжнародному та мультикультурному середовищі. У цьому контексті цифрові технології виступають важливим інструментом розвитку комунікативних навичок, забезпечуючи доступ до глобального інформаційного простору та створюючи нові можливості для міжкультурної взаємодії.

Використання онлайн-платформ, соціальних мереж, відеоконференцій, електронних освітніх ресурсів і міжнародних цифрових проєктів сприяє активному обміну досвідом, розширенню світогляду та формуванню толерантного ставлення до культурного різноманіття. Завдяки цифровим засобам здобувачі освіти можуть брати участь у міжнародних освітніх ініціативах, удосконалювати мовну компетентність і набувати практичного досвіду комунікації в глобалізованому середовищі.

Теоретичні засади крос-культурної комунікації розглядалися у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Значний внесок у розвиток теорії міжкультурної взаємодії зробили Едвард Голл (1992), який досліджував особливості комунікації представників різних культур, а також Герт Гофстеде (1984), котрий обґрунтував концепцію культурних вимірів та їхній вплив на поведінку людей у процесі спілкування. Ідеї міжкультурної взаємодії також відображені у працях Мілтона Беннета (2017), який розробив модель розвитку міжкультурної чутливості. У наукових дослідженнях зазначається, що крос-культурна комунікація охоплює не лише мовний аспект, а й систему цінностей, соціальні норми, поведінкові моделі та особливості сприйняття інформації представниками різних культур.

У сучасному українському науковому дискурсі питання цифровізації освіти та формування крос-культурної комунікативної компетентності досліджували такі науковці, як К.Байша (2029), М. Лашкіна, Г. Христокін, В. Васильченко В. (2023), Т. Басюк (2024), С. Толочко, А. Зінорук (2025), Н. Пасик-Косарева (2025) та інші. У своїх працях вони наголошують, що цифрове освітнє середовище створює нові можливості для інтерактивної взаємодії, академічної мобільності та розвитку навичок комунікації в міжнародному просторі. Науковці підкреслюють, що використання цифрових платформ, хмарних сервісів, онлайн-курсів і засобів дистанційного навчання сприяє активному залученню студентів до глобального інформаційного середовища. Дослідниця Н. Пасик-Косарева переконана, що у сучасних умовах цифрові технології суттєво трансформують систему міжкультурної взаємодії, розширюючи можливості професійної комунікації та сприяючи створенню міжнародних команд. Засоби дистанційної співпраці, сервіси відеозв'язку, корпоративні платформи для обміну повідомленнями й соціальні мережі забезпечують нові умови для поєднання бізнес-процесів і активного культурного обміну між представниками різних держав [1].

Нормативно-правову основу використання цифрових технологій у сфері освіти становлять міжнародні та національні документи. Важливе значення має Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, яка у своїх документах визначає цифрову грамотність і міжкультурну взаємодію серед ключових компетентностей ХХІ століття. У рамках європейського освітнього простору важливими орієнтирами є рекомендації Європейського Союзу щодо формування цифрових і громадянських компетентностей, а також розвиток концепції навчання впродовж життя.

В Україні питання цифровізації освіти регламентуються положеннями Міністерство освіти і науки України та низкою нормативних актів (Закон України «Про освіту», Концепція

розвитку цифрових компетентностей, Концепція розвитку дистанційної освіти та інш.), в яких зацентровано увагу на впровадженні цифрових технологій для забезпечення доступності та якості освітнього процесу.

Цифрові технології суттєво змінюють характер освітньої комунікації. Використання платформ для відеоконференцій, міжнародних онлайн-проектів, електронних освітніх ресурсів і соціальних мереж забезпечує можливість безпосереднього спілкування здобувачів освіти з представниками інших культур. Така взаємодія сприяє формуванню толерантності, розвитку навичок критичного мислення, вміння працювати в команді та адаптуватися до культурного різноманіття. Крім того, цифрове середовище дозволяє створювати умови для індивідуалізації навчання та активізації пізнавальної діяльності студентів.

Водночас процес цифровізації має і певні виклики. Серед основних проблем науковці виокремлюють недостатній рівень цифрової грамотності окремих учасників освітнього процесу, нерівний доступ до цифрових ресурсів, ризики інформаційної безпеки та труднощі адаптації до нових форматів комунікації. Окремої уваги потребує проблема формування культури онлайн-спілкування, дотримання етичних норм у цифровому середовищі та розвитку медіаграмотності [2]. У зв'язку з цим важливого значення набуває підготовка педагогічних кадрів до використання цифрових технологій та створення безпечного й ефективного освітнього простору.

Отже, цифрові технології є важливим інструментом розвитку навичок крос-культурної комунікації, оскільки вони забезпечують доступ до міжнародного освітнього середовища, сприяють інтеграції здобувачів освіти у глобальний інформаційний простір та формуванню ключових компетентностей сучасного фахівця. Поєднання цифрових інновацій із міжкультурною освітою створює передумови для підготовки конкурентоспроможних і соціально активних фахівців, здатних ефективно взаємодіяти в умовах глобалізованого світу.

Література

1. Пасик-Косарева Н.О. Крос-культурна комунікація в умовах цифровізації: мовні та етикетні виклики для українських менеджерів. *Вісник освіти та науки*. 2025. № 12 (42). С. 913-925. Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/34965/34941>
2. Patro S. Ch. Cross-Cultural Communication in the Digital Business Environment. *Handbook of Research on Building Greener Economics and Adopting Digital Tools in the Era of Climate Change*. 2022. P. 121-140. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-4610-2.ch006>

ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Микита ГЕРАЩЕНКО

КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах крос-культурна комунікація набуває особливого значення як чинник підвищення конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і держави загалом. Активний розвиток міжнародної торгівлі, транснаціонального бізнесу та цифрових технологій зумовлює необхідність ефективної взаємодії між представниками різних культур. Неврахування культурних відмінностей може призводити до комунікативних бар'єрів, зниження ефективності співпраці та втрати ділових можливостей, тому здатність до міжкультурного діалогу, адаптації до різних соціокультурних середовищ і розуміння специфіки партнерів стає важливою конкурентною перевагою.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах сучасної економіки України, яка активно інтегрується у світовий простір та розвиває міжнародні зв'язки. Зростання трудової міграції, участь у міжнародних проектах і співпраця з іноземними інвесторами вимагають високого рівня крос-культурної компетентності від фахівців різних галузей. Крім того, в умовах глобальних викликів і трансформацій ефективна крос-культурна комунікація сприяє формуванню позитивного іміджу країни, зміцненню економічних позицій та розширенню можливостей для інноваційного розвитку. Таким чином, дослідження ролі крос-культурної комунікації як чинника конкурентоспроможності є своєчасним і необхідним.

Крос-культурна комунікація як чинник підвищення конкурентоспроможності характеризується передусім здатністю забезпечувати ефективну взаємодію між представниками різних культурних середовищ. Вона передбачає не лише обмін інформацією, а й глибоке розуміння цінностей, норм поведінки, традицій і моделей мислення партнерів. Такий підхід дозволяє уникати непорозумінь і сприяє встановленню довготривалих ділових відносин. Науковцем Qin Mu досліджено, як стратегії крос-культурної комунікації впливають на глобальну конкурентоспроможність американських транснаціональних корпорацій, підкреслюючи, що розвинуті крос-культурні навички підвищують здатність компаній адаптуватися до різних ринків та задовольняти потреби міжнародних клієнтів [2].

Важливою особливістю є адаптивність комунікаційних стратегій залежно від культурного контексту. Успішні організації враховують специфіку вербальної та невербальної комунікації, стилі ведення переговорів, рівень формальності та ієрархічності в різних культурах, що дає змогу підвищити ефективність переговорного процесу та досягати кращих результатів у міжнародній співпраці.

Ще однією характерною рисою є розвиток крос-культурної компетентності персоналу. Вона включає знання іноземних мов, культурну обізнаність, толерантність і відкритість до різноманіття. Працівники, які володіють такими компетентностями, здатні швидше адаптуватися до змінного середовища та ефективно взаємодіяти з міжнародними партнерами, що безпосередньо впливає на конкурентні позиції організації.

Крос-культурна комунікація також сприяє інноваційності та креативності в діяльності компаній. Meijjn Hsiao обґрунтовано, як крос-культурні комунікаційні процеси впливають на творче мислення й інноваційність, показуючи, що культурний обмін і взаємодія стимулюють творчі підходи, нові ідеї та інноваційні форми вираження [1]. Взаємодія представників різних культур стимулює обмін ідеями, підходами та досвідом, що дозволяє знаходити нові рішення і створювати унікальні продукти чи послуги. Такий синергетичний ефект підсилює здатність компаній до розвитку та адаптації в умовах сучасної економіки.

Особливістю є те, що крос-культурна комунікація впливає на формування корпоративної

культури організації та сприяє створенню інклюзивного середовища, де враховуються інтереси і потреби представників різних культур, що підвищує рівень довіри в колективі, покращує внутрішню комунікацію та сприяє зростанню продуктивності праці.

Крім того, ефективна крос-культурна комунікація забезпечує зміцнення репутації компанії на міжнародному рівні. Організації, які демонструють повагу до культурного різноманіття та здатність до конструктивного діалогу, формують позитивний імідж серед партнерів і клієнтів, що відкриває нові можливості для розширення ринків збуту та залучення інвестицій.

Крос-культурна комунікація виступає важливим інструментом управління ризиками у міжнародній діяльності і дозволяє своєчасно ідентифікувати потенційні конфлікти, пов'язані з культурними відмінностями, та ефективно їх вирішувати. Завдяки цьому знижується ймовірність комунікативних помилок, що можуть негативно вплинути на результати діяльності, і забезпечується стійкий розвиток організації в глобальному середовищі.

Таким чином, ефективне використання крос-культурної комунікації стає не лише додатковою перевагою, а необхідною умовою досягнення успіху в глобалізованому економічному просторі.

Література

1. Hsiao, M. (2023). Influence and innovation of cross-cultural communication on art design. *International Journal of Art Innovation and Development*, 4(1), 180-190.
2. Mu, Q. (2025). The Role of Cross-Cultural Communication in Enhancing the Global Competitiveness of American Firms: A Case Study of American Multinational Corporations. *Journal of World Economy*, 4(4), 38-42.

Віктор ПОГНЕРИБКО

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

У сучасних умовах інтеграції до світового економічного простору особливого значення набуває міжнародна комунікація, яка сприяє налагодженню ефективних партнерських зв'язків, виходу на нові ринки збуту та залученню іноземних інвестицій. Для малих і середніх підприємств аграрного сектору це відкриває додаткові можливості підвищення конкурентоспроможності, впровадження інновацій та адаптації до міжнародних стандартів ведення господарської діяльності.

Сучасні виклики, зокрема економічна нестабільність та воєнні дії в Україні, зумовлюють істотне зростання міжнародної комунікації як інструменту підтримки та розвитку аграрного бізнесу. Вона забезпечує обмін досвідом, доступ до новітніх технологій і знань, а також сприяє формуванню позитивного іміджу українських виробників на світовій арені. Тому дослідження міжнародної комунікації як чинника ефективності діяльності малих і середніх підприємств аграрного сектору України є надзвичайно актуальним і має теоретичне і практичне значення.

Сутність і роль комунікаційних стратегій у розвитку аграрних підприємств досліджують українські вчені, зокрема С. Кобернюк, Н. Онищенко, & Ю. Пономаренко. Дослідження науковців акцентує увагу на необхідності інтеграції сучасних комунікаційних підходів для підвищення ефективності діяльності аграрного бізнесу, що безпосередньо пов'язано з міжнародною комунікацією [1].

Міжнародна комунікація у діяльності малих і середніх підприємств аграрного сектору України характеризується багаторівневістю та міждисциплінарністю. Вона охоплює не лише обмін інформацією між суб'єктами господарювання різних країн, а взаємодію у сферах торгівлі, технологій, освіти та інституційного співробітництва. Така комунікація формує підґрунтя для інтеграції українських підприємств у глобальні ланцюги доданої вартості.

Важливою особливістю є орієнтація на дотримання міжнародних стандартів якості та безпеки продукції. Науковцями Т. Олійник, & В. Сотула обґрунтовано значення впровадження міжнародних стандартів і сертифікаційних процедур для аграрних підприємств і підкреслено, що відповідність міжнародним вимогам якості є необхідною умовою виходу на зовнішні ринки, підвищення конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємств [2]. Комунікація з іноземними партнерами вимагає від підприємств впровадження сертифікаційних процедур, гармонізації виробничих процесів та адаптації до вимог зовнішніх ринків. Це сприяє підвищенню загальної ефективності діяльності та конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Суттєвою рисою міжнародної комунікації є використання сучасних цифрових технологій. Онлайн-платформи, електронна комерція, цифровий маркетинг і дистанційні переговори значно спрощують вихід малих і середніх підприємств на міжнародні ринки. Цифровізація комунікаційних процесів забезпечує оперативність обміну інформацією та знижує транзакційні витрати.

Ще однією особливістю є міжкультурний аспект комунікації. Успішна взаємодія з іноземними партнерами передбачає врахування культурних відмінностей, ділових традицій, мовних бар'єрів та етичних норм. Формування крос-культурної компетентності працівників сприяє уникненню конфліктів і підвищує результативність співпраці. Науковцями D. Wang, R. Donohue, F. Guo, M. Yang, & T. Luu запропоновано модель розвитку крос-культурної компетентності в міжнародних бізнес-контекстах і доведено, що розвиток менталітету відкритості, здатності до адаптації та ефективних моделей поведінки суттєво підвищує комунікативну ефективність і результативність міжнародної співпраці.

Важливою характеристикою є інституційна підтримка міжнародної комунікації. Державні органи, торгово-промислові палати, міжнародні організації та донорські програми сприяють розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Вони забезпечують інформаційну, консультаційну та фінансову підтримку, що особливо важливо для малих і середніх суб'єктів господарювання.

Особливістю міжнародної комунікації є також її інноваційний потенціал. Співпраця з іноземними партнерами відкриває доступ до новітніх аграрних технологій, сучасних методів управління та інноваційних рішень. Це стимулює модернізацію виробництва та підвищує ефективність використання ресурсів.

На нашу думку, міжнародна комунікація сприяє формуванню позитивного іміджу українських аграрних підприємств на світовому ринку. Системна та професійна взаємодія з іноземними партнерами підвищує рівень довіри до продукції та брендів, що є важливим чинником довгострокового розвитку та стабільності діяльності малих і середніх підприємств аграрного сектору України.

Література

1. Кобернюк, С., Онищенко, Н., & Пономаренко, Ю. (2024). Формування комунікаційної стратегії аграрного підприємства. *Агросвіт*, (23), 172-178.
2. Олійник, Т. І., & Сотула, В. В. (2024). Роль стандартизації та сертифікації в підвищенні якості продукції аграрного бізнесу та шляхів його товаропросування. *Бізнес Інформ*, (6), 226-234.
3. Wang, D., Donohue, R., Guo, F., Yang, M., & Luu, T. (2024). A paradox theory lens for developing cross-cultural competence: Mindset, behavior, and work design. *Journal of Business Research*, 177, 114645.

ВНУТРІШНЯ Й ЗОВНІШНЯ КОМУНІКАЦІЯ ПІД ЧАС АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС (кінець квітня – початок травня 1986 р.)

Чорнобиль є однією з найдослідженіших техногенних катастроф. Однак попри значну кількість публікацій інформаційний вимір події досі не отримав системного осмислення. А, між тим, він вплинув на багато важливих речей: хід евакуації, політичні рішення, міжнародну реакцію, психологічний стан суспільства тощо. Врешті вплинув й на подальший образ Чорнобиля як глобального символу.

У більшості робіт інформаційна криза перших тижнів після аварії пояснюється переважно специфікою радянської тоталітарної системи, передусім – практиками партійно-державної секретності та замовчування [див. напр.: 1; 2]. Такий підхід, хоча й загалом коректний, є методологічно обмеженим і не дозволяє повною мірою реконструювати механізми деформації інформації у кризових умовах.

На нашу думку, інформаційна ситуація під час аварії на ЧАЕС виглядає не тільки як «смертельна тиша», згідно Сергію Плохю, а як комбінація внутрішньої та зовнішньої комунікацій радянської держави в умовах кризи. При цьому, *внутрішня комунікація* – це те, що відбувалося всередині системи («поза лаштунками»). Зокрема, це збір інформації, відбір, інтерпретація, структурування, передача по інституційних каналах (внутрішнє інформування). Саме тут формуються первинні інтерпретації події, готуються її публічні наративи.

У сучасних дослідженнях кризової комунікації, зокрема в книзі «Війна та демократичні обмеження» американських науковців Меттью Баума та Філіпа Поттера, підкреслюється залежність публічних повідомлень від внутрішніх процесів продукування та обробки інформації [3, 42–50]. Водночас ці внутрішні процеси майже не стають самостійним об'єктом аналізу, як думаємо, у зв'язку з неповнотою чи не доступністю джерельної бази.

Зовнішня комунікація під час криз в СРСР (зокрема і Чорнобильської катастрофи) на відміну від демократичних країн була досить обмеженою. Наприклад, у державі бракувало чітко визначених процедур публічної кризової комунікації в умовах техногенних катастроф. Не існувало інструкцій щодо того, яке саме відомство має робити офіційні заяви, у які строки та з яким обсягом даних тощо. Утім, поза лаштунками готувалися певні вивірені наративи; у ролі відповідальних спікерів (через значний термін після аварії) виступали представники влади і вчені; із запізненням проводилася робота з громадськістю та ЗМІ (у заданих внутрішньою комунікацією рамках); тощо.

В частині зовнішнього інформування відбувалося оприлюднення обмеженої інформації в ЗМІ (з кінця квітня), на зборах трудових колективів (починаючи з травня), згодом на прес-конференціях. Зауважимо, що зовнішнє інформування не створювало нових смислів. Воно трансливало для населення і міжнародної спільноти ті наративи, які вже склалися в системі внутрішньої комунікації. Аналіз джерел свідчить про те, влада в СРСР не лише мовчала або брехала. Вона: використовувала фрагментарні повідомлення; промовляла правду без коректних пояснень; оприлюднювала інформацію так, щоб приховати головне.

Радянський управлінський інформаційний механізм під час аварії на Чорнобильській АЕС функціонував як багаторівнева ієрархічна система, у межах якої інформація циркулювала між різними інституційними акторами за вертикальними та горизонтальними каналами. Якщо розглядати роботу цього механізму по фазово, то: *перша фаза* (26 квітня 1986 р.) характеризується первинним реагуванням на аварію та формуванням початкових каналів інформування. Інституційна система діяла в умовах гострої невизначеності, браку перевірених даних і фрагментарності інформації щодо причин та масштабів катастрофи. Наприклад, тодішній лідер СРСР Михайло Горбачов стверджував пізніше: «Усі наші спроби в перший і навіть другий день отримати інформацію про масштаби катастрофи не мали успіху» [4].

Наступна фаза (27 квітня – початок травня 1986 р.) пов'язана з інституційною централізацією управління. Створення урядової комісії СРСР та інших комісій і оперативних

груп, розгортання системи міжвідомчої координації призвели до поступової інтеграції різномірної інформації та формування більш цілісної картини подій. У цей період відбувається перехід від первинних сигналів і фрагментарних оцінок до більш системного управління ліквідацією наслідків аварії.

Проте навіть під час цієї фази керівництво СРСР не володіло цілісною інформаційною картиною ні щодо причин аварії, ні щодо її радіологічних масштабів та очікуваних наслідків. На це, зокрема, звертав увагу український політик і урядовець Валерій Череп, член комісії КПУ по вивченню документів, пов'язаних із Чорнобильською трагедією [5, 623].

Таким чином, навіть у міру інституційної централізації управління інформаційна ситуація залишалася суперечливою та неповною. Це дозволяє говорити про системний характер інформаційних деформацій, зумовлених сукупністю кількох груп факторів: *політично-ідеологічних* (тоталітарна система, партійний контроль, страх за міжнародний імідж, інтерес до збереження ядерної програми, острах паніки як потенційного фактору соціально-політичної дестабілізації, тощо); *військово-секретних/держбезпекових* (зв'язок із ВПК, закритий режим, вплив КДБ і військових, традиція замовчувати будь-які інциденти); *інституційно-адміністративних* (бюрократична інерція, неузгодженість між відомствами, відсутність протоколів кризової комунікації, відомчі конфлікти тощо); *науково-технічних* (брак інформації, відсутність радіологічного моніторингу, суперечливість первинних даних, незнання масштабів події тощо); *психологічних* (страх покарання, когнітивний шок, небажання повірити в безпрецедентну аварію, «шок заперечення»); *соціально-комунікаційних* (монополія держави на ЗМІ, відсутність пресслужб, блокування неформальних каналів комунікації тощо).

Література

1. Плохій С. *Чорнобиль. Історія ядерної катастрофи* / перекл.: В. Махонін, Є. Тарнавський. Харків: Фоліо, 2023. 396 с.

2. Жарких М. І. *Чорнобильська катастрофа у кривому дзеркалі комуністичної преси 1986–1988 рр.* Київ: Мислене древо, 2002. URL: <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/HistSources/Chornobyl.html>

3. Baum, M. and Potter, P. *War and Democratic Constraint: How the Public Influences Foreign Policy*, Princeton: Princeton University Press, 2015. 280 p.

4. Горбачев М. С. *События последнего времени говорят о понимании и важности уроков Чернобыля.* Сайт «Горбачев-Фонд». 25 апреля 2011. URL: https://www.gorby.ru/ru/presscenter/publication/show_28488/

5. *Чорнобильська трагедія: документи і матеріали* / голов. упоряд. Н. П. Барановська; відп. ред. В. А. Смолій. Київ: Наукова думка, 1996. 783 с.

THE DYNAMICS OF MULTILINGUAL COMMUNICATION: THE IMPACT OF CULTURAL CODE ON TRANSLATION, POLITICS, AND EDUCATION

Multilingual communication is a complex and dynamic process shaped not only by linguistic competence but also by cultural codes that influence how meanings are produced, interpreted, and transmitted across languages. In contemporary global society, communication between speakers of different languages increasingly involves the interaction of diverse historical experiences, value systems, social norms, and political perspective

The concept of cultural code is particularly important for understanding multilingual communication. A cultural code may be defined as a system of meanings, symbols, references, and interpretative patterns shared by a particular community. It determines how speakers understand reality, structure discourse, and respond to communicative situations. In multilingual contexts, cultural codes often influence not only what is said but also how it is said, what is implied, and how it is interpreted by interlocutors from different linguistic and cultural backgrounds. As a result, successful multilingual communication depends not only on language proficiency but also on the ability to recognize and navigate culturally specific meanings.

One of the clearest areas in which cultural code plays a decisive role is translation. Translation is not merely the transfer of words or grammatical structures from one language into another; it is a process of negotiating meaning between different cultural systems. Translators must account for historical connotations, ideological implications, social values, and context-specific references that may not have direct equivalents in another language. This becomes especially important in politically sensitive or nationally significant contexts, where linguistic choices can reinforce or challenge particular narratives. In the Ukrainian case, for example, translation has become a significant instrument in preserving national perspective and resisting externally imposed interpretations of political and cultural realities. The rendering of place names, political terminology, and historical references demonstrates how translation can function as a form of cultural and discursive resistance.

A particularly illustrative example is the international use of the forms «Kyiv» and «Kiev». This issue extends far beyond orthography or pronunciation, as it reflects broader geopolitical, historical, and cultural struggles over representation. The preference for «Kyiv» corresponds to the Ukrainian linguistic norm and affirms the country's cultural and political sovereignty, whereas the persistence of «Kiev» may reflect inherited imperial or Russified frameworks of reference. In this sense, translation and transliteration become sites where cultural codes and political meanings intersect, shaping how places, identities, and histories are represented in international discourse.

The role of cultural code is equally significant in the sphere of politics, where multilingual communication often functions within highly sensitive ideological and symbolic frameworks. Political language is rarely neutral; it is saturated with references to collective memory, identity, legitimacy, and power. When political messages are translated or communicated across cultures, their meanings can shift depending on the cultural codes of the target audience. This creates both opportunities and challenges. On the one hand, multilingual political communication enables dialogue, diplomacy, and international cooperation. On the other hand, it also opens the possibility for misinterpretation, manipulation, or ideological distortion if cultural references are misunderstood or deliberately reframed. Therefore, the study of multilingual political discourse requires close attention to how language reflects and reproduces cultural and political worldviews.

Another important sphere in which cultural code strongly influences multilingual communication is education. Educational environments are spaces where language learning and cultural understanding are deeply interconnected. Learning a language involves not only acquiring vocabulary and grammar but also becoming familiar with the communicative norms, social expectations, and cultural assumptions embedded in that language. Without this broader cultural

awareness, language use may remain formally correct but pragmatically ineffective. For this reason, multilingual education should incorporate intercultural perspectives and encourage learners to engage with the cultural dimensions of communication. Such an approach helps students develop not only linguistic competence but also intercultural sensitivity, interpretive flexibility, and the ability to communicate effectively in culturally diverse contexts.

In conclusion, the dynamics of multilingual communication cannot be fully understood without considering the role of cultural code. Translation, politics, and education all demonstrate that language is inseparable from the cultural systems in which it functions. Cultural codes shape how messages are encoded, interpreted, and negotiated across linguistic boundaries, making them central to effective communication in multilingual environments. Recognizing this relationship is essential for fostering mutual understanding, avoiding cultural and ideological distortion, and promoting more inclusive and culturally aware communication practices in an increasingly interconnected world.

References

1. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: how Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
2. Chaika, O. (2024). Intercultural Communication in Multicultural Education: Strategies, Challenges, and Opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116-123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
3. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalizing Endangered Languages: Challenges, Successes, and Cultural Implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38-61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20>
4. Chaika, O. (2023). Cultural Sensitivity and Diversity Training for Foreign Language Teachers. *Contemporary Studies in Foreign Philology*, 2(24), 396-410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>

Karina BARANOVSKA
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

FEATURES OF INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE ERA OF GLOBALIZATION

Globalization has transformed intercultural communication from an occasional phenomenon into a constant and integral aspect of everyday life. Individuals no longer communicate exclusively within the boundaries of their own cultures or nation-states; instead, they study, work, and interact within a global environment in which diverse languages, values, and communicative practices intersect. This transformation generates both new opportunities for cooperation and significant challenges for mutual understanding.

One of the defining features of contemporary intercultural communication is its intensity and inevitability. Processes such as migration, international education, and the expansion of global business networks have rendered multicultural interaction unavoidable. For instance, in multinational corporations such as Google, project teams frequently consist of members from Europe, Asia, and the Americas collaborating in real time. Effective communication in such contexts requires not only linguistic proficiency but also a high degree of cultural sensitivity and adaptability.

Another key characteristic of global communication is the role of English as a global lingua franca. It facilitates interaction among individuals from diverse linguistic backgrounds; however, the use of a shared language does not eliminate the risk of misunderstanding. Cultural differences in communicative styles remain highly influential. For example, a direct communication style commonly associated with the United States may be perceived as overly blunt in many East Asian cultures, where indirectness and contextual cues are prioritized.

Cultural norms and values continue to play a central role in shaping communicative behavior. Variations in attitudes toward hierarchy, time orientation, politeness strategies, and emotional expression significantly influence interaction. As demonstrated in the work of Geert Hofstede, such differences are embedded in broader cultural dimensions, including power distance, individualism versus collectivism, and uncertainty avoidance. For example, in Germany and Scandinavian countries, communication tends to be structured, precise, and time-oriented, whereas in Mediterranean and Latin American contexts it is often more flexible, expressive, and relationship-oriented. These contrasts may result in asymmetrical communication dynamics, particularly in collaborative and decision-making processes.

A further characteristic of intercultural communication in the context of globalization is the emergence of cultural hybridity. This concept refers to the blending and interaction of diverse cultural elements, leading to the formation of new, hybrid forms of cultural expression. In contemporary global society, cultural boundaries are increasingly fluid, particularly in domains such as media, music, fashion, and digital communication.

Despite the growing frequency of intercultural contact, communication remains influenced by stereotypes, ethnocentrism, and implicit cultural biases. These factors may distort the perception and interpretation of communicative behavior, thereby reducing the effectiveness of interaction. From a theoretical standpoint, ethnocentrism can be defined as the tendency to evaluate other cultures through the lens of one's own cultural norms. In practice, this often results in the misinterpretation of both verbal and non-verbal communication. For instance, differences in perceptions of politeness, personal space, or humor may lead to communicative breakdowns, particularly in diplomatic and business contexts.

Within contemporary academic discourse, intercultural competence is widely regarded as a fundamental prerequisite for effective communication in a globalized environment. It encompasses a combination of cognitive, affective, and behavioral capacities, including cultural awareness, empathy, adaptability, and the ability to negotiate meaning across cultural boundaries.

Educational initiatives such as the Erasmus Programme play a significant role in fostering these competencies by providing immersive intercultural experiences. Empirical research indicates that individuals with well-developed intercultural competence demonstrate greater effectiveness in international collaboration, conflict resolution, and professional performance in global contexts.

A central theoretical issue in intercultural studies concerns the tension between globalization and cultural preservation. On the one hand, globalization promotes connectivity and the diffusion of cultural practices, contributing to processes of convergence and, in some cases, homogenization. On the other hand, it stimulates efforts to preserve and revitalize local and national identities. This dialectical relationship is evident in state cultural policies, language preservation initiatives, and media regulation strategies aimed at maintaining linguistic and cultural diversity. Consequently, globalization does not produce complete cultural uniformity; rather, it generates a dynamic interplay between global integration and local differentiation.

These theoretical considerations are clearly reflected in contemporary global practice. International corporations such as Google operate in multicultural environments where employees from diverse linguistic and cultural backgrounds collaborate on a daily basis, often relying on English as a shared medium of communication.

In conclusion, intercultural communication in the era of globalization represents a complex and multidimensional phenomenon shaped by technological advancement, cultural interaction, and increasing global interdependence. While it facilitates international cooperation, it simultaneously exposes participants to challenges such as misunderstanding and identity-related tensions. Nevertheless, the development of intercultural competence enables individuals to navigate these complexities effectively. Ultimately, successful intercultural communication depends not only on linguistic proficiency but also on cultural awareness, openness, and the capacity to engage constructively with diversity in a globalized world.

DIGITAL COMMUNICATIONS AND SOCIAL MEDIA AS TOOLS FOR SHAPING A COUNTRY'S INTERNATIONAL IMAGE

The relevance of the study. In the context of global digital transformation, social media has become a key strategic asset in public diplomacy. Unlike the top-down model of traditional 'soft power' tools, modern platforms (X/Twitter, Instagram, TikTok) create a horizontal environment for direct interaction with a global audience. This allows states not merely to broadcast information, but to construct an international image through content personalisation, visual aesthetics and emotional engagement.

The aim of this study is to identify the communicative mechanisms through which social media influences the process of nation branding and to analyse the effectiveness of digital strategies in a state's international positioning.

In the context of growing global competition, social media enables a state to directly shape the international agenda, bypassing traditional media. According to data from the communications agency 'plusone social impact', the number of Facebook users in Ukraine stands at 16.8 million, whilst the Ukrainian Instagram audience totals 17.3 million [1]. According to data from a social media study on the Websiterating website [2], in 2023 the number of active social media users worldwide reached 4.74 billion, representing approximately 59.3% of the global population.

The analysis identifies four key drivers of transformation in national branding. Firstly, the phenomenon of visual unification: contrary to the stereotype of chaotic content, studies show the opposite. In particular, an analysis [3] of over 55,000 images posted by more than 1,000 ambassadors on social network X (Twitter), conducted by a group of researchers from the University of Copenhagen, revealed a striking uniformity in the visual content. Diplomatic missions reproduce a single Western visual canon, which ritually reinforces the norms of international mediation and sovereign equality; as a result, digital aesthetics do not undermine but rather unify the symbolic authority of the state on the international stage. The results of this analysis revealed a striking pattern: 96% of all published images belong to a narrow, ritualised visual repertoire. This ritualised visual repertoire (negotiation tables, handshakes, group photos) has no geographical or cultural exceptions, indicating the consolidation of a single Western visual canon as the universal language of international legitimacy.

Secondly, the key mechanism of influence is the stimulation of cultural curiosity through S-O-R mechanisms. Stimulus (S): social media content, digital campaigns, visual narratives, media quality, platform interactivity. Organism (O): the audience's internal psychological state, including cultural curiosity and cognitive and emotional perception. Reaction (R): the formation of a positive image of the state, the intention to visit the country, recommendations to others, and support for cultural initiatives. Unfortunately, according to recent studies, a direct correlation between digital content on social media and positive shifts in a state's international image is often not evident. Instead, digital campaigns act as a powerful stimulus for awakening cultural curiosity among foreign audiences (particularly Generation Z).[4] It is this curiosity that acts as a mediator – an intermediate psychological link that subsequently converts into lasting loyalty to the country's brand. Effective national branding in the digital age requires not the direct imposition of messages, but the creation of cognitive preconditions for the audience to 'discover' the country for themselves.

Thirdly, there is a decentralisation of the image through influencers and gamification. Classic 'soft power' tools. This approach, based on framing theory, allows for the creation of immersive content which, through everyday narratives and emotional closeness, fosters a significantly deeper cultural identification than official rhetoric.

Fourthly, there is a need to overcome 'digital entropy' and take into account the regional specificities of platforms. Developing countries often use social media ineffectively due to the one-sided dissemination of politicised content. Effective strategies, on the other hand, involve adapting to

the technical features and cultural codes of the platforms. Thus, digital communications actively shape international image, translating diplomatic influence into the realm of visual rituals and psychological interaction.

References

1. Plusone social impact. Дослідження. URL: <https://plusone.ua/research/> (дата звернення: 17.04.2026).
2. Pranajaya, A., & Rashid, S. (2025). Building a Nation Branding Image through Social Media Strategy: What does Gen Z say? *Jurnal Ilmiah Manajemen dan Bisnis*, 10(2).
3. Website Rating. Social Media Statistics and Facts. URL: <https://www.websiterating.com> (дата звернення: 04.12.2024).
4. Møller, A. H. K., Adler-Nissen, R., Golovchenko, Y., & Eggeling, K. A. (2024). The Social Aesthetics of Digital Diplomacy.
5. Pranajaya, A., & Rashid, S. (2025). Building a Nation Branding Image through Social Media Strategy: What does Gen Z say? *Jurnal Ilmiah Manajemen dan Bisnis*, 10(2).

Valeriia BILOTSERKOVETS
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

THE ROLE OF NONVERBAL COMMUNICATION IN INTERNATIONAL NEGOTIATIONS: CHALLENGES FOR INTERPRETERS

In the contemporary globalized environment, international negotiations constitute a fundamental component of diplomatic, political, and economic relations. They shape the trajectories of interstate cooperation, facilitate the conclusion of agreements, and contribute to conflict resolution. Within this context, effective communication is of paramount importance. A particularly significant role is played by the interpreter, who functions not merely as a linguistic intermediary but also as an active participant in intercultural interaction.

Communication in negotiation settings extends beyond verbal exchange. Nonverbal communication, including facial expressions, gestures, intonation, eye contact, pauses, and silence, plays a crucial role in conveying emotional nuance, communicative intent, and interpersonal attitudes. Consequently, interpreters are required not only to accurately transmit verbal content but also to interpret and account for nonverbal cues.

One of the primary challenges faced by interpreters lies in cross-cultural differences in nonverbal behavior. Behaviors perceived as openness in one cultural context may be interpreted as aggression or impropriety in another. For instance, expressive gesturing, characteristic of certain European cultures, may be perceived as excessive or uncomfortable in more reserved cultural settings. In such cases, interpreters must remain sensitive to these differences in order to prevent misinterpretation.

Intonation and vocal delivery represent another critical dimension. The meaning of an utterance may vary significantly depending on tone. In diplomatic discourse, indirectness is frequently employed as a strategy for maintaining politeness and avoiding confrontation. For example, the phrase “we will consider your proposal” may indicate either genuine interest or a diplomatically framed refusal. Inaccurate rendering of intonation may therefore lead to a misrepresentation of a party’s position.

The interpretation of silence also presents a notable challenge. In many Western cultures, pauses are often perceived as communicative breakdowns or discomfort, whereas in numerous Asian cultures silence may signify reflection, respect, or careful consideration. A well-documented example can be observed in negotiations involving Japanese counterparts, where extended pauses and indirect responses have sometimes been misinterpreted as uncertainty rather than culturally appropriate communicative behavior. Within the boundaries of professional ethics, interpreters may assist in contextual clarification when such misunderstandings arise.

Eye contact similarly varies in meaning across cultures. While direct eye contact is commonly associated with openness and confidence in some societies, in others it may be perceived as confrontational or disrespectful. These divergences can complicate interpretation, as participants' intentions may be inaccurately inferred.

Body language, including gestures such as handshakes, also contributes to the communicative environment of negotiations. For example, an overly firm or prolonged handshake may be interpreted as an assertion of dominance. Although interpreters do not directly participate in such interactions, an understanding of their symbolic significance enhances their ability to interpret the broader communicative context.

Emotional expression further complicates intercultural interaction. A raised voice may signal enthusiasm or engagement in one cultural context but may be interpreted as aggression in another. Failure to account for such differences can contribute to the escalation of tensions during negotiations.

Similarly, the interpretation of facial expressions, such as smiling, varies across cultures. While a smile is often associated with friendliness and openness in many Western societies, in other contexts it may function as a strategy to mask disagreement or discomfort. As a result, parties to a negotiation may interpret the same behavior in divergent ways.

Gestural communication can also lead to misunderstandings. For instance, head nodding is generally associated with agreement in many cultures; however, in countries such as Bulgaria and certain Balkan regions, it may convey the opposite meaning. Such discrepancies illustrate the potential for serious miscommunication.

Taken together, these examples demonstrate that interpreters operate within a complex communicative environment shaped by nonverbal and cultural factors. Addressing these challenges requires the development of specific professional competencies.

First, intercultural competence is essential. Interpreters must possess a comprehensive understanding of cultural norms and communicative practices across different societies. Second, contextual awareness is crucial; interpreters must evaluate not only linguistic content but also situational factors, including participants' status, intentions, and the nature of the negotiation. Third, adherence to professional ethics and neutrality is imperative. Interpreter intervention should remain minimal and carefully justified, even in situations where clarification may be necessary to prevent misunderstanding.

Although contemporary translation technologies facilitate the transmission of verbal information, they remain limited in their capacity to interpret nonverbal communication. Consequently, the role of the human interpreter remains indispensable, particularly in high-stakes oral negotiations.

In conclusion, nonverbal communication constitutes a critical dimension of international negotiations, significantly influencing their outcomes. For interpreters, it represents a substantial professional challenge, requiring not only linguistic proficiency but also cultural awareness and psychological insight. The development of intercultural competence, contextual sensitivity, and professional expertise enables interpreters to navigate these complexities effectively. Ultimately, interpreters play a pivotal role in fostering mutual understanding and ensuring the success of international negotiations.

Violetta CHERCHINETS
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

ENGLISH AS A GLOBAL LINGUA FRANCA IN INTERCULTURAL COMMUNICATION

The present study aims to examine the contemporary challenges associated with the development of foreign language communicative competence within the framework of English as a global lingua franca. Foreign language communicative competence is conceptualized as the ability to

engage in effective communication and exchange ideas across diverse intercultural contexts, while adhering to appropriate linguistic norms and selecting contextually relevant communicative strategies. English as a Lingua Franca (ELF) is regarded as the predominant contact language for international communication, employed by speakers from a wide range of linguistic and cultural backgrounds. It is conceptualized not as a fixed linguistic system, but rather as a dynamic, adaptive, and continuously evolving communicative resource.

ELF functions as a flexible, hybrid, heterogeneous, and self-regulating mechanism of global communication. The findings indicate that ELF operates across local, national, regional, and international levels and is characterized by a high degree of variability and contextual adaptability. Language competence is demonstrated to be closely associated with socio-economic development, access to education, and processes of global integration.

In the era of globalization, language has emerged as a powerful instrument of international communication, diplomacy, and political influence. It functions not merely as a means of information transmission, but also as a mechanism for constructing ideological narratives, shaping political perceptions, and articulating national identity. Historically, international communication has evolved through several distinct stages. Early forms of diplomatic interaction can be traced back to ancient civilizations, where language was employed for trade, alliance formation, and conflict resolution. Over time, diplomacy developed into a more structured system of interstate communication, in which language assumed a central mediating role. Latin initially served as the dominant language of international treaties, largely due to the influence of the Roman Empire. Subsequently, French became the principal language of diplomacy from the seventeenth to the nineteenth centuries. In the twentieth century, English gradually supplanted French as the dominant global language, particularly within international organizations, where multilingualism was institutionalized through the adoption of multiple official languages. A key distinction can be drawn between English as a Lingua Franca (ELF) and English as a Foreign Language (EFL). While EFL is oriented toward native-speaker norms and grammatical accuracy, ELF prioritizes mutual intelligibility, communicative efficiency, and pragmatic effectiveness.

The global linguistic system is hierarchically structured, with English occupying a central position as the dominant international language. Other languages, including French, Spanish, German, Russian, Portuguese, Chinese, and Arabic, function as secondary or regionally influential global languages. However, the global status of a language is not determined solely by the number of its native speakers. Rather, it is shaped by a range of factors, including economic power, political influence, technological advancement, cultural production, and institutional recognition. Consequently, language reflects broader geopolitical inequalities and underlying power structures.

Political discourse constitutes a key component of international communication, as it reflects ideology, power relations, and strategic intent. Political speeches perform persuasive, informative, expressive, and directive functions, thereby shaping public opinion and influencing diplomatic relations. The translation of political discourse represents a complex intercultural process that entails not only linguistic transfer but also pragmatic and ideological adaptation. Translators function as mediators who seek to preserve meaning, rhetorical force, and emotional impact across languages. Political language is characterized by the use of evaluative vocabulary, metaphor, repetition, and rhetorical structures that enhance persuasive effect. Translation strategies such as modulation, omission, addition, and restructuring are frequently used to achieve communicative equivalence.

Political discourse integrates formal institutional language with expressive and emotionally charged elements. A key feature is the strategic use of pronouns (e.g., “I”, “we”, “they”), which serve to construct ideological alignment, as well as mechanisms of inclusion, exclusion, and collective identity development. Syntactic devices such as rhetorical questions, parallel constructions, conditional clauses, and inversion are widely employed to enhance persuasive impact. Political vocabulary frequently draws on military, religious, media, and cultural domains, thereby rendering it highly interdiscursive.

Recent empirical data from international English proficiency assessments indicate a gradual yet uneven development of global English competence. While overall proficiency levels are increasing,

significant regional disparities remain. Key tendencies include: 1) a slow but continuous improvement in adult English proficiency; 2) higher proficiency levels among urban populations; 3) a strong correlation between English language skills and economic competitiveness; 4) marked regional differences across continents; 5) uneven development patterns in Africa, Asia, Europe, and the Middle East.

Countries are commonly classified into very high, high, moderate, low, and very low proficiency groups. Ukraine is positioned within the moderate proficiency category, indicating stable but still developing English communicative competence.

The analysis confirms that language functions as a dynamic socio-political system embedded within global power relations. The historical transition from Latin to French and subsequently to English reflects shifts in political dominance and cultural influence across different historical periods. English as a Lingua Franca is characterized by decentralization, flexibility, and adaptability. It no longer belongs exclusively to native speakers but operates as a global communicative resource shared by multilingual users in diverse contexts. The translation of political discourse further demonstrates that language is not merely a communicative instrument but also a carrier of ideology, identity, and power. Effective translation, therefore, requires not only linguistic competence but also pragmatic awareness and cultural sensitivity.

In conclusion, it should be emphasized that the contemporary linguistic landscape is characterized by globalization, hybridity, and continuous transformation. English functions as the dominant global lingua franca, significantly shaping international communication, diplomacy, and educational practices. Political discourse and its translation play a crucial role in mediating ideological meanings across cultures. Language in international relations should therefore be understood as a multidimensional phenomenon that integrates linguistic, political, cultural, and cognitive dimensions. A comprehensive understanding of these processes is essential for effective intercultural communication and successful participation in global communicative interactions.

Daria DOBRUTSKA

THE INFLUENCE OF TECHNICAL TRANSLATION ACCURACY ON CROSS-BORDER TRADE AGREEMENTS

Technical translation plays a crucial role in ensuring clarity, enforceability, and mutual understanding in such agreements. Inaccurate translations of technical or legal terms can lead to legal disputes, financial losses, and miscommunication between parties (JK Translate, 2026).

Linguistic and cultural factors further complicate negotiations. As Chaika (2024a) notes, language shapes interpretation and cognitive frameworks: «The semantic framing of terms inevitably influences how texts are understood and enacted in practice». This principle is directly applicable to technical translations in trade agreements, where every term carries economic, legal, and operational implications.

Technical translation involves converting specialized legal, commercial, and technical terminology from one language to another while preserving semantic, legal, and regulatory accuracy. According to Chaika (2023a), cultural and contextual knowledge is as essential as linguistic proficiency, ensuring the translator's interpretations align with the target audience's legal and commercial norms.

In practice, misinterpretation of even minor contractual terms (e.g., «shall» vs. «may») can have significant effects on obligations and liabilities.

Mistranslation can create ambiguous contract clauses, leading to legal disputes. Chaika (2024a) emphasizes that linguistic choices are inherently interpretive; even subtle lexical differences can affect contract enforcement. For instance, incorrect translation of warranty or indemnity clauses may favor one party's legal framework over another's.

Errors in technical translations may affect pricing, shipment schedules, compliance with

standards, or product classifications, potentially causing delays, fines, or contract termination (Etranslation Services, 2026).

Poor translations can reduce trust and distort negotiation positions. Misinterpretation of technical specifications or deadlines may lead to disputes over responsibilities or deliveries, highlighting the pragmatic importance of translation accuracy (Nerwey, 2026).

AI translation tools accelerate workflow but require human oversight for domain-specific accuracy.

Translators must account for differences in legal traditions and commercial norms, avoiding semantic misalignments that could create dispute risks.

Technical translation accuracy is a critical determinant of contract clarity, enforceability, and trust in international trade agreements. By integrating linguistic precision, cultural sensitivity, and regulatory knowledge, translators and negotiators can minimize legal risk, prevent economic loss, and enhance negotiation outcomes.

References

1. Chaika, O. (2023). *Cultural sensitivity and diversity training for foreign language teachers*. Contemporary Studies in Foreign Philology, 2(24), 396–410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>

2. Chaika, O. (2024). *Kyiv or Kiev: how Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives*. EUREKA: Social and Humanities. <https://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>

3. Etranslation Services. (2026). *Trade talks and tariffs: Why accurate translation is vital in global commerce*.

4. JK Translate. (2026). *Lost in translation: How mistranslated contracts spark business disputes and cross-border legal drama*.

5. Nerwey. (2026). *Economic consequences of translation errors in business negotiations*.

Sofia DROZDYAK
Hanna MEDIANYK

CULTURAL BARRIERS IN INTERNATIONAL COMMUNICATION AND WAYS TO OVERCOME THEM

In the 21st century, communication plays an important role in the life of society. Thanks to the development of technology, media, education and international relations, people from different cultures and countries have begun to interact with each other much more. Communication has gone beyond the borders of one country: people have begun to study abroad, actively participate in international conferences and consume foreign content. However, with the expansion of opportunities, difficulties in communication have also increased. One of the key problems is the cultural barrier. This has led to the complication or complete blocking of interaction between people. Misunderstandings, distortion of information, conflicts are often the result of different values, cultural norms, upbringing and models of behavior. That is why the study of cultural barriers in international communication is extremely important and relevant.

Cultural barriers in international communication arise due to differences in thinking, personal prejudices, values and communication models. And very often they are not obvious, but this is precisely why they have the greatest impact.

In communication, it is important to understand several aspects of the culture of your interlocutor: how much they rely on words and how much on the situation, the peculiarities of hierarchical relations, political views, as well as mechanisms for building trust.

One of the most famous is the language barrier, which manifests itself not only in ignorance of the language, but also in different understandings of words and expressions. And even if you and the interlocutor use the same language, difficulties can arise due to idioms, slang or even culturally conditioned meanings of words. As a result, one and the same phrase can have different meanings and subtexts.

Another important aspect is the difference in the context of communication. In some cultures, such as the USA, Canada or Germany, low context is accepted, so you need to say clearly what you mean. But in Japan, China or France, high context is customary: a lot remains «between the lines», and you need to read body language, tone of voice and non-verbal signals. Because of this, the interlocutors can sometimes interpret the message they are saying differently.

And no less important is the hierarchical factor. Different cultures have different attitudes towards authority and subordination. In Israel or Sweden, egalitarianism is highly valued, because they can argue with someone older than them, because everyone's opinion is important. In China or Nigeria, on the contrary, subordination should be observed, because contradicting a respected person is a «stupid tone».

The consequences of cultural barriers are especially noticeable in practical areas. For example, in the field of education, students studying abroad often face difficulties in adapting precisely because of the difference in cultural norms and communication styles. Or in politics, cultural barriers can lead to unsuccessful negotiations or the loss of allies due to a misunderstanding of the parties' intentions.

Separate attention should be paid to the role of media content in international communication. In the modern media space, the same news can be presented in different worlds depending on the country and cultural context. A vivid example is the coverage of events in Ukraine in different media of other countries. Ukrainian and most Western media present the war as an act of tyranny by Russia against a sovereign state, focusing entirely on the violation of international law, the destruction of cities and inhumane consequences. In contrast, Russian state media use a different rhetoric, presenting the war in Ukraine as a «special military operation». Because of this perception, it resonates with the peoples of other states and complicates international understanding.

However, the issue of destroying cultural barriers is still relevant. One of the effective ways to solve this problem is the development of international competence, which involves studying the characteristics of other cultures, their traditions and lifestyles. Practical openness to new experience and the ability to adapt one's own behavior to the situation. Education, international exchange and direct experience of communication with representatives of other cultures play an important role. This allows not only to gain knowledge, but also to form a more flexible thinking and tolerant attitude towards differences.

In addition, the development of media literacy is crucial in order to be able to critically evaluate information and take into account the cultural context of its presentation. This is especially relevant in the context of globalization and the rapid spread of information.

In summary, cultural barriers are an integral part of international communication. They can complicate, sometimes even destroy mutual understanding between people, but their awareness and overcoming opens up extraordinary opportunities for more effective interaction. In the modern world, the ability to understand other cultures is a useful skill that contributes to excellent communication and the development of international cooperation.

Semen DUBAS
Supervisor – Oksana CHAIKA

LANGUAGE REVITALISATION AS A CROSS-CULTURAL COMMUNICATION STRATEGY: THE UKRAINIAN CASE UNDER WARTIME CONDITIONS

Language is not merely an instrument of communication – it is a vehicle of cultural identity, political sovereignty, and collective memory. The ongoing Russian war against Ukraine has made this dynamic unusually visible on the global stage, positioning the Ukrainian language as a strategic instrument through which Ukraine constructs and projects its image internationally. This paper examines language revitalisation efforts in wartime Ukraine as a deliberate cross-cultural communication strategy, arguing that linguistic preservation and international intelligibility are inseparable dimensions of a state's image formation.

Russian efforts to enforce cultural hegemony – including the falsification of Ukrainian history, the promotion of the «*Little Russia*» narrative, and the institutional marginalisation of Ukrainian in public life – constitute a long-term project of identity erasure (Chaika, 2024b). Yet the Ukrainian language has emerged as a powerful symbol of resistance and resilience (Chaika, 2024b), and translation itself functions as a strategic tool in this broader struggle, acting as an instrument for countering Russian propaganda and reinforcing Ukraine's cultural heritage (Chaika, 2025).

Contemporary language revitalisation in Ukraine operates across three interconnected domains, each functioning simultaneously as cross-cultural communication directed outward to international audiences (Chaika, Sharmanova & Makaruk, 2024). The first is educational and community-based action: language schools, documentation projects, and policy changes expanding Ukrainian as the obligatory medium of instruction have consolidated it as a marker of civic identity that consciously differentiates itself from Russia. The second is digital platform use, enabling users to learn and practice Ukrainian regardless of their location, which has been particularly valuable for those in war zones or displaced by the war (Chaika, Sharmanova & Makaruk, 2024). The third is cultural resistance as public communication: street art produced in Ukrainian during military occupation has served as a visible symbol of defiance and solidarity, reaching international audiences through global media circulation (Chaika, Sharmanova & Makaruk, 2024).

A particularly instructive case is the global toponymic shift from «*Kiev*» to «*Kyiv*». The international adoption of «*Kyiv*» accelerated sharply following Russia's full-scale invasion, reflecting a global recognition of Ukrainian linguistic authenticity and political sovereignty, while the deliberate persistence of «*Kiev*» in Russian-aligned media continues to perpetuate narratives of historical unity between Russia and Ukraine (Chaika, 2024a). Accurate toponymic representation is therefore essential to resist geopolitical disinformation (Chaika, 2024a).

Language revitalisation in wartime Ukraine also confronts a structural challenge – the digital subordination of Ukrainian in artificial intelligence and machine translation systems. MT systems perform less reliably on morphologically rich languages and struggle with cultural nuances and institutional registers, leaving Ukrainian particularly exposed as a low-resource language (Chaika, 2025). Ukrainian university students regularly encounter AI outputs full of «*non-existing Ukrainian scholars*» and «*many Russian and English calques*» (Chaika & Kubitskyi, 2025), with one student capturing this exclusion directly: «*It feels like we're being left behind*» (Chaika & Kubitskyi, 2025).

In conclusion, through educational reform, digital platform use, cultural resistance, and toponymic normalisation, Ukraine communicates its identity and sovereignty to audiences across the world. The persistence of Ukrainian's marginalisation in global AI systems, however, points to a critical gap between revitalisation ambition and digital reality – one that scholars, linguists, and technology developers must address collaboratively if Ukraine's linguistic sovereignty is to be fully recognised in the international information space.

References

1. Chaika, O. (2024a). Kyiv or Kiev: how Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
2. Chaika, O. (2024b). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
3. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. Preprint. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
4. Chaika, O., & Kubitskyi, S. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. *International Journal of Changes in Education*. <https://doi.org/10.47852/bonviewIJCE52027087>
5. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising endangered languages: Challenges, successes, and cultural implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38–61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20.03>

SCIENTIFIC DOCUMENTATION AND CROSS-CULTURAL COMMUNICATION AS INSTRUMENTS OF STATE IMAGE FORMATION

In contemporary international relations, a state's image is no longer constructed solely through political diplomacy. Increasingly, it is mediated through participation in global knowledge production, particularly in fields such as ecology and biodiversity research. Scientific documentation functions not only as a record of knowledge but also as a communicative mechanism through which states position themselves within international epistemic communities. This paper examines how cross-cultural scientific communication influences the visibility and credibility of a state, using Ukraine's ecological and botanical documentation as a case of strategic representation.

The research adopts an analytical approach, focusing on how linguistic accessibility, terminological standardisation, and knowledge dissemination practices shape the international perception of national scientific output. The objective is to demonstrate that scientific communication is not neutral but structurally embedded in global hierarchies of language and knowledge circulation.

A central constraint in this process is the dominance of English as the global language of science. While it facilitates international exchange, it simultaneously creates asymmetrical conditions for non-Anglophone researchers. Empirical studies show that scholars working in a second language invest significantly more time in reading and writing, while also facing higher rates of manuscript rejection on linguistic grounds (Amano et al., 2022). These barriers reduce not only individual academic productivity but also the collective visibility of national research communities. As a result, scientific contributions that could enhance a state's intellectual reputation remain underrepresented in global databases.

This imbalance is particularly critical in ecology and biodiversity research, where a substantial proportion of knowledge remains locally documented. Studies indicate that over one-third of biodiversity-related publications are not accessible to the international community due to language barriers (Amano et al., 2016). In institutional contexts such as IPBES, this results in systematic underrepresentation of non-English scientific evidence (Shahnoza, 2025). For Ukraine, this means that its ecological expertise—despite significant biodiversity resources—is only partially integrated into global environmental discourse.

Beyond linguistic barriers, cross-cultural communication challenges also arise at the level of terminology. Scientific nomenclature operates within standardized systems; however, these systems often marginalize local epistemologies. Botanical classification based on the Linnaean model ensures precision but may overlook traditional ecological knowledge embedded in vernacular naming practices. This creates a tension between global standardisation and national knowledge representation. Effective scientific communication requires not the replacement of local systems, but their integration into internationally recognisable frameworks (Chaika, 2024).

Ukraine's ecological documentation illustrates how scientific communication contributes to state image formation. The Red Data Book of Ukraine, aligned with international conservation standards, functions as both a scientific and symbolic document, signalling commitment to global environmental governance (Akimov et al., 2019). Similarly, participation in the Emerald Network demonstrates institutional alignment with European ecological policy frameworks, reinforcing Ukraine's position within the European scientific and regulatory space (Mihaly et al., 2024).

At the same time, the visibility of such contributions depends on their accessibility. Digitisation of herbaria and integration into global databases such as the Global Biodiversity Information Facility represent not only technical progress but strategic communication. Open access to scientific data increases transparency, fosters collaboration, and enhances the credibility of national research systems. These processes align with broader trends in knowledge internationalisation, where digital infrastructure becomes a key mediator of scientific presence (Stroud et al., 2022).

From a cross-cultural perspective, translation plays a crucial role in this ecosystem. Scientific texts must be not only linguistically accurate but also pragmatically adapted to international standards

of argumentation, structure, and terminology. As noted in recent research, translation in knowledge domains functions as a strategic tool that shapes how national expertise is interpreted globally (Chaika, 2025). In this sense, scientific communication operates at the intersection of language, knowledge, and representation.

In conclusion, the formation of a state's image through scientific documentation depends on more than the quality of research itself. It requires effective cross-cultural communication, linguistic accessibility, and integration into global knowledge systems. For Ukraine, strengthening its scientific presence involves not only producing high-quality ecological research but ensuring its visibility through multilingual dissemination, terminological alignment, and digital accessibility. In the context of global environmental challenges, the ability to communicate scientific knowledge effectively becomes a critical dimension of international credibility and influence.

References

1. Akimov, I. A., Kostiushyn, V., & Korneyev, V. (2019). The Red Data Book of Ukraine: Current state and directions of development. *Visnyk of the National Academy of Sciences of Ukraine*, (7), 45–55. <https://doi.org/10.15407/visn2019.07.045>
2. Amano, T., Ramírez-Castañeda, V., Berdejo-Espinola, V., et al. (2022). The cost of being a non-native English speaker in science. *PLOS Biology*. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.3002184>
3. Amano, T., González-Varo, J. P., & Sutherland, W. J. (2016). Languages are still a major barrier to global science. *PLOS Biology*, 14(12), e2000933.
4. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
5. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 15(1), 116–123.
6. Mihaly, A. V., Sabadosh, V. I., Roman, V. I., & Shevera, M. V. (2024). Database and digitization of regional historical herbaria: A case study of the Margittai collection. *Diversity*, 16(4), 211. <https://doi.org/10.3390/d16040211>
7. Shahnoza, S. (2025). The study of plant names in world linguistics. *American Journal of Philological Sciences*, 5(7), 62–65.
8. Stroud, S., Fennell, M., Mitchley, J., et al. (2022). The botanical education extinction and the fall of plant awareness. *Ecology and Evolution*, 12(7), e9019. <https://doi.org/10.1002/ece3.9019>
9. Torubara, O. (2025). National language policies and English proficiency in Ukrainian academia. *European Journal of Language Policy*, 17(2), 255–282.

Roman GLADKY

THE INFLUENCE OF FOREIGN MEDIA AND APPLICATIONS ON THE FORMATION OF COMMUNICATION HABITS OF UKRAINIAN YOUTH

Every day, Ukraine is moving more and more towards the European Union and European integration. This trend has long been desired and long-awaited by many Ukrainians. One of the key characteristics of this movement is, of course, the increasing popularity of Western foreign languages and, in particular, English, in the lives of Ukrainians. It is becoming more widespread both in official sectors of society and in everyday situations.

This situation is best illustrated by changes in various media platforms. More and more young Ukrainians are giving preference to Western content over that generated and leaked into Ukraine from our eastern neighbors. Many people are starting to put English-language resources in second place after Ukrainian-language ones, and some even in the first. Thus, not only is the role of Western media in the lives of Ukrainians growing, but also is the weight of Ukrainians in the existence of Western media.

Despite how slow this process occurs, today Western trends already have a quite big influence

on the thoughts and actions of the average Ukrainian. Part of this influence is the transformation of verbal communication, both among Ukrainian citizens and with foreigners. It is worth noting that such an influence is not due to the peculiarities of a particular language or its speakers, but rather to the size of this group and the interaction between them. Even not so long ago, it was considered advisable to use words of foreign origin in full conversations or to translate whole sentences into English. Moreover, now, with modern telecommunication capabilities and technologies, the number of such habits and changes has increased even more and will continue to grow in the future.

Information technologies play a separate role in the expansion of the English language. One of the most common problems for a software engineer at any time was the search for the necessary information. One of the most common problems for a software engineer at any time was the search for the necessary information. Nowadays, thanks to the Internet and other related technologies, this problem has partially disappeared, but a new one has appeared: there is a lot of documentation on a particular topic on the network, and its search and filtering is a time-consuming process. Plus, when the language barrier is added to this, this task can become difficult for the average developer. This is especially true for languages that have only recently begun to gain public «recognition» in the world. Here the fact comes to the rescue that most technical documentation over the past hundred years has either been published or translated into English. This happened as a result of certain historical events and is now a generally accepted fact. Thus, it is extremely important for a software engineer to have a high level of knowledge of English.

The increase in the popularity of foreign media also affects the correctness of learning foreign languages, because to the extent that Ukrainians do not adhere to rules and exceptions in their own language, Americans or Europeans themselves do not do this. Given this, it is not difficult to guess how the consumption of foreign content can lead to differences in the learned and used foreign language if you do not receive the correct, «official» base. This is especially noticeable when comparing the results of English language proficiency tests between regular students who learned it “according to the textbook” and those who consumed the «simplified» side from its native speakers over various media. Nevertheless, such a perception of a foreign language can give the student another, no less important layer of knowledge that cannot be obtained by studying official rules and expenses.

In my opinion, every year society is moving more and more strongly towards reducing «wasted» time. This can be observed in the growing popularity of short types of media and the decline in people’s interest in films. The same applies to language habits. As a rule, the simpler the language and the more people use it, the more vulnerable it is to changes. Today it is not uncommon to see examples of such word changes in American or other English-speaking environments, and more recently in Ukrainian. A clear example of this is the differences between the English languages in the United Kingdom, the USA, Australia, and many other regions where this language is widespread. In these countries, the difference in pronunciation and the words used has already gone far beyond simple dialects.

Now it is important to move towards meeting these changes and in no case try to prevent them. The role of Western languages in the life of the younger generation should be significant but should not exceed the role of our native Ukrainian language.

Uliana HARKAVENKO
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

UKRAINE’S DIGITAL DIPLOMACY IN THE RUSSIA-UKRAINE WAR: TRANSFORMING DIPLOMATIC PRACTICE IN THE 21st CENTURY

In the twenty-first century, digital diplomacy has emerged as an essential instrument of foreign policy. Its significance, however, increased markedly following the onset of Russia’s full-scale invasion of Ukraine. Under these conditions, Ukraine has developed an effective model of

contemporary diplomacy that integrates strategic political communication, information resilience, and the rapid mobilization of international support.

One of the most prominent examples of this transformation is the communication strategy of the President of Ukraine, Volodymyr Zelenskyy. He has significantly reshaped traditional diplomatic communication through the systematic use of daily video addresses. These concise and emotionally charged messages, often recorded from Kyiv, have become an effective instrument for shaping international public opinion. His addresses to foreign parliaments, including those of the United States, the United Kingdom, and Germany, were strategically tailored to the historical and cultural contexts of each audience. For instance, in his address to the U.S. Congress, Zelenskyy mentioned Pearl Harbor and the September 11 terrorist attacks, thereby enhancing the emotional resonance of his message and reinforcing political support for Ukraine.

Another significant example is the active use of Twitter (now X) by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. The official MFA account employs a contemporary and, at times, unconventional communication style, combining irony, humor, and rapid responses to ongoing events. Its responses to statements made by Russian officials or propaganda narratives have frequently attracted substantial online attention. As a result, Ukraine has been able to reach not only political elites but also a broader international audience, including younger users.

A further instance of digital diplomacy is associated with the Ministry of Digital Transformation of Ukraine, which initiated the establishment of the «IT Army of Ukraine». Through Telegram channels, IT specialists from various countries coordinated digital activities aimed at exerting pressure on Russian online infrastructure. This case demonstrates how digital diplomacy intersects with cyberspace governance, civic participation, and transnational volunteer mobilization.

Telegram also emerged as a significant platform for official communication. Channels operated by Ukrainian state institutions, including the Office of the President, the Ministry of Foreign Affairs, and the General Staff, have become key sources of timely information for both domestic audiences and international media. This development has enabled Ukraine to communicate directly with global audiences while reducing reliance on traditional media intermediaries.

Global online campaigns have also played a significant role in shaping international support. The hashtag #StandWithUkraine emerged as one of the most recognizable symbols of solidarity with Ukraine in 2022. It was widely adopted by politicians, international organisations, public figures, celebrities, and corporate actors. Such digital support helped create a powerful global movement that later contributed to practical political measures, including the imposition of sanctions against Russia and the provision of military assistance to Ukraine.

Digital fundraising has also become a significant component of Ukraine's diplomatic activity. The United24 platform, launched by the Government of Ukraine, integrates international communication, public diplomacy, and digital marketing strategies. It has enabled individuals from various countries, as well as prominent public figures, to contribute financially to Ukraine's defence, reconstruction, and humanitarian needs.

In the field of countering disinformation, Ukraine has developed a rapid and effective response mechanism. The Centre for Strategic Communications and Information Security regularly identifies and debunks false narratives disseminated through Russian propaganda channels. This activity helps mitigate the impact of disinformation on international audiences and protects Ukraine's image within the global information space.

Another important dimension of Ukraine's digital diplomacy is its cooperation with major technology companies. Ukraine has actively engaged with platforms such as Meta and Google to limit the dissemination of Russian propaganda, restrict access to harmful content, and detect disinformation. This underscores the evolving nature of contemporary diplomacy, which increasingly extends beyond inter-state relations to include sustained engagement with powerful private technology corporations.

The speed of diplomatic response has also changed significantly. In the past, official reactions to international events often required several days. Today, they frequently occur within minutes. For instance, following Russian missile strikes, official Ukrainian accounts promptly publish

photographs, videos, and statements documenting their consequences. This rapid dissemination of information immediately draws the attention of global media, politicians, and international organisations.

Therefore, the practical examples of Ukraine's digital diplomacy demonstrate a profound transformation of diplomatic practice in the twenty-first century. Diplomacy has become faster, more emotionally resonant, more personalized, and increasingly embedded in digital technologies. Ukraine has not only adapted to these evolving conditions but has also emerged as a leading example of effective wartime digital diplomacy, setting new benchmarks for international communication.

Kristina HAUCHUS

ENGLISH IN INTERNATIONAL BUSINESS COMMUNICATION

International business negotiations rarely depend only on financial arguments or contractual conditions. In practice, outcomes are strongly influenced by communication itself – particularly by the ability to operate confidently in English, which has become the dominant working language of global commerce. Today, English shapes not only how negotiations are conducted, but also who controls interaction, frames proposals, and influences decision-making.

This paper examines English as a functional instrument of negotiating power rather than simply a neutral means of communication. The focus is placed on how English affects interactional dynamics in multinational business environments, especially in situations where none of the participants are native speakers.

One noticeable feature of contemporary negotiations is the emergence of simplified international business English. In multinational meetings, speakers often avoid complex grammar, idioms, or culturally specific expressions in order to maintain communicative efficiency. This creates a form of operational English adapted for speed, clarity, and transactional precision. Such communication prioritises functionality over linguistic perfection, allowing participants from different backgrounds to cooperate despite varying levels of proficiency (Nickerson, 2021).

At the same time, English influences the structure of professional behaviour. Business discussions conducted in English frequently follow communicative norms associated with Anglo-American corporate culture: concise argumentation, controlled emotionality, direct proposals, and explicit clarification of expectations. Negotiators who are unfamiliar with these conventions may experience communicative asymmetry even when their technical expertise is strong.

The issue therefore extends beyond vocabulary. Language competence affects authority. Participants who speak fluent and rhetorically confident English often dominate discussion flow, interrupt more successfully, reformulate positions faster, and gain greater control over negotiation tempo. Conversely, speakers with limited fluency may reduce their participation, avoid spontaneous responses, or rely excessively on prepared formulations. Under such conditions, linguistic confidence becomes a form of symbolic capital within business interaction.

Cross-cultural pragmatics further complicates communication. The same English expression may carry different pragmatic force depending on cultural background. Direct disagreement, silence during discussion, hesitation markers, or forms of politeness are interpreted differently across business cultures. As a result, misunderstandings often emerge not from grammar itself but from divergent communicative expectations. Research in intercultural business discourse demonstrates that successful negotiations depend as much on pragmatic flexibility as on lexical competence (Bargiela-Chiappini, 2020).

In multilingual corporate environments, communication strategies increasingly determine professional adaptability and career mobility. Recent studies on language instruction for specific purposes emphasise that effective business communication requires not only grammatical competence but also strategic interactional skills and intercultural responsiveness (Chaika, 2020). This becomes especially relevant in negotiations involving international partnerships, outsourcing, and remote collaboration.

Digitalisation has reinforced this tendency. Online negotiations conducted through Zoom, Teams, and multinational communication platforms require faster interaction and reduced contextual explanation. English consequently becomes more compressed, formulaic, and efficiency-oriented. Short negotiation cycles encourage the use of globally recognisable business phrases rather than culturally specific rhetorical styles.

An additional factor concerns perception. In international corporate environments, fluent English is often unconsciously associated with professionalism, leadership potential, and global competence. This creates structural advantages for speakers educated within English-dominant systems and disadvantages for professionals operating through a second language. The negotiation process therefore reflects not only economic hierarchy but also linguistic hierarchy.

Current educational research also highlights the growing role of intercultural communication training in preparing future specialists for global professional interaction. The integration of communicative strategies, multilingual awareness, and adaptive discourse practices into language education contributes directly to negotiation effectiveness in international settings (Chaika, 2024).

Seen through this lens, English functions less as a neutral lingua franca and more as a mechanism that organises international business interaction. It shapes authority, influences negotiation behaviour, and determines access to global professional networks. The ability to negotiate effectively in English today is inseparable from intercultural awareness, pragmatic adaptability, and strategic communication competence.

References

1. Bargiela-Chiappini, F. (2020). *Business discourse* (2nd ed.). Palgrave Macmillan.
2. Chaika, O. I. (2020). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. *International Journal of Philology*, 11(2), 110–116.
3. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 15(1), 116–123.
4. Crystal, D. (2023). *English as a global language* (3rd ed.). Cambridge University Press.
5. Nickerson, C. (2021). *English as a lingua franca in international business communication*. Routledge.

Pavlo HONCHARENKO
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

THE ROLE OF THE MEDIA IN SHAPING A COUNTRY'S INTERNATIONAL IMAGE

Within the contemporary globalized context, a country's international image constitutes a crucial determinant of its political, economic, and cultural influence. The shaping of this image is determined by multiple factors, among which the media play a particularly significant role. It is the media that act as the key channel for disseminating information about a country, shaping the international community's perceptions of its politics, culture, values and level of development.

A country's international image can be understood as the aggregate of perceptions, associations, and evaluations formed by external audiences regarding a particular state. This image is inherently dynamic, continuously evolving under the influence of information flows, global events, and the activities of both state and non-state actors. In this context, the media function not only as channels of information dissemination but also as active agents in the construction of meanings and narratives.

Historically, traditional media, such as television, radio, and print publications, have long been the primary instruments for shaping a country's international image. They set the information agenda and significantly influence public opinion. However, with the development of digital technologies and the internet, the role of new media, such as social networks, online platforms, blogs, and streaming services, has increased considerably. This transformation has led to the decentralization of

the information space and to a growing role of audiences as active participants in the communication process.

A distinctive feature of modern media is their capacity to disseminate information rapidly on a global scale. As a result, even local events may acquire international resonance and significantly influence perceptions of a country worldwide. At the same time, this speed facilitates the spread of disinformation, manipulation, and propaganda, which may negatively affect a state's international image.

An important aspect is the use of media as an instrument of «soft power». Through cultural products, news coverage, information campaigns, and public diplomacy, states can cultivate a positive international image and promote their values and interests. In this process, not only state institutions but also private media companies, journalists, bloggers, and social media influencers play a significant role.

The media also influence the formation of stereotypes regarding individual countries. In many cases, a country's image in the international information space is shaped by a limited range of themes, which may lead to a simplified or distorted perception. For instance, an emphasis on political conflicts or economic difficulties can generate a predominantly negative image, even when these aspects do not accurately reflect the full scope of the country's development.

In the context of international communication, interaction between national and foreign media is also of significant importance. The formation of global perceptions of a country depends largely on how events are covered by international journalists. Therefore, states are increasingly developing information diplomacy strategies aimed at cooperating with foreign media, promoting their own narratives, and countering disinformation.

The issue of shaping Ukraine's international image is particularly relevant. In the context of war and information warfare, the role of the media has significantly increased. Ukrainian media, as well as the active presence of state institutions in the international information space, contribute to shaping the image of Ukraine as a democratic state fighting for its independence and European values. At the same time, support from foreign media, which cover events in Ukraine and shape the attitudes of the international audience, plays an important role.

No less important is the role of social media, which have become an effective tool for communicating with a global audience. Thanks to platforms such as Twitter, Facebook, Instagram and others, states can respond promptly to events, disseminate their own position and engage with the international community. This opens up new opportunities for image-building, but at the same time requires a high level of media literacy and a strategic approach to communication.

Thus, the media play a key role in shaping a country's international image. They not only reflect reality but also actively construct it, thereby influencing global perceptions of the state. In the contemporary world, the effective use of media is a prerequisite for maintaining a positive international image, strengthening a country's position on the global stage, and fostering intercultural communication.

Vadym HOROVYI
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

ECONOMIC AND LEGAL ASPECTS OF UKRAINE'S COOPERATION WITH ASEAN

The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) represents one of the most significant economic and political regional organizations in Southeast Asia. Established on August 8, 1967, ASEAN aims to promote economic growth, social progress, and cultural development, while ensuring peace and stability in the region. The organization comprises ten member states, including Brunei, Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, Vietnam, Laos, Myanmar, and Cambodia, with a combined population exceeding 600 million people. A key legal instrument governing ASEAN's external relations is the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia, signed in 1976

and expanded in 1987, which provides a framework for cooperation between ASEAN and external partners.

Since the onset of Russian invasion of Ukraine, Ukraine has demonstrated a growing interest in strengthening cooperation with ASEAN, particularly in the areas of political dialogue and trade. The blockade of Black Sea ports by the Russian navy significantly disrupted Ukrainian grain exports to Southeast Asia, raising concerns about regional food security, as a substantial share of wheat imports had previously originated from Ukraine. In addition, ASEAN member states have experienced shortages of fertilizers, such as critical inputs for agricultural production, further exacerbating economic vulnerabilities in the region.

A notable milestone in Ukraine–ASEAN relations occurred in 2013, when ASEAN accredited Ukraine’s first Ambassador to the organization. Since then, the deepening of bilateral relations has remained a consistent priority in diplomatic engagements. On August 25, 2021, the ASEAN Inter-Parliamentary Assembly (AIPA) granted observer status to the Verkhovna Rada of Ukraine. Ukrainian parliamentary representatives subsequently participated in the 43rd and 44th AIPA General Assemblies, marking an important step in inter-parliamentary cooperation.

Further progress was achieved in October 2021 with the establishment of the first ASEAN Research Center in Ukraine at the Taras Shevchenko National University of Kyiv. The center was inaugurated with the participation of Dmytro Kuleba, highlighting the growing importance of academic and analytical cooperation. Nevertheless, at that stage, Ukraine lacked a comprehensive legal framework to support the systematic development of relations with ASEAN.

The intensification of global economic challenges following the full-scale invasion underscored the importance of formalizing cooperation. On December 21, 2023, the Verkhovna Rada ratified the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia, thereby creating new legal opportunities for expanding political, economic, cultural, and humanitarian ties, as well as for implementing mutually beneficial initiatives.

Looking ahead, Ukraine seeks to further institutionalize its engagement with ASEAN by obtaining Sectoral Dialogue Partner status. This objective is outlined in the strategic document “Ukraine–ASEAN: Vision of Cooperation” (2024), published by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. Achieving this status would facilitate the implementation of joint initiatives in key areas such as food security and digital transformation. In addition, Ukraine has proposed the establishment of an ASEAN–Ukraine Joint Committee on Sectoral Cooperation, which would serve as a coordinating mechanism for bilateral interaction, monitoring progress toward shared objectives, and advancing the development of an appropriate legal framework.

Although cooperation between Ukraine and ASEAN is developing dynamically, it remains at an early stage. As emphasized in Ukraine’s foreign policy strategy and the «Ukraine–ASEAN: Vision of Cooperation», strengthening ties with ASEAN aligns with Ukraine’s broader strategic priorities. These include collaboration in agriculture and food security, digitalization, trade, energy, emergency response, demining, as well as social and cultural exchange.

References

1. Association of southeast asian nations. What we do. URL: <https://asean.org/what-we-do/>
2. Bridget Welsh. A war that matters: Ukraine and Southeast Asia. URL: <https://bridgetwelsh.com/articles/a-war-that-matters-ukraine-and-southeast-asia/>
3. Orel Pavlo. Ukraine is interested in strengthening the relations with ASEAN. URL: <https://www.thaienquirer.com/52046/ukraine-is-interested-in-strengthening-the-relations-with-asean/>
4. Ministry of foreign affairs of Ukraine. Ukraine – Asian: vision of cooperation. URL: <https://singapore.mfa.gov.ua/storage/app/sites/68/uploaded-files/ukraine-asean-vision-of-cooperation.pdf>

DIPLOMATIC SPEECHES IN TRANSLATION

Diplomatic speeches are rarely translated word for word. In political communication, translators work not only with language but also with pressure, ideology, public reaction, and international perception. A single lexical choice may strengthen a political statement, soften responsibility, or completely alter emotional impact. Because of this, translation in diplomacy functions less as technical reproduction and more as strategic interpretation.

This paper examines how diplomatic speeches change during translation and how these transformations influence the international perception of states and political actors. The research focuses on English-language political communication translated into Ukrainian and analyses the relationship between rhetorical style, translation decisions, and cross-cultural interpretation.

Unlike legal documents, diplomatic speeches are emotionally charged and strongly dependent on public effect. Political leaders frequently use simplification, repetition, metaphors, emotionally loaded vocabulary, and deliberate ambiguity. These features create serious difficulties for translators because preserving literal meaning does not necessarily preserve rhetorical function.

One of the clearest examples concerns politically marked vocabulary. English-language political discourse often relies on broad expressions such as security, freedom, partnership, or strategic interests. In Ukrainian translation, these concepts frequently require contextual clarification because their semantic boundaries differ across political cultures. Translators therefore apply modulation and explicitation to preserve intended interpretation rather than formal structure.

The problem becomes especially visible in wartime communication. Political speeches concerning Ukraine after 2022 demonstrate how translation directly affects international framing. Terms such as conflict, war, invasion, or aggression are not interchangeable, even when they appear similar semantically. Their translation influences how responsibility and legitimacy are perceived internationally. Research on political and intercultural translation confirms that translation choices may reinforce or weaken national narratives within global media discourse (Chaika, 2024a).

Another important transformation concerns rhetorical compression. English political speeches often employ short dynamic structures designed for media circulation and immediate audience reaction. During Ukrainian translation, these structures are frequently expanded syntactically to maintain clarity and logical progression. Conversely, Ukrainian political rhetoric may contain culturally embedded references or emotionally layered constructions requiring simplification for English-speaking audiences unfamiliar with historical or political context.

Particular difficulty emerges when translating metaphorical language and political idioms. Diplomatic rhetoric regularly uses symbolic expressions connected with protection, resistance, democracy, or sovereignty. Translators must decide whether to preserve metaphorical imagery directly or adapt it pragmatically for another audience. Such decisions are especially sensitive in international media translation, where speeches circulate rapidly through subtitles, news reports, and social platforms.

Digital communication has intensified these challenges. Political speeches are now translated almost instantly for global audiences, reducing time available for contextual revision and stylistic adaptation. Under such conditions, machine translation and AI-assisted systems increasingly participate in media workflows. However, automated systems still struggle with political nuance, irony, ambiguity, and rhetorical manipulation. Studies on AI and intercultural communication note that human intervention remains essential when translating politically sensitive discourse (Chaika, 2023).

Diplomatic translation therefore operates simultaneously on linguistic, political, and symbolic levels. Translators mediate not only between languages but also between systems of interpretation. Through lexical choice, syntactic restructuring, and rhetorical adaptation, they influence how states, leaders, and international events are understood across cultures.

References

1. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74.
2. Chaika, O. (2024a). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference “Cross-cultural communication and translation studies: common issues and development prospects”.
3. Chaika, O. (2024b). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61.
4. Fairclough, N. (2022). *Language and power* (4th ed.). Routledge.
5. Munday, J. (2022). *Introducing translation studies: Theories and applications* (5th ed.). Routledge.

Anna KHARCHENKO

LEXICAL TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN DIPLOMATIC TEXTS

Lexical translation transformations are very important in translation, especially in diplomatic discourse. They are used when a direct translation does not fully convey the intended meaning or sounds unnatural in the target language. This issue is widely discussed in translation studies, particularly within the frameworks of Vinay and Darbelnet’s model of translation techniques, Nida’s concept of dynamic equivalence (Kim, 2015), and Newmark’s communicative translation approach. While literal translation can sometimes preserve the original structure, lexical transformations such as concretization, generalization, and synonymic substitution are often necessary to achieve clarity and naturalness in the target text. In the context of Ukrainian-to-English translation, these transformations play an important role in adapting political and diplomatic messages for an international audience (Chaika, 2024).

The need for lexical transformations appears because Ukrainian and English are quite different in terms of vocabulary, structure, and cultural context. Ukrainian often uses more expressive and context-dependent words, while English tends to be more direct and structured. Because of this, literal translation does not always work well and can even distort the meaning. Diplomatic texts are especially sensitive, as they combine emotional language, political ideas, and cultural references. According to Chaika (2024), translation plays an important role in shaping international discourse and helps ensure that political messages are understood correctly.

The speech of President Volodymyr Zelensky delivered to the U.S. Congress is a good example of how lexical transformations work in real translation. The speech is emotional and persuasive, so the translator needs to choose words very carefully. One example of concretization can be seen in the sentence UA: Ми перемогли Росію у битві за уми світу → Literal EN: We defeated Russia in the battle for minds → EN: We defeated Russia in the battle for the minds of the world. In my opinion, this transformation makes the meaning clearer for an international audience.

Another example demonstrates synonymic substitution: UA: Україна жива і бореться → Literal EN: Ukraine is alive and fighting → EN: Ukraine is alive and strong. Here, the translator changes the wording slightly to make it sound more natural and expressive in English. Similarly, generalization can be observed in UA: Ваші рішення можуть врятувати мільйони людей → Literal EN: Your decisions can save millions of people → EN: Your decisions can save millions. This example shows that sometimes a shorter version works better in English.

Further examples show how important context is in translation. For instance, UA: Ми захищаємо свободу → Literal EN: We defend freedom → EN: We are fighting for freedom. This version sounds more dynamic and emotional. Another example is UA: Російська агресія → Literal EN: Russian aggression → EN: Russia’s war against Ukraine. Although the literal version is correct, the adapted one is clearer for a global audience. As noted by Chaika et al. (2024), cultural and political

context strongly influences translation choices.

These examples show that lexical transformations help make translation more natural and understandable. Without them, the text may sound strange or not fully express the intended idea. In diplomatic discourse, this is especially important because translation not only transfers information but also influences how the message is perceived.

In conclusion, lexical translation transformations are a key tool in translating diplomatic texts. They help preserve meaning, improve clarity, and make the message more effective. The analysis of Zelensky's speech shows that good translation requires flexibility and understanding of context. Therefore, lexical transformations are essential for successful international communication.

References

1. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 15(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
2. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising Endangered Languages: Challenges, Successes, and Cultural Implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38–61. <https://scholar.google.com/scholar?q=Revitalising+Endangered+Languages+Chaika+2024>
3. Kim, D. (2015). Dynamic equivalence: Nida's perspective and beyond. *Skase Journal of Translation and Interpretation*, 8(1), 60–75. https://www.skase.sk/Volumes/JTI10/pdf_doc/04.pdf

Yuliia KHYZHNIAK

TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN INTERNATIONAL RELATIONS DISCOURSE: A COMPARATIVE ANALYSIS OF POLITICAL SPEECHES

Political discourse plays a decisive role in international relations, influencing diplomatic communication, international cooperation, and global public opinion. Translation of political speeches represents not only linguistic transfer but also intercultural mediation, where meaning, ideology, and emotional impact must be preserved simultaneously.

Speeches delivered by Volodymyr Zelenskyy and Donald Trump provide valuable material for analyzing translation transformations because they combine persuasive rhetoric, national identity narratives, and strategic diplomatic messaging.

Modern translation studies emphasize that political translation operates within multilingual environments. According to Chaika (2023), translanguaging allows communicators to combine linguistic resources flexibly, ensuring effective understanding across cultural and political contexts. Therefore, translation transformations become essential tools for achieving communicative equivalence in international relations discourse.

Translation transformations refer to systematic modifications applied during translation in order to reproduce meaning, pragmatic intention, and rhetorical influence. Political speeches frequently require modulation, explicitation, lexical substitution, pragmatic adaptation, and emotional intensification.

These strategies help translators overcome cultural differences and maintain persuasive effectiveness for international audiences.

Analysis of Translation Transformations: Practical Examples

A clear example of modulation and stylistic adaptation can be observed in the following statement:

EN: We must stand together in defense of freedom.

UA: Ми маємо єднатися на захист свободи.

The metaphorical expression stand together is translated as єднатися, replacing a literal equivalent with a concept emphasizing collective action. This modulation increases rhetorical naturalness and corresponds to the communicative style typical of Ukrainian political discourse.

Another example demonstrates pragmatic adaptation:

EN: America will remain strong and respected.

UA: Америка залишатиметься сильною державою, яку поважає світ.

The addition яку поважає світ explicates an implicit meaning, strengthening the diplomatic message for the target audience. Such expansion reflects the translator's role as an intercultural mediator.

Explication of ideological meaning appears in the following example:

EN: Ukraine fights for shared democratic values.

UA: Україна бореться за спільні демократичні цінності всього вільного світу.

Here, the phrase всього вільного світу clarifies geopolitical context, ensuring that international audiences correctly interpret the ideological implications of the statement.

Lexical substitution combined with stylistic adaptation can be illustrated as follows:

EN: We need to work together to solve this problem.

UA: Нам потрібно діяти спільно, щоб вирішити цю проблему.

The phrasal verb work together is replaced with діяти спільно, emphasizing active cooperation rather than process description. This transformation enhances rhetorical dynamism.

Emotional intensification is observed in diplomatic expressions of gratitude:

EN: We appreciate your support.

UA: Ми високо цінуємо вашу підтримку.

The addition of високо strengthens emotional tone, which corresponds to conventions of Ukrainian political communication and increases persuasive impact.

Finally, translanguaging strategies are evident in metaphorical restructuring:

EN: Freedom is our common language.

UA: Свобода — це мова, яку розуміють усі народи.

Instead of literal translation, the metaphor is adapted to emphasize intercultural understanding. This example reflects translanguaging practices described by Chaika (2023), where communicative effectiveness takes precedence over formal equivalence.

The analysis demonstrates that translation transformations in international relations discourse perform strategic communicative functions. Translators do not merely reproduce linguistic structures but actively reconstruct political meaning. Modulation improves naturalness, explication clarifies ideological content, adaptation strengthens persuasion, and translanguaging ensures cross-cultural comprehension.

Political translation therefore becomes an integral component of diplomacy, shaping how international audiences perceive political leaders and global events.

References

1. Chaika, O. (2023). Translanguaging in Multilingual Classrooms: A Case Study Analysis. *Philological Review*, 1(21), 127–135.
2. Peter Newmark (1988). *A Textbook of Translation*. London: Prentice Hall.
3. Lawrence Venuti (2012). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. Routledge.

Oleksandra KHRYSTENKO

TRANSLATING DIGITAL GOVERNANCE: HOW «DIIA» IS LEXICALISED AND INTERPRETED IN GLOBAL DISCOURSE

Ukraine's digital platform Diia has become not only a domestic governance tool but also a linguistic object that circulates across international media, policy documents, and technological discourse. When translated into English-language communication, *Diia* is not simply transferred as a name; it is interpreted, explained, and positioned within global narratives of innovation. This paper approaches *Diia* from a translation perspective, analysing how its meaning is constructed through language when presented to international audiences.

The objective is to examine how translation and mediation strategies shape the perception of *Diia* as a concept, rather than as a technical product. The focus is placed on how Ukrainian digital

governance is linguistically framed in English, particularly through descriptive translation, terminological expansion, and discursive positioning.

A key observation is that *Diia* itself resists direct translation. While it originates from UA *дія* ‘action’, it is typically retained in transliteration and accompanied by explanatory additions such as «state services app» or «digital government platform». This reflects a common translation practice in institutional discourse, where culturally specific terms are preserved but embedded within interpretive frameworks to ensure accessibility. Such combinations of transliteration and explicitation allow the term to remain recognisable while becoming understandable to non-Ukrainian audiences (Chaika, 2024).

Another important feature is the way *Diia* is discursively aligned with global concepts. In English-language communication, it is frequently associated with expressions such as «digital state», «e-governance», or «paperless public services». These are not direct translations but strategic equivalences that place Ukraine within a familiar international narrative. Through this process, translation functions as positioning: it links a national initiative to globally recognised models of governance (O’Halloran, 2021).

At the same time, translation choices contribute to the construction of Ukraine’s digital identity. Descriptions of *Diia* often emphasise innovation, resilience, and efficiency, particularly in wartime contexts. This framing is not accidental. As noted in recent research, translation in politically and socially significant domains operates as a form of representation, shaping how national developments are perceived internationally (Chaika, 2026). In this case, *Diia* is translated not only as a service but as evidence of state capacity under crisis conditions.

Media translation introduces further variation. Unlike official communication, which maintains consistency, journalistic texts adapt descriptions of *Diia* depending on audience expectations. For example, the same feature – digital identity – may be rendered as «mobile ID», «electronic passport», or «digital identification system». Each variant highlights a different aspect of functionality, demonstrating how translation can selectively foreground meaning rather than reproduce it fully.

An additional layer involves the translation of legal validity. The claim that digital documents in *Diia* have equal legal status to physical ones requires careful rendering, as legal equivalence concepts differ across jurisdictions. Translators often expand such statements to ensure clarity, avoiding direct formulations that may be misinterpreted in other legal systems. This illustrates how translation mediates not only language but institutional logic.

From a broader perspective, the international circulation of *Diia* demonstrates how translation participates in soft power formation. The export of the platform to other countries is accompanied by the export of its terminology and conceptual framing. As a result, translation becomes part of technological diplomacy, shaping how Ukraine is positioned as a digital innovator (Chaika, 2025).

In conclusion, the case of *Diia* shows that translation plays a central role in transforming a national digital product into an internationally recognisable concept. Through strategies of transliteration, explicitation, and discursive alignment, translators construct a narrative in which Ukraine is presented not only as a wartime state but as a technologically advanced actor. This confirms that translation is not secondary to innovation, but integral to how innovation is understood globally.

References

1. Chaika, O. (2026). AI-assisted translation in wartime communication: From post-Soviet linguistic consciousness to self-determined Ukrainian identity. Conference proceedings, Kharkiv.
2. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
3. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings.
4. O’Halloran, K. (2021). Multimodal discourse analysis in digital contexts. Routledge.
5. E-passport, e-support, Diia-signature: how Ukraine became the first digital state in the world. <https://visitukraine.today/blog/1833>

6. Diia App: Ukraine's digital transformation frontrunner. <https://reg-tech.co/2024/09/02/diia-app-ukraine-digital-transformation/>
7. Diia: Digital state. <https://kitsoft.ua/projects/diia-digital-state>. <https://expo.diia.gov.ua/>

Oleksandra KRYLOVA
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

THE UNITED STATES–UKRAINE RELATIONS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZED INTERNATIONAL COMMUNICATION

In the contemporary era of globalization, international communication has become a fundamental mechanism shaping political, economic, and diplomatic relations among states. Within this context, the evolving partnership between the United States and Ukraine represents a significant case study of how bilateral relations are constructed, maintained, and transformed through complex communicative processes. Since Ukraine's independence in 1991, interactions between the two countries have extended beyond traditional diplomacy, encompassing multilateral dialogue, strategic cooperation, and global advocacy. The intensification of global interdependence, coupled with ongoing geopolitical challenges, has further elevated the importance of effective communication in ensuring mutual understanding, coordination of actions, and the development of sustainable partnerships. Consequently, examining U.S.–Ukraine relations through the lens of globalized international communication provides valuable insights into the role of dialogue, shared values, and information exchange in addressing contemporary global challenges. This study aims to examine the evolution of United States–Ukraine relations from 1991 to 2026, with particular emphasis on their key achievements, challenges, and their role in shaping effective international communication in a globalized context.

Relations between the United States and Ukraine began with a significant milestone when the United States formally recognized Ukraine's independence on December 25, 1991, thereby initiating a new phase of diplomatic engagement. From the outset, bilateral communication extended beyond formal diplomacy and became embedded in a broader global discourse focused on democracy, security, and international cooperation.

In the era of globalization, these relations have evolved into a dynamic and multi-level partnership, characterized by both bilateral interaction and engagement through major international organizations such as the United Nations, NATO, Organization for Security and Co-operation in Europe, and the International Monetary Fund. These platforms not only amplify Ukraine's voice in the international arena but also enable the United States to coordinate multilateral support.

Over the decades, U.S.–Ukraine relations have achieved several important milestones. One of the earliest was Ukraine's decision in the 1990s to relinquish its nuclear arsenal, supported by international agreements and active U.S. involvement. Following 2014, in the context of Russian aggression, the United States emerged as a key strategic partner, providing substantial military, financial, and political assistance.

The period after 2022 represents a critical turning point. Bilateral communication reached an unprecedented level of intensity, characterized by continuous diplomatic contacts, large-scale aid packages, and sustained advocacy for Ukraine at the global level. By 2026, the United States remains one of Ukraine's most important strategic allies, supporting its defense capabilities, post-war reconstruction, and integration into Euro-Atlantic structures.

At the same time, these relations face a number of challenges. The ongoing war and persistent security threats necessitate constant coordination and rapid decision-making, thereby testing the resilience and effectiveness of international communication mechanisms. Another challenge lies in sustaining long-term support amid shifting political priorities within the United States and the broader international community. Additionally, Ukraine continues to confront internal challenges, including

the need to advance reforms, combat corruption, and strengthen democratic institutions – factors that directly influence the level of trust and cooperation with international partners.

Despite these challenges, U.S.–Ukraine relations generate substantial benefits for Ukraine. They enhance national security, facilitate access to financial resources and advanced technologies, and reinforce Ukraine’s position within the international system. Equally importantly, these relations serve as a compelling example of how communication in a globalized world can mobilize international support, shape public opinion, and foster strategic alliances in times of crisis.

In conclusion, U.S.–Ukraine relations illustrate the evolution of international communication in response to global challenges. From the establishment of diplomatic ties in 1991 to the development of a deep strategic partnership by 2026, these relations underscore the significance of dialogue, cooperation, and shared values. In a globalized world, effective communication extends beyond the mere exchange of information; it functions as a critical instrument of resilience, security, and long-term development. The partnership between Ukraine and the United States clearly exemplifies this dynamic.

References

1. Wikipedia (n.d.) Ukraine–United States relations. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Ukraine%E2%80%93United_States_relations
2. U.S. Embassy in Ukraine (n.d.) Policy & History. Available at: <https://ua.usembassy.gov/uk/policy-history/>
3. Sherr, J. (2006) U.S.–Ukraine Relations: The Long Road to Strategic Partnership (Policy Memo No. 424). Washington, D.C.: PONARS Eurasia. Available at: https://ponarseurasia.org/wp-content/uploads/attachments/pm_0424-2.pdf
4. Ukraine War Analytics (2026) US–Ukraine Relations: March 2026 Update. Available at: <https://www.ukraine-war-analytics.com/analysis/ukraine-us-relations-march-2026.html>
5. Transatlantic Dialogue Center (2026) Navigating the US–EU–Ukraine Triangle: Revitalizing Transatlantic Security Cooperation. Available at: <https://tdcenter.org/uk/2026/03/16/navigating-the-us-eu-ukraine-triangle/>

Vitalina KUKHAR

Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

THE PHENOMENON OF ‘VOLUNTARY UKRAINIANIZATION’: FACTORS BEHIND THE RISING POPULARITY OF UKRAINIAN-LANGUAGE CONTENT

The phenomenon of ‘voluntary Ukrainization,’ characterized by a significant surge in the popularity of Ukrainian-language content, represents a complex sociocultural transformation accelerated by the full-scale invasion. It has evolved from a primarily policy-driven process into a conscious expression of identity for many individuals, particularly among younger generations. Since 2022, the use of the Ukrainian language in everyday communication has increased markedly, particularly in the public sphere, education, and professional environments. According to a sociological survey conducted by the International Republican Institute in cooperation with the Rating Group in September–October 2024, 58% of Ukrainians report using exclusively Ukrainian in their daily communication, whereas only 9% indicate exclusive use of Russian. Among individuals aged 14–35, 61% report speaking Ukrainian at home and 59% when interacting with peers; by contrast, Russian is used exclusively by 17% in domestic settings and by 15% in communication with friends. This linguistic shift is most pronounced in the western regions of the country, where 90% of respondents report exclusive use of Ukrainian. However, it is also clearly observable in central regions (65%) and has demonstrated substantial growth in the southern (32%) and eastern (24%) regions when compared to pre-2022 data. At the micro level, these trends are reflected in everyday practices. For instance, in the city of Dnipro, an increasing number of small enterprises⁶ including

cafés, barbershops, and IT startups, have publicly transitioned to Ukrainian-only customer service, a development that was comparatively uncommon prior to 2022.

The growing demand for Ukrainian-language content, including music, cinema, literature, and digital media, constitutes a direct manifestation of this broader sociolinguistic shift. While legislative measures, such as the 2019 law on the functioning of Ukrainian as the state language and the 2022 law banning the import of Russian books, have contributed to restricting Russian cultural products, a significant proportion of young people actively value and seek out Ukrainian alternatives. According to the Ukrainian Book Chamber, in the initial period of 2023, 93.3-99.5% of all books, brochures, and periodicals were published in Ukrainian, and by the end of 2023, total Ukrainian-language publications reached 12,379 titles with a total print run of 19.3 million copies, surpassing pre-war levels. The share of Ukrainian-language books among those read by Ukrainians increased from 57% in 2023 to 76% in 2024. At the same time, Russian-language publishing continues to decline, accounting for only 4.6% of titles and 1.2% of print runs in 2023. Practical example: the band “KALUSH” and their song “Stefania” became the first Ukrainian-language entry to win the Eurovision Song Contest in 2022, and its music video surpassed 500 million views on YouTube. Even among Ukrainians residing abroad – over 5 million people as of 2024 – a 2025 study by the Rating Group found that 40% of young Ukrainian migrants use Ukrainian at home, while 36% use Russian, underscoring its continued function as a marker of national identity outside Ukraine’s borders.

Historically, the concept of ‘Ukrainization’ has been associated with state-driven policies, most notably in the 1920s under Soviet rule and again after independence in 1991, when the government promoted Ukrainian as the sole state language. While contemporary policy frameworks continue to support these objectives, the current surge is distinguished by its voluntary and grassroots character. A useful parallel may be drawn with the “Maizhan” (Cornfield) movement in Belarus following the 2020 Belarusian presidential election, during which the voluntary use of the Belarusian language increased markedly among opposition supporters, functioning as a form of nonviolent political resistance. However, the Ukrainian case is considerably larger in scale. According to a July 2025 poll conducted by the Rating Group, 18% of Ukrainians identify the preservation of language, culture, and national identity as among the most important values in life – an assessment comparable in magnitude to the perceived importance of Ukraine’s independence (26%). Rather than reflecting a process of top-down enforcement, given the absence of penalties for the private use of Russian, this shift can be more accurately interpreted as a collective societal response to external aggression. A further parallel may be drawn with developments in Estonia in the early 1990s following the dissolution of the Soviet Union, where the restoration of Estonian as the state language was accompanied by a grassroots movement to reestablish its use in everyday communication.

The war has acted as a catalyst for the reevaluation of both personal and national identity, transforming language and culture from elements of passive inheritance into active markers of civic belonging and resilience. For a more concrete illustration, it is noteworthy that among Ukrainians who report using exclusively Ukrainian in daily communication, 8% indicate that they have intentionally transitioned to the language in recent years, thereby underscoring the role of conscious choice rather than long-standing linguistic habit. Furthermore, the Ukrainian military has itself emerged as an important driver of this linguistic shift: soldiers originating from predominantly Russian-speaking regions such as Donbas and Crimea have voluntarily recorded thousands of video appeals in Ukrainian for dissemination on social media, with many reportedly acquiring or improving their command of the language specifically in order to address their fellow citizens. According to a 2025 study of Ukrainian youth, 60% of respondents consider the consumption of Ukrainian-language content to be important, while 50% attach significance to purchasing goods and services produced in Ukraine. This organic pattern of engagement suggests that the growing prominence of Ukrainian-language content should not be interpreted as a transient trend, but rather as a foundational element in the rearticulation and revitalization of national consciousness.

In conclusion, the voluntary Ukrainization of 2022-2024 is historically unprecedented in terms of its speed, scale, and grassroots character. Unlike earlier state-led language policies, this process is

driven primarily by individual choice, patterns of cultural consumption, and forms of emotional and civic identification. Empirical data point to a majority shift across diverse age groups and regions, while practical examples drawn from media, business practices, and the diaspora illustrate measurable changes in everyday behavior. Moreover, parallels with post-Soviet Estonia and post-2020 Belarus suggest that voluntary linguistic reorientation, particularly when associated with perceptions of existential threat, may generate durable, intergenerational transformation. On this basis, the available evidence indicates that Ukrainian is unlikely to revert to a subordinate sociolinguistic position. Rather, it has consolidated its role as both a symbolic and practical language of civic resistance and, for a substantial proportion of younger Ukrainians, as the default language of the future.

Diana MAISTRENKO
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN SHAPING A COUNTRY’S IMAGE ABROAD

In the contemporary digital era, social media plays a significant role in shaping public representations not only of individuals, such as bloggers, actors, or artists, but also of entire nations as perceived by other actors within the political sphere. Social media has effectively become an “open gateway” to the global arena, providing a platform through which nations are observed, interpreted, and evaluated by international audiences. The ways in which a country presents itself online may influence external perceptions and potentially generate interest, depending on the narratives and images it projects to the global community.

Traditional forms of diplomacy, which for decades relied on formal visits, established protocols, and official press statements, are gradually receding in significance. They are increasingly being complemented, and in some cases partially replaced, by digital modes of communication. In this context, the primary source of influence is no longer military power, but the capacity to cultivate trust, credibility, and affective engagement through digital platforms.

Today, social media platforms such as Instagram, Facebook, and TikTok have become key instruments of public diplomacy. This is largely due to their ability to facilitate direct communication between states and foreign audiences, bypassing traditional intermediaries such as established media institutions or regulatory frameworks in other countries.

In this context, each country is afforded the opportunity to develop a distinctive national narrative: to present its history, showcase the everyday life of its citizens, and highlight achievements in science and culture. Such practices contribute to shaping the image that a nation seeks to project to the international community. This is particularly significant for small states and emerging countries, which have historically remained less visible in global politics but now, through digital platforms, can assert their presence on a more equal footing with major global actors.

The process of national image shaping through social media operates at multiple levels. First, it involves the official accounts of governmental institutions and political leaders. When a president or a minister of foreign affairs shares informal content or comments on events in accessible language, it contributes to the personalization of the state. As a result, the state is no longer perceived as an abstract or opaque entity but becomes more relatable and comprehensible to international partners.

Secondly, cultural diplomacy constitutes an important dimension of digital engagement. Through content showcasing national cuisine, traditions, and landscapes, states can foster emotional connections with international audiences. Positive cultural perceptions may, in turn, enhance receptivity to a country’s political positions and increase interest in its economic and cultural products.

The effectiveness of social media in shaping national image can be observed in specific cases. One of the most notable contemporary examples is Ukraine’s digital communication strategy. Official Ukrainian accounts on platforms such as Instagram and X employ a modern visual language, contextually relevant memes, and emotionally resonant narratives. This approach has contributed to

a significant shift in international perceptions, particularly among Western audiences: Ukraine is increasingly viewed not as a peripheral post-Soviet state, but as a resilient, innovative, and forward-looking society.

When official state accounts engage audiences using the conventions of digital communication that resonate with them, they foster a sense of authenticity and emotional connection. Consequently, such digital engagement can translate into tangible forms of international support, including political, military, and economic assistance.

Another illustrative example is Estonia, which has effectively leveraged social media and digital governance initiatives to establish its reputation as one of the most advanced digital societies in the world. Through the promotion of the “e-Estonia” brand, the country actively attracts investment and highly skilled professionals. This strategy has contributed to the construction of a forward-looking national image, positioning Estonia as a technologically advanced state in which public services are efficiently delivered through digital infrastructures.

South Korea has adopted a comparable strategy, leveraging the global appeal of K-pop and Korean television series to enhance its international standing. Through the active use of social media, Korean culture has developed into a global phenomenon, significantly increasing the country’s attractiveness for tourists and younger audiences worldwide.

Beyond political influence, social media also functions as a powerful driver of economic development. The tourism potential of a country is increasingly shaped by its visual representation on platforms such as Instagram. Short, engaging videos on TikTok or Instagram Reels can transform relatively unknown locations, such as small towns or natural sites, into globally recognized travel destinations. This dynamic is evident in the case of Iceland, which has attracted substantial numbers of visitors through the widespread circulation of visually compelling representations of its natural landscapes on social media. Similarly, investors increasingly take into account a country’s digital presence and communication practices. States that maintain transparent and active engagement on social platforms are more likely to be perceived as modern, open, and well-positioned for international cooperation.

However, engagement in the digital sphere also entails significant risks. In the context of contemporary information warfare, a state’s image can become a target of strategic attacks. Misinformation, disinformation, and manipulative narratives can rapidly undermine a country’s favorable international perception. Coordinated inauthentic behavior, including the use of automated accounts (bots), can artificially amplify negative reactions to specific events, thereby eroding public trust in state institutions.

Consequently, contemporary diplomacy requires not only creativity but also a high level of digital resilience and security. States must develop effective strategies for the timely identification and mitigation of information threats. In the absence of prompt and credible official communication, informational vacuums may be quickly filled by adversarial narratives. The resulting reputational damage can be substantial and may require prolonged and sustained efforts to repair.

Thus, social media has fundamentally reshaped the parameters of engagement in the global arena. The effective use of digital instruments enables states to safeguard their strategic interests, attract resources and investment, and cultivate a favorable international image among global audiences. In the contemporary context, a country’s image is shaped less by statements made behind closed doors in formal diplomatic settings and more by the content encountered by users in their daily digital information flows. In this regard, the ability to capture and sustain audience attention on social media has become a significant factor in shaping influence in global affairs.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF PROFESSIONAL EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE

In the context of rapid digitalization, military conflict, and European integration, professional education in Ukraine faces systemic challenges that require urgent reform. Despite its strategic importance for economic recovery and labor market stability, the vocational education sector suffers from outdated teaching methods, insufficient practical training, and chronic underfunding. This thesis examines these key problems and outlines practical prospects for modernization aligned with European standards and contemporary occupational demands.

Many vocational colleges and technical schools continue to rely on traditional, teacher-centered instructional models that prioritize theoretical knowledge over competency development. Students often graduate with limited critical thinking and problem-solving abilities, which reduces their employability in modern workplaces. The slow transition toward student-centered, interactive methodologies fails to engage learners and does not reflect the collaborative nature of contemporary professional environments. As Chaika (2024) emphasizes, modernizing pedagogical approaches in multicultural and digital contexts is essential for preparing students for global labor market demands.

Professional education inherently requires hands-on experience, yet graduates frequently encounter a paradox: employers demand work experience but are reluctant to invest in training newcomers. Many companies prefer hiring already-qualified staff rather than mentoring students. This gap highlights the critical need to embed structured, industry-aligned practical training directly into academic curricula. Dual education models, internships, and employer-led projects should become standard components of vocational programs. However, the lack of formal partnerships between educational institutions and businesses, combined with insufficient tax incentives for host companies, limits the expansion of practice-oriented learning.

Chronic underfunding represents another systemic barrier. Vocational institutions operate with limited budgets that are insufficient for modernizing infrastructure, updating equipment, or providing continuous faculty development. This forces colleges to rely on outdated material bases, limits the integration of digital learning tools, and undermines the quality of practical training. Without diversified funding mechanisms – including public-private partnerships, EU programs like Erasmus+ and the European Social Fund Plus, and performance-based subsidies – sustainable sectoral modernization remains difficult to achieve.

Addressing these challenges requires a coordinated reform strategy. First, pedagogical renewal must be institutionalized through mandatory continuous professional development for educators, focusing on digital competencies, project-based learning, and interactive teaching methodologies. Second, the expansion of dual education and structured apprenticeships should be accelerated by formalizing academic-industry partnerships and introducing legislative incentives for enterprises that host students. Third, financial sustainability can be achieved through a multi-tiered funding model that combines optimized state budgeting, performance-based grants tied to graduate employment rates, and strategic participation in EU reconstruction initiatives like the Ukraine Facility. As Chaika et al. (2025) note, integrating AI tools and digital platforms into vocational training can partially compensate for infrastructure limitations while enabling scalable, high-quality education.

In summary, the effective development of professional education in Ukraine depends on overcoming methodological stagnation, practice deficits, and financial insufficiency. By modernizing instructional approaches, institutionalizing practice-based learning, and implementing diversified, transparent financing models, Ukraine can transform its vocational sector into a responsive, high-quality system. These reforms, closely aligned with European integration objectives and post-war reconstruction priorities, will ensure that professional education delivers competent, adaptable graduates capable of driving sustainable economic growth and technological modernization.

References

1. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 15(1), 116-123.
2. Chaika, O., Kubitskyi, S., & Berezovska-Savchuk, N. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. *Journal of Educational Technology & Society*, 28(2), 45-62.
3. Chaika, O. (2023). Role of AI in higher education. *Science and Education*, 64(5), 89-104. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2023-5-12>
4. European Commission. (2024). *Digital Education Action Plan 2021-2027*. Brussels: EU Publishing.
5. UNESCO. (2023). *Technical and Vocational Education and Training (TVET) for Sustainable Development*. Paris: UNESCO Publishing.

Dmytro MOISYK

LEXICAL TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN DIPLOMATIC TEXTS

Diplomatic discourse represents a complex system of communication where translation functions not only as a linguistic process but also as a strategic instrument of influence. According to Oksana Chaika, translation in the context of modern geopolitical conflicts performs a dual role: it acts both as a means of conveying information and as a tool for shaping international perception and countering disinformation. This approach is particularly relevant for analyzing diplomatic texts related to the Russian-Ukrainian war.

The purpose of this study is to examine lexical translation transformations in diplomatic discourse, focusing on the speech of the President of Ukraine at the 77th session of the United Nations General Assembly (2022). Following Prof. Dr. Oksana Chaika's framework, translation is viewed as a strategic mechanism that contributes to the construction of global narratives and the preservation of national identity in conditions of information warfare.

One of the most significant lexical transformations observed in the speech is lexical intensification. For example:

UA: *злочин проти України*

EN: *"A crime has been committed against Ukraine"*

In this case, the choice of the word «crime» instead of possible alternatives such as «violation» or «offense» strengthens the legal and moral dimension of the message. This aligns with Prof. Dr. Oksana Chaika's argument that translation can be used to reinforce truthful narratives and counter manipulative discourse.

Another example is the preservation of accusatory semantics:

UA: *агресія*

EN: *aggression*

The use of «aggression» instead of more neutral alternatives such as «conflict» or «crisis» reflects a deliberate strategy of maintaining clarity and responsibility attribution. As highlighted in Prof. Dr. Oksana Chaika's research, translation plays a crucial role in resisting the distortion of political reality and ensuring accurate global communication.

A further transformation is de-euphemization, which is particularly important in wartime discourse:

UA: *війна*

EN: *war*

Diplomatic language often tends toward euphemisms; however, the direct use of «war» eliminates ambiguity and strengthens the communicative impact. This supports Prof. Dr. Oksana Chaika's idea that translation in conflict situations must prioritize accuracy and truthfulness over neutrality.

Another type of transformation is conceptual framing:

UA: *формула миру*

EN: *peace formula*

While this translation is literal, the lexical unit «formula» introduces a sense of structured and rational solution. This enhances the persuasive effect of the speech and demonstrates how translation contributes to shaping political narratives on the international stage.

Additionally, the use of inclusive vocabulary such as «we», «the world», and «nations» represents a globalization strategy. These lexical units construct a shared identity and position Ukraine within the global community. Prof. Dr. Oksana Chaika emphasizes that translation in such contexts fosters international solidarity and strengthens national identity simultaneously.

The analysis confirms that lexical transformations in diplomatic texts are determined not only by linguistic differences but also by geopolitical and ideological factors. Translators act as mediators of meaning and, at the same time, as participants in the construction of international discourse.

In conclusion, lexical translation transformations are a key element of diplomatic communication. Based on Prof. Dr. Oksana Chaika's theoretical approach, translation should be understood as a strategic tool that shapes narratives, influences international perception, and contributes to the preservation of national identity. The case of Zelenskyy's speech demonstrates that translation is not merely a technical process but a powerful mechanism of geopolitical communication.

References

1. Zelenskyy, V. (2022). Speech at the 77th session of the UN General Assembly. Available at: <https://www.president.gov.ua>
2. Chaika, O. (2025). *Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity*. http://researchgate.net/publication/391801580_Translation_as_a_strategic_tool_in_crosscultural_communication_countering_Russian_propaganda_preserving_Ukrainian_identity
3. Baker, M. (2018). *Translation and Conflict: A Narrative Account*. Routledge.
4. Munday, J. (2016). *Introducing Translation Studies*. Routledge.

Olha MOTORNA

FROM «STOP KILLINGS» TO «MEANINGFUL PEACE»: HOW TRANSLATION SHAPES GEOPOLITICAL NARRATIVE IN THE JOINT STATEMENT BY UKRAINE, EU AND 36 STATES

In the context of the ongoing Russian-Ukrainian war, international joint statements function as tools of diplomatic communication and framing. Such statements, when translated between languages, not only convey information but also construct geopolitical narratives that influence how global audiences perceive responsibility, agency, and the moral weight of events. This paper analyses the Joint Statement in support of a just peace by Ukraine, the European Union, and 36 States, delivered at the United Nations General Assembly on 23 September 2025, with the aim of identifying how translation choices can affect political framing in international discourse.

Translation in international relations is seldom neutral; it reflects both legal precision and ideological positions [4]. The choice of terms – for instance, EN «*call on Russia to stop killings and start meaningful negotiations*» versus UA «*закликати Росію припинити вбивства та сісти за змистовні переговори*», EN «*violations of international law*» versus UA «*серйозні порушення міжнародного права*» – illustrate how lexical framing influences perceptions of agency and culpability [2]. While the English official version is tailored to a global diplomatic audience, focusing on legal principles and negotiation frameworks, the Ukrainian version more overtly highlights responsibility and moral condemnation of acts affecting civilians.

A clear example of lexical intensity and moral framing appears early in the English version:

«We call on the Russian Federation to immediately cease hostilities and enter into meaningful negotiations with Ukraine» [2]. In Ukrainian reporting of the same statement, language such as «...єдині у нашій солідарності та спільно закликаємо Російську Федерацію припинити вбивства та розпочати змістовні переговори» explicitly foregrounds *killings* (*вбивства*). Here the English phrase «*cease hostilities*» – a common diplomatic and legally neutral term – becomes in Ukrainian reporting a stronger moral denunciation of *acts of killing*, which heightens emotional and ethical resonance without altering the factual content but shifts the perceived severity of actions.

Another significant lexical comparison involves legal terminology and emphasis on international norms. The English official version states support for «*a just and lasting peace, based on international law and the UN Charter*». In Ukrainian accounts, this often becomes «...серйозні порушення міжнародного права та підтримка свободи, суверенітету й територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів» [2]. The detailed enumeration of Russia's *violations of international law*, *illegal acts*, and *responsibility for harm to civilians* – including direct reference to attacks on civilian infrastructure as *war crimes* – intensifies accusatory framing in the Ukrainian narrative, compared to the more formal and institution-oriented language of the English original.

The agentive language also demonstrates a shift in narrative focus. In the English text, phrases like «*call on the Russian Federation*» and «*support a just and lasting peace*» maintain diplomatic decorum [2]. In Ukrainian renderings, these become «*зкликаємо Росію припинити вбивства*» («we call on Russia to stop killings»), which directly names *who* must stop *what*. This shift from procedural phrasing to explicit moral responsibility showcases how translation and reporting practices can modify perceived agency, strengthening the narrative of culpability and urgency for a Ukrainian audience.

To conclude, these examples reveal that translation is not only a means of conveying facts but also a mechanism of narrative shaping. The English official version retains diplomatic neutrality and emphasis on principles of international law, whereas the Ukrainian version foregrounds moral condemnation, direct responsibility, and emotional weight connected to civilian harm [1]. The choices in lexical framing and narrative emphasis influence how international political messages are interpreted by different audiences. Understanding these translation dynamics is essential for scholars of international relations, especially in conflict contexts where every lexical choice plays a role in constructing legitimacy, responsibility, and urgency [3].

References

1. Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University. Linguistic Features of English-Language Legal Discourse. URL: https://corpora.kamts1.kpi.ua/cad-2025/rt/metadata/34026/0?utm_ (access date: 29.03.2026).
2. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. Joint Statement in Support of Just Peace: Ukraine, the EU and 36 States. URL: <https://un.mfa.gov.ua/en/news/joint-statement-support-just-peace-ukraine-eu-and-36-states?utm> (accessed: 29.03.2026).
3. Chaika O. The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*. 2024. Vol. 28(3). P. 41–56. URL: <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
4. Kim D. Dynamic equivalence: Nida's perspective and beyond. *Skase Journal of Translation and Interpretation*. 2015. Vol. 8(1). P. 60–75.
5. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61.

EVOLUTION OF DIPLOMATIC COMMUNICATION FROM OFFICIAL CORRESPONDENCE TO DIGITAL PLATFORM

The evolution of communication has gone from complex multi-day journeys to instant digital interaction. While until the beginning of the 20th century, rulers relied on closed courier communication channels with limited access, today's diplomacy has gained unprecedented efficiency. Modern technologies allow officials to conduct negotiations in the format of video conferences or coordinate actions through messengers, without losing a single second. Currently, the active development of e-government systems is underway, which was once considered a strong breakthrough in the accessibility and efficiency of public services. It is worth noting that the COVID-19 pandemic has become a catalyst for changes in the format of conducting diplomatic affairs, even summits of world leaders were held remotely, which contributed to the growth of trust in technology.

States actively communicate with an international audience through social networks and the media. While previously most negotiations were held confidentially, today important statements are often made publicly and immediately become available to millions of people. A striking example is that during a full-scale war, Ukraine systematically publishes official statements and appeals to the international community through social networks, and Volodymyr Zelenskyy's speeches are broadcast online and viewed around the world. The latest technologies allow diplomats to exchange information almost instantly, which significantly speeds up decision-making in crisis situations. Diplomacy is no longer limited to intergovernmental contacts, it includes direct dialogue with citizens of other countries. States try to influence public opinion abroad. The US State Department maintains official accounts on social networks, where it not only publishes information, but also responds to users' comments, forming a positive image of the country.

Along with the positive aspects of the development of digital technologies, there are also negative ones: cybersecurity threats, information warfare and the promotion of harmful narratives. Hacking of emails, servers or diplomatic databases can lead to the disclosure of secret negotiations and even affect international relations. An example is the publication of secret diplomatic cables by WikiLeaks in 2010. This gives an understanding that even the most protected channels can be compromised. And promptness can be harmful: sometimes it leads to rash statements that can cause international scandals or aggravation of relations between states.

The evolution of diplomatic communication from traditional official correspondence to digital platforms reflects general changes in the development of society and technology. If previously diplomacy was slow, closed and dependent on written documents and personal meetings, today it has become fast, public and technologically oriented. Modern digital diplomacy allows states to instantly respond to international events, directly engage with global audiences, and more effectively advance their interests. The examples of the United States and Ukraine demonstrate that digital tools can be used to have a long-term impact on world politics.

At the same time, this transformation creates new challenges, including the risks of cyber threats, disinformation, and reduced privacy. Therefore, the future of diplomacy depends on the ability of states to combine traditional approaches with innovative technologies, maintaining a balance between openness, efficiency, and security.

POSITIVE AND NEGATIVE ASPECTS OF PROPAGANDA IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL COMMUNICATION

In the digital age, often referred to as the «era of information overload», propaganda has become a key instrument of global governance. It functions as a multifaceted socio-cultural and political phenomenon that significantly influences the formation of relations between states, international organizations, and civil society. Although propaganda is usually associated with something negative, it is increasingly regarded as a neutral or even positive means of disseminating information. Propaganda is a specific form of communication aimed at influencing people's views, behavior, or actions through the use of various psychological and emotional techniques. In the context of hybrid warfare, rapid digitalization of society, and the active development of information technologies, propaganda increasingly blurs into manipulation, obscuring the boundary between the two concepts. Therefore, studying the positive and negative aspects of propaganda is extremely important today for maintaining international security and trust between countries – which, in turn, contributes to effective interaction among them.

Through media, social networks, and information campaigns, public opinion and attitudes toward states and international events are shaped. In this context, propaganda is an integral part of international communication, as it directly influences public opinion and the decisions people make within society. It affects not only political processes but also shapes a state's international image and determines global perceptions of its people.

The dangers of propaganda become especially acute when deployed as a tool of information warfare and manipulation. Russian propaganda against Ukraine exemplifies this destructive use, having shaped a distorted image of our nation worldwide for years. Well-known Russian myths – that Ukraine is «incapable» or «underdeveloped», or the phrase «Kyiv in three days» – are manifestations of propaganda designed to portray Ukraine as doomed to defeat in order to undermine international support. Simultaneously, Russia spreads disinformation domestically by labeling Ukrainians as «Nazis» and euphemistically referring to the war as a «special military operation». These narratives intensify the conflict and generate countless false narratives about Ukraine on social media, thereby advancing the aggressor's strategic objectives.

However, there is a crucial factor that propaganda architects often underestimate: in the modern world, each person is not only a consumer of information but also its carrier and distributor. Social media has become a powerful tool for disseminating authentic accounts of war, allowing the world to witness the real consequences of Russian aggression and to understand the true character of Ukraine and its people.

A vivid illustration emerged during Russia's full-scale invasion of Ukraine. Ukrainians actively promoted hashtags such as #FreeAzov and #StandWithUkraine, alongside other information campaigns that gained traction worldwide and earned support from international communities. Through these campaigns, the authentic realities faced by the Ukrainian people became widely recognized. This attention mobilized international support for Ukraine, generating humanitarian aid, informational assistance, and financial contributions from people across the globe.

Moreover, informational campaigns positively transformed Ukraine's image globally. Whereas Ukraine was previously perceived as a «post-Soviet country» with limited prospects, it is now recognized for its struggle for freedom, its resilient and independent people, and the unity that inspires admiration worldwide. International interest in Ukrainian culture, language, music, history, and traditions has grown significantly. People from different countries organize demonstrations of solidarity and empathize with Ukrainian suffering. Information campaigns have successfully drawn attention to the war while simultaneously dismantling stereotypes about Ukraine and fostering a positive international image of the state. When propaganda is grounded in verified facts and serves

the well-being of citizens, it can function as a powerful and ethical means of communication that helps resolve international tensions.

In today's world, where access to vast amounts of information is universal, propaganda has become a potent instrument with dual potential. It can have profoundly positive or negative effects, depending on the intentions behind its deployment and the media literacy prevalent within society. Propaganda shapes public worldview, including political perception and the international reputation of nations. On one hand, propaganda can play a constructive role by drawing attention to social, environmental, and political issues. On the other hand, it frequently acquires harmful dimensions, particularly in the context of hybrid warfare and rapidly advancing technologies that facilitate disinformation. Ukraine exemplifies this duality, as the conflict demonstrates both propaganda's destructive and emancipatory potential. Therefore, it is essential to critically evaluate information, rely exclusively on verified sources, and focus on substantive issues rather than manipulative narratives. Only through information literacy and discernment can societies protect themselves from manipulation while leveraging communication's potential for positive change.

Danylo PAVLYK

THE ROLE OF TRANSLATORS IN INTERNATIONAL NEGOTIATIONS

Language plays a crucial role in international negotiations, where accurate communication is essential for achieving mutual understanding and successful outcomes. In multilingual and multicultural contexts, translators act not only as linguistic mediators but also as strategic participants in the negotiation process, shaping the transmission of meaning across political, legal, and cultural domains. Their role becomes particularly significant in high-stakes diplomatic environments, where even minimal linguistic inaccuracies may lead to misinterpretation or disruption of negotiations.

The aim of this study is to analyse the role of translators in international negotiations, with a focus on the challenges they face and the strategies they use to ensure effective communication. The research is situated within the frameworks of translation studies and intercultural communication, reflecting the increasing complexity of translation tasks in contemporary geopolitical contexts (Baker, 2018; Chaika, 2024).

International negotiations are characterised by linguistic ambiguity and pragmatic sensitivity. Translators frequently encounter expressions that carry multiple meanings depending on context, requiring them to interpret not only lexical units but also communicative intent. Cultural differences further complicate this process, as norms of politeness, rhetorical structures, and communicative expectations vary across linguistic communities. Consequently, translators must account for both linguistic and cultural dimensions when conveying messages (Chaika, 2024).

In politically sensitive contexts, translation functions as an instrument of influence. Even slight lexical or semantic shifts may affect how a message is perceived by negotiating parties, potentially altering positions or interpretations. Therefore, translators must maintain a careful balance between accuracy and diplomatic neutrality. This requires a high level of professional competence, including terminological precision, contextual awareness, and ethical responsibility (Baker, 2018).

To address these challenges, translators employ strategies such as explicitation, modulation, and cultural adaptation. Explicitation allows implicit meanings to be clarified in the target language, reducing ambiguity. Modulation enables shifts in perspective to preserve intended meaning, while cultural adaptation ensures that expressions are interpreted appropriately within the target cultural framework. These strategies require rapid decision-making, particularly in real-time negotiation settings where time pressure is significant (Baker, 2018).

This issue is especially relevant in the context of Ukraine, where international negotiations play a central role in diplomacy, security, and humanitarian cooperation. In cooperation with the European Union and NATO, translators are responsible for conveying complex political, legal, and military terminology. Accurate rendering of concepts related to security guarantees, defence cooperation, and

international agreements is essential, as even minor inaccuracies may influence diplomatic decisions and international relations. Such communicative precision reflects the broader role of translation in maintaining effective intercultural dialogue (Chaika, 2024).

From a broader perspective, translation in international negotiations constitutes a key component of intercultural communication in multicultural environments. Effective communication requires not only linguistic competence but also an understanding of cultural diversity and interactional dynamics. Translators contribute to reducing communication barriers and facilitating mutual understanding between negotiating parties (Chaika, 2024).

In addition, the growing use of artificial intelligence introduces new dimensions to translation practice. While AI-assisted tools can enhance speed and support terminological consistency, they cannot fully replace human judgement in contexts requiring cultural sensitivity and ethical evaluation. Human translators remain essential for ensuring accuracy and appropriateness in politically and diplomatically sensitive communication (Chaika, 2023).

The findings of this study indicate that translators are not merely language specialists but active participants in the negotiation process. Their work contributes to preventing misunderstandings, maintaining communicative balance, and supporting effective international cooperation. Thus, translators play a crucial role in shaping successful international dialogue and strengthening cross-cultural communication.

References

1. Baker, M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge.
2. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 28(1), 116–123. [https://doi.org/10.31548/philolog15\(1\).2024.012](https://doi.org/10.31548/philolog15(1).2024.012)
3. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>

Zlata PYROZHKO

TRANSLATION CHALLENGES IN HUMANITARIAN AND CONFLICT SETTINGS: CULTURAL SENSITIVITY, NEUTRALITY, AND PRECISION IN SAFETY INSTRUCTIONS

In humanitarian and conflict settings, translation is often seen as a technical process. However, in reality, it plays a much more important role. It affects how danger is communicated, how responsibility is expressed, and how instructions are understood and followed. In crisis situations, even small changes in wording can influence real decisions. Because of this, translation in such contexts must preserve not only meaning, but also how the message works.

In this research, I analyzed two different types of texts. The first is the «Guidance on Humanitarian Evacuations of Civilians in Ukraine with Special Consideration for Children», available in English and Ukrainian. The second is the text «How to act during air raids and shelling: instructions for foreigners», originally written in Ukrainian and translated into English. These texts allowed me to compare translation in two different situations: formal humanitarian communication and practical safety instructions.

What I wanted to show is that translation in both cases generally keeps the main meaning, but often changes how the message is delivered. In some places it reduces urgency, in others it weakens responsibility, and in some cases it becomes too literal and less clear for the reader.

If we first look at the humanitarian guidance, the translation is mostly accurate, but several important shifts appear. One of the clearest examples concerns responsibility in instructions. EN *Humanitarian actors are encouraged to conduct regular assessments... / UA рекомендується проводити регулярні оцінки...* Here, the subject disappears. The English version clearly shows who

should act, while the Ukrainian one sounds more impersonal. As a result, the instruction becomes less direct.

A similar shift can be seen in how prohibition is expressed. EN *should never be involved in forced or coerced evacuations* / UA *ніколи не повинні брати участь...* The meaning is similar, but the English version sounds stronger. The Ukrainian version is slightly softer, which reduces the force of the restriction.

Another example concerns the idea of consent. EN *must be based on the individual's informed consent* / UA *повинна ґрунтуватися на інформованій згоді людини*. The translation is correct, but the emphasis on the individual is weaker. The English version clearly focuses on personal choice, while the Ukrainian one sounds more general.

We can also see a difference in how risk is described. EN *may be at further risk* / UA *можуть бути під загрозою*. In English, this suggests that the danger is increasing. In Ukrainian, it sounds more static. This slightly reduces the intensity of the message.

Another interesting example is terminology. EN *caregivers* / UA *законні представники*. This translation is accurate in a legal sense, but it changes the tone. The English word is more human-centered, while the Ukrainian one sounds more formal and bureaucratic.

A particularly important example in this document concerns the level of obligation. EN *must leave to the mandated authorities determinations...* / UA *мають залишити на розгляд уповноважених органів...* Here, the strong modal verb *must* is rendered as *мають*, which sounds less strict. This is a case of weakening obligation, where the instruction becomes less categorical and therefore less forceful.

If we now turn to the air raid instructions, the situation is quite different. This text is more practical and is meant to guide people in real time. Because of this, clarity and natural language become especially important.

One of the most serious examples concerns the instruction about staying in shelter. UA *перебувайте там до сигналу 'Відбій повітряної тривоги'* / EN *until the air raid warning is cancelled... until the official air raid warning is given*. Here, the English version creates confusion. The warning has already been given, so this phrasing is incorrect. This is not just a small mistake — it can affect how the instruction is understood.

Another strong example is the translation of UA *тривожна валіза* / EN *alarm suitcase*. This is a literal translation, but it does not sound natural in English and may not be clear to the reader. A more appropriate option would be something like *emergency kit*. This shows that literal translation is not always effective in practical texts.

We can also see how idiomatic meaning shifts in more descriptive parts of the text. UA *в більшості українців ці навички доведені до автоматизму* / EN *most Ukrainians have these skills down to a science*. Here, the English version uses an idiomatic expression, but it changes the nuance. The Ukrainian phrase emphasizes automatic behavior formed under repeated danger, while the English version sounds more like expertise.

Another example concerns technical description of danger. UA *можуть бути непередбачуваними* / EN *can often be unpredictable*. While accurate, the English phrase sounds less precise and slightly unnatural in this context.

A similar issue appears in situational wording. UA *На вулиці* / EN *On the street*. The translation is correct, but too specific. The Ukrainian phrase refers to being outside in general, while the English one limits the situation.

We can also observe a shift in the level of certainty. UA *водій може розгубитися, що стане причиною ДТП* / EN *the driver may become confused, which will cause an accident*. The Ukrainian version expresses possibility, while the English version sounds more definite, which changes the meaning.

Another strong example concerns terminology. UA *поліс страхування міні-КАСКО* / EN *Mini Hull insurance policy*. This is a calque that does not match English usage and may confuse the reader.

A particularly important example in this text concerns generalization in instructions. UA *Усі снаряди розриваються на висоті не менше 30 см над землею.* / EN *All shells explode at a height of at least 30 cm above the ground.* Both versions sound overly absolute, but in English the use of *all shells* makes the statement especially categorical and potentially less credible. In emergency communication, such overgeneralization can reduce trust in the instruction.

At the same time, some instructions are translated very well. UA *Відійдіть від вікон* / EN *Get away from windows*, UA *Закрийте голову руками* / EN *Cover your head with your hand*. These are clear, direct, and easy to understand. This shows that the translation is not entirely weak, but inconsistent.

So, comparing these two texts, it becomes clear that the challenges of translation depend on the context. In the humanitarian guidance, the main issue is that the language becomes more formal and impersonal, which reduces clarity and responsibility. In the air raid instructions, the problem is different: the translation is sometimes too literal, which affects clarity, naturalness, and, in some cases, even correctness.

To conclude, translation in humanitarian and conflict contexts must preserve not only meaning, but also function. In formal texts, this means keeping clarity, responsibility, and precision. In practical instructions, it means using simple, natural, and clear language. Even small changes can influence how people understand danger and how they act. This shows that translation in crisis situations is not only about language, but also about responsibility.

References

1. Global Protection Cluster. (2024). Guidance on Humanitarian Evacuations of Civilians in Ukraine with Special Consideration for Children (English version). [https://globalprotectioncluster.org/sites/default/files/2024-07/guidance_on_humanitarian_evacuation_-eng-_july_2024.pdf]
2. Global Protection Cluster. (2024). Guidance on Humanitarian Evacuations of Civilians in Ukraine with Special Consideration for Children (Ukrainian version). [https://globalprotectioncluster.org/sites/default/files/2024-07/guidance_on_humanitarian_evacuation_-_ukr-_july_2024.pdf]
3. Visit Ukraine. (2024). How to act during air raids and shelling: instructions for foreigners (Ukrainian version). [<https://visitukraine.today/uk/blog/5628/how-to-act-during-air-raids-and-shelling-instructions-for-foreigners>]
4. Visit Ukraine. (2024). How to act during air raids and shelling: instructions for foreigners (English version). [<https://visitukraine.today/blog/5628/how-to-act-during-air-raids-and-shelling-instructions-for-foreigners>]
5. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Cross-cultural communication and translation studies: common issues and development prospects».
6. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
7. Chaika, O. (2023). Professional terminology in modern Slavonic pedagogy: Focus on term accuracy. *Research Journal in Advanced Humanities*, 4(1), 168–185.

Olexandra POPOVYCH
Supervisor – *Svitlana KHRYSYTIUK*

COMMUNICATION BARRIERS IN INTERNATIONAL SOCIAL WORK: LINGUISTIC AND CULTURAL DIMENSIONS

In an era characterized by unprecedented global mobility, escalating humanitarian crises, and intensified international cooperation, social work has transcended traditional national boundaries.

Contemporary international social work functions not merely as a local service but as a complex mechanism of cross-border intervention, where effective communication constitutes a primary tool for empowerment, rehabilitation, and assistance. However, the effectiveness of such interventions is frequently undermined by multifaceted communication barriers. These barriers extend beyond technical issues of translation; they represent profound manifestations of linguistic diversity and cultural heterogeneity that require systematic academic analysis and sustained professional reflexivity.

The linguistic dimension constitutes one of the most immediate and visible challenges in international social work. Language serves as the primary medium through which social reality is constructed, negotiated, and communicated. In therapeutic and supportive contexts, subtle nuances in vocabulary and expression may determine the success or failure of an intervention.

A major linguistic barrier lies in the absence of direct semantic equivalents for key Western social work concepts in other languages. Terms such as *self-determination*, *empowerment*, and *advocacy* are deeply embedded in Western individualistic paradigms. In collectivist societies, the notion of individual autonomy may be misinterpreted as social detachment or even as a rejection of familial and communal obligations.

Furthermore, while professional terminology ensures precision among practitioners, it often creates an exclusionary barrier for service users. Refugees, internally displaced persons, and migrants, who frequently experiencing psychological distress or trauma, may perceive formalized professional discourse as alienating. This contributes to an asymmetrical power dynamic in which the client assumes a subordinate position relative to the «expert», thereby inhibiting the open dialogue necessary for effective intervention.

The use of third-party interpreters in international settings introduces additional layers of cognitive and emotional complexity. Interpreters rarely function as neutral conduits; rather, they inevitably bring their own cultural assumptions, values, and socio-economic perspectives into the communicative process. As a result, there is a risk that emotional nuances or traumatic disclosures may be filtered, consciously or unconsciously, in accordance with the interpreter's cultural norms or personal comfort, potentially distorting the client's authentic voice.

Beyond verbal communication lies the cultural dimension, often referred to as the «silent language». Cultural barriers are frequently implicit, embedded in deeply internalized cognitive frameworks, value systems, and behavioral expectations that shape how help is sought, perceived, and accepted.

Drawing on the theoretical framework of Edward T. Hall, practitioners often encounter challenges arising from differences between low-context and high-context communication cultures. Low-context cultures (e.g., Northern Europe and North America) prioritize explicit, direct, and verbalized communication, whereas high-context cultures (common in parts of Asia, Africa, and the Middle East) rely heavily on non-verbal cues, social hierarchies, silence, and implicit meaning. Failure to recognize these distinctions may result in the misinterpretation of clients' needs and intentions.

Perceptions of professional roles also vary significantly across cultural contexts. In many societies, a social worker is not viewed as a peer supporter but rather as an extension of state authority or an external agent. In cultures characterized by high power distance, clients may display excessive deference, provide socially desirable responses, or withhold critical information to avoid offending the practitioner. Such dynamics hinder the development of accurate, evidence-based assessments.

Additionally, many issues central to social work, such as domestic violence, reproductive health, and mental health, are often associated with cultural stigma or notions of family honor. Failure to account for these sensitivities may result in cultural malpractice. For instance, direct questioning by a male practitioner toward a female client in certain traditional contexts may be perceived as a serious breach of privacy, leading to the client's withdrawal from the intervention process.

The persistence of communication barriers has far-reaching consequences beyond individual interactions. First, there is a risk of re-victimization: when practitioners fail to adequately interpret the linguistic or cultural context of trauma, clients may feel misunderstood or dehumanized, thereby

reinforcing existing trauma. Second, etiological misinterpretation may occur, as culturally specific expressions of distress, such as grief or spiritual experiences, may be incorrectly pathologized through a Western diagnostic framework. Third, at the institutional level, communication failures contribute to inefficiencies, including the misallocation of resources, as assistance is often based on practitioner interpretation rather than clients' articulated needs.

Addressing these challenges requires a shift from cultural tolerance to the development of Cultural Intelligence and Cultural Humility. Practitioners must engage in ongoing critical self-reflection to identify and mitigate ethnocentric biases. In situations where linguistic communication is limited, alternative approaches, such as visual methods, art-based interventions, and non-verbal rapport-building strategies, should be employed. Furthermore, greater emphasis should be placed on engaging cultural mediators from within local communities, who are better equipped to navigate both linguistic and symbolic dimensions of communication.

In conclusion, communication barriers in international social work should not be viewed solely as obstacles but as indicators of the need for more reflexive, context-sensitive, and human-centered approaches. Linguistic and cultural dimensions are inherently interconnected, forming a complex framework that demands both analytical rigor and empathetic engagement. In an increasingly interconnected yet fragmented world, the development of deep listening practices and sustained cross-cultural learning is essential for building effective and ethical systems of support. Ultimately, meaningful humanitarian action depends on the ability to respect the dignity and cultural narratives of each individual, ensuring that assistance is not only delivered but also genuinely understood and accepted.

Alla RENSKA
Supervisor – Oleksandr BONDARENKO

DIE KRIMTATARISCHE SPRACHE ALS INSTRUMENT STRATEGISCHER KOMMUNIKATION UND ÜBERSETZUNG IM PROZESS DER INTERNATIONALEN IMAGEBILDUNG DER UKRAINE

Im Kontext der Globalisierung und der zunehmenden Bedeutung internationaler Kommunikationsprozesse gewinnt die Frage nach der strategischen Gestaltung des Staatsimages an Relevanz. Internationale und interkulturelle Kommunikation wird dabei nicht nur als Mittel des Informationsaustauschs verstanden, sondern auch als Instrument der symbolischen Repräsentation politischer, kultureller und gesellschaftlicher Werte. In diesem Zusammenhang kommt der angewandten Linguistik, insbesondere in den Bereichen der Übersetzungswissenschaft und der strategischen Kommunikation, eine zentrale Rolle zu.

Es wird davon ausgegangen, dass sprachliche Mittel gezielt eingesetzt werden können, um nationale Narrative zu formen und sie im globalen Diskurs zu positionieren. Die Konstruktion eines positiven internationalen Images erfolgt dabei nicht zufällig, sondern wird durch bewusst entwickelte Kommunikationsstrategien gesteuert, in denen die Sprache als zentrales Instrument fungiert. Ein besonders relevantes, jedoch bislang unzureichend erforschtes Feld ist die Einbindung der Krimtatarischen Sprache in internationale Kommunikationsstrategien. Als Sprache eines indigenen Volkes der Ukraine besitzt sie nicht nur eine kulturelle, sondern auch eine politische und identitätsstiftende Dimension. Ihre Sichtbarkeit im internationalen Raum kann somit als Bestandteil einer gezielten Imagepolitik interpretiert werden.

Aus der Perspektive der strategischen Kommunikation wird die krimtatarische Sprache nicht ausschließlich als Kommunikationsmittel betrachtet, sondern als symbolisches Ressourcenelement, durch das Werte wie kulturelle Vielfalt, Inklusion und historische Gerechtigkeit vermittelt werden können. In diesem Sinne wird ihre Integration in internationale Diskurse als Teil einer umfassenden Soft-Power-Strategie verstanden.

Besondere Bedeutung kommt dabei der Übersetzung zu, da sie als vermittelndes Instrument

zwischen verschiedenen sprachlichen und kulturellen Systemen fungiert. Es wird hervorgehoben, dass die Übersetzung krimtatarischer Inhalte in globale Sprachen nicht nur linguistische, sondern auch interpretative und ideologische Entscheidungen impliziert. Dadurch wird der Übersetzungsprozess selbst zu einem Akt strategischer Kommunikation.

Gleichzeitig werden im Bereich der interkulturellen Kommunikation zahlreiche Herausforderungen festgestellt. Dazu zählen unter anderem kulturelle Missverständnisse, asymmetrische Machtverhältnisse zwischen Sprachen sowie die begrenzte Repräsentation sogenannter «kleiner Sprachen» im globalen Informationsraum. Diese Faktoren können die Wirksamkeit internationaler Kommunikationsstrategien erheblich beeinflussen.

Im Kontext des anhaltenden Krieges Russlands gegen die Ukraine wird die internationale Kommunikation zunehmend von Faktoren der Informationskriegsführung und der strategischen Narrativbildung geprägt. Es wird festgestellt, dass sprachliche und mediale Instrumente gezielt eingesetzt werden, um politische Deutungsmuster zu beeinflussen, internationale Wahrnehmungen zu steuern und nationale Identitäten zu delegitimieren. In diesem Zusammenhang kommt der Analyse diskursiver Strategien sowie ihrer sprachlichen Realisierung eine besondere Bedeutung zu.

Besondere Aufmerksamkeit verdient dabei die Rolle der krimtatarischen Sprache im Kontext russischer Narrativkonstruktionen. Es wird argumentiert, dass die systematische Marginalisierung und Verzerrung der Repräsentation der krimtatarischen Gemeinschaft als Bestandteil breit angelegter informationspolitischer Strategien interpretiert werden können. Vor diesem Hintergrund gewinnt die gezielte Integration der krimtatarischen Sprache in internationale Kommunikationsprozesse zusätzlich an Bedeutung, da sie als Instrument der Gegen-Narrativbildung und der Wiederherstellung historischer und kultureller Sichtbarkeit fungieren kann.

Im Rahmen der digitalen Transformation eröffnen sich neue Perspektiven für die Integration weniger verbreiteter Sprachen in globale Kommunikationsprozesse. Digitale Plattformen, soziale Medien und innovative Technologien ermöglichen eine breitere Sichtbarkeit und Zugänglichkeit auch für Sprachen mit begrenzter institutioneller Unterstützung. Es wird angenommen, dass durch den gezielten Einsatz digitaler Instrumente die krimtatarische Sprache effektiver in internationale Kommunikationsstrategien integriert werden kann.

Darüber hinaus kann die Entwicklung von Kompetenzen in den Bereichen sprachlicher Analyse und strategischer Kommunikation im Rahmen der angewandten Linguistik dazu beitragen, zukünftige Fachkräfte auf die Anforderungen globaler Kommunikationsprozesse vorzubereiten. Insbesondere für Übersetzerinnen und Übersetzer ergeben sich neue Rollen, die über die traditionelle Sprachmittlung hinausgehen und Aspekte der kulturellen Mediation, der diskursiven Analyse sowie der strategischen Interpretation umfassen.

Zusammenfassend lässt sich feststellen, dass die krimtatarische Sprache ein bedeutendes Potenzial für die internationale und interkulturelle Kommunikation aufweist. Ihre Integration in strategische Kommunikationsprozesse kann nicht nur zur Stärkung des internationalen Images der Ukraine beitragen, sondern auch zur Förderung kultureller Vielfalt und nachhaltiger Entwicklung im globalen Diskurs.

Perspektivisch erscheint es notwendig, weitere empirische Studien durchzuführen, um die Effektivität solcher Ansätze zu evaluieren sowie die methodischen Grundlagen für die Integration kleinerer Sprachen in strategische Kommunikationsmodelle zu entwickeln.

Daryna REVENKO
Supervisor – Svitlana KHRYSYTIUK

THE INTERPRETER AS A MEDIATOR IN INTERNATIONAL NEGOTIATIONS: CHALLENGES, ETHICAL DILEMMAS, AND RESOLUTION STRATEGIES

In the contemporary globalized world, international negotiations play a pivotal role in the development of political, economic, and cultural relations among states. Within this context,

interpreters function as indispensable intermediaries, facilitating effective communication between parties who speak different languages and represent diverse cultural backgrounds. Their role extends far beyond the mere translation of words; interpreters are also responsible for conveying meaning, emotional nuance, and culturally embedded references that are essential for achieving mutual understanding. At the same time, their professional practice entails a range of challenges and ethical dilemmas that necessitate careful consideration and the application of appropriate strategies for their resolution.

Interpreters function as vital links between cultures, ensuring that information is conveyed both accurately and appropriately. Their work encompasses not only the translation of speech but also the interpretation of cultural contexts, idiomatic expressions, and non-verbal cues that may significantly influence the reception of a message. In the context of diplomatic negotiations, even minor inaccuracies in interpretation can have serious consequences, potentially resulting in misunderstandings or the escalation of diplomatic tensions.

One of the primary challenges faced by interpreters is inherent to language itself. These challenges include the use of highly specialized terminology, the absence of direct lexical equivalents across languages, and the presence of complex grammatical structures. In addition, cultural differences may create significant barriers, as forms of behavior considered acceptable in one cultural context may be perceived differently in another. For example, gestures or facial expressions that are neutral or customary in one society may be interpreted as inappropriate or even offensive in another. A frequently cited case occurred in 2001 during negotiations between Chinese and American diplomats, when the term 'apology' was rendered as 'deep regret.' This divergence in interpretation contributed to heightened diplomatic tensions, illustrating the importance of conveying not only semantic content but also the intended pragmatic and emotional nuances.

Furthermore, non-verbal communication plays a crucial role in shaping the dynamics of negotiations. In many Arab cultures, direct eye contact is associated with respect and attentiveness, whereas in certain Asian cultural contexts it may be regarded as impolite or confrontational. Misinterpretation of such signals by an interpreter can adversely affect the negotiation process. Emotional pressure constitutes an additional challenge, as interpreters are required to maintain objectivity and professionalism even when discussions involve sensitive or emotionally charged issues. Finally, simultaneous interpreting imposes a considerable cognitive load, as it requires the interpreter to listen, process, and reproduce information in real time, demanding a high level of concentration and rapid decision-making.

Ethical considerations constitute a fundamental aspect of an interpreter's professional responsibilities. Confidentiality is of particular importance, as interpreters frequently have access to sensitive political and diplomatic information. For instance, during the Rwandan conflict, unauthorized disclosure of interpreted information could have endangered human lives. This example underscores the gravity of ethical responsibility in interpreting and the necessity of maintaining strict confidentiality, the violation of which may result in a loss of trust and serious repercussions in international relations.

Another key ethical principle is neutrality. Interpreters are required to refrain from expressing personal opinions or biases, even when they may disagree with the content of the discourse. A further complex issue involves striking an appropriate balance between literal translation and cultural adaptation. Interpreters must determine when it is necessary to render a message verbatim and when adaptation is required to ensure accurate and effective comprehension. In addition, situations of role ambiguity may arise, particularly when interpreters possess substantial subject-matter knowledge and may feel inclined to provide explanations or advice beyond their professional remit, thereby potentially influencing the negotiation process.

Addressing these challenges requires comprehensive professional training. Interpreter education should encompass not only advanced linguistic competence but also the development of intercultural awareness and ethical sensitivity. Pre-assignment briefings prior to negotiations enable interpreters to gain an understanding of the subject matter, familiarize themselves with the objectives of the parties involved, and anticipate potential difficulties. Close cooperation with participants, as

well as the possibility to seek clarification when necessary, further contributes to minimizing misunderstandings and enhancing interpretative accuracy. In addition, the provision of support for interpreters' psychological well-being, through counseling services or peer-support mechanisms, may assist in mitigating occupational stress. Clear ethical guidelines, together with their strict observance, constitute the foundation of professional interpreting practice and enable interpreters to make informed and responsible decisions in complex communicative situations.

In the United Kingdom, interpreters working with governmental institutions such as the Foreign, Commonwealth & Development Office undergo specialized training, often supported by professional bodies and centres dedicated to translation and interpreting studies. During the Brexit negotiations, interpreters played a crucial role in ensuring the accurate rendering of complex legal terminology and politically sensitive statements. The success of these negotiations was, to a significant extent, dependent on the interpreters' precision, professionalism, and ability to maintain strict confidentiality, thereby underscoring their essential role in high-level diplomatic communication.

In conclusion, interpreters play a crucial role in international negotiations by facilitating effective communication and fostering mutual understanding between cultures. Their professional activity is characterized by a range of linguistic, cultural, and ethical challenges that require a high level of competence, specialized training, and institutional support. Investment in interpreter education, the development of supportive working conditions, and the establishment of clear ethical standards can significantly enhance the quality of interpreting practice and contribute to more effective diplomatic dialogue and international cooperation.

Hanna RUDYK

HOW UKRAINIAN TEACHERS RECONSTRUCT LEARNING ENVIRONMENTS FOR INTERNALLY DISPLACED CHILDREN

The arrival of internally displaced children into Ukrainian schools changed classroom dynamics far beyond organisational or administrative adjustments. Teachers were suddenly working with students who had experienced evacuation, loss of home, interrupted schooling, prolonged stress, and social disorientation. Under these conditions, inclusion became less a formal educational principle and more an everyday pedagogical practice of rebuilding safety, communication, and trust inside the classroom.

This paper explores how Ukrainian schools adapt learning environments for internally displaced children during wartime. Rather than focusing exclusively on institutional policy, the study examines practical pedagogical responses emerging directly within classroom interaction. Special attention is paid to emotional adaptation, communication strategies, and teacher flexibility under conditions of prolonged instability.

One of the central difficulties concerns educational fragmentation. Many displaced children entered schools after months of interrupted learning, online instruction, or relocation between regions. As a result, teachers often worked with mixed groups where students differed significantly in curriculum progression, emotional readiness, and communicative behaviour. Traditional standardised approaches became increasingly ineffective in such settings.

An equally important challenge involves social integration. Internally displaced students frequently entered unfamiliar linguistic and cultural microenvironments. Differences in regional speech patterns, communication styles, and previous educational experiences sometimes intensified feelings of exclusion. Teachers therefore had to manage not only academic adaptation but also interpersonal tensions inside student groups.

In practice, Ukrainian educators increasingly relied on flexible communication-based methods rather than rigid instructional models. Observations from wartime schooling demonstrate that teachers prioritised collaborative tasks, low-pressure participation formats, and peer-supported

interaction in order to reduce anxiety among displaced learners. Informal communication and emotionally neutral classroom routines became stabilising mechanisms during periods of uncertainty (Velykodna et al., 2023).

Particular significance was attached to language-sensitive communication. Teachers often adjusted classroom discourse to avoid excessive formalisation, emotionally triggering vocabulary, or authoritarian interaction styles. Educational communication gradually shifted toward supportive dialogue rather than purely instructional transmission. Research on communicative strategies in educational environments confirms that adaptive interaction patterns directly influence student engagement and psychological comfort (Chaika, 2020).

Digital learning environments also became part of inclusion practices. Many displaced students continued partial online learning due to relocation or unstable security conditions. Teachers therefore combined face-to-face and дистанційне навчання formats simultaneously, creating hybrid models of participation. While digital tools improved continuity of access, they also revealed inequalities related to internet access, emotional fatigue, and concentration difficulties (Ovcharuk et al., 2023).

Another visible shift concerned the teacher's professional role. Wartime educators increasingly performed functions extending beyond academic instruction: mediating conflicts, supporting emotional regulation, and rebuilding students' sense of belonging. Recent Ukrainian educational research highlights that teachers themselves often experienced psychological exhaustion while simultaneously becoming primary stabilising figures for displaced children (Zabolotna, 2025).

Importantly, inclusion in wartime conditions cannot be reduced to formal accommodation procedures. For displaced children, inclusion is experienced through everyday communicative details: whether participation feels safe, whether mistakes are tolerated, whether peer interaction becomes supportive rather than isolating. Under these circumstances, pedagogical flexibility becomes more important than procedural standardisation.

The Ukrainian experience demonstrates that crisis education systems depend heavily on relational pedagogy – approaches centred on communication, trust, and emotional responsiveness. These practices emerged not from abstract theory but from the necessity of maintaining learning continuity under extreme social disruption.

References

1. Chaika, O. I. (2020). Communication strategies in instruction/acquisition of languages for specific purposes. *International Journal of Philology*, 11(2), 110–116.
2. Chaika, O. (2024). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 15(1), 116–123.
3. Ovcharuk, O., Ivaniuk, I., & Leshchenko, M. (2023). Impact of school lockdown on access to online instruction during the war in Ukraine. *European Journal of Education*, 58(4), 561–574. <https://doi.org/10.1111/ejed.12589>
4. Velykodna, M., Mishaka, N., Miroshnyk, Z., & Deputatov, V. (2023). Primary education in wartime: How the Russian invasion affected Ukrainian teachers and the educational process in Kryvyi Rih. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 15(1), 285–309. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/697>
5. Zabolotna, O. (2025). *Unbroken by the war: The story of Ukrainian teachers' resilience*. Springer.

Yuliia RUDYK
Yaroslav RUDYK

MANAGING INTERNATIONAL PARTNERSHIPS THROUGH DIGITAL COMMUNICATION TOOLS

Managing international partnerships today is closely connected with the development of digital communication tools. Global business no longer depends only on physical meetings or traditional

correspondence. Instead, communication has moved to online environments where speed and accessibility become strategic factors of success.

The purpose of this research is to analyze how digital communication tools influence the process of managing international partnerships and to determine the role of foreign language competence in this process.

The goal is to explore the practical importance of combining technological skills with language knowledge for students who plan to work in international business environments.

Digital communication tools have significantly changed the way companies interact with partners from different countries. Platforms for video conferencing and messaging allow businesses to maintain constant contact regardless of geographical distance.

This creates new opportunities for cooperation, but also introduces new challenges.

Communication becomes faster, but at the same time it requires higher accuracy. Messages are often shorter, more direct, and sometimes less formal, which increases the risk of misunderstanding. In such conditions, the ability to clearly express ideas in a foreign language becomes especially important.

When companies use translation technologies, direct communication in a shared language remains more reliable. It allows participants to better understand nuances and intention. For example, during online meetings or negotiations, quick responses are required, and there is no time for constant translation.

Digital tools make it possible to create virtual teams that include members from different cultural and linguistic backgrounds. Managing such teams requires not only technical knowledge but also communication skills. Managers need to coordinate tasks and motivate employees in an online environment.

Building trust online is more complicated than in face-to-face interaction. Communication through screens can reduce emotional connection and make relationships more formal. In this situation, using a common language effectively helps partners feel more confident and understood. It also demonstrates professionalism and readiness for cooperation.

Digital tools support communication, but they cannot replace the human factor, which is largely expressed through language.

It is also necessary to consider the role of modern technologies such as artificial intelligence in communication. AI-based tools can assist in translation, writing, and data processing. They make communication faster and more accessible, especially for beginners. However, they are not always accurate and may fail to convey cultural or contextual meanings.

Therefore, relying only on technology is not enough. Students need to develop their own language competence in order to use these tools effectively and critically.

From a management perspective, the integration of digital tools and language skills becomes a strategic advantage. Companies that successfully combine these elements can respond faster to market changes and manage international projects more efficiently.

For students this means that learning foreign languages should not be separated from the development of digital skills. These competencies should be integrated into the educational process.

Practical tasks such as participation in online projects, communication with international students, and the use of digital platforms can significantly improve both language and professional abilities. This approach prepares students for real working conditions.

In conclusion, managing international partnerships through digital communication tools requires a combination of technological knowledge and foreign language competence. Digital platforms create new opportunities for cooperation, but they also increase the importance of clear and effective communication.

PROPAGANDA AS A TOOL OF INFLUENCE IN THE MODERN INFORMATION ENVIRONMENT

Have you ever noticed how easily our opinions can change when we are repeatedly exposed to the same information? We watch the news: one image follows another, and within a short time, it begins to seem as though this version of reality has always existed. Why does this happen? Why do even well-educated and critical individuals begin to accept questionable ideas, particularly in times of war? These are the questions I will address in my presentation.

I have long been struck by the fragility of human consciousness. We tend to perceive ourselves as rational and capable of critically evaluating information. However, is this assumption always justified? Following the outbreak of the full-scale war, I observed how rapidly public opinion can shift, even on a large societal scale. This experience motivated me to explore the phenomenon of propaganda, specifically, its mechanisms, its role during wartime, and the reasons why understanding it is of critical importance in the modern information environment.

How Propaganda Changes Our Thinking. In reality, propaganda is not merely a collection of false statements broadcast through the media; it is a far more complex and influential mechanism. It can be defined as a systematic process of shaping public opinion through the selective presentation of information. Propaganda is used to promote particular ideas, alter perceptions, and evoke specific emotional responses. It often relies on one-sided narratives, the omission of essential facts, or the exaggeration of certain elements. This phenomenon becomes especially prominent during times of war, when it is employed to mobilize the population, weaken the opponent, and maintain social control. For this reason, the development of critical thinking and the verification of information are of paramount importance.

During wartime, when individuals are repeatedly exposed to narratives suggesting that all difficulties are caused by an «enemy», the human psyche tends to seek simple explanations for complex realities. Propaganda effectively exploits this tendency by offering clear and emotionally charged interpretations. It reduces the world to a binary opposition – «us» versus «them», «good» versus «bad». The more threatening and dehumanized the enemy is portrayed, the easier it becomes to justify extreme actions. Indeed, it is significantly easier to harm those who are no longer perceived as fully human.

In this context, one cannot help but recall George Orwell's novel *Nineteen Eighty-Four*. Written nearly eighty years ago, it offers a striking depiction of how propaganda can manipulate reality and erode individual autonomy. Orwell was among the first to illustrate, with remarkable clarity, the capacity of propaganda to reshape perception and undermine the very foundations of human consciousness.

«1984»: *How the Propaganda Machine Works.* Have you ever heard of *Newspeak*? In the novel *Nineteen Eighty-Four* by George Orwell, the authorities deliberately reduce the vocabulary by eliminating so-called «unnecessary» words, thereby limiting the very possibility of independent thought. The underlying idea is simple yet disturbing: if certain words do not exist, the concepts they represent become increasingly difficult or even impossible to articulate and comprehend. If the word *freedom* disappears from the language, how can individuals fully understand that it has been taken away?

Another key concept introduced by Orwell is *doublethink* – the ability to simultaneously accept two contradictory beliefs as true. He defined it as «the power of holding two contradictory beliefs in one's mind simultaneously and accepting both of them». A striking example is the well-known slogan from the novel: «War is Peace». From a rational perspective, this statement is inherently contradictory; however, propaganda can normalize such contradictions through repetition, emotional pressure, and fear. Over time, individuals may begin to internalize this «constructed reality», in which objective facts are replaced by manipulated narratives. Orwell's work highlights a deeply unsettling idea:

propaganda is capable not only of influencing behavior but also of reshaping memory and altering the very structure of thought.

Modern War: Russian Propaganda in Action. Today, similar mechanisms can be observed in the use of propaganda by Russia during the war against Ukraine. It represents a powerful and continuously evolving system of psychological influence. Several illustrative examples demonstrate how these strategies operate in practice.

Constructing an Enemy Image. Russian propaganda persistently portrays Ukrainians as «Nazis» or «Banderites». This narrative emerged in 2014 and has intensified over time. Its purpose is clear: by associating the opponent with historically condemned ideologies, it becomes easier to justify any atrocities.

Justifying One's Own Actions. The invasion is framed not as a war but as a «special military operation». Official narratives emphasize the need to «protect» Donbas or to «counter NATO influence». In this way, acts of aggression are reinterpreted as defensive measures, transforming the aggressor into a supposed «protector».

Manipulating familiar symbols and practices. Many techniques reminiscent of the Soviet period are actively employed, including propaganda posters, emotionally charged speeches, and the construction of symbolic narratives and personality cults. Over time, constant exposure to such messaging normalizes these patterns of communication, making them appear routine and unquestioned.

These examples illustrate the phenomenon of *doublethink*. Statements such as «we are not fighting, we are defending» or justifications of attacks on civilian infrastructure through fabricated claims demonstrate how opposing narratives can coexist within a single ideological framework. Research and reports by international organizations have identified nine main themes in Russian propaganda, including the discrediting of Ukraine, the promotion of anti-Western narratives, and the dissemination of conspiracy theories.

Can We Resist? The most dangerous aspect of propaganda is that individuals often believe they are immune to it. «I am intelligent; I cannot be deceived», we tend to assume. However, this is an illusion. No one is entirely free from its influence; the difference lies only in degree. Propaganda does not merely distort facts, it shapes worldviews and fosters dependence on specific narratives. The only effective way to protect oneself is through critical thinking and continuous fact-checking. It is essential to ask simple but fundamental questions: *How do I know this? Who is the source and what is their purpose? Is this a fact or an opinion? Does this information correspond with other reliable sources?* This is not an easy task, as it requires conscious effort and intellectual discipline. However, the ability to think independently still exists. How long it remains so depends on each of us.

Anastasiia SHKOVYRA

FROM TRANSLATION MEMORY TO TRANSLATION DECISION: HOW CLOUD-BASED CAT SYSTEMS CHANGE THE TRANSLATOR'S WORKFLOW

Cloud-based CAT environments have changed not only the technical side of translation but also the translator's decision-making process. Modern platforms such as *Phrase*, *Smartcat*, *MemoQ Cloud*, and *Trados Team* no longer function simply as storage systems for bilingual segments. They shape how translators read texts, manage terminology, and maintain consistency across multilingual projects.

This paper examines cloud-based CAT systems from a workflow perspective, focusing on how linguistic choices are influenced by automation, segmentation, and collaborative translation environments. Rather than analysing CAT tools as neutral technologies, the study considers how they actively restructure translation practice.

One of the most visible changes concerns the fragmentation of text. In traditional translation, translators worked with relatively continuous discourse. In CAT systems, however, texts are divided

into segments processed individually. This segmentation increases efficiency but may weaken textual cohesion, particularly in politically sensitive or stylistically complex texts. Translators often focus on sentence-level equivalence while broader contextual relationships become less visible.

Translation memory systems further reinforce this logic. Repeated segments are automatically suggested based on earlier translations, encouraging lexical and syntactic uniformity. While this improves consistency, it may also reproduce outdated terminology or inappropriate phrasing if previous decisions are accepted uncritically. In institutional and legal translation, this creates tension between consistency and contextual adequacy (Chaika, 2024).

Terminology management has become one of the central functions of cloud-based CAT platforms. Instead of relying exclusively on individual expertise, translators increasingly work through pre-defined terminology bases shared across teams. This changes the nature of terminological decision-making: terms are no longer negotiated during translation but standardized before the process begins. As a result, translators operate within controlled linguistic frameworks designed to reduce variation.

Collaborative translation environments also alter professional interaction. In cloud systems, several translators, editors, and reviewers may work on the same project simultaneously. Translation therefore becomes less individual and more process-oriented. Comments, QA alerts, terminology flags, and revision histories create a layered communication system inside the platform itself. Linguistic choices become visible, traceable, and continuously adjustable.

Quality assurance tools contribute to this transformation by shifting attention toward formal precision. Automated checks identify inconsistencies, missing numbers, formatting errors, or untranslated segments within seconds. However, QA systems cannot adequately evaluate pragmatic meaning, rhetorical nuance, or intercultural appropriateness. Human revision remains essential in contexts where translation carries political, legal, or cultural implications.

The growing integration of AI into CAT environments further complicates translation workflows. Predictive text generation and machine translation suggestions accelerate production speed, yet translators increasingly function as post-editors rather than primary text creators. This changes the cognitive nature of translation work: instead of generating language from scratch, translators evaluate, reject, or reshape algorithmically produced outputs. Recent studies suggest that such systems improve productivity but may also encourage linguistic homogenisation (Chaika & Kubitskyi, 2025).

Particularly in Ukrainian–English translation, CAT systems reveal limitations when dealing with culturally marked terminology, institutional references, or politically sensitive discourse. Automated suggestions frequently preserve surface equivalence while overlooking pragmatic context. Under these conditions, translators must constantly negotiate between technological efficiency and communicative precision.

What emerges from this analysis is that CAT systems are no longer passive tools supporting translation. They actively influence segmentation, terminology, revision practices, and even stylistic norms. Translation within cloud environments becomes a hybrid process shaped simultaneously by human expertise, institutional constraints, and algorithmic infrastructure.

References

1. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings.
2. Chaika, O., & Kubitskyi, S. (2025). The role of AI in shaping future educators: Ethics, instructional design, and lifelong learning. <https://doi.org/10.47852/bonviewIJCE52027087>
3. Christensen, T. P., & Schjoldager, A. (2022). Translation-memory systems and text segmentation in professional translation. *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, 30(4), 567–583.
4. O'Brien, S. (2021). *Machine translation and post-editing in professional translation workflows*. Routledge.
5. Pym, A. (2022). *Exploring translation theories* (3rd ed.). Routledge.

ENGLISH-LANGUAGE DISCOURSE IN SHAPING UKRAINE'S INTERNATIONAL IMAGE

In today's globalized world, a country's image is formed not only through political actions or economic achievements, but also through communication. Language has become an important instrument of representation, especially in the international arena. For Ukraine, English plays a significant role in presenting national interests, strengthening diplomatic relations, and communicating with global audiences.

English is widely recognized as the language of international dialogue. It is actively used in diplomacy, journalism, education, and digital media. As a result, Ukrainian state institutions increasingly use English in official statements, interviews, websites, and public communication. This allows Ukraine to speak directly to foreign partners and present its position clearly and effectively.

A vivid example can be seen in the speeches of Ukrainian political leaders addressed to international communities. Such speeches are carefully constructed and often combine emotional appeal, factual evidence, and references to common democratic values. These persuasive strategies help attract support and reinforce the image of Ukraine as a strong and independent European state (Chaika, 2024).

Media discourse also influences international perception. English-language news reports, social media campaigns, and public initiatives help spread reliable information about Ukraine and challenge distorted narratives. Short but expressive messages used in digital communication often have a powerful impact on foreign audiences.

In addition, English contributes to cultural diplomacy. Translation of Ukrainian literature, participation in international exhibitions, music festivals, and academic projects introduces Ukrainian culture to the world. Through such forms of cross-cultural communication, foreign audiences gain a deeper understanding of Ukrainian identity and traditions.

However, successful international communication requires linguistic accuracy and cultural sensitivity. Inappropriate vocabulary choices, weak translation, or unclear stylistic decisions may reduce the effectiveness of the message. Therefore, the role of professional translators, philologists, and communication specialists remains highly important (Chaika, 2025).

To sum up, English-language discourse has become an essential tool in shaping Ukraine's international image. It strengthens visibility, promotes trust, and supports Ukraine's presence in the global informational space. Under modern conditions, language can be considered an effective form of soft power.

References

1. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56.
2. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. *Conference Proceedings*.
3. Chaika, O. (2025). Kyiv or Kiev: how propaganda shapes geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61.

Iryna SUSHKO

FEATURES OF TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN TRANSLATING MATERIALS OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Translation of documents from international organizations such as the United Nations (UN) and the European Union (EU) is a complex process that requires more than literal word-for-word conversion. Translation in international contexts involves strategic linguistic, cultural, and stylistic

transformations aimed at ensuring clarity, accuracy, and diplomatic neutrality. A major feature is the standardization of terminology. For example, in EU legislative documents, terms such as *subsidiarity*, *cohesion policy*, and *regulatory framework* must be translated consistently across all official languages. Inconsistent translation can lead to misinterpretation and legal ambiguities among member states. Similarly, UN resolutions and reports employ terms like peacekeeping, humanitarian aid, or sustainable development goals, which require careful lexical choices to preserve precise meaning while maintaining neutrality.

Another important aspect is contextual adaptation. Translators often encounter idiomatic or culturally specific expressions that do not have direct equivalents. To address this, transformations such as modulation, transposition, and explicitation are applied. For example, in the UN Human Rights Council reports, the phrase “the right to self-determination” must be rendered with both legal precision and cultural sensitivity to be correctly understood in diverse national contexts.

One of the central features of institutional translation is strict terminological consistency. International organizations rely on unified multilingual terminology systems intended to eliminate ambiguity between language versions. Concepts such as *territorial integrity*, *strategic partnership*, *humanitarian assistance*, or *collective security* must remain semantically stable across official translations. Under such conditions, translators operate within controlled lexical frameworks that restrict free synonymic variation.

Nevertheless, direct equivalence often proves insufficient. Translation transformations such as modulation, transposition, explicitation, compression, and contextual substitution are regularly employed to preserve pragmatic meaning and readability. Institutional English frequently relies on nominalisation, passive constructions, and analytically dense syntax. Ukrainian translations, by contrast, often require syntactic restructuring and lexical clarification in order to maintain communicative coherence.

Political discourse creates additional complexity. Diplomatic formulations are intentionally calibrated to preserve institutional neutrality while remaining strategically precise. Translation therefore becomes not only linguistic mediation but also interpretive management. As Chaika (2024a) notes, political and legal translation cannot be viewed as ideologically neutral because lexical choice directly influences how international audiences interpret sovereignty, legitimacy, and political responsibility.

This issue became particularly visible after 2022, when international statements concerning Ukraine entered global media circulation. Terms such as invasion, occupation, security guarantees, or territorial sovereignty acquired intensified political significance. Translators working with international materials had to preserve institutional accuracy while simultaneously avoiding formulations that could distort geopolitical meaning. Research on translation and intercultural discourse demonstrates that such decisions influence broader international communication frameworks (Chaika, 2024b).

Another important dimension concerns terminology management in multilingual environments. International institutional discourse depends heavily on stable conceptual systems, especially in legal and policy communication. Studies in professional terminology and multilingual pedagogy emphasise that terminological inconsistency may lead not only to semantic confusion but also to institutional misunderstanding across cultures (Chaika, 2023).

The increasing use of CAT systems and AI-assisted translation tools has partially automated institutional workflows. However, machine-generated translations frequently struggle with politically marked terminology, pragmatic nuance, and culturally sensitive discourse patterns. Human revision therefore remains indispensable, particularly in documents connected with diplomacy, international law, and strategic communication. Recent research on AI in educational and professional communication further highlights the risks of overreliance on automated systems in contexts requiring intercultural precision (Chaika, 2023).

Institutional translation today functions at the intersection of language, diplomacy, and global communication. Translation transformations within international organizations are not secondary

technical procedures but central mechanisms through which political meaning is preserved, adapted, and internationally negotiated.

References

1. Baker, M. (2018). *In other words: A coursebook on translation* (3rd ed.). Routledge.
2. Chaika, O. (2023). Professional terminology in modern Slavonic pedagogy: Focus on term accuracy. *Research Journal in Advanced Humanities*, 4(1), 168–185.
3. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74.
4. Chaika, O. (2024a). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference “Cross-cultural communication and translation studies: common issues and development prospects”.
5. Chaika, O. (2024b). Intercultural communication in multicultural education: Strategies, challenges, and opportunities. *International Journal of Philology*, 15(1), 116–123.
6. Koskinen, K. (2020). *Translating institutions: An ethnographic study of EU translation*. Routledge., and speeches helps counter misinformation and assert national sovereignty.

Yelyzaveta USYK

UKRAINE ONLINE: HOW DIGITAL MESSAGING CHANGED INTERNATIONAL PERCEPTION DURING THE WAR

Before 2022, Ukraine was often discussed internationally through regional stereotypes, post-Soviet associations, or geopolitical dependency narratives. The war changed not only global attention toward Ukraine but also the way the country communicates with the world. One of the most visible transformations has been the emergence of digital communication as a central instrument of international image construction.

This paper examines how Ukraine’s wartime communication moved from traditional diplomacy toward highly adaptive digital interaction. Rather than focusing on state branding in a conventional sense, the study explores how online communication reshaped emotional perception, credibility, and international engagement in real time.

Unlike formal diplomatic communication, digital wartime messaging operates under conditions of speed, emotional intensity, and constant visibility. Ukrainian officials, journalists, volunteers, and ordinary citizens simultaneously became participants in international communication. Social media platforms functioned not simply as channels of information, but as spaces where narratives were negotiated publicly and immediately.

Particular attention should be paid to linguistic framing. Messages distributed internationally were rarely translated literally. Instead, they were adapted for emotional accessibility and cultural immediacy. Short video addresses, simplified political vocabulary, subtitles, and emotionally marked lexical choices allowed Ukrainian communication to become understandable to audiences with very different cultural and political backgrounds. Translation here functioned less as reproduction and more as strategic mediation (Chaika, 2025).

An especially important role was played by English-language digital communication. Statements published through *Telegram*, *X*, *Instagram*, and international media interviews frequently employed concise syntax, direct address, and emotionally charged vocabulary. Such stylistic choices contrasted sharply with traditional bureaucratic diplomatic discourse. This created a sense of authenticity that strengthened audience engagement and trust.

The digital environment also changed the structure of authority in international communication. State institutions no longer controlled all messaging. Soldiers, medics, educators, and displaced civilians became visible communicators of Ukrainian experience. Their testimonies circulated globally through reposts, subtitles, and multilingual adaptations. As a result, Ukraine’s image was constructed not only institutionally but collectively.

At the same time, digital visibility intensified information confrontation. Russian propaganda narratives spread through the same platforms, creating competition not only between political positions but between linguistic interpretations of events. Under such conditions, terminology became highly sensitive. Lexical choices such as war, invasion, occupation, or conflict influenced how international audiences interpreted responsibility and legitimacy (Chaika, 2024).

Visual communication also became part of this process. Images, memes, subtitles, and short-form videos often communicated more effectively than official statements. The combination of verbal and visual elements created emotionally immediate narratives that travelled rapidly across cultures without requiring deep contextual knowledge.

What distinguishes Ukraine's digital communication strategy is its ability to combine institutional messaging with human-centered storytelling. Instead of presenting abstract geopolitical arguments, communication frequently focused on individual experience, everyday survival, and personal testimony. This reduced psychological distance between Ukraine and foreign audiences.

The wartime digital sphere therefore became more than an information environment. It evolved into a space where national identity, political legitimacy, and international solidarity were continuously negotiated through language, translation, and media framing.

References

1. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
2. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: How Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
3. Nye, J. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. PublicAffairs.
4. Ukrainian Center for Strategic Communications and Information Security. (2024). Strategic communication reports and analytical materials. <https://spravdi.gov.ua/>

Veronika VEBER

STRATEGIC FRAMING AND TRANSLATIONAL TRANSFORMATIONS IN POLITICAL DISCOURSE: ANALYZING PRESIDENT ZELENSKYI'S ADDRESS TO THE EUROPEAN COUNCIL

Political discourse relies not only on persuasive strategies but also on effective translational transformations that ensure clarity, emphasis, and adaptability across audiences. Political translation is not merely linguistic substitution but a strategic process aimed at preserving communicative impact in different political contexts. This paper examines how President Volodymyr Zelenskyy's address to the European Council employs key translation transformations – such as modulation, explicitation, and pragmatic adaptation – while aligning Ukraine's survival with European stability (Chaika, 2025).

A central feature of the speech is modulation, where meanings are reframed to strengthen persuasion. Zelenskyy presents Ukraine's European future as inevitable: *EN Russia must clearly understand and truly feel that Ukraine will be in Europe and this cannot be stopped. / UA Росія має чітко усвідомити й реально відчувати, що Україна буде у Європі й це не зупинити*. This shift from possibility to certainty reinforces Ukraine's geopolitical positioning (Chaika, 2024a).

Another key transformation is explicitation, which clarifies implicit meanings and strengthens ideological framing: *EN This is the essence of European unity: European nations stand shoulder to shoulder so that no one is left alone. / UA У цьому й полягає суть європейської єдності. Європейські народи стоять пліч-о-пліч, щоб ніхто не залишався на самоті*. Here, solidarity is presented as a concrete security mechanism rather than an abstract value.

The speech also demonstrates contextual and pragmatic adaptation, transforming Ukraine's war into a broader European issue: *EN Russia's war against us is also a war against the very idea of*

Europe, which manifests itself through Ukraine. / UA Війна Росії проти нас – це також війна проти самої ідеї Європи, яка проявляється через Україну. This framing aligns Ukraine's struggle with Europe's collective identity (Chaika, 2025).

A particularly effective strategy is the reframing of financial assistance, where support is presented as a mutual benefit rather than one-sided aid: *EN This €90 billion package will actually work for the benefit of Europe... It is about your jobs and your technological development. / UA Цей пакет на 90 мільярдів справді працюватиме на користь Європи... Йдеться про ваші робочі місця та ваш технологічний розвиток.* This pragmatic shift appeals to the economic interests of EU member states and mitigates donor fatigue.

Zelenskyu also employs addition and logical development when discussing sanctions: *EN The United States softened some sanctions against Russia, and this brings significant funds into Putin's war budget. / UA Сполучені Штати пом'якшили деякі санкції проти Росії, і це приносить значні кошти у воєнний бюджет Путіна.* This establishes a clear causal link between political decisions and military consequences. (Chaika, 2024b).

Another important transformation is intensification, which strengthens urgency and emotional impact: *EN Strong and stable support is crucial, and pressure on Russia is essential. / UA Сильна й стабільна підтримка дуже важлива. Тиск на Росію дуже важливий.*

Additionally, compression is used to deliver concise and memorable statements: *EN Time matters. / UA Час має значення.*

Finally, Zelenskyu employs anticipatory framing, presenting Ukraine's EU integration as inevitable: *EN Ukraine will be in Europe and this cannot be stopped. / UA Україна буде у Європі і це не зупинити.* This transforms EU accession from a procedural issue into a strategic geopolitical signal (Chaika et al., 2024).

In conclusion, Zelenskyu's address demonstrates that translational transformations function as strategic instruments in political communication. Through modulation, explicitation, and pragmatic adaptation, the speech effectively aligns Ukraine's needs with European interests, reinforcing the idea that Ukraine's future is inseparable from the future of Europe.

References

1. Chaika, O. (2024). Kyiv or Kiev: how Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives. *EUREKA: Social and Humanities*, 6, 51–61. <http://doi.org/10.21303/2504-5571.2024.003672>
2. Chaika, O. (2025). Translation as a Strategic Tool in Cross-Cultural Communication: Countering Russian Propaganda and Preserving Ukrainian Identity.
3. Chaika, O. (2024b). Challenges in Translating Legal and Political Texts from an Intercultural Lens. *Переяславські студії з лінгвістики та лінгводидактики (серія «Філологія»)*, Переяслав.
4. Chaika, O., Sharmanova, N., & Makaruk, O. (2024). Revitalising Endangered Languages: Challenges, Successes, and Cultural Implications. *Futurity of Social Sciences*, 2(2), 38-61. <https://doi.org/10.57125/FS.2024.06.20>

Kateryna VOLIANSKA

TRANSLATION TECHNIQUES IN UKRAINIAN MUSICAL CULTURE AS A TOOL OF INTERNATIONAL COMMUNICATION AND STATE IMAGE FORMATION

In the context of globalization and ongoing geopolitical challenges, translation plays a crucial role in shaping a state's image in the international arena. Ukrainian culture, particularly music, has become an important medium of international communication, where translation techniques determine how national identity and cultural meanings are perceived by global audiences. Translation is increasingly viewed not only as a linguistic process but also as a strategic tool of cross-cultural communication (Chaika, 2025).

Under conditions of war and cultural pressure, Ukrainian cultural expression has gained additional significance in preserving identity and communicating national narratives internationally

(Chaika, 2024). Cultural programmes presenting Ukrainian music abroad demonstrate how artistic content functions as a form of soft power, where translation enables access to meaning across linguistic and cultural boundaries.

Musical texts provide a particularly complex field for translation due to the need to preserve semantic meaning, emotional impact, rhythm, and cultural symbolism. In this context, translation techniques such as equivalence, modulation, transposition, adaptation, and cultural substitution are widely applied (Vinay & Darbelnet, 1958; Newmark, 1988).

A practical example of these processes is the cultural programme performed during the Netherlands–Ukraine Business Forum, held within the framework of the Lviv conference on March 30-31, 2026. The programme featured Ukrainian singer Maryana Golovchenko together with Lucas Dols (double bass) and Sander van Goor (guitar and vocals) from the organisation Sounds of Change. The performance combined traditional and contemporary Ukrainian songs presented in both original and translated versions, demonstrating the real-life application of translation strategies in intercultural communication.

For instance, the traditional Ukrainian folk song “Під яблунькою” (Under the Apple Tree) contains symbolic imagery deeply rooted in Ukrainian culture. Literal translation of such imagery may fail to convey its emotional and cultural significance. Therefore, communicative translation and cultural substitution are employed to ensure that the target audience understands the intended meaning rather than the literal wording (Newmark, 1988).

In contemporary Ukrainian music, similar challenges arise. In the song of Sviatoslav Vakarchuk “Обійми” (Hug Me), the phrase “Обійми мене” is translated as “Hug me”, representing a case of direct equivalence. However, further lines are adapted in English versions to preserve emotional intensity and naturalness. This reflects the principle of dynamic equivalence, where the translator prioritizes the effect on the target audience over formal correspondence (Nida, 1964).

A particularly illustrative example of translation transformation can be observed in the phrase “так хоче теплих слів” from the song “Обійми”. A literal translation of this phrase would be “(she/it) so wants warm words”, which is grammatically possible but sounds unnatural in English and fails to convey the emotional depth of the original.

In the version presented in the cultural programme, this phrase is rendered as “to feel warm tears again”. This translation significantly departs from the original lexical structure and demonstrates a complex combination of modulation, semantic shift, and contextual adaptation. Instead of translating the noun “слова” (words), the translator introduces “tears”, shifting the expression from verbal communication to emotional experience.

A particularly significant example is the translation and performance of the song “Україна” (Music and lyrics Taras Petrynenko) in combination with the Italian partisan song “Boves” (E. Macario and G. Macario). In this case, the translator and performer employ a complex strategy that can be defined as cultural alignment combined with intertextual substitution. Rather than providing a direct linguistic translation, the Ukrainian song is reframed through its association with “Boves”, a well-known Italian resistance song. This creates a parallel between Ukrainian and Italian historical experiences of struggle, war, and resistance. Such a strategy allows the target audience to interpret Ukrainian realities through familiar cultural and historical narratives. From a translation studies perspective, this approach goes beyond equivalence and corresponds to associative adaptation, where meaning is constructed through shared cultural memory rather than direct lexical correspondence (Newmark, 1988). This example demonstrates how translation in musical performance can operate at the level of cultural symbolism and collective identity, significantly enhancing its communicative impact. This example illustrates that translation in intercultural communication may function not only at the linguistic level, but also at the level of historical analogy and shared values.

Another example is the song of Vadym Kramooskyi “Надія є!” (“There Is Hope”), where emotional states expressed in Ukrainian are rendered in English using grammatical substitution and modulation. The use of continuous tenses and alternative syntactic structures allows for the preservation of the progressive and emotional nature of the original message.

Translation of Ukrainian songs also requires structural transformations. Due to differences in grammatical systems, Ukrainian flexible word order is often reorganized in English to achieve clarity and coherence. This process involves transposition and grammatical substitution, which are essential for producing a natural target text (Vinay & Darbelnet, 1958).

Importantly, translation in musical culture is not purely linguistic but also intercultural. It requires cultural sensitivity to ensure that meanings are appropriately transferred between different cultural frameworks (Chaika, 2023a). Through translation, Ukrainian songs communicate universal themes such as love, hope, loss, and resilience, making them accessible to international audiences while preserving national identity.

Thus, translation techniques play a decisive role in transforming Ukrainian musical culture into an effective tool of international communication. By applying strategies such as equivalence, adaptation, modulation, substitution, and cultural alignment, translators ensure both authenticity and accessibility of Ukrainian cultural products. This process contributes to shaping a positive, resilient, and culturally rich image of Ukraine on the global stage.

References

1. Chaika, O. (2023). Cultural sensitivity and diversity training for foreign language teachers. *Contemporary Studies in Foreign Philology*, 2(24), 396–410. <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.24.396-410>
2. Chaika, O. (2024). The impact of Russian cultural suppression on Ukrainian national unity. *International Journal of Philology*, 28(3), 41–56. <https://doi.org/10.31548/philolog/3.2024.41>
3. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. ResearchGate <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
4. Nida, E. (1964). *Toward a science of translating*. Leiden: Brill.
5. Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. London: Prentice Hall.
6. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1958). *Comparative stylistics of French and English*. Paris: Didier.
7. Cultural Programme. *Ukrainian Culture: Preserving Identity, Defending European Values*. <https://drive.google.com/file/d/1EZm9yEo29FQXF7tepIwwKsfkfrlnMbjI/view?usp=sharing>

Hanna VOLNA

CONSTRUCTING NATIONAL IDENTITY THROUGH LINGUISTIC CHOICES

In contemporary international communication, translation functions not merely as a tool of linguistic transfer but as a mechanism of strategic representation. In politically sensitive contexts, especially under conditions of conflict, translation becomes a site where national identity is negotiated, reframed, and projected to global audiences. This paper examines how translation practices contribute to shaping Ukraine's international image through controlled lexical and terminological choices.

The objective of the study is to analyse how translation strategies – particularly equivalence, substitution, and explicitation – mediate the construction of national identity in intercultural communication. The research adopts a discourse-translation approach, focusing on how meaning is adapted across languages within political and media narratives.

One of the most visible examples of translation as a strategic act is the standardisation of the form *Kyiv*. The shift from *Kiev* is not a purely orthographic adjustment but a deliberate intervention into international discourse. It reflects a transition from inherited exonyms to self-representation, demonstrating how translation participates in the reconfiguration of geopolitical narratives. Such cases illustrate that terminological choices operate at the intersection of language and political positioning (Chaika, 2024).

At the level of translation practice, the construction of national identity relies on systematic

alignment of key political concepts. Terms such as sovereignty, territorial integrity, and security guarantees require stable equivalents to maintain coherence across multilingual communication. However, direct equivalence is often insufficient. Translators frequently apply substitution to ensure that concepts are interpreted within the correct political and cultural framework. This confirms that equivalence in translation is functional rather than formal, shaped by communicative intent (Munday, 2022).

Explicitation further plays a critical role in reducing ambiguity. Ukrainian political discourse often relies on context-dependent meanings that may not be immediately accessible to international audiences. Through explicitation, translators introduce clarifying elements that guide interpretation without altering the core message. This is particularly important in media translation, where the risk of misinterpretation is amplified by speed and global reach (Baker, 2020).

At the same time, translation may also reshape meaning through subtle shifts in tone and emphasis. For instance, emotionally charged or culturally specific expressions are often moderated in English-language versions to align with international discourse norms. While such adjustments increase accessibility, they may also reduce rhetorical intensity. This demonstrates the dual function of translation: it enables communication while simultaneously filtering and restructuring meaning.

In this context, translation emerges as a form of strategic communication. As argued in recent research, translation choices directly influence how national narratives are perceived and whether they are integrated into global discourse or marginalised (Chaika, 2025). The translator's role thus extends beyond linguistic mediation to active participation in meaning construction.

In conclusion, translation strategies are central to the formation of national identity in intercultural communication. Through controlled use of equivalence, substitution, and explicitation, translators shape how political realities are represented and understood internationally. In the Ukrainian case, translation operates as a strategic practice that reinforces sovereignty, counters misrepresentation, and ensures that national perspectives are communicated with precision and clarity.

References

1. Baker, M. (2020). *Translation and conflict: A narrative account* (2nd ed.). Routledge.
2. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
3. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings.
4. Munday, J. (2022). *Introducing translation studies: Theories and applications* (5th ed.). Routledge.

Albina VORONKINA

DIGITAL AND AI TOOLS IN WARTIME EDUCATION

The shift to digital and AI-supported education in Ukraine did not emerge as a planned innovation but as a forced response to crisis conditions. Under martial law, educational continuity has depended less on institutional design and more on how students and teachers adapt to unstable environments. This study explores how digital platforms and artificial intelligence are actually used in everyday learning practices, focusing on student experience rather than institutional frameworks.

The research is based on observational data and informal feedback collected from Ukrainian university students studying under conditions of displacement, air-raid interruptions, and hybrid learning formats. The objective is to identify how digital and AI tools function in real conditions of uncertainty, and whether they genuinely support learning or simply maintain formal continuity.

One of the key observations is that digital platforms are no longer perceived as “tools” but as the primary learning environment. Students describe platforms such as LMS systems and video

conferencing applications as spaces where academic life continues despite physical disruption. However, their effectiveness depends heavily on stability of access. Interrupted electricity supply and connectivity issues often transform structured learning into fragmented engagement, where continuity is reconstructed by students themselves rather than provided by the system (Bond et al., 2021).

Artificial intelligence tools are used selectively and pragmatically. Students report using AI primarily for language support, summarisation, and structuring academic responses. Rather than replacing learning, AI functions as a compensatory mechanism in conditions of cognitive overload. This aligns with recent findings that AI integration in education increases efficiency but requires critical awareness to avoid superficial engagement with content (Chaika, 2023).

At the same time, students demonstrate a clear distinction between “using AI to cope” and “using AI to learn.” Many respondents emphasise that AI-generated outputs often lack contextual accuracy, particularly in humanities and social sciences. This reinforces the idea that AI cannot replace interpretative work, especially in linguistically and culturally complex contexts (Chaika, 2026).

Another important finding concerns psychological stability. Digital environments provide not only academic access but also a sense of continuity and normality. Regular online interaction with peers and instructors helps maintain engagement and reduces isolation. However, prolonged reliance on digital learning also leads to fatigue and reduced concentration, confirming broader research on the limits of fully online education (Azevedo et al., 2020).

From a pedagogical perspective, the role of the teacher has shifted from knowledge provider to coordinator of learning environments. Students value clear structure, concise instructions, and flexibility more than extensive content delivery. In this sense, digital education under wartime conditions prioritises organisation and clarity over volume of material.

Importantly, the Ukrainian case demonstrates that digital transformation in crisis is not purely technological but deeply human. Students continuously adjust their learning strategies depending on external conditions, combining synchronous and asynchronous participation, AI support, and independent work. This adaptive behaviour reflects a form of academic resilience shaped by necessity rather than design.

In conclusion, digital and AI technologies in Ukrainian education under martial law function less as innovations and more as survival mechanisms. Their effectiveness depends not on technological sophistication but on how they are integrated into unstable learning contexts. Understanding student experience provides a more realistic perspective on digital education, highlighting both its potential and its limitations in conditions of crisis.

References

1. Azevedo, J. P., Hasan, A., Goldemberg, D., Iqbal, S. A., & Geven, K. (2020). Simulating the potential impacts of COVID-19 school closures on schooling and learning outcomes. World Bank Research Observer.
2. Bond, M., Bedenlier, S., Marín, V. I., & Händel, M. (2021). Emergency remote teaching in higher education: Mapping the first global online semester. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18(1).
3. Chaika, O. (2026). AI-assisted translation in wartime communication: From post-Soviet linguistic consciousness to self-determined Ukrainian identity. Conference proceedings, Kharkiv.
4. Chaika, O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287898>

UK – UKRAINE COMMUNICATION: DIPLOMATIC AND CULTURAL DIMENSIONS

Diplomatic relations between Ukraine and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland were established on 10 January 1992. In September of the same year, the Embassy of Ukraine in the United Kingdom commenced its operations, followed shortly thereafter by the opening of the British Embassy in Kyiv. However, a qualitatively new phase of bilateral engagement was catalyzed by the events of 2014. Following the Revolution of Dignity and the onset of armed aggression by the Russian Federation, the United Kingdom became one of the first states to support Ukraine, actively advocating for and supporting international sanctions against Russia, as well as its suspension from the Group of Eight. Since then, London has consistently upheld Ukraine's sovereignty and territorial integrity across key international institutions, including the United Nations, the OSCE, NATO, and the Council of Europe. A key framework for the further development of bilateral relations has been the Strategic Dialogue, launched in 2025, which encompasses eight areas: security, trade, transport, energy, justice, science, culture, and foreign policy.

Diplomatic dimension. The most significant development in the recent period was the signing of the One Hundred Year Partnership Agreement between Ukraine and the United Kingdom, concluded on 16 January 2025 in Kyiv. Designed as a century-long framework, the agreement establishes long-term commitments in the areas of defence, foreign policy, trade, energy, and countering disinformation. The military dimension of the partnership is particularly notable due to its unprecedented scale: the United Kingdom has committed to providing Ukraine with annual military assistance of at least £3 billion. By 2026, UK-Ukraine relations had thus evolved beyond the framework of a situational wartime alignment, transforming into the most extensive and institutionalized form of partnership in the modern history of both states. The Agreement was ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine on 17 September 2025, thereby formalizing a long-term framework for bilateral cooperation encompassing security, defence, economy, science, technology, and cultural relations. Under the terms of the Agreement, the United Kingdom undertakes to provide at least £3.6 billion in annual military assistance until the 2030/31 financial year, including training for Ukrainian personnel, pilot support, the provision of military aircraft, and expanded cooperation in defence production, drones, and artillery systems. In addition, the Agreement includes commitments in the areas of energy cooperation, particularly in green energy and critical minerals, as well as in technological development, scientific research, agricultural technologies, drone development, and cultural, educational, and humanitarian cooperation.

Within the framework of the Strategic Dialogue, discussions are currently underway on active support for Ukraine in future peace negotiations, the development of a system of politically and legally binding security guarantees in accordance with the Paris Declaration of 6 January 2026, as well as plans for the potential deployment of multinational forces in Ukraine following the cessation of hostilities. Thus, the diplomatic dimension currently constitutes the core framework of bilateral relations, generating the political will necessary for further cooperation in the economic and cultural domains.

Cultural dimension. The cultural dimension of the partnership is being actively implemented through a Joint Commission on Culture, whose inaugural meeting took place in March 2026. Established in accordance with the One Hundred Year Partnership Agreement, the Commission operates under the co-chairmanship of the two countries' ministers and serves as a platform for expert dialogue, coordination of bilateral cultural priorities, and the financing of joint projects. As the Ambassador of Ukraine to the United Kingdom, Valerii Zaluzhnyi, has emphasized, cultural diplomacy has become a strategic instrument for Ukraine during the war, since Russia's actions are widely interpreted as targeting Ukrainian national identity.

Key cultural initiatives included the organization of *Ukrainian Week* at leading British universities in November 2025, aimed at bringing together scholars, artists, and researchers to

strengthen Ukrainian statehood during wartime; and the *UK-Ukraine School Partnerships* programme implemented by the British Council, which initially paired 50 schools in the United Kingdom with 50 schools in Ukraine for a year-long reading project. New funding announced on 13 November 2025 supports an additional 30 schools in both countries, with an estimated 5,000 further pupils benefiting from the programme; and the Memorandum of Understanding between the Ukrainian Cultural Foundation and the British Council on inclusive culture, under which funding (including a £50,000 contribution from the British Council) was allocated to support artists with disabilities.

An important step was the signing of a renewed Memorandum of Understanding between the British Council and the Ministry of Education and Science of Ukraine on 19 May 2025. Cooperation encompasses English language learning (including the annual training of 1,400 civil servants), the development of school and higher education, and support for the Ukrainian education system during wartime. Thus, the cultural dimension not only contributes to the preservation of national identity but also establishes a long-term human and institutional foundation for the future rapprochement between the two countries.

Therefore, the transformation of UK-Ukraine relations into a strategic partnership is the most evident in the diplomatic and cultural domains. Diplomatically, the One Hundred Year Partnership Agreement and the Strategic Dialogue have established an unprecedented institutional framework that moves beyond ad hoc wartime assistance towards legally anchored, long-term commitments. This includes cooperation on politically and legally binding security guarantees (Paris Declaration, 2026) and the coordination of positions within international organisations. Culturally, the partnership has evolved from traditional exchanges into a strategic instrument of societal resilience. Initiatives, such as the UK-Ukraine school partnerships, the work of the bilateral Commission on Culture, and support for artists with disabilities demonstrate that cultural diplomacy has become an integral instrument for the preservation of Ukrainian identity in the context of Russian aggression. Going forward, the deepening of cultural ties is likely to remain closely linked with diplomatic coordination. Joint cultural initiatives, digital storytelling projects, and academic exchanges may further strengthen mutual trust and public support for the partnership over the long term. Ukraine and the United Kingdom will realize the full potential of their historic alliance only by integrating cultural outreach into every diplomatic dialogue, and by treating culture as a pillar of national security policy.

References

1. UK-Ukraine 100 Year Partnership Declaration. UK Government, 17 January 2025. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-ukraine-100-year-partnership-declaration>
2. The Verkhovna Rada ratified the Agreement on a Centennial Partnership. Parliament of Ukraine, 17 September 2025. URL: <https://www.rada.gov.ua/en/news/News/266095.html>
3. Trade and Economic Cooperation. Embassy of Ukraine to the UK, 12 February 2026. URL: <https://uk.mfa.gov.ua/en/partnership/881-ukrajina-velika-britanija/economic-cooperation/trade-and-economic-cooperation>
4. Security and future generations at the centre of discussions. UK Government, 13 November 2025. URL: <https://www.gov.uk/government/news/security-and-future-generations-at-the-centre-of-discussions-as-uk-and-ukraine-strengthen-partnership>

Mariia YULOVSKA

TRANSLATION OF DIPLOMATIC DISCOURSE IN CONDITIONS OF WAR AND RECONSTRUCTION

The transformation of Ukraine's international communication during wartime and post-war reconstruction has significantly increased the importance of accurate translation of diplomatic discourse. In this context, translation is not limited to linguistic transfer but functions as a mechanism for preserving political meaning, institutional credibility, and international alignment. This paper

examines how translation strategies ensure coherence and stability of diplomatic messaging in English-language communication.

The objective of the study is to analyse how key concepts of Ukrainian political discourse are rendered in translation, with particular attention to terminological consistency, pragmatic adaptation, and discursive framing. The research focuses on official documents, policy statements, and institutional communication related to reconstruction and international cooperation.

A central feature of diplomatic translation is the standardisation of terminology. Concepts such as reconstruction, resilience, security guarantees, and European integration must be consistently represented across languages to maintain coherence within international dialogue. Unlike general translation, diplomatic discourse requires strict terminological alignment, as even minor variation may lead to ambiguity or reinterpretation. This confirms that translation operates as a regulatory mechanism within international communication systems (Chaika, 2024).

At the same time, translation involves *strategic adaptation*. Ukrainian source texts often contain context-dependent formulations that require *explicitation* in English to ensure clarity for international audiences. For example, references to institutional processes or national policies are frequently expanded or reformulated to align with globally recognised frameworks. Such transformations demonstrate that equivalence is achieved through functional adequacy rather than formal correspondence (House, 2021).

Another important dimension is *discursive positioning*. Translation shapes how Ukraine is represented within global political narratives, particularly in relation to reconstruction and European integration. Lexical choices contribute to framing Ukraine as a reliable partner, emphasising stability, cooperation, and alignment with international standards. In this sense, translation participates directly in the construction of diplomatic identity (Chaika, 2025).

However, the need for accessibility may lead to shifts in meaning. In international communication, complex policy formulations are often simplified to ensure readability. While this increases comprehensibility, it may reduce the specificity of political concepts. Translators must therefore balance precision and clarity, ensuring that simplification does not distort institutional meaning.

The role of translation becomes especially visible in the context of post-war reconstruction discourse. Terms such as *recovery*, *modernisation*, and *sustainability* are not neutral; they reflect alignment with international policy agendas and donor expectations. Their consistent and accurate translation ensures that Ukraine's communication remains integrated within global development frameworks.

In addition, translation contributes to maintaining continuity of discourse across different communication channels. Official documents, international reports, and public statements must reflect the same conceptual framework, even when adapted for different audiences. This requires a coordinated approach to translation, where consistency is prioritised over stylistic variation.

Therefore, translation of diplomatic discourse in Ukraine under conditions of war and reconstruction functions as a strategic process of meaning preservation and representation. Through terminological alignment, pragmatic adaptation, and discursive framing, translation ensures that political communication remains coherent, credible, and internationally interpretable. This highlights the role of translation as an integral component of diplomatic practice rather than a secondary linguistic activity.

References

1. Chaika, O. (2025). Translation as a strategic tool in cross-cultural communication: Countering Russian propaganda and preserving Ukrainian identity. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.35754.94405>
2. Chaika, O. (2024). Legal and political discourse in translation via an intercultural lens. Conference proceedings.
3. House, J. (2021). *Translation: The basics* (2nd ed.). Routledge.
4. European Commission. (2021). *Digital Education Action Plan (2021–2027)*. <https://education.ec.europa.eu>

5. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). Strategy for the development of education in Ukraine. <https://mon.gov.ua>

Ruslan ZILKO

DIGITAL TRANSLATION PRACTICES IN WARTIME UKRAINE

Since 2022, translation practice in Ukrainian universities has changed dramatically. Students preparing for careers in philology, international communication, and translation increasingly work in unstable digital environments shaped by wartime realities, multilingual information flows, and the rapid spread of artificial intelligence tools. This paper explores how translation students in Ukraine adapt to these conditions and how digital translation practices influence intercultural communication and professional decision-making.

The research is based on classroom observations conducted during translation-oriented practical tasks involving media texts, political statements, and international humanitarian communication. Particular attention is given to how students combine AI-based tools, CAT systems, and manual editing strategies while translating culturally sensitive content from Ukrainian into English.

One of the most visible tendencies is the growing dependence on generative AI systems during preliminary translation drafting. Students actively use ChatGPT, DeepL, and machine translation engines to accelerate terminology search, structure complex sentences, and simplify large volumes of text. At the same time, classroom observations demonstrate that automated systems frequently fail to preserve political nuance, emotional tone, and culturally marked vocabulary. In several cases, machine-generated translations softened references to Russian aggression or replaced context-specific terminology with neutral international equivalents. Such shifts significantly altered pragmatic meaning.

Another recurring issue concerns terminological inconsistency. Students working with diplomatic or media discourse often encounter difficulties when translating concepts connected with sovereignty, occupation, resistance, and humanitarian law. AI systems may generate grammatically correct variants while ignoring discourse conventions typical for international political communication. As a result, students increasingly perform post-editing rather than direct translation. This process requires critical evaluation of lexical choice, contextual relevance, and audience perception.

The observations also revealed that students demonstrate stronger intercultural awareness when working collaboratively. Group translation activities encouraged discussion of cultural adaptation, pragmatic equivalence, and ideological framing. In this context, translation became not only a linguistic exercise but also a form of analytical interpretation shaped by political and social realities.

An important pedagogical challenge involves balancing technological efficiency with professional translation competence. While digital tools reduce processing time, excessive dependence on automation weakens students' ability to identify implicit meanings, rhetorical manipulation, and culturally sensitive references. Consequently, translation training increasingly shifts toward reflective editing, discourse analysis, and contextual interpretation.

The Ukrainian experience demonstrates that modern translation education can no longer focus exclusively on linguistic equivalence. Under wartime conditions, translation becomes part of international communication strategy, information resilience, and cultural representation. Digital technologies accelerate communication, yet human interpretation remains decisive in preserving meaning and ensuring responsible intercultural dialogue.

References

1. Amano T., González-Varo J. P., Sutherland W. J. Languages are still a major barrier to global science. *PLoS Biology*. 2016. Vol. 14, No. 12.
2. Chaika O. (2023). Professional terminology in modern Slavonic pedagogy: Focus on term accuracy. *Research Journal in Advanced Humanities*, 4(1), 168–185.

3. Chaika O. (2023). The role of artificial intelligence in higher education. *Molod i Rynok*, 6–7(214–215), 69–74.
4. Chaika O. (2024). Challenges in Translating Legal and Political Texts from an Intercultural Lens. *Pereiaslav Studies in Linguistics and Linguodidactics*.
5. O’Hagan M. (2020). *The Routledge Handbook of Translation and Technology*. Routledge.ksana

Ольга БАЛІЦЬКА
Науковий керівник – *Аліна СУПРУН*

КОНЦЕПТ ФІЛОСОФІЇ СЕРЦЯ ЯК СТРИЖЕНЬ ДУХОВНОСТІ УКРАЇНЦІВ

Українська філософія завжди була унікальною на фоні суворих німецьких систем чи раціональних французьких теорій. Нашою візитівкою є – «філософія серця», або кордоцентризм (від латинського *cordis* – серце). Серце ми розглядаємо як центр Всесвіту. Якщо на Заході філософи зазвичай кажуть: «Я мислю, отже, я існую», то українська думка завжди додавала: «Я відчуваю, я люблю, а отже – я людина». Для наших мислителів серце – це не просто орган, що качає кров, і не просто символ романтичного кохання. Це духовний центр людини. Це те місце, де народжуються наші справжні думки, де ми зустрічаємося з Богом або своєю совістю.

Григорій Савич Сковорода – є «батьком» щодо розуміння саме українського серця. Він був першим, хто це чітко сформулював у своїй філософії: «Всяк бо єсть те, яке його серце». Григорій Сковорода вчив, що марно шукати щастя десь назовні – в грошах, чинах чи за кордоном. Треба «зазирнути в серце», знайти там свою «сродну працю» (те, до чого ти маєш талант від природи, хист, бажання) і жити згідно з цим. Тільки через «внутрішню людину», через серце, можна прийти до істини, яка робить людину щасливою, повновимірною, впевненою в собі.

Відомим є той факт, що українська філософія розчинилася в літературі та поезії. Це дуже важлива та унікальна деталь. Адже ми помітили, що у нас немає товстих трактатів, як у Канта, Гегеля чи Декарта, але є неймовірно софійний та вічний «Кобзар» Тараса Шевченка, фантастично глибинна «Лісова пісня» Лесі Українки, філософічні «Мертві душі» Миколи Гоголя. Річ у тім, що «філософію серця» неможливо замкнути у науково-раціоналістичні роздуми, в сухі формули. Серце говорить образами, метафорами, піснею.

Коли Шевченко пише: «Я так її, я так люблю мою Україну убогу...», – це не просто вірш. Це екзистенційна філософія любові, яка вища за логіку. Коли Пантелеймон Куліш розвиває ідею серця, він каже, що воно є джерелом нашої національної самобутності. Коли читаєш Лесю Українку відчуваєш філософський естетизм та стоїцизм.

Саме тому українська філософія «розлита» в літературі. Наші поети – це і є наші справжні філософи. Вони вчили народ жити «по правді», а правда для українця — це те, що відчувається серцем як справедливе.

Апогеєм українського кордоцентризму був Памфіл Юркевич. Він вибудував логіку філософії серця. Юркевич довів з точки зору науки, що розум – це лише поверхня, це «світло», але серце – це «тепло», це корінь, з якого виростає все дерево людського життя. Він стверджував, що без серця розум стає холодним і навіть небезпечним.

Чому про український кордоцентризм ми маємо говорити сьогодні, чому це питання є актуальним у сьогоденні? Да тому, що «філософія серця» пояснює наш український характер. Завдяки пізнанню себе, ми українці, розуміємо звідки у нас така впертість у своїй волі? Чому ми часто діємо всупереч обставинам, коли «розум» каже, що це неможливо? Бо ми слухаємо Серце!!! Це наша сила, але й наша слабкість, адже іноді емоції перемагають холодний розрахунок.

Проте, саме ця риса робить нас абсолютно і беззаперечно унікальними. А нашу культуру такою людською, теплою та естетичною. Українська філософія – це не наука про абстрактні ідеї. Це наука про те, як бути справжнім, як знайти гармонію зі світом і з самим собою. І ключ до цієї гармонії завжди лежить у нас у грудях.

Як казав Сковорода: «Пізнай себе». А пізнати себе – це і означає почути своє серце.

Анна БЕРЕЗНА
Науковий керівник – Олена БАЛАЛАЄВА

ФЕНОМЕН АТРИБУЦІЇ В КРОС-КУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У процесі крос-культурної взаємодії ми не просто обмінюємося словами, ми постійно намагаємося пояснити собі причини поведінки іншої людини. Цей процес у психології називається атрибуцією. Проте в умовах, коли зустрічаються представники різних культурних кодів, механізм атрибуції часто спрацьовує хибно, перетворюючись на один із найпідступніших бар'єрів комунікації.

Атрибуція – це приписування характеристик, мотивів та намірів суб'єкту на основі його дій. Головною психологічною пасткою тут є фундаментальна помилка атрибуції: схильність людини пояснювати власні невдачі зовнішніми обставинами, а чужі помилки – внутрішніми якостями особистості.

У крос-культурному контексті цей ефект посилюється в рази. Якщо іноземний колега запізнився на зустріч, ми схильні приписати йому «непунктуальність» або «неповагу» (внутрішня атрибуція), ігноруючи той факт, що в його культурі сприйняття часу може бути поліхронним (гнучким), або він потрапив у непередбачувані зовнішні обставини.

Психологія атрибуції тісно пов'язана з типом культури, до якої належить комунікатор: у західних (індивідуалістичних) культурах домінує внутрішня атрибуція – успіх чи поразка вважаються результатом особистих зусиль людини, в той час, як у східних (колективістських) культурах більше уваги приділяється ситуативній атрибуції – поведінка індивіда сприймається як наслідок його зобов'язань перед групою або впливу соціального контексту.

Коли представники цих типів культур зустрічаються, виникає «когнітивний збій». Західний менеджер може сприйняти стриманість східного партнера як відсутність власної думки, тоді як насправді це прояв поваги до групової ієрархії.

Феномен атрибуції завжди має аксіологічне забарвлення, оцінку. Ми не просто пояснюємо поведінку «іншого», ми миттєво її оцінюємо. Тут виникає бар'єр етноцентричної атрибуції: ми вважаємо «правильним» той мотив, який відповідає нашій культурі.

Наприклад, якщо викладач у закордонному університеті поводить неформально, студент із культури з високою дистанцією влади може приписати цьому «непрофесіоналізм» (негативна атрибуція), хоча в контексті закладу це є проявом «демократичності та відкритості» (позитивна атрибуція).

Подолання помилок атрибуції вимагає не лише знання мови, а й розвитку когнітивної гнучкості, зокрема, призупинення оцінки – навички фіксувати факт поведінки, не роблячи миттєвих висновків про риси характеру людини, пошуку альтернативних пояснень, розвитку емпатії – подивитися на ситуацію очима партнера, враховуючи його виховання та традиції.

Феномен атрибуції доводить, що ми бачимо світ не таким, яким він є, а таким, якими ми є самі. У крос-культурній комунікації помилкова атрибуція стає «кривим дзеркалом», що спотворює реальні наміри сторін. Успіх діалогу залежить від здатності особистості вийти за межі власних психологічних шаблонів і визнати, що за поведінкою іншого стоять не особливості характеру, а інша глибока культурна система.

Література

1. Атрибуція. *Велика українська енциклопедія*. URL: [https://vue.gov.ua/Атрибуція_\(психологія\)](https://vue.gov.ua/Атрибуція_(психологія)) (дата звернення: 28.04.2026).
2. Matsumoto, D., & Juang, L. *Culture and psychology* (6th ed.). Cengage Learning, 2016.

Артемій БЛЯЄВ

Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У сучасних умовах глобалізації міжнародна комунікація перестала бути лише інструментом дипломатії, перетворившись на фундаментальний фактор формування національної ідентичності та суб'єктності держави на світовій арені. Процеси інтеграції, цифровізація та зростаюча взаємозалежність країн вимагають переосмислення стратегій, за якими держава транслює свої цінності та інтереси зовнішньому світу.

Глобалізація створює єдиний інформаційний простір, де кордони між внутрішньою та зовнішньою політикою стають прозорими. Основними характеристиками цього етапу є швидкість розповсюдження інформації, мережевий характер взаємодії та жорстка конкуренція за увагу аудиторії. Державні інституції втрачають монополію на комунікацію, поступаючись місцем неурядовим організаціям, бізнесу та лідерам думок.

Ефективна міжнародна комунікація неможлива без врахування культурного коду реципієнта. Успішна стратегія розвитку іміджу держави має базуватися на адаптивності меседжів, використанні інструментів «м'якої сили» та системній роботі над подоланням застарілих стереотипів через прямий діалог та культурну дипломатію.

Інтернет-платформи та соціальні мережі стали головними аренами міжнародної комунікації. Державна стратегія в епоху глобалізації повинна включати активну присутність у соцмережах (Digital Diplomacy), ефективну протидію дезінформації та використання алгоритмів штучного інтелекту для аналізу настроїв глобальної аудиторії.

Для України в контексті 2026 року ключовими напрямками є трансляція нарративу стійкості, розвиток аграрної дипломатії як гаранта світової продовольчої безпеки та комунікація інвестиційної привабливості в процесах відновлення. Важливо позиціонувати державу як активного суб'єкта глобальної безпеки та інновацій.

Таким чином, міжнародна комунікація в епоху глобалізації вимагає від держави гнучкості, етичності та високого рівня технологічності. Формування позитивного іміджу є безперервним процесом побудови довіри через крос-культурний діалог та стратегічну єдність внутрішніх і зовнішніх повідомлень. Тільки через інтегрований підхід держава може стати конкурентоспроможним гравцем у глобалізованому світі.

Крістіна БОНДАРЄВА

Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

ВПЛИВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНТАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

В умовах посилення інтеграційних процесів, спроможність держави до побудови конструктивного діалогу на міжнародній арені стає ключовим фактором її конкурентоспроможності. Ефективність міжкультурної ділової комунікації залежить не лише від володіння іноземними мовами, а й від глибокого розуміння національних ментальних моделей партнерів. Саме вони формують «невидимі правила гри», які можуть як сприяти, так і перешкоджати реалізації стратегій розвитку державного іміджу.

Ментальні моделі – це глибоко вкорінені переконання, образи та стереотипи, які визначають, як ми сприймаємо світ і як діємо в ньому. У контексті національної ідентичності вони включають: сприйняття часу, дистанцію влади, комунікативні контексти. Для представників західних культур характерною є лінійна логіка та орієнтація на результат. Натомість східні культури базуються на циклічності, збереженні «обличчя» та пріоритеті міжособистісних стосунків над формальними угодами.

Когнітивні фільтри суттєво трансформують ділову взаємодію, часто стаючи причиною непорозуміння, коли ментальні моделі партнерів не збігаються. Цей «когнітивний дисонанс» проявляється у кількох критичних аспектів професійного спілкування. Розбіжності часто виникають через різне сприйняття ієрархії та відповідальності. В індивідуалістичних бізнес-моделях пріоритетом є швидкість, тому рішення приймаються топ-менеджментом одноосібно. Натомість колективістські культури, як-от японська із системою «ринги», орієнтовані на тривалий процес узгодження та досягнення загального консенсусу, що може дратувати прихильників швидких результатів. Стиль комунікації також залежить від культурного бекграунду. Представники низькоконтекстних культур цінують пряmlinійність та конкретику, проте така манера часто сприймається як безтактність або навіть агресія в країнах із високим контекстом. Це не лише гальмує переговорний процес, а й створює ризики для репутації як окремого представника, так і держави загалом. Суттєвий розрив спостерігається і в самому розумінні ділової етики. В одних бізнес-моделях довіра вибудовується навколо юридично оформленого контракту, який є гарантом безпеки. В інших – особиста довіра та міцні взаємини є базовою передумовою, без якої підписання будь-яких офіційних документів стає неможливим.

Міжнародний імідж держави у діловому середовищі є результатом кумулятивного досвіду безпосередньої взаємодії з її представниками – від дипломатичного корпусу до підприємців і науковців. У цьому контексті етноцентризм виступає критичним бар'єром: намагання нав'язати власні ментальні моделі як універсальні формує репутацію негнучкого та зарозумілого партнера. Натомість високий рівень культурного інтелекту (CQ) та здатність адаптуватися до світосприйняття іншої сторони стають інструментами «м'якої сили» (soft power), демонструючи повагу до світу та відкритість держави до конструктивного діалогу.

Для забезпечення високої ефективності міжнародної взаємодії та зміцнення реноме на світовій арені критично важливим є перехід від поверхневого вивчення етикету до глибокої деконструкції стереотипів, що передбачає досягнення фундаментальних релігійних, філософських та історичних цінностей партнерів. Цей процес вимагає розвитку метакогнітивних навичок, які дозволяють учасникам комунікації ідентифікувати власні ментальні обмеження та оперативно коригувати їх безпосередньо під час діалогу. Кінцевою метою такої стратегії є створення «третього культурного простору» – розробка гібридних комунікаційних моделей, що органічно поєднують кращі практики обох сторін для досягнення синергії.

Національні ментальні моделі є фундаментом, на якому будується вся архітектура міжкультурної взаємодії. Ігнорування когнітивних особливостей партнерів веде до комунікативних розривів, фінансових втрат та руйнації міжнародного іміджу. Навпаки, глибоке розуміння та повага до ментальних карт іншого дозволяє перетворити міжкультурну комунікацію на стратегічний актив держави, що сприяє її інтеграції у світовий простір як надійного та передбачуваного суб'єкта.

ТЕХНОКРАТІЯ ЯК МОДЕЛЬ ПОЛІТИЧНОГО УСТРОЮ: ПРИНЦИПИ, ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК, ПЕРЕВАГИ НАД ДЕМОКРАТІСЮ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Демократія залишається домінуючою формою правління, вона була однією з ідеологій, що змогла принести порядок у часи коли панував хаос. Проте прогрес не має стояти на місці. У багатьох літературних джерелах поняття технократії описується як щось радикальне, рішуче, утопічне та інколи абсурдне. Сьогодні технократія розглядається як форма правління задля процвітання людства.

Технократія – це ідеологія та форма правління, де влада належить експертам з науково-технічних галузей, які приймають рішення на основі знань, даних і раціонального аналізу, а не виборів чи політичних інтересів. Вона контрастує з демократією, пропонуючи меритократичний підхід для ефективного управління складними суспільними системами. Базується на раціональності, емпіричних даних і науковому методі, відкидаючи емоції. Влада передається фахівцям (інженерам, вченим), обраним за компетенціями, а не популярністю.

Технократія як ідеологія виникла на початку ХХ століття на тлі промислової революції та економічних криз, коли наука й техніка почали домінувати в суспільстві. Ідеї технократії сформувалися під впливом мислителів ХІХ століття, таких як Анрі Сен-Симон який у 1810-1820-х рр. пропонував передати владу вченим та інженерам для раціонального управління промисловістю. У праці «Інженери та цінності системи» (1921) Торстейн Веблен розкритикував фінансову еліту й закликав до правління технічних фахівців, які керуватимуться науковим методом. Сучасна технократія народилася в США 1930-х під час Великої депресії. Інженер Говард Скотт заснував «Technocracy Inc.», пропонуючи замінити гроші енергетичними сертифікатами та керувати економікою за принципами термодинаміки. Рух набрав популярності проте не зміг себе реалізувати через конкуренцію з «Новим курсом» Теодора Рузвельта. У сучасній історії можна виділити два випадки, де технократія стала запорукою успіху для держави. Процвітання Сінгапуру забезпечив Лі Куан Ю, який перетворив країну на «технократичну корпорацію», де уряд складається з фахівців, які керують системою КРІ, аналітикою та довгостроковим плануванням. Система відстежує ефективність послуг через сенсорні екрани, а кар'єрний ріст – меритократичний, без «ліфтів» для еліт. У європейському регіоні Естонія з 1990-х впровадила е-урядування для подолання бюрократії; 99% послуг онлайн, цифровий ІД, автоматизовані рішення на основі даних. Технократичний підхід тут – це влада ІТ-фахівців і дата-драйв, що зробило країну лідером цифрової трансформації в ЄС. Приклади цих країн демонструють, що раціональна технократія є ключем до процвітання та наступною сходинкою до розвитку цивілізації.

Технократія не стала провідною формою правління через брак демократичної легітимності та культурний пріоритет свободи над чистою ефективністю. У демократіях влада отримується через вибори, що дає мандат від народу, тоді як технократи призначаються за експертизою, що сприймається як елітарність і «відрив від реальності». Замість домінування, технократія інтегрується як елемент: технократичні уряди в Сінгапурі (з елементами демократії) працюють, але чиста модель відкидається через цінності свободи слова. У цифрову еру (на кшталт Естонії) вона набирає сили, але не витісняє демократію повністю через опір суспільства. Роблячи невеликий підсумок, можемо сказати, що технократична система сприймається більшістю як радикальний перехід від волі та емоцій, до чистих розрахунків та ігнорування голосу народу.

Впровадження технократичних моделей найімовірніше почнеться з країн, що мають високий рівень освіти (Фінляндія, Норвегія, Люксембург) або ті, що вже певним чином задіяли технократичні принципи в власному розвитку (Сінгапур, Естонія). Таким чином це заохотить більшість націй приєднатись до ефективнішої форми правління та наблизить людство до першої сходинки розвитку за шкалою Кардашова.

Література

1. Визначення та приклади технократії. <https://termin.in.ua/tekhokratiiia-tekhokratychnyy-uriad-tekhokrat/>
2. Вступ до технократії. <https://karapuziki.com.ua/tekhokratiiia-tse-shcho-take-vyznachennia-i-pryklady-tekhokrat-tse/>
3. Технократія в політології. [https://uk.wikipedia.org/wiki/Технократія_\(політологія\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Технократія_(політологія))
4. Порівняння технократії та демократії. <https://fresnoalliance.com/technocracy-vs-democracy/>
5. Технократія як альтернатива демократії. <https://www.ghsl.org/lawjournal/technocracy-an-alternative-to-democracy/>
6. Додаткова стаття про технократію. [https://www.wikiwand.com/uk/articles/Технократія_\(політологія\)](https://www.wikiwand.com/uk/articles/Технократія_(політологія))
7. Технократія як модель політичного устрою: принципи, історичний розвиток, переваги над демократією та перспективи інтеграції у сучасному світі» «Інженери та цінності системи» (1921) <https://web.archive.org/web/20080530012820/http://socserv2.socsci.mcmaster.ca/~econ/ugcm/3ll3/veblen/Engineers.pdf>
8. Стаття з прикладом Сінгапуру. <https://karapuziki.com.ua/tekhokratiiia-tse-shcho-take-vyznachennia-i-pryklady-tekhokrat-tse/>
9. Стаття про е-урядування в Естонії. <https://ir.nmu.org.ua/entities/publication/472922e3-4e1b-4597-be58-50029d4f832b>

Вероніка ВЕБЕР

Науковий керівник – Ірина МАТВІЄНКО

КОНКУРЕНЦІЯ СТРАТЕГІЙ США, ЄС ТА КИТАЮ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ АЗІЇ: ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ

Центральна Азія у ХХІ столітті стала одним із ключових регіонів глобального геополітичного суперництва, що зумовлено поєднанням її стратегічного розташування, значного природно-ресурсного потенціалу та зростаючої ролі у формуванні транзитних маршрутів між Європою та Азійсько-Тихоокеанським регіоном. Регіон охоплює важливі енергетичні ресурси, транспортні коридори та ринки, що робить його об'єктом довгострокових інтересів провідних світових акторів – Сполучені Штати Америки, Європейський Союз та Китай.

Китай розглядає Центральну Азію насамперед як стратегічний ресурсний та транзитний простір, важливий для забезпечення власної енергетичної безпеки, стабільності прикордонних територій (зокрема Синьцзян-Уйгурського автономного району) та розширення гео економічного впливу. Пекін дотримується принципу невтручання у внутрішні справи держав, що робить його привабливим партнером для політичних режимів регіону. Водночас на практиці Китай поступово формує асиметричну економічну залежність через інвестиції, пільгове кредитування та масштабні інфраструктурні проекти.

Ключовим інструментом китайської стратегії є економічна експансія: інвестиції в енергетику, гірничодобувну галузь, транспортні коридори та інфраструктуру, зокрема газогін «Центральна Азія – Китай» і залізничний маршрут Китай-Киргизстан-Узбекистан. Через фінансову допомогу та кредитні механізми Пекін поступово витісняє Росію з регіонального економічного простору, формуючи стійкі торговельні зв'язки та посилюючи залежність окремих держав від китайського капіталу.

Окрім економічного виміру, важливим інструментом впливу виступає багатостороння дипломатія в межах Шанхайської організації співробітництва, яка перетворилася на платформу координації безпекової політики в регіоні. Через цей механізм Китай просуває

боротьбу з тероризмом і сепаратизмом, посилює власні позиції та обмежує можливості інших гравців для домінування. У результаті Пекін утверджується як провідний геоекономічний актор регіону, хоча поки що уникає відкритої претензії на одноосібне лідерство.

На відміну від китайської економічно орієнтованої моделі, стратегія Європейського Союзу базується переважно на інструментах «м'якої сили». ЄС формує свою присутність через культурну дипломатію, освітні програми, підтримку громадянського суспільства, інвестиційне співробітництво та технічну допомогу. Просування європейських стандартів управління, принципів верховенства права та сталого розвитку створює нормативну основу для довгострокового партнерства з державами регіону.

Вагому роль у цьому процесі відіграють окремі держави-члени ЄС, зокрема Франція та Німеччина, які активно розвивають культурні обміни, освітню співпрацю та економічне партнерство, особливо з Казахстаном. Такий підхід сприяє формуванню позитивного іміджу ЄС як передбачуваного й стабільного партнера. Ефективність європейської «м'якої сили» полягає у створенні привабливої альтернативи жорстким або суто економічним моделям впливу.

Стратегія США в Центральній Азії поєднує політико-економічні інструменти з безпековим компонентом. Вашингтон розглядає регіон як важливий елемент ширшої євразійської архітектури безпеки та як простір для стримування зростаючого впливу Китаю. Американська політика зосереджена на співпраці з Казахстаном, Киргизстаном, Таджикистаном, Туркменістаном та Узбекистаном у двосторонньому й багатосторонньому форматах.

Конкуренція стратегій США, ЄС та Китаю в Центральній Азії демонструє різні моделі впливу – економічно-інфраструктурну (Китай), нормативно-гуманітарну («м'яка сила» ЄС) та безпеково-політичну (США). Найдинамічніше зростає саме китайська присутність, що ґрунтується на масштабних інвестиціях і формуванні економічної залежності. Європейський Союз зміцнює позиції через довгострокове нормативне та гуманітарне партнерство, створюючи альтернативний формат співпраці. Сполучені Штати зберігають вплив завдяки безпековим механізмам і стратегічному стримуванню конкурентів. У підсумку Центральна Азія залишається простором багаторівневої конкуренції, де ефективність кожної стратегії визначається здатністю поєднувати інструменти впливу з урахуванням інтересів і багатовекторної політики самих держав регіону.

Література

1. Даниленко С., Гальона О. Геополітичні акценти зовнішньої політики США у Центральній Азії. *Journal of International Relations of KNU*, 2017, 46.
2. Жанбулатова Р. «М'яка» дипломатія країн Європейського Союзу в Центральній Азії в сучасних геополітичних реаліях. *Геополітика України: історія і сучасність*, 2024, 1 (32): 162-173.
3. Міщанчук Н.М. Геополітичні інтереси Китаю в Центральній Азії початку ХХІ ст.: дипломна робота магістра: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, ОП «Міжнародна інформація». Хмельницький національний університет. Хмельницький, 2023. 90 с.

Марія ВОЛОЧАЄВА

Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КРАЇНИ

У сучасному світі міжнародний імідж держави формується не лише через традиційні дипломатичні канали, а й завдяки цифровим комунікаціям. Розвиток соціальних мереж, онлайн-платформ і глобальних медіа кардинально змінив підходи до зовнішньої політики. З'явилося поняття цифрової дипломатії - використання цифрових технологій для досягнення зовнішньополітичних цілей і формування позитивного образу країни.

Особливо актуальним це питання стало для України, яка в умовах війни змогла суттєво посилити свою присутність у міжнародному інформаційному просторі та змінити сприйняття себе у світі.

Цифрова дипломатія – це комплекс дій держави, спрямованих на комунікацію з міжнародною аудиторією через інтернет. Вона включає:

ведення офіційних акаунтів у соцмережах, онлайн-звернення політичних лідерів, інформаційні кампанії, взаємодію з іноземними ЗМІ, використання мультимедійного контенту

На відміну від класичної дипломатії, яка часто є закритою, цифрова дипломатія є відкритою, швидкою та орієнтованою безпосередньо на громадськість.

Україна активно використовує різні цифрові інструменти: соціальні мережі (платформи як Twitter (X), Instagram, Facebook і YouTube стали ключовими каналами комунікації. Через них поширюється офіційна інформація, заяви уряду, новини та емоційні звернення).

До 2014 року Україна часто сприймалася у світі як пострадянська держава з політичними та економічними проблемами. Проте після таких подій, як Революція Гідності, а особливо після повномасштабне вторгнення Росії в Україну, імідж країни почав кардинально змінюватися.

Завдяки цифровій дипломатії Україна: сформувала образ демократичної та стійкої держави; привернула увагу до війни на глобальному рівні; мобілізувала міжнародну підтримку; створила емоційний зв'язок із громадянами інших країн

Україна швидко реагує на події та надає інформацію у режимі реального часу, що підвищує довіру. Цифрова дипломатія працює у зв'язці з глобальними ЗМІ. Такі видання, як BBC, CNN та The New York Times, активно висвітлюють події в Україні, часто використовуючи матеріали, поширені через соцмережі. Це створює ефект мультиплікації: інформація з офіційних джерел швидко потрапляє у глобальний медіапростір.

Таким чином, цифрова дипломатія стала одним із ключових інструментів формування міжнародного іміджу держави у XXI столітті. Приклад України демонструє, що навіть у складних умовах країна може ефективно впливати на світову громадську думку завдяки грамотній комунікаційній стратегії. Завдяки активному використанню соціальних мереж, персоналізації комунікації та швидкому реагуванню на події, Україна змогла значно покращити свій міжнародний імідж, сформувавши образ сильної, незалежної та демократичної держави.

У майбутньому роль цифрової дипломатії лише зростатиме, а країни, які зможуть ефективно використовувати її інструменти, отримають значну перевагу на міжнародній арені.

Валерія ГАЛЄЄВА

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕГОВОРАХ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

Світ міжнародної дипломатії – це не лише блиск кришталевих люстр, вишукані протокольні жести та суворі костюми, це насамперед простір, де кожне слово важить тонну, а кожна пауза може змінити хід історії. Перекладач у цьому контексті постає не просто технічним посередником, а справжнім архітектором смислів, невидимим мостом, що з'єднує не лише різні мовні системи, а й цілі цивілізаційні пласти, культурні коди та політичні амбіції. Коли двоє лідерів сідають за стіл переговорів, між ними виникає невидима стіна з нюансів, ідіом та прихованих підтекстів, і саме перекладач є тією силою, що робить цю стіну прозорою, зберігаючи при цьому автентичність кожного наголосу та емоційного забарвлення. Це мистецтво балансування на межі: потрібно бути одночасно ідеально точним, як швейцарський годинник, і гнучким, як досвідчений психолог, адже дипломатичний переклад – це не заміна слів, а трансляція намірів. Один із найскладніших викликів полягає у вмінні розпізнати те, що залишилося поза текстом – те, що зчитується у міміці, у виборі конкретного синоніма, який в

одній культурі може означати готовність до компромісу, а в іншій – слабкість. Перекладач стає живим фільтром, який повинен миттєво відсіювати зайвий шум і фокусуватися на суті, при цьому володіючи колосальним обсягом знань у сферах економіки, юриспруденції та військової справи, де найменша термінологічна похибка може коштувати мільярдів або призвести до геополітичної кризи. Стрес, що супроводжує цю професію, є ледь не найвищим у світі інтелектуальної праці, адже в кабінеті синхроніста чи поруч із президентом немає права на помилку, немає можливості перегорнути сторінку чи скористатися словником – є лише миттєва реакція та абсолютна концентрація, де мозок працює на межі своїх біологічних можливостей, одночасно аналізуючи вхідний сигнал, синтезуючи переклад і контролюючи власний голос, щоб він звучав впевнено та нейтрально. Професійна етика вимагає від нас бути «людьми-тінями», тими, хто не має права на власну політичну позицію чи особисті емоції під час роботи, навіть якщо те, що звучить, суперечить власним переконанням, оскільки головна місія – забезпечити чистоту каналу зв'язку. У сучасну епоху цифрових технологій та штучного інтелекту роль живого перекладача стає ще більш елітарною, адже жоден алгоритм поки що не здатний осягнути іронію, сарказм або делікатну гру слів, яка часто стає ключем до розрядки напруженої ситуації. Ті хто стоїть за кулісами великих рішень, забезпечуючи порозуміння там, де без нас панувала б лише тиша або гучний хаос взаємних претензій. Це робота, що вимагає самозречення та постійного навчання, бо світ змінюється швидше, ніж оновлюються підручники, і лише той, хто відчуває серцебиття мови, здатний перетворити сухий протокол на живу нитку діалогу, що тримає нашу хитку світову стабільність. Кожен успішний договір, кожен мирний меморандум – це тиха перемога перекладача, чия робота вважається ідеальною тоді, коли про неї ніхто навіть не згадав, сприйнявши чудо порозуміння як належне. У цьому і полягає велич нашої професії: бути незамінним, залишаючись непомітним, тримаючи в руках тонкі нитки людської комунікації, з яких плететься майбутнє цілих народів. Виклики, що стоять перед нами – від термінологічних пасток до культурних дисонансів – є лише сходинками до майстерності, де кожен успішний переклад стає внеском у глобальну гармонію, роблячи світ трохи менш відчуженим і трохи більш зрозумілим для кожного, хто прагне бути почутим. Вишуканість цього фаху в тому, що ми не просто передаємо інформацію, ми перекладаємо долю, стаючи свідками та учасниками моментів, які згодом будуть вивчати в університетах, і саме наша чесність та професіоналізм гарантують, що ці моменти будуть зафіксовані вірно, без викривлень та фальшивих нот у симфонії світової політики. Професія перекладача в кулуарах великої політики – це нескінченний танець на лезі бритви, де інтелект стає єдиною зброєю, а мовна інтуїція – найнадійнішим щитом. Якщо заглибитися в саму суть нашої щоденної праці, то стає зрозуміло, що ми не просто володіємо іноземними мовами, ми володіємо здатністю дешифрувати саму людську природу, яка за зачиненими дверима кабінетів часто виявляється значно складнішою за будь-які офіційні заяви. Кожна зустріч високого рівня – це психологічна дуель, у якій перекладач виступає секундантом для обох сторін одночасно, стежачи за тим, щоб правила гри не були порушені через елементарне лінгвістичне непорозуміння. Ми змушені бути майстрами адаптації, здатними за частку секунди змінити тон із сухого юридичного стилю на емоційно насичений заклик до миру, при цьому ні на йоту не відступаючи від оригіналу. Ця внутрішня трансформація вимагає колосальних енергетичних витрат, адже ми пропускаємо крізь себе чужу волю, чужі страхи та надії, залишаючись при цьому лише кришталево чистим провідником ідей. Часто доводиться стикатися з так званою «неперекладністю» – специфічними національними концептами, що не мають прямих аналогів, і саме тут виявляється справжній геній перекладача, який мусить миттєво збудувати асоціативний ряд, що викличе у слухача саме ту реакцію, на яку розраховував промовець. Це робота без права на чернетку, де кожне слово, що вилетіло з вуст, одразу стає частиною стенограми історії. Ми живемо в стані постійної інтелектуальної мобілізації, де підготовка до години переговорів може тривати тижнями, охоплюючи вивчення сотень сторінок вузькоспеціалізованих звітів, технічних регламентів та розвідувальних даних, щоб жоден термін не застав нас зненацька. Але навіть за умови ідеальної підготовки завжди залишається фактор непередбачуваності – людський фактор, коли лідер може раптово відійти

від підготовленого тексту, перейти на жарти або використати рідкісний діалектизм, і в цей момент світ навколо перекладача звужується до єдиної точки максимальної концентрації. Наші рішення в такі секунди – це сплав досвіду, ерудиції та майже містичного відчуття контексту. Більше того, роль перекладача сьогодні трансформується у роль стратегічного консультанта, який може делікатно підказати делегації, що певний жест чи фраза в цій культурі можуть бути сприйняті як образа, запобігаючи дипломатичним катастрофам ще до їхнього початку. Ми – охоронці тиші та майстри звуку, які знають ціну конфіденційності, адже в нашому ремеслі мовчання після завершення переговорів є таким же священним, як і точність під час їх проведення. Бути голосом лідера – це означає на певний час забути про власне «я», розчинитися в особистості іншого, щоб максимально повно передати не лише зміст, а й харизму, натиск чи лагідність дипломатичного маневру. Це самотня професія, бо ніхто не бачить тієї колосальної внутрішньої боротьби, що точиться в голові перекладача, коли він шукає єдине вірне слово в океані смислів, але водночас це найбільш соціальна професія, бо без нас цей світ перетворився б на Вавилонську вежу, де кожен говорить лише для себе. Ми плекаємо культуру діалогу в епоху, коли світ стає все більш фрагментованим, і саме в цій місії – об'єднувати роз'єднане – полягає справжня краса та сенс нашого існування на дипломатичній передовій. Кожна успішна місія, кожен крок до глобального порозуміння підкріплені нашою тихою присутністю, нашою відданістю точності та нашою вірою в те, що мова має бути не стіною, а вікном у світ іншого, і ми продовжуємо тримати це вікно відчиненим, незважаючи на всі вітри політичних перемін.

Література

1. Комісаров В. Н. Сучасне перекладознавство : навч. посіб. Київ: Либідь, 2021. 480 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. Швачко С. О. Проблеми синхронного перекладу: навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2014. 176 с.
4. Радчук В. Д. Параметри і закономірності перекладу. Всесвіт. 2012. № 5/6. С. 242–251.
5. Chernov G. V. Inference and Anticipation in Simultaneous Interpreting: A Probability-prediction Model. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2004. 267 p.

Софія ГЕРАСИМЕНКО

Науковий керівник – Оксана ПРИТИКА

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвитку України європейська інтеграція є одним із найважливіших напрямів державної політики. Особливо це стосується сфери вищої освіти, адже саме вона впливає на підготовку майбутніх фахівців. Орієнтація на європейські стандарти допомагає зробити освіту більш якісною, сучасною та практичною.

Україна активно рухається у напрямі входження до європейського освітнього простору. Це проявляється у впровадженні нових підходів до навчання, розвитку міжнародного співробітництва та участі у міжнародних освітніх програмах. Як зазначає Міністерство освіти і науки України, європейська інтеграція передбачає академічну мобільність, співпрацю з європейськими університетами та впровадження спільних освітніх проєктів [1].

Важливим етапом цього процесу стало приєднання України до Болонського процесу. Саме це суттєво вплинуло на реформування вищої освіти. Зокрема, було запроваджено кредитно-трансферну систему (ECTS), яка дозволяє оцінювати навчальне навантаження студентів і визнавати результати навчання в різних країнах. Також відбулося впровадження ступеневої системи освіти (бакалавр, магістр), що робить українські дипломи більш зрозумілими за кордоном [2].

Крім того, важливу роль відіграє участь студентів і викладачів у міжнародних програмах, таких як Erasmus+. Це дає можливість отримати новий досвід, покращити знання іноземних мов і ознайомитися з європейськими підходами до навчання. У результаті це позитивно впливає на рівень підготовки майбутніх фахівців [4].

Разом із перевагами існують і певні труднощі. Наприклад, не всі заклади вищої освіти мають достатнє фінансування, сучасну матеріально-технічну базу або можливості для активної міжнародної співпраці. Також виникає потреба постійного оновлення освітніх програм відповідно до європейських вимог. Проте, на мою думку, ці виклики є природними і стимулюють розвиток системи освіти.

Окремо варто зазначити, що в умовах війни європейська інтеграція набуває ще більшого значення. Підтримка європейських партнерів допомагає українським університетам працювати, розвиватися та адаптуватися до нових умов. Це ще раз підтверджує важливість обраного напрямку.

Отже, я вважаю, що європейська інтеграція є стратегічно важливим напрямом розвитку вищої освіти України. Вона сприяє підвищенню якості освіти, розвитку міжнародної співпраці та відкриває нові можливості для студентів і викладачів. У майбутньому цей процес буде лише посилюватися і відігравати ще більшу роль у розвитку освітньої системи.

Література

1. Міністерство освіти і науки України. Європейська інтеграція. <https://mon.gov.ua/ua/tag/yevropejska-integraciya>
2. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Національна академія педагогічних наук України. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2236>
4. Erasmus+ Україна. <https://erasmusplus.org.ua/>

Анастасія ДРАЧ

Науковий керівник – Олена БАЛАЛАСВА

МОВНА АСИМІЛЯЦІЯ ЛАТИНСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У НАЦІОНАЛЬНИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ШКОЛАХ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Професійна комунікація у ветеринарній медицині є унікальним прикладом лінгвістичного симбіозу, де національні мови накладаються на непорушний латинський базис. Процес мовної асиміляції латинізмів у різних національних школах формує не лише загальний термінологічний профіль, а й поле для крос-культурної взаємодії. У цьому контексті латина виступає як універсальний запобіжник проти когнітивних спотворень, спричинених національними особливостями перекладу.

Кожна національна ветеринарна школа асимілює латину відповідно до своїх фонетичних і морфологічних законів. В українській школі латинізми часто проходять через процес транслітерації та адаптації відмінкових закінчень. В англomовній ветеринарній культурі латина нерідко інтегрується без змін або через французьке посередництво, що створює специфічну термінологічну щільність.

Крос-культурний аспект тут проявляється у тому, як одна і та сама латинська база стає підґрунтям для різних професійних дискурсів. Якщо для українського ветеринара латина – це передусім мова академічної класифікації, то для західних шкіл це часто мова практичної номенклатури. Проте саме спільне коріння дозволяє фахівцям із різних країн знаходити спільну мову під час міжнародних конференцій чи спільних операцій.

Одним із найгостріших аспектів крос-культурної комунікації є виникнення «хибних друзів перекладача» – слів, які мають спільне латинське походження, але в різних національних мовах набули відмінних значень.

Наприклад, латинське слово *curatio* означає «лікування; піклування». В українській

професійній мові *курація* пацієнта – це процес спостереження та лікування. Проте в англomовному середовищі слово *curation* частіше асоціюється з організацією виставок чи архівною справою, а лікування позначається терміном *treatment* або *cure*.

Або слово *angina* в латині означає «стискання» або «задуха». В українській медицині це зазвичай гостре запалення мигдаликів, тоді як в англomовній традиції *angina* без уточнення майже завжди вказує на грудну жабу (*angina pectoris*).

Такі семантичні розбіжності можуть призвести до фатальних помилок у крос-культурній професійній комунікації, коли ветеринари з різних країн інтерпретують діагноз на основі своєї національної мовної звички, ігноруючи первинний латинський зміст.

У ситуаціях, де національні мови створюють двозначність, латина повертає комунікацію в русло наукової точності. Використання терміна *Nomina Anatomica Veterinaria* або міжнародних назв хвороб латиною дозволяє нівелювати «хибних друзів перекладача».

Асиміляція латинських запозичень у національних ветеринарних школах – це динамічний процес, що відображає культурну ідентичність кожної країни. Проте саме латина залишається тим еталоном, з яким звіряють міжнародну професійну комунікацію. Вона забезпечує не лише точність передачі смислів, а й безпеку пацієнтів, доводячи, що успішна крос-культурна комунікація можлива лише тоді, коли за різними словами і різними інтерпретаціями стоїть єдине поняття, фіксоване латиною.

Література

1. Balalajeva O. Major principles of teaching Latin at the Departments of Veterinary Medicine in Ukrainian agrarian universities. *Edukacja – Technika – Informatyka. Wybrane problemy edukacji technicznej i zawodowej*. № 4, Część 1. Rzeszów : Wyd. Oświatowe FOSZE, 2013. P. 529–534.

Анастасія ЖУРАВЕЛЬ

Науковий керівник – Олександр ШИНКАРУК

МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

Міжнародний імідж держави у 2021-2026 рр. уже не формується переважно через декларації про «потенціал» чи загальні заяви про модернізацію. У центрі уваги дедалі частіше опиняється інше: чи здатна країна демонструвати конкретні інноваційні результати, впроваджувати цифрові рішення у масштабі всієї системи та забезпечувати зрозумілі й передбачувані правила взаємодії для зовнішніх партнерів. Вона перестає бути лише засобом привернення уваги й починає виконувати значно важливішу функцію – формувати довіру. Йдеться про довіру, яка зменшує інформаційну асиметрію для міжнародних аудиторій і дає змогу перетворювати репутаційний капітал держави на її практичні переваги у боротьбі за інвестиції, таланти та технології. З огляду на це інноваційну дипломатію доцільно розглядати не через абстрактні наміри, а через конкретні механізми, що створюють доказову базу державної спроможності та посилюють образ країни як технологічного й інституційно зрілого партнера.

Особливо показовим у цьому сенсі є розвиток Government Technology (GovTech), оскільки внутрішня цифрова трансформація держави фактично стає зовнішнім репутаційним сигналом. Український кейс «Дії» переконливо демонструє цей зв'язок: міжнародне визнання цифрового державного продукту прямо підвищує глобальну видимість країни. У 2024 році «Дія» увійшла до TIME Best Inventions 2024 у категорії Apps & Software, а впровадження е-документів і широкого спектра цифрових сервісів стало переконливим свідченням інноваційності українського державного управління [1]. У ширшому макроекономічному вимірі такі результати мають не лише символічне, а й прикладне значення, оскільки знижують інституційну премію ризику. Міжнародний партнер отримує не декларацію, а реальний доказ

того, що держава здатна забезпечувати сучасні цифрові режими взаємодії. Цей ефект посилюється цифровою дипломатією, значення якої полягає у вмінні держави діяти в середовищі надзвичайно щільних інформаційних потоків, використовуючи нові інструменти комунікації [2].

Не менш вагомою є наукова дипломатія, оскільки саме вона формує мережу довіри через людський капітал, таланти та міжнародну дослідницьку кооперацію. У цьому контексті українська наукова діаспора розглядається не просто як спільнота фахівців за кордоном, а як важливий ресурс розвитку міжнародної співпраці, обміну знаннями та формування позитивного образу України у світі [3]. Така взаємодія зміцнює сприйняття держави як джерела компетенцій і надійного партнера у сфері R&D. Паралельно з цим інвестиційна дипломатія виконує іншу, але не менш важливу функцію. Вона формує уявлення про державу як про економічно зрозумілу юрисдикцію, здатну пропонувати партнерам структурований pipeline проєктів, належний супровід і механізми де-ризикінгу. Саме тому публічна дипломатія в цих умовах виступає важливою передумовою збереження міжнародної довіри та зміцнення конкурентоспроможності України [4].

Окремої уваги потребує стратегічне брендування, яке сьогодні вже не може будуватися лише на символічних образах або загальних уявленнях про країну. Його ефективність дедалі більше залежить від аналітики міжнародного сприйняття держави. Звіт BRAND UKRAINE за 2024 рік показує, що сучасний образ країни може формуватися на засадах evidence-based комунікації, коли інноваційні практики держави добираються не випадково, а з урахуванням тих атрибутів, які є найбільш значущими для інвестиційної та технологічної кооперації [5]. У цьому ж напрямі працює й закріплення інноваційної візії у стратегічних документах. Зокрема, Стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року подає зовнішнім партнерам чіткий сигнал щодо довгострокових намірів країни [6]. Практичного виміру ця логіка набуває у міжнародних подієвих і переговорних форматах. Так, підписання на URC 2025 у Римі нових фінансових угод на 2,3 млрд євро в межах Ukraine Investment Framework стало не просто політичним жестом, а підтвердженням здатності держави діяти у форматі масштабних інституційних рішень [7].

Отже, механізми та інструменти інноваційної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу держави утворюють не сукупність розрізнених практик, а внутрішньо пов'язану систему, яка функціонує на основі комплексного поєднання технологічних, комунікаційних та інституційних підходів, що забезпечують ефективне просування національних інтересів у глобальному середовищі.

Література

1. Дія увійшла до списку найкращих винаходів 2024 року, за версією журналу TIME. Дія: <https://diia.gov.ua/>. 30.10.2024.
2. Кубко В. (2023). Цифрова дипломатія в сучасних міжнародних відносинах. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2023. Вип. 50. С.170-176
3. Ukrainian Science Diaspora. <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/uk>
4. Кравчук Н., Луцишин О., Андрощук Д. (2025). Публічна дипломатія як стратегічний імператив зміцнення конкурентоспроможності держави в умовах трансформації світового порядку. *Empirio*. С.78-91.
5. BRAND UKRAINE (2024). Звіт про сприйняття України у світі.
6. Стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року (WINWIN). 2024.
7. Міністерство економіки України (2025). Нові угоди на €2,3 млрд у межах Інвестиційного інструменту Ukraine Facility. Рим.

АГРОПРОДОВОЛЬЧА ДИПЛОМАТІЯ У ПОДОЛАННІ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОДОВОЛЬЧИХ ВИКЛИКІВ

Агропродовольча дипломатія зазвичай розглядається як складова економічної дипломатії або як окремих напрям міжнародної взаємодії, що охоплює комплекс практик і механізмів, спрямованих на забезпечення стабільного функціонування продовольчих ринків, розвиток міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією та гарантування безперешкодного доступу до продовольства. Вона включає дипломатичні переговори, укладення дво- та багатосторонніх угод, участь держав у діяльності міжнародних організацій, а також формування спільних стратегій реагування на кризові явища у продовольчій сфері. Актуальність агропродовольчої дипломатії зростає на тлі глобальних викликів, таких як зміни клімату, геополітична нестабільність, продовольчі кризи та зростання світового населення, що робить ефективне міжнародне співробітництво у цій сфері ключовим чинником забезпечення продовольчої безпеки та стабільності світових ринків.

Актуальність теми агропродовольчої дипломатії набуває особливої актуальності в умовах російсько-української війни, оскільки вона стає ключовим інструментом для координації міжнародної підтримки, забезпечення експорту української продукції через альтернативні логістичні коридори та стабілізації глобальних ринків продовольства, що підкреслює її стратегічне значення для збереження продовольчої безпеки у світі.

Загострення продовольчої проблеми зумовлене комплексом взаємопов'язаних чинників, серед яких ключову роль відіграють кліматичні зміни, що призводять до зниження врожайності та деградації природних ресурсів; військові конфлікти, які руйнують аграрну інфраструктуру та порушують логістичні ланцюги; а також економічна нерівність, через яку значна частина населення не має доступу до продовольства навіть за його достатньої наявності [1]. Додатковий тиск чинять зростання чисельності населення, подорожчання енергоносіїв і добрив та дестабілізація глобальних ланцюгів постачання. У сукупності ці чинники призводять до дефіциту продовольства, підвищення цін, поширення голоду й недоїдання, а також посилення соціально-економічної нестабільності.

Важливу роль у реалізації агропродовольчої дипломатії відіграють міжнародні організації, діяльність яких спрямована на моніторинг стану продовольчої безпеки, розроблення рекомендацій та впровадження програм підтримки. Наприклад, ФАО допомагає країнам Африки впроваджувати стійкі методи землеробства, Всесвітня продовольча програма забезпечує постачання продуктів під час конфліктів у Ємені та Ефіопії, а програми технічної підтримки Міжнародного фонду розвитку сільського господарства допомагають малим фермерським господарствам у Латинській Америці підвищувати врожайність і рівень доходів [2].

Особливого значення агропродовольча дипломатія набуває в умовах російсько-української війни, яка суттєво вплинула на глобальні ринки продовольства. Україна, будучи одним із провідних експортерів зернових культур, відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки багатьох країн світу. До початку повномасштабної війни Україна забезпечувала близько 10% світового експорту пшениці, 15% кукурудзи та понад 40% експорту соняшникової олії [3]. Блокування морських портів і порушення логістичних ланцюгів призвели до скорочення поставок, що спричинило зростання світових цін на продовольство та загострення продовольчої ситуації в країнах, залежних від імпорту. Прикладом ефективної агропродовольчої дипломатії стала реалізація міжнародних ініціатив, спрямованих на відновлення експорту зерна, зокрема «Чорноморської зернової ініціативи», що дозволило частково стабілізувати ситуацію на світових ринках [4].

Крім того, агропродовольча дипломатія сприяє розвитку нових форм міжнародної співпраці, спрямованих на підвищення стійкості продовольчих систем. Це включає

впровадження інноваційних технологій у сільському господарстві, розвиток сталого виробництва, а також формування стратегічних резервів продовольства [5]. Важливим напрямом є посилення регіональної співпраці та розвиток механізмів швидкого реагування на продовольчі кризи.

Отже, в умовах сучасних глобальних викликів агропродовольча дипломатія виступає одним із ключових інструментів забезпечення продовольчої безпеки. Вона сприяє координації міжнародних зусиль, стабілізації продовольчих ринків та підтримці найбільш уразливих країн. Подальший розвиток агропродовольчої дипломатії є необхідною умовою ефективного реагування на глобальні продовольчі виклики та формування стійкої системи міжнародних відносин.

Література

1. Global Report on Food Crises (2025). URL: <https://www.fightfoodcrises.net/global-report-food-crises>
2. World Food Programme (2026). Publications. URL: <https://www.wfp.org/publications>
3. Верховна Рада України (2022). Офіційний вебпортал парламенту України. Країна-агресор зруйнувала всі здобутки експортного потенціалу України і поставила під загрозу глобальну продовольчу безпеку. URL: <https://www.rada.gov.ua/print/223191.html>
4. Black Sea Grain Initiative (2022). URL: <https://www.un.org/en/black-sea-grain-initiative>
5. The Food Systems Summit (2021). URL: <https://www.un.org/en/food-systems-summit>.

Руслана КАРНАУХ

Науковий керівник – Олена БАЛАЛАЄВА

ПРОБЛЕМА ЦИФРОВОЇ ДЕГУМАНІЗАЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ДІАЛОЗІ

Сучасна епоха глобалізації характеризується переходом міжнародної комунікації у віртуальну площину. Попри технологічну зручність, цей процес породив феномен цифрової дегуманізації – психологічної відстороненості від співрозмовника, коли представник іншої культури перестає сприйматися як повноцінна особистість і стає «цифровим об'єктом». Це явище створює серйозні загрози для стабільності міжнародного діалогу та глобальної безпеки.

Однією з головних причин цифрової дегуманізації є редукція невербальних сигналів (міміки, мікрорухів, зорового контакту, інтонаційних нюансів), які в природній комунікації відповідають за формування емпатії.

Екрани моніторів створюють «дистанцію психологічного захисту». Коли партнер сприймається як набір пікселів або текстових повідомлень, активність дзеркальних нейронів мозку, відповідальних за співпереживання, знижується. Це призводить до зростання агресивності та легкості використання мови ворожнечі (*hate speech*) у міжнародних дискусіях.

Цифрові платформи часто працюють на основі алгоритмів, які сегментують користувачів за інтересами та поглядами («інформаційні бульбашки»). У міжнародному діалозі це призводить до посилення негативних стереотипів. Замість реального знайомства з багатогранністю іншої культури, користувач бачить лише спрощені, часто радикалізовані наративи. Процес «іншого» дегуманізується через приписування йому групових характеристик без врахування індивідуальних рис, що унеможливорює конструктивну дипломатію.

Глобалізація медіа призвела до ефекту звикання до чужого болю. Постійний потік новин про конфлікти та катастрофи в різних куточках світу, поданий у форматі коротких відео чи постів, формує психологічну апатію. Співрозмовник з іншої країни, що перебуває в кризовій ситуації, сприймається через призму контенту, а не живої трагедії. Ця емоційна холодність стає перешкодою для формування міжнародної солідарності та стратегічної довіри.

Цифрова дегуманізація є системним викликом для міжнародної комунікації, що потребує не лише технічних, а й психолого-педагогічних рішень. Подолання цього бар'єру можливе через розвиток цифрової емпатії та перехід від масових алгоритмізованих комунікацій до персоналізованого діалогу. Збереження «людського в людині» у віртуальному просторі стає головною умовою сталого розвитку глобального суспільства.

Література

1. Комісаров К. Ю. Когнітивно-психологічні аспекти перекладу в контексті цифровізації філологічної галузі. *Науковий вісник Кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія, педагогіка, психологія*. 2021. Вип. 42. С. 112–119.
2. Turkle S. *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*. 3rd ed. New York : Basic Books, 2017. 400 p.

Ніна КАТИРИНЮК

Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Відмінності в культурі відіграють вирішальну роль, оскільки люди з різних культур можуть лише ділитися інформацією та обмінюватися цінностями, нормами та моделями поведінки. Взаємодія між представниками різних культур набуває особливого значення, оскільки вона супроводжується не лише обміном інформацією, а й трансляцією цінностей, норм та моделей поведінки. Як зазначають С. Денисова та О. Кузьмич, міжкультурна комунікація є складним багатограним процесом, що охоплює лінгвістичні, соціокультурні та психологічні виміри [2]. Отже, успішність міжнародного спілкування значною мірою залежить від рівня розуміння культурних відмінностей та здатності адаптувати власну поведінкову стратегію до контексту співрозмовника.

Міжнародна комунікація являє собою процес обміну інформацією між представниками різних національно-державних утворень. Однак така взаємодія не може відбуватися без міжкультурного аспекту, оскільки вона вимагає не лише технічної передачі повідомлення, а й його коректного декодування. Дослідження Г. Салати та Н. Бачинської підтверджують, що комунікація має глибоку культурну детермінацію. Кожна особа сприймає інформацію через призму власних культурних фільтрів, які формуються унікальною системою цінностей, релігійних переконань та історичного досвіду [1]. Це обумовлює те, що одна й та сама інформація може бути витлумачена кардинально по-різному залежно від культурного контексту адресата. Культурні відмінності діють як прихована матриця, що визначає не лише те, що ми говоримо, а й те, як ми інтерпретуємо почуте. Науковці зазначають, що ці відмінності є фундаментальними для розуміння динаміки

Ефективність міжнародного спілкування часто стикається з труднощами, які заважають правильному розумінню і переданню інформації. Дослідники визначають кілька ключових рівнів таких перешкод. По-перше, мовний бар'єр і виклик багатомовності. Незнання мов залишається одним із найпомітніших викликів, проте проблему ускладнює багатомовність. Як зазначає О. Столяренко, багатомовність, хоча й сприяє глобальній взаємодії, водночас створює чимало перешкод через відсутність універсальної термінології та складності перекладу [4]. По-друге, культурні стереотипи та етноцентризм. Етноцентризм проявляється як тенденція оцінювати інші культури через призму власних уявлень, які вважаються «єдино правильними». Це стає причиною деформованого сприйняття реальності. Стереотипне мислення заважає бачити унікальність співрозмовників, зводячи діалог до передбачуваних шаблонів та формул. По-третє, труднощі у процесах євроінтеграції. За словами О. Аксьонової, особливо складно забезпечити ефективну комунікацію в умовах масштабних політичних процесів, як-от євроінтеграція. У таких випадках перешкоди виникають не лише через мовні

відмінності, але й через суперечності в «культурних кодах» та історичних особливостях різних суспільств. Невідповідність цих кодів може ускладнювати взаємодію навіть за умови спільних політичних прагнень [3]. По-четверте, різниця в цінностях та нормах поведінки. Відмінності у фундаментальних цінностях, таких як сприйняття часу, ставлення до ієрархії чи релігійних традицій, часто створюють приховані бар'єри. Навіть при доброму знанні мов неврахування особливостей невербальної комунікації чи культурного етикету нерідко призводить до конфліктів або ж повного провалу спілкування [3].

Для подолання встановлених бар'єрів та перетворення культурних відмінностей із перешкоди на ресурс, необхідно впроваджувати системні підходи на індивідуальному та державному рівнях.

Література

1. Салата Г., Бачинська Н. Культура і комунікація: як культура впливає на сприйняття інформації DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2019.187982>
2. Денисова С., Кузьмич О. Міжкультурна комунікація як важливий напрямок дослідження.
3. Аксьонова, О. Міжкультурна комунікація у процесі євроінтеграції. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-79>
4. Столяренко О. Міжнародна комунікація в науці: вплив багатомовності.
5. Гальона Н. та ін. Особливості міжкультурної комунікації в науковому дискурсі. <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/639>

Вікторія КИЧКИРУК

Науковий керівник – Тетяна КИЧКИРУК

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ КРОС-КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

Освітній простір виступає як ключовий чинник розвитку крос-культурного діалогу, забезпечуючи інтеграцію академічних, соціальних і технологічних компонентів навчання. Його організація має враховувати потреби учасників освітнього процесу, забезпечувати умови для конструктивної взаємодії та розвитку соціально значущих навичок, що є критично важливими для підготовки фахівців у глобалізованому світі. Розробка та впровадження методологій інтегрованого освітнього простору створює платформу для формування компетентностей, які сприяють розвитку міжкультурного діалогу, емпатії, толерантності та соціальної адаптивності, закладаючи основу для сталого розвитку освіти у мультикультурному контексті

Сучасні дослідження підкреслюють важливість активних та інтерактивних методів навчання як інструментів реалізації міжкультурного діалогу наголошують на ефективності проектного навчання та кейс-стаді, що дозволяє студентам моделювати реальні соціокультурні ситуації і розвивати критичне мислення та емпатію. Інший важливий аспект теоретичного осмислення освітнього простору пов'язаний із соціально-педагогічними моделями інтеграції, які описують навчальне середовище як систему взаємопов'язаних елементів: фізичної інфраструктури, освітніх технологій, соціальних і психологічних взаємодій та культурного контексту. Такий підхід дозволяє розглядати освітній простір не лише як локацію для передачі знань, а як середовище, що формує компетентності, цінності та поведінкові патерни, спрямовані на конструктивну взаємодію у мультикультурному середовищі.

Освітній простір у сучасних умовах глобалізації є складним соціально-педагогічним феноменом, який поєднує в собі фізичні, соціальні, культурні та технологічні компоненти навчального середовища. Він виступає не лише як платформа для трансляції знань, а й як динамічна система, що формує у студентів компетентності, необхідні для ефективної взаємодії

у мультикультурному світі. Теоретичні дослідження вказують на те, що освітній простір функціонує як середовище крос-культурного діалогу, де відбувається активне засвоєння соціальних ролей, норм поведінки та культурних кодів, що дозволяє студентам не тільки отримувати академічні знання, а й формувати соціально значущі навички, такі як емпатія, толерантність, критичне мислення і здатність до конструктивного вирішення конфліктів.

Сучасні педагогічні дослідження підкреслюють ефективність інтерактивних та активних методів навчання для реалізації крос-культурного діалогу в освітньому просторі. Використання кейс-стаді, рольових ігор, моделювання конфліктних і соціокультурних ситуацій, а також проектної діяльності дозволяє студентам отримувати практичний досвід взаємодії з представниками різних культур, що, у свою чергу, стимулює розвиток критичного мислення.

Варто зазначити, що суттєвим викликом є недостатня підготовка педагогів та керівників освітніх програм до роботи у мультикультурному середовищі. Відсутність системних тренінгів та професійного розвитку у сфері крос-культурної педагогіки обмежує можливості ефективного використання інтерактивних методів, цифрових технологій та мультимедійних ресурсів. Педагоги часто стикаються з труднощами у моделюванні міжкультурних ситуацій, адаптації навчальних матеріалів до різних культурних контекстів, а також у проведенні оцінювання компетентностей студентів у багатокультурному середовищі, емоційного інтелекту і здатності до конструктивного вирішення міжкультурних проблем.

Сучасна освіта в умовах глобалізації вимагає системного підходу до формування міжкультурних компетентностей студентів, інтеграції педагогічних, цифрових та мультимедійних інструментів, а також створення умов для активної соціальної взаємодії.

Анастасія КОВАЛЬЧУК

Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН НА ІМІДЖ ДЕРЖАВИ

У сучасному світі інформація стала одним із ключових ресурсів, що визначає політичні, економічні та соціальні процеси. З розвитком цифрових технологій і глобалізацією інформаційного простору зростає роль інформаційних війн як інструменту впливу на міжнародні відносини. Інформаційна війна є складним і багатовимірним явищем, що передбачає цілеспрямоване використання інформації з метою впливу на свідомість людей, формування певних уявлень і зміну поведінки.

Інформаційні війни можуть здійснюватися як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Вони включають широкий спектр засобів, серед яких пропаганда, дезінформація, маніпуляція фактами, кібератаки, а також використання соціальних мереж для поширення певних наративів. У цьому контексті особливого значення набуває питання формування іміджу держави, який визначає її сприйняття на міжнародній арені.

Імідж держави є сукупністю уявлень, оцінок і стереотипів, що формуються у міжнародній спільноті щодо певної країни. Він впливає на рівень довіри до держави, її політичну вагу, інвестиційну привабливість та можливості міжнародної співпраці. Умови інформаційної війни значно ускладнюють процес формування позитивного іміджу, оскільки інформаційний простір стає полем боротьби за вплив на громадську думку.

Одним із ключових інструментів інформаційної війни є дезінформація, яка передбачає свідоме поширення неправдивої або викривленої інформації. Дезінформація може використовуватися для дискредитації держави, підриву її репутації та формування негативного образу на міжнародній арені. Водночас важливу роль відіграє пропаганда, яка спрямована на створення позитивного іміджу власної держави та просування її інтересів.

Значну роль у сучасних інформаційних війнах відіграють цифрові платформи та соціальні мережі, такі як Facebook, Twitter (X) та YouTube. Вони дозволяють швидко

поширювати інформацію, охоплюючи широку аудиторію, але водночас створюють умови для маніпуляцій і поширення фейкових новин. Алгоритми цих платформ можуть сприяти поширенню сенсаційного або емоційно забарвленого контенту, що підсилює вплив інформаційних кампаній.

У контексті сучасних міжнародних відносин інформаційні війни стають невід'ємною складовою гібридних конфліктів. Вони використовуються для досягнення політичних цілей без застосування традиційних військових засобів або як доповнення до них. У цьому аспекті особливо показовим є досвід України, яка протистоїть масштабним інформаційним впливам у межах збройного конфлікту.

Інформаційна агресія може мати серйозні наслідки для іміджу держави, включаючи зниження довіри з боку міжнародних партнерів, погіршення інвестиційного клімату та послаблення позицій на міжнародній арені. Тому важливим завданням є формування ефективної системи інформаційної безпеки, яка включає як захист інформаційного простору, так і активну комунікаційну політику держави.

Механізми впливу інформаційних війн на імідж держави є різноманітними та багаторівневими. Вони включають когнітивний, емоційний та поведінковий рівні. На когнітивному рівні відбувається формування уявлень про державу, її політику та суспільство. Емоційний рівень пов'язаний із формуванням ставлення до держави, що може варіюватися від симпатії до ворожості. Поведінковий рівень проявляється у конкретних діях, таких як підтримка або відмова від співпраці.

Одним із ефективних інструментів протидії інформаційним загрозам є розвиток медіаграмотності населення. Високий рівень критичного мислення дозволяє зменшити вплив дезінформації та сприяє формуванню об'єктивного сприйняття інформації. У цьому контексті важливу роль відіграє система освіти, яка повинна забезпечувати формування навичок аналізу інформації та розпізнавання маніпуляцій.

Крім того, важливим є розвиток стратегічних комунікацій держави, які включають системну роботу з формування позитивного іміджу на міжнародній арені. Це передбачає активну взаємодію з міжнародними медіа, участь у глобальних інформаційних кампаніях та використання сучасних комунікаційних технологій.

У сучасному інформаційному суспільстві важливого значення набуває концепція «м'якої сили», яка передбачає здатність держави впливати на міжнародну спільноту через привабливість своєї культури, цінностей та політики. Інформаційні війни можуть як посилювати, так і послаблювати ефективність «м'якої сили», оскільки вони впливають на сприйняття держави іншими країнами.

Отже, інформаційні війни є важливим фактором, що впливає на формування іміджу держави в сучасному світі. Вони можуть як сприяти зміцненню позицій держави, так і призводити до її дискредитації на міжнародній арені. Для забезпечення позитивного іміджу держави необхідно розвивати ефективну систему інформаційної безпеки, впроваджувати сучасні комунікаційні стратегії та підвищувати рівень медіаграмотності населення. Це дозволить мінімізувати негативний вплив інформаційних загроз і сприятиме зміцненню міжнародного авторитету держави.

Дмитро КОВАЛЬЧУК
Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

СТРАТЕГІЇ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО ОБРАЗУ ДЕРЖАВИ

Міжнародна комунікація охоплює взаємодію держави з іншими країнами, міжнародними організаціями та глобальною громадськістю. Вона реалізується через зовнішню політику, публічну дипломатію, інформаційні кампанії та стратегічні комунікації. Головна мета такого процесу полягає у формуванні довіри до держави, просуванні її інтересів

та створенні позитивного образу на міжнародній арені. Важливим інструментом у цьому контексті є робота офіційних державних структур, дипломатичних представництв та міжнародних медіа.

Не менш важливими є стратегічні комунікації, які передбачають системне управління інформаційними потоками та формування узгоджених меседжів держави. В умовах сучасних інформаційних війн та поширення дезінформації стратегічні комунікації стають інструментом захисту національних інтересів та формування об'єктивного сприйняття країни у світі. Вони дозволяють державі оперативно реагувати на інформаційні загрози та підтримувати стабільний міжнародний імідж.

У сучасних умовах значну роль почала відігравати цифрова дипломатія, яка використовує соціальні мережі, онлайн-платформи та інтернет-комунікації для взаємодії з глобальною аудиторією. Вона забезпечує швидке поширення інформації, можливість прямого контакту з громадськістю та оперативне реагування на події. Цифрова дипломатія стала особливо важливою в умовах інформаційного суспільства, де більшість міжнародних комунікацій відбувається онлайн.

Разом із тим процес формування іміджу держави супроводжується низкою викликів, а саме: інформаційні війни, поширення фейкових новин, культурні непорозуміння та висока конкуренція між державами за увагу світової спільноти. У таких умовах важливо забезпечити ефективну координацію всіх комунікаційних інструментів та формувати єдину стратегію державного позиціонування.

Міжнародна комунікація є основою формування сучасного іміджу держави. Їх ефективне використання дозволяє країні зміцнювати свої позиції на міжнародній арені, підвищувати рівень довіри та формувати позитивне сприйняття у світі. У майбутньому значення цих процесів лише зростатиме, особливо в умовах цифровізації та глобальної інформаційної взаємодії.

Важливим аспектом сучасної міжнародної комунікації є також інформаційна політика держави, яка визначає, як саме країна позиціонує себе у світовому інформаційному просторі. У цьому контексті особливого значення набуває здатність держави не лише реагувати на зовнішні інформаційні виклики, але й проактивно формувати власний наратив. Саме наративи відіграють ключову роль у сприйнятті держави міжнародною спільнотою, оскільки вони створюють цілісну картину подій, цінностей та цілей країни.

Ще одним важливим елементом є міжнародне позиціонування держави через кризові комунікації. У періоди політичних, економічних або військових криз імідж країни може зазнавати суттєвих змін. У таких умовах ефективна комунікаційна стратегія дозволяє мінімізувати негативні наслідки та зберегти довіру міжнародних партнерів. Вона передбачає відкритість, швидке інформування та чітке пояснення позиції держави.

Таким чином, сучасна система міжнародної комунікації є складним багаторівневим процесом, який охоплює як державні, так і недержавні інституції, цифрові платформи та культурні практики. Її ефективність визначає не лише зовнішній імідж держави, а й її здатність інтегруватися у глобальні процеси, впливати на міжнародні відносини та формувати стійкі партнерські зв'язки.

Література

1. Юрченко О. А. (2024). Публічна дипломатія як форма міжнародних комунікацій та її роль у формуванні іміджу України. *Економіка та суспільство*, 64, 941–946.
2. Кудлай І. В., Бабіна В. О. (2023). Міжнародні зв'язки та крос-культурна комунікація. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика».
3. Михайленко А. (2024). Формування іміджу України через стратегії публічної дипломатії. *Соціально-політичні студії*.

НЕЙТРАЛЬНІ ВОДИ: ЯК УНИКНУТИ КОНФЛІКТІВ

У нинішньому світі взаємозалежностей держав та водночас зі зростанням політичної напруженості між країнами, питання запобігання конфліктам у нейтральних водах набуває особливої актуальності. Нейтральні води як частина відкритого моря є простором, що не перебуває під суверенітетом жодної держави, проте активно використовується для судноплавства, торгівлі, наукових досліджень і військової діяльності. Саме ця відкритість і багатофункціональність робить їх потенційною зоною конфліктів.

Однією з головних причин виникнення напруження у нейтральних водах є перетин інтересів різних держав, зокрема у сфері безпеки, контролю над ресурсами та забезпечення свободи судноплавства. В умовах геополітичної нестабільності навіть незначні інциденти можуть швидко ескалювати, особливо якщо вони супроводжуються інформаційними маніпуляціями або демонстрацією сили. У цьому контексті ключову роль відіграє дотримання норм міжнародного морського права, які визначають правила поведінки держав у відкритому морі.

Важливим інструментом запобігання конфліктам є розвиток ефективної комунікації між учасниками морської діяльності. Чіткі протоколи взаємодії, своєчасний обмін інформацією та прозорість намірів сприяють зниженню рівня недовіри та ризику непорозумінь [1]. Особливого значення набувають міжнародні угоди та механізми співпраці, які регулюють поведінку військових і цивільних суден, а також визначають процедури врегулювання спірних ситуацій.

Не менш важливою є роль дипломатії як засобу превенції конфліктів. Переговори, консультації та участь у міжнародних організаціях дозволяють державам узгоджувати свої інтереси та знаходити компромісні рішення без застосування сили. У цьому процесі значення має не лише формальна взаємодія, а й рівень довіри між сторонами [2], який формується через послідовну та відповідальну політику.

Окрему увагу слід приділити впливу сучасних технологій на ситуацію у нейтральних водах. Супутниковий моніторинг, автоматизовані системи ідентифікації суден та використання штучного інтелекту відкривають нові можливості для контролю та попередження інцидентів. Водночас ці технології можуть бути використані і як інструменти геополітичного впливу, що потребує додаткового правового регулювання.

Таким чином, уникнення конфліктів у нейтральних водах можливе за умови комплексного підходу, що поєднує дотримання міжнародного права, розвиток комунікації, дипломатичні зусилля та відповідальне використання технологій. У сучасних умовах саме здатність до конструктивного діалогу та координації дій стає ключовим фактором забезпечення стабільності та безпеки у глобальному морському просторі.

Література Vakulyk, I. (2022). The concept of «information space» of the present: Sources, state, prospects. *Communication Studies*, 13(4), 75-84. doi: 10.31548/philolog13(4_1).2022.008.

2. Vakulyk, I., Koval, V., Lukiianchuk, I., Romanenko, N., Grygorenko, T., Balalaieva, O., & Oros, I. (2022). Formation of a Professional Communication Culture Among the Students Using Information Technologies. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 75-82. URL: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.12>

СУЧАСНИЙ СТУДЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ОСВІТНЬОГО ДІАЛОГУ

Сучасний етап розвитку освіти характеризується переходом від традиційної моделі передачі знань до діалогічної парадигми навчання, у якій студент постає не пасивним отримувачем інформації, а активним суб'єктом освітнього процесу. У цьому контексті освітній діалог набуває особливого значення як форма взаємодії між викладачем і студентом, що ґрунтується на співпраці, взаємоповазі та спільному конструюванні знань.

Сучасний студент функціонує в умовах інформаційного суспільства, де доступ до знань є практично необмеженим, а освітній процес виходить за межі аудиторії. Це зумовлює зміну його ролі: від споживача готових знань до активного учасника їхнього створення, інтерпретації та критичного осмислення. Освітній діалог у цьому випадку стає не лише способом засвоєння матеріалу, а й інструментом формування критичного мислення, комунікативної компетентності та професійної ідентичності [1].

Важливою характеристикою сучасного студента як суб'єкта освітнього діалогу є його включеність у цифрове середовище. Використання онлайн-платформ, штучного інтелекту, електронних ресурсів і соціальних мереж розширює можливості для комунікації та навчання, але водночас вимагає високого рівня інформаційної культури. У таких умовах діалог набуває багатовекторного характеру, поєднуючи синхронну та асинхронну взаємодію, формальне й неформальне спілкування.

Особливого значення набуває здатність студента до критичного аналізу інформації, аргументації власної позиції та відкритості до альтернативних точок зору [2]. Саме ці якості забезпечують ефективність освітнього діалогу та сприяють формуванню глибокого розуміння навчального матеріалу. Крім того, діалогічна взаємодія створює умови для розвитку емоційного інтелекту, емпатії та навичок командної роботи.

У сучасній освіті також зростає роль технологічних посередників діалогу, зокрема систем штучного інтелекту, які можуть виступати як інструменти підтримки навчання, генерації ідей та аналізу інформації. Це розширює межі освітнього діалогу, але водночас ставить нові питання щодо ролі людини в цьому процесі та збереження автентичності мислення [3].

Таким чином, сучасний студент як суб'єкт освітнього діалогу є активним учасником навчального процесу, який не лише засвоює знання, а й формує їх у взаємодії з викладачем, однолітками та цифровими технологіями. Освітній діалог у цьому контексті виступає ключовим механізмом розвитку особистості, здатної діяти в умовах складного, динамічного та інформаційно насиченого світу.

Література

1. Вакулик І. (2025) Мінімальне зусилля: секрет ефективного навчання та досягнення мети. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія, 2025. Том 13, № 1.
2. Vakulyk, I. (2022). The concept of «information space» of the present: Sources, state, prospects. *Communication Studies*, 13(4), 75-84. doi: 10.31548/philolog13(4_1).2022.008.
3. Vakulyk, I., Koval, V., Lukiianchuk, I., Romanenko, N., Grygorenko, T., Balalaieva, O., & Oros, I. (2022). Formation of a Professional Communication Culture Among the Students Using Information Technologies. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 75-82. URL: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.12>

ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА СПРИЙНЯТТЯ ДЕРЖАВИ У СВІТІ

Культурні стереотипи відіграють вагому роль у формуванні сприйняття держави на міжнародній арені, оскільки вони впливають на те, як країна оцінюється іншими народами, урядами, інвесторами та туристами. У сучасному глобалізованому світі імідж держави стає важливим ресурсом, який може визначати її політичний вплив, економічні можливості та рівень довіри з боку міжнародної спільноти. Водночас цей імідж формується не лише на основі об'єктивних характеристик країни, таких як рівень економічного розвитку чи політична стабільність, але й через суб'єктивні уявлення, що існують у масовій свідомості, тобто через культурні стереотипи.

Культурні стереотипи являють собою узагальнені, спрощені уявлення про націю, її цінності, поведінку, традиції та спосіб життя. Вони виникають у процесі історичного розвитку, міжкультурної взаємодії, під впливом засобів масової інформації, освіти та політичної пропаганди. Як зазначає Й. Фан у дослідженні поняття національного брендингу, образ країни формується як ментальна конструкція, що поєднує в собі різні асоціації та уявлення, які не завжди відповідають реальності, але суттєво впливають на сприйняття держави у світі. Таким чином, навіть обмежена або викривлена інформація може стати основою для формування стійких стереотипів, які з часом закріплюються у свідомості людей.

Стереотипи значною мірою визначають перше враження про країну, яке часто є вирішальним у міжкультурній комунікації. Вони дозволяють швидко орієнтуватися у складному світі, однак водночас призводять до спрощення реальності та формування упередженого ставлення. Наприклад, деякі країни асоціюються з високою якістю продукції та технологічним розвитком, тоді як інші – з нестабільністю або низьким рівнем життя. Такі уявлення можуть виникати незалежно від реального стану справ і впливати на рішення людей щодо співпраці, інвестування або подорожей. Дослідження у сфері маркетингу підтверджують, що сприйняття країни походження товару безпосередньо впливає на довіру споживачів і їхню готовність купувати продукцію.

Позитивні культурні стереотипи можуть сприяти формуванню привабливого іміджу держави, підсилити її культурну присутність у світі та розвивати так звану «м'яку силу». Наприклад, країни, які асоціюються з багатою культурною спадщиною, гастрономією або інноваціями, мають більше шансів привернути увагу туристів і партнерів. Водночас негативні стереотипи можуть мати серйозні наслідки, оскільки вони формують недовіру, упереджене ставлення та навіть дискримінацію. У деяких випадках вони можуть ускладнювати міжнародне співробітництво, знижувати інвестиційну привабливість і створювати бар'єри для культурного обміну.

Важливу роль у формуванні та поширенні культурних стереотипів відіграють медіа, які виступають основним джерелом інформації про інші країни. Новини, фільми, соціальні мережі та інші канали комунікації створюють певний образ держави, який може бути як об'єктивним, так і викривленим. У сучасних умовах інформаційного суспільства особливо актуальною стає проблема дезінформації, яка здатна швидко поширюватися і формувати негативні уявлення про країну. Це підсилює значення комунікаційної політики держави, яка має бути спрямована на створення достовірного та позитивного іміджу.

Стереотипи також впливають на економічну поведінку, зокрема на рішення інвесторів і споживачів. Наукові дослідження свідчать, що країни, які сприймаються як стабільні, надійні та інноваційні, мають більше шансів залучати інвестиції та розвивати міжнародну торгівлю. Водночас негативні асоціації можуть стримувати економічну активність і знижувати конкурентоспроможність держави. Таким чином, імідж країни стає важливим

фактором економічного розвитку, а культурні стереотипи – одним із ключових елементів цього іміджу.

У зв'язку з цим держави активно використовують різні інструменти для формування та корекції свого образу у світі. До них належать публічна дипломатія, культурні обміни, освітні програми, міжнародні заходи та цифрова комунікація. Важливим напрямом є також розвиток національного брендингу, який передбачає створення цілісного і позитивного образу країни. Ефективна стратегія має враховувати існуючі стереотипи та працювати над їх трансформацією шляхом надання правдивої інформації та демонстрації реальних досягнень держави.

Отже, культурні стереотипи є невід'ємною частиною процесу сприйняття держави у світі. Вони можуть як сприяти формуванню позитивного іміджу, так і створювати серйозні перешкоди для розвитку країни. У сучасних умовах їхній вплив лише посилюється, що вимагає від держав активної комунікаційної політики та системного підходу до формування власного образу. Усвідомлення ролі стереотипів і вміння ефективно з ними працювати стає важливим чинником успішної інтеграції держави у міжнародний простір.

Література

1. Фан Й. Брендинг нації: що саме брендуються? *Журнал маркетингу відпочинку*. 2010. Т. 16, № 2. С. 97–103.
2. Дінні К. Брендинг нації: концепції, проблеми, практика. Оксфорд: Butterworth-Heinemann, 2015. 264 с.
3. Буманн А., Інгенхофф Д. 4D-модель іміджу країни. *Брендинг територій і публічна дипломатія*. 2015. Т. 11. С. 102–115.
4. Авраам Е., Кеттер Е. Маркетинг туризму для країн, що розвиваються. Лондон: Palgrave Macmillan, 2017. 312 с.
5. Діамантоупулос А. та ін. Поглиблення розуміння ефекту країни походження. *Журнал бізнес-досліджень*. 2016. Т. 69. С. 101–109.

Анастасія МЕЛЬНИЧУК

Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

Формування міжнародного іміджу держави є складним багаторівневим процесом, який включає в себе політичні, економічні, культурні та соціальні аспекти. Важливу роль у цьому відіграють засоби масової інформації, які виступають як посередники між країною та світовою аудиторією. Саме через медіа створюється певний образ держави, що може бути як позитивним, так і негативним. У цьому контексті важливим є розуміння того, що медіа не лише відображають реальність, а й активно її конструюють.

Одним із ключових інструментів формування позитивного іміджу держави є публічна дипломатія, яка передбачає комунікацію з іноземною аудиторією з метою донесення національних інтересів, цінностей та культурних особливостей. У цифрову епоху публічна дипломатія значно розширила свої можливості завдяки використанню соціальних мереж, блогів, онлайн-платформ і мультимедійного контенту. Це дозволяє державам більш оперативно реагувати на виклики та формувати власний інформаційний порядок денний.

Окрему увагу слід приділити ролі національного брендингу, який є важливою складовою міжнародного іміджу. Брендинг країни включає розробку унікальної ідентичності, що базується на культурних, історичних та соціальних характеристиках. Ефективний національний бренд сприяє підвищенню впізнаваності держави на міжнародній арені та формуванню позитивних асоціацій у свідомості іноземної аудиторії. Прикладом успішного брендингу є використання культурної дипломатії, міжнародних подій, фестивалів та освітніх програм.

Водночас, формування іміджу держави у міжнародних медіа супроводжується низкою викликів. До них належать інформаційні маніпуляції, фейкові новини, політична упередженість медіа та конкуренція за увагу аудиторії. У таких умовах державам необхідно розробляти комплексні стратегії комунікації, які включають моніторинг інформаційного простору, швидке реагування на негативні повідомлення та активну присутність у глобальних медіа.

Особливу роль відіграє також співпраця з міжнародними журналістами, експертами та лідерами думок, які можуть впливати на формування громадської думки. Важливою є прозорість, відкритість та достовірність інформації, що подається державою, адже це формує довіру до неї. Крім того, значення має розвиток внутрішнього медіапростору, який повинен відповідати міжнародним стандартам журналістики.

Таким чином, формування позитивного міжнародного іміджу держави в умовах цифрових комунікацій є складним, але необхідним процесом, що потребує системного підходу, стратегічного планування та активної участі як державних інституцій, так і громадянського суспільства. Ефективне використання сучасних інформаційних технологій, розвиток публічної дипломатії та національного брендингу дозволяють країнам зміцнювати свої позиції на міжнародній арені та формувати позитивне сприйняття у світі.

Література

1. Най Дж. М'яка сила: засіб досягнення успіху у світовій політиці. К.: Темпора, 2012.
2. Хомутенко Л. Імідж держави в умовах глобалізації. Міжнародні відносини. 2018.

Влада МОЛЧАНОВА
Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Важливим етапом у розвитку європейської інтеграції України стало підписання Угоди про асоціацію з Європейський Союз у 2014 році. Цей документ визначив основні напрями реформ, спрямованих на адаптацію національного законодавства до європейських стандартів. Подальший розвиток інтеграційних процесів пов'язаний із наданням Україні статусу кандидата на членство в ЄС у 2022 році, що стало важливим політичним сигналом підтримки з боку європейської спільноти.

Європейська інтеграція передбачає глибокі структурні зміни в економіці, політичній системі та соціальній сфері. Одним із ключових напрямів є реформування державного управління, яке має забезпечити прозорість, ефективність та підзвітність органів влади. Важливим аспектом є також боротьба з корупцією, яка залишається одним із головних викликів на шляху до європейських стандартів.

Економічний аспект інтеграції полягає у створенні умов для розвитку конкурентоспроможної економіки, залученні інвестицій та розширенні доступу до європейських ринків. Запровадження європейських стандартів якості продукції сприяє підвищенню рівня виробництва та захисту прав споживачів. Водночас цей процес вимагає значних ресурсів і може створювати додаткові труднощі для національних виробників.

Соціальний вимір європейської інтеграції є не менш важливим, оскільки він безпосередньо впливає на якість життя населення. Запровадження європейських стандартів у сфері освіти, охорони здоров'я та соціального захисту сприяє підвищенню рівня соціального благополуччя. Особливу увагу слід приділити питанням соціальної справедливості, захисту прав вразливих груп населення та розвитку інклюзивного суспільства.

В умовах воєнного стану процес європейської інтеграції України набуває нових рис. З одного боку, війна створює додаткові виклики, пов'язані з економічними втратами, руйнуванням інфраструктури та міграційними процесами. З іншого боку, вона стимулює прискорення реформ та консолідацію суспільства навколо європейського вибору.

Особливу роль у процесі євроінтеграції відіграють державні інституції, громадянське суспільство та міжнародні партнери. Ефективна взаємодія між цими суб'єктами є запорукою успішного впровадження реформ. Важливим є також підвищення рівня обізнаності населення щодо переваг і викликів інтеграції, що сприятиме формуванню позитивного ставлення до цього процесу.

Європейська інтеграція України передбачає не лише адаптацію законодавства, а й глибоку трансформацію суспільних інститутів. Одним із ключових напрямів є реформування системи соціального захисту, яка має відповідати принципам соціальної держави. Це включає підвищення ефективності соціальних програм, забезпечення адресності допомоги та розвиток системи соціальних послуг.

Важливим аспектом є також розвиток ринку праці, який повинен відповідати європейським стандартам. Це передбачає створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості та забезпечення гідних умов праці. Особливу увагу слід приділити молоді, яка є ключовим ресурсом розвитку суспільства.

Освітня сфера також зазнає значних змін у процесі євроінтеграції. Впровадження європейських стандартів освіти сприяє підвищенню якості навчання, розвитку академічної мобільності та інтеграції українських закладів освіти у міжнародний освітній простір. Це створює нові можливості для молоді, але водночас вимагає адаптації до нових умов.

Крім того, важливим є розвиток громадянського суспільства, яке відіграє ключову роль у контролі за діяльністю влади та сприяє формуванню демократичних інститутів. Активна участь громадян у суспільному житті є важливим фактором успішної інтеграції.

У сучасних умовах особливої уваги потребує питання правової гармонізації України з законодавством Європейського Союзу. Цей процес передбачає адаптацію національного законодавства до *acquis communautaire*, що є основою правової системи ЄС. Гармонізація законодавства сприяє створенню єдиного правового простору, що забезпечує ефективну взаємодію між державами-членами та країнами-кандидатами.

Важливим аспектом є також забезпечення верховенства права, яке є одним із ключових принципів функціонування ЄС. Це передбачає незалежність судової системи, дотримання прав людини та ефективну боротьбу з корупцією. У цьому контексті Україна здійснює низку реформ, спрямованих на зміцнення правової системи та підвищення довіри громадян до державних інституцій.

Таким чином, європейська інтеграція України є комплексним процесом, який охоплює всі сфери суспільного життя. Її успішна реалізація залежить від ефективності реформ, рівня підтримки з боку населення та міжнародної спільноти, а також здатності держави адаптуватися до нових умов розвитку.

Діана МОСКАЛЕНКО

Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

Державний імідж є багатогранною категорією, що відображає сприйняття країни світовою спільнотою. Цифрова дипломатія виступає головним механізмом реалізації концепції «м'якої сили» (*soft power*). Вона дозволяє державам встановлювати прямий зв'язок з іноземною громадськістю, оминаючи традиційні медіа бар'єри. Як зазначає І. Бондаренко, цифрова дипломатія не лише змінює методи комунікації, а й трансформує сутність світової

політики, роблячи її більш відкритою та мережевою [1]. Ефективний цифровий імідж будуватиметься на трансляції культурних цінностей, інновацій та здатності держави відповідати на глобальні виклики.

Цифрова дипломатія є незамінним інструментом у боротьбі за глобальний вплив та позитивний імідж держави. Проблеми дезінформації та технологічних маніпуляцій потребують переходу до активної та системної моделі «розумної цифрової сили». Тільки через інституціоналізацію, навчання кадрів та використання передових ІТ-технологій держава зможе не лише захистити свій імідж, а й стати лідером у формуванні глобальних цифрових стандартів міжнародної комунікації.

Література

1. Бондаренко І. С. (2022). Цифрова дипломатія як чинник трансформації сучасної світової політики. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова.

Ольга МОТОРНА

Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ВПРОВАДЖЕННІ ІННОВАЦІЙ

Аграрна політика України є стратегічною основою економічної стійкості, продовольчої безпеки та міжнародної суб'єктності держави. Україна історично посідає важливе місце у світовій аграрній системі як один із провідних виробників та експортерів зернових, олійних культур і соняшникової олії, а після початку повномасштабної війни значення аграрного сектору для національної економіки лише зросло. За офіційними та міжнародними оцінками, аграрний експорт і надалі формує дуже вагомий частку зовнішньої торгівлі України, а європейський ринок став для країни ключовим напрямом збуту. Саме тому аграрна політика вже не може будуватися лише навколо виробництва сировини, а мусить враховувати міжнародні стандарти, торговельні режими, логістичні ризики, екологічні вимоги, цифрову трансформацію та нові форми співпраці з партнерами.

У цих умовах аграрна політика України має подвійне завдання. З одного боку, вона повинна підтримувати виробника всередині країни: забезпечувати доступ до фінансування, відновлення техніки, розмінування земель, страхування ризиків, розвиток переробки та стабільний експорт. З іншого боку, вона мусить бути зрозумілою й передбачуваною для зовнішніх партнерів ЄС, міжнародних фінансових організацій, донорів, логістичних операторів, інвесторів і глобальних гуманітарних структур [3, с.21].

Особливе значення у цьому процесі має міжнародна комунікація, оскільки саме вона перетворює зовнішню підтримку, знання та технології на конкретні рішення всередині країни. Міжнародна комунікація в аграрній сфері це не лише дипломатичні заяви чи міжурядові меморандуми. Це постійний обмін даними, практиками, стандартами, аналітикою, технічними рекомендаціями, освітніми підходами та інституційним досвідом між державою, бізнесом, наукою, дорадчими службами, донорами та міжнародними організаціями. Вона дозволяє Україні не ізольовано шукати відповіді на власні проблеми, а вбудовуватися у глобальні мережі рішень. Через таку комунікацію країна отримує доступ до моделей цифрового землеробства, кліматично стійких технологій, нових підходів до управління ґрунтами, систем простежуваності продукції, ризик-менеджменту й агрологістики [2, с.137].

Роль міжнародної комунікації особливо яскраво проявляється у сфері європейської інтеграції. Для України зближення з ЄС в аграрному вимірі означає не просто доступ до великого ринку, а глибоке входження у систему правил, де значення мають безпечність харчових продуктів, екологічні норми, фітосанітарний контроль, прозорість державної допомоги, простежуваність ланцюгів постачання та сталість виробництва.

Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України, а торгівля товарами між сторонами в останні роки суттєво зросла; водночас український аграрний експорт займає в цій торгівлі дуже помітне місце.

Ще один критично важливий аспект це впровадження технологічних інновацій. У глобальному аграрному середовищі конкурентоспроможність дедалі більше залежить не від обсягу землі як такого, а від якості даних, точності управлінських рішень, швидкості реагування на ризики та здатності виробляти більше з меншими витратами ресурсів. Для України це означає розвиток точного землеробства, цифрового моніторингу посівів, агрометеорологічних сервісів, дистанційного консультування фермерів.

Українська аграрна політика в глобальному середовищі стикається з серйозними бар'єрами, які ускладнюють інноваційне оновлення навіть за наявності міжнародної підтримки. Це насамперед воєнні ризики, мінна небезпека, руйнування інфраструктури, нестабільність логістики, дефіцит робочої сили. Світовий банк і FAO вказують, що відновлення аграрного сектору України тісно пов'язане з відбудовою інфраструктури, доступом до фінансування, підтримкою сільських домогосподарств і підвищенням стійкості до шоків [1].

Отже, аграрна політика України в глобальному середовищі має розглядатися як багатовимірна система, у якій економіка, безпека, інтеграція, технології та дипломатія взаємопов'язані. Роль міжнародної комунікації у впровадженні інновацій тут є визначальною, бо саме вона забезпечує рух знань, ресурсів, стандартів і довіри між Україною та світом.

Література

1. Купрієнко К.С., Унгурян М.О., Кирилюк А.О. (2025). Цифрові комунікації в маркетингу: розвиток соціальних мереж як провідного каналу брендової взаємодії. *Актуальні питання економічних наук*, 13.
2. Перегуда Ю.А. (2022). Конкурентоспроможність продукції тваринництва в контексті сучасних викликів аграрної політики. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2, 136–141.
3. Перегуда Ю.А. (2024). Функції управління конкурентоспроможним розвитком економічної діяльності підприємств у тваринництві. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development* 1, 9–31.

Інна НЕВСЬКА

Науковий керівник – Ірина ВАКУЛИК

ПРАВОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасному науковому та професійному просторі правова термінологія відіграє ключову роль у забезпеченні точності, однозначності та ефективності комунікації. В умовах глобалізації, цифровізації та інтеграції різних галузей знань правничі терміни дедалі частіше виходять за межі суто юридичного дискурсу і активно функціонують у міждисциплінарному середовищі. Це зумовлює необхідність їх адаптації, інтерпретації та узгодження з поняттєвими системами інших наук – зокрема економіки, соціології, політології, медіазнавства та інформаційних технологій.

Правова термінологія виконує не лише номінативну функцію, а й слугує інструментом концептуалізації реальності [1]. Через правничі терміни формуються уявлення про соціальні явища, визначаються межі допустимого, регулюються суспільні відносини. У міждисциплінарній комунікації це набуває особливого значення, оскільки одні й ті самі терміни можуть мати різні відтінки значення залежно від контексту їх використання. Наприклад, поняття «відповідальність», «ризик», «норма» чи «регулювання» у праві, економіці чи соціальних науках можуть інтерпретуватися по-різному, що створює потенційні труднощі у взаєморозумінні між фахівцями.

Однією з основних проблем є полісемія [2] та варіативність правових термінів у різних дисциплінах. Відсутність єдиного підходу до тлумачення термінології може призводити до комунікативних бар'єрів, непорозумінь і навіть помилкових рішень у практичній діяльності. Особливо це актуально в умовах міжнародної співпраці, де додається ще й фактор міжмовної інтерференції та необхідності перекладу правничих понять. У цьому контексті важливим завданням є уніфікація та стандартизація термінології, а також розвиток термінологічної культури фахівців [3].

Водночас міждисциплінарна взаємодія сприяє збагаченню правової термінології, її оновленню та розширенню. Поява нових сфер, таких як цифрове право, кібербезпека, штучний інтелект, зумовлює формування нових термінів і понять, які часто виникають на перетині кількох галузей знань. Це потребує не лише їх чіткого визначення, а й узгодження з уже існуючими правовими категоріями.

Особливої актуальності набуває використання правової термінології у медійному та освітньому просторі. У цих сферах важливо забезпечити баланс між точністю термінів і їх доступністю для широкої аудиторії. Неправильне або спрощене використання правничих понять може призводити до викривлення змісту та формування хибних уявлень у суспільстві.

Отже, правова термінологія у міждисциплінарній комунікації постає як динамічна система, що потребує постійного уточнення, адаптації та узгодження. Ефективне використання правничих термінів можливе за умови розвитку міждисциплінарного діалогу, підвищення рівня мовної та правової компетентності фахівців, а також впровадження сучасних підходів до термінотворення і стандартизації. Це сприятиме підвищенню якості комунікації та ефективності взаємодії у складному багатомірному сучасному світі.

Література

1. Вакулик І. (2022). Нові термінологічні одиниці та особливості їх функціонування у мові. *Міжнародний філологічний часопис*. Vol. 13, № 1. С.5-13. <https://doi.org/10.31548/philolog2022.01.005>

2. Вакулик І., Балалаєва О. (2025). Сучасна термінологія між традицією та інновацією: когнітивний і соціокультурний аспекти. *Філологія доби глобалізації: візії та перспективи: матер. Міжнар. наук. конф. (10 жовтня 2025 року, м. Київ, Україна) / за заг. ред. Г. Ф. Семенюка, С. П. Гриценко*. Київ, 2025. С. 82-86.

3. Vakulyk, I. (2022). The concept of «information space» of the present: Sources, state, prospects. *International Journal of Philology*, 26(4), 75-84. [doi: 10.31548/philolog13\(4_1\).2022.008](https://doi.org/10.31548/philolog13(4_1).2022.008).

Анна НЕЧИТАЙЛО

Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Формування позитивного іміджу держави безпосередньо залежить від того, як інституції соціального захисту та консультування взаємодіють із представниками різних культур, мігрантами та внутрішньо переміщеними особами. Ефективна комунікація в цій сфері стає не лише інструментом професійної допомоги, а й стратегічним елементом «м'якої сили» держави на міжнародній арені.

Основними перешкодами у професійному консультуванні на міжнародному рівні виступають не лише мовні відмінності, а й глибинні культурні коди. До них належать: специфічне ставлення до особистих кордонів, різне сприйняття концепції допомоги (яка в певних культурах може вважатися проявом слабкості), а також домінуюча роль сім'ї чи релігійної громади в житті особистості. Для фахівця із соціальної роботи критично важливо володіти навичками культурної сенситивності. Це дозволяє уникати стереотипізації клієнтів,

мінімізувати ризик виникнення упереджень та вибудовувати стійкі довірливі стосунки, що є фундаментом успішної психологічної підтримки.

Психологічний аспект крос-культурної комунікації також включає роботу з «культурним шоком» клієнта.

Соціальний працівник виконує роль медіатора, який допомагає особистості інтегруватися у нове соціальне середовище, адаптуватися до його норм та правил, зберігаючи при цьому власну етнічну чи культурну ідентичність. Це вимагає від спеціаліста високого рівня емпатії, розвиненого емоційного інтелекту та глибокого розуміння природи міжособистісних конфліктів, що виникають через розбіжності у світосприйнятті.

Оскільки соціальна робота у крос-культурному контексті регулюється як національним законодавством, так і міжнародними конвенціями, фахівець має діяти в межах чітко визначеного правового поля. Особливого значення набуває дотримання принципів конфіденційності та професійної етики в умовах, коли уявлення клієнта про право і мораль можуть суттєво відрізнятися від стандартів приймаючої громади. Знання законодавчої бази є необхідною умовою для забезпечення прав людини та надання кваліфікованої юридично-соціальної допомоги в мультикультурному суспільстві.

Цифровізація та трансформація комунікаційних стратегій. Сучасним викликом є активна цифровізація соціальних послуг. Використання міжнародних платформ для дистанційного консультивання вимагає від соціального працівника володіння етикою цифрового спілкування. Крос-культурна компетентність у цифровому просторі стає основою для інтеграції українських соціальних стандартів у світову мережу та формування іміджу України як сучасної держави з прогресивною системою соціального захисту.

Отже, підготовка майбутніх кадрів до роботи у крос-культурному середовищі є стратегічним завданням університетської освіти. Синтез психологічних знань, правової грамотності та високої комунікативної культури забезпечує ефективну реалізацію соціальної політики та утвердження гуманістичних цінностей на глобальному рівні.

Література

1. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Ст. 73.

Євгенія ОВДІЄНКО

Науковий керівник – *Валентина КУЛЬТЕНКО*

ЕВОЛЮЦІЯ ЕТИЧНОЇ ДУМКИ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМ КРОСКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Етика як філософська дисципліна, що досліджує природу моралі, категорії добра і зла, сенс життя та свободу волі, пройшла тривалий шлях трансформацій. Розуміння етики безпосередньо корелювало зі зміною суспільно-економічних формацій, релігійних парадигм, наукових відкриттів та рівня рефлексії людини про власне призначення.

Аналіз цього процесу засвідчує, що етика завжди залишалася дзеркалом, у якому людство осягало власну природу. На ранніх стадіях розвитку людства, у первісному суспільстві, категорії добра і зла не були відокремлені від практичних потреб виживання роду. Етичні норми існували нерозривно із соціальними заборонами – табу, а головним регулятором поведінки виступав страх перед сакральною відплатою та принцип кровної помсти. Добро ототожнювалося із корисністю для племені, зло – з порушенням колективних ритуалів, а індивідуальна моральна рефлексія на цьому етапі була практично відсутня.

Подальший розвиток етичної думки пов'язаний із класичною грецькою філософією, яка здійснила перехід від міфологічного до раціонального осмислення моралі. Для Сократа та Платона етика виявилася тісно пов'язаною з пізнанням – чеснота постала як знання блага.

Аристотель у «Нікомаховій етиці» запропонував концепцію евдемонізму, згідно з якою вищим благом є щастя (евдемонія), досягне через діяльність душі згідно з чеснотою (арете). Етика цього періоду залишалася космоцентричною: людина мусила діяти розумно, вписуючись у порядок природи, або логосу.

Із поширенням християнства в середньовічний період центр етичних пошуків змістився до Бога. Блаженний Августин сформулював ідею, що джерелом моралі є божественна благодать, а головною чеснотою стає любов до Творця. Фома Аквінський систематизував етику, виділивши природні закони (спільні для всіх людей) та божественні одкровення. Ключовим нововведенням цього періоду стала категорія свободи волі: людина тепер відповідала за свій вибір між добром і злом, що було неможливим в античному фаталізмі.

Доба Відродження реабілітувала ідею людської гідності, що знайшло вираження, зокрема, у творчості Піко делла Мірандола. Іммануїл Кант у Новий час здійснив коперніканський поворот в етиці: джерелом морального закону він проголосив не Бога і не природу, а сам розум людини. Сформульований ним категоричний імператив («Роби так, щоб максима твоєї волі могла водночас стати загальним законом») утвердив автономність морального суб'єкта.

Водночас раціоналізм мав ваду – абсолютизував норми, не враховуючи чуттєвої природи людини, і цю прогалину заповнив утилітаризм Еремії Бентама та Джона Стюарта Мілля, які визначили добро як максимізацію загальної корисності, тобто принцип найбільшого щастя для найбільшої кількості людей.

Подальший розвиток філософської думки позначився критикою класичних етичних систем. Фрідріх Ніцше виступив проти християнської «моралі рабів», проголосивши волю до влади основоположним принципом життя. У відповідь на масове насильство світових воєн ХХ століття сформувався екзистенціалізм (Жан-Поль Сартр, Альбер Камю), який утверджував, що людина «приречена на свободу» та несе тотальну відповідальність за свої вчинки без жодних зовнішніх гарантій добра. Цей період став часом кризи класичних універсалістських систем.

Сучасний стан етики характеризується плюралізмом теорій та постановням неklasичних напрямів. Прагматична етика (Джон Дьюї, Річард Рорті) визначає мораль через ефективність наслідків у конкретному контексті. Етика дискурсу (Юрген Габермас, Карл-Отто Апель) наполягає на необхідності обґрунтування норм через комунікативну раціональність, тобто досягнення консенсусу всіма учасниками комунікації.

Біоетика та етика тварин (Пітер Сінгер) послідовно розширюють коло суб'єктів моралі, включаючи всі живі істоти та навіть майбутні покоління. Нарешті, екологічна етика (Олдо Леопольд, Ганс Йонас) ставить питання про відповідальність перед природою та формулює «принцип відповідальності» за майбутнє людства в умовах техногенних ризиків.

Таким чином, розуміння етики людиною еволюціонувало від безособового колективного ритуалу через божественний закон, раціональний імператив та автономію суб'єкта до усвідомлення глобальної відповідальності. Сучасні виклики, зокрема розвиток штучного інтелекту, кліматичні зміни та генна інженерія, вимагають нової етики, яка була б водночас універсальною і чутливою до різноманіття культур.

Звернення до історії етики дозволяє зробити висновок, що ця дисципліна ніколи не була статичним зведенням правил – вона щоразу поставала як живий пошук відповідей на питання про те, як людині належить діяти, щоб залишатися людиною.

Література

1. Культенко В.П. (2024) Філософія: Навчальний посібник. К.: НУБіП України. 162 с.
2. Людина, суспільство, держава у філософському дискурсі: історія і сучасність. (2018) Сторожук С. В., Матвієнко І. С., Горбатюк Т. В. та ін. К.: Міленіум. 378 с.
3. Kultenko, V., Savytska, I. (2025). Cultural policy as a factor in the development of national identity of Ukrainians in the contemporary world. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*, 13(1), 107-121. <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2025.107>

МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ: ВИКОРИСТАННЯ ЛАТИНИ В ЮРИДИЧНІЙ СФЕРІ

Латинська мова відіграє важливу роль у формуванні юридичної науки та практики. Незважаючи на те, що вона вважається “мертвою”, її вплив на сучасне право залишається значним. Саме латина стала основою юридичної термінології, яка використовується в багатьох країнах світу. Це пояснюється тим, що витoki європейської правової системи беруть початок із римського права, яке було сформульоване латинською мовою [2].

Історично латинська мова утвердилася як мова права ще в період існування Стародавнього Риму. Усі основні правові документи того часу, зокрема «Закони XII таблиць», були написані латинською. Римські юристи, такі як Ульпіан, Павел і Папініан, заклали фундамент юридичної науки, а їхні праці стали основою формування правничої термінології [2]. Згодом латина поширилася по всій Європі разом із римським правом і протягом тривалого часу залишалася мовою науки, освіти та юриспруденції. Навіть після утвердження національних мов вона не втратила свого значення, а збереглася як універсальний засіб юридичної комунікації.

У сучасному праві латинська мова використовується переважно у вигляді термінів, понять і сталих висловів. Вони дозволяють точно та лаконічно передавати складні правові ідеї, що є надзвичайно важливим для юридичної практики. Найбільш поширеними є такі вислови, як *habeas corpus* (право на судовий захист), *de facto* (фактично), *de jure* (юридично), *bona fide* (добросовісно), *nullum crimen sine lege* (немає злочину без закону). Ці терміни активно застосовуються у міжнародному праві, судових рішеннях і юридичних документах, забезпечуючи єдність правової мови та сприяючи взаєморозумінню між юристами різних країн [1].

Знання латинської мови є важливим елементом професійної підготовки юриста. Воно дозволяє глибше розуміти зміст юридичних текстів, правильно тлумачити правові норми та ефективно використовувати усталені правові конструкції. Крім того, латинські вислови часто застосовуються у судовій практиці, виступаючи своєрідними узагальненими формулами права, що відображають основні правові принципи [3]. Саме тому володіння латинською термінологією підвищує рівень правової культури та професіоналізму юриста.

Особливо помітним є значення латини у сучасному європейському правовому просторі. У багатьох країнах Європи латинські терміни залишаються невід’ємною частиною юридичної традиції та активно використовуються в офіційних документах і судовій практиці. В Україні латинізм також широко застосовуються у правничій сфері, зокрема при формулюванні правових принципів і аргументації судових рішень [3]. Це сприяє підвищенню точності юридичної мови та інтеграції української правової системи до європейського правового простору [4].

Отже, латинська мова, попри свій формально “мертвий” статус, залишається важливим інструментом у юридичній сфері. Вона забезпечує точність, універсальність і стабільність правової термінології, а також сприяє збереженню правових традицій. Використання латини дозволяє юристам різних країн ефективно взаємодіяти між собою та глибше розуміти сутність права, що підтверджує її актуальність і необхідність у сучасному світі.

Література

1. Варинська А. М., Корнодудова Н. М. Використання латинських висловів у науковому стилі (на матеріалі юридичної термінології). 2020.
2. Вітрів Х. Витoki латинської юридичної термінології. 2015.
3. Ганжа О. Г. Латинська юридична термінологія у вітчизняній судовій практиці: сучасні тенденції. 2024.
4. Удовика Л. Г., Ганжа О. Г. Використання латинізмів у європейському правовому просторі. 2025.

ДІАЛОГ ЛЮДИНИ І ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У сучасному комунікативному просторі штучний інтелект поступово трансформує традиційні уявлення про діалог як форму міжособистісної взаємодії. Якщо класичний діалог передбачає наявність двох або більше суб'єктів із власною інтенційністю, досвідом та емоційною залученістю, то у випадку взаємодії людини зі штучним інтелектом постає питання про зміну статусу співрозмовника. ШІ виступає не лише інструментом обробки інформації, а й активним учасником комунікації, здатним моделювати відповіді, підтримувати тему розмови та адаптуватися до стилю користувача.

Важливою особливістю такого діалогу є його алгоритмічна природа. На відміну від людської комунікації, що ґрунтується на інтенціях, емоціях та соціокультурному контексті [1], відповіді штучного інтелекту формуються на основі статистичних моделей і великих масивів даних. Це зумовлює специфічний характер взаємодії: з одного боку, ШІ здатен забезпечити швидкість, точність і доступність інформації, з іншого – виникає ризик формалізації та редукції глибинних смислів.

Окремої уваги заслуговує феномен персоналізації діалогу. Сучасні системи штучного інтелекту можуть адаптувати мовлення відповідно до потреб користувача, враховуючи його запити, стиль спілкування та навіть рівень підготовки. Така адаптивність створює ілюзію «справжнього» співрозмовника, що сприяє підвищенню довіри до технології. Водночас це породжує нові етичні виклики, пов'язані з маніпуляцією, залежністю від технологій та розмиттям меж між людським і машинним спілкуванням.

У контексті медіадискурсу воєнного часу роль ШІ у діалозі набуває додаткового значення. Він може виступати інструментом поширення інформації, підтримки психологічної стабільності, а також засобом формування колективних смислів. Водночас актуалізується проблема відповідальності за зміст комунікації, оскільки автоматизовані системи можуть відтворювати як конструктивні, так і деструктивні наративи.

Таким чином, діалог за участю штучного інтелекту є складним і багатовимірним явищем, що поєднує технологічні, лінгвістичні та соціокультурні аспекти. Його подальше дослідження потребує міждисциплінарного підходу, який дозволить глибше осмислити трансформації комунікації в умовах цифрової епохи.

Література

1. Vakulyk I. Dynamism of information-saturated life as a reality of society existence. In *The international community and Ukraine in the processes of economic and civilizational progress: Current economic, technological, resource, institutional, security and socio-humanitarian problems* (pp. 157- 176). Riga: Baltija Publishing. 2024. doi: 10.30525/978- 9934-26-480-1-6.

Дар'я ПИЛИПЕНКО
Науковий керівник – **Людмила РАДЧЕНКО**

ПОЛІТИКА ЗГУРТУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДО 2027 РОКУ

Однією з фундаментальних цілей ЄС є забезпечення економічної, соціальної та територіальної згуртованості. Значні відмінності в рівнях розвитку між регіонами держав-членів можуть становити загрозу стабільності, конкурентоспроможності та єдності інтеграційного об'єднання. У зв'язку з цим регіональна політика ЄС набула статусу одного з найважливіших напрямів діяльності ЄС.

Регіональна політика являє собою систему державних і наднаціональних заходів, спрямованих на стимулювання розвитку депресивних територій, підвищення рівня життя населення та забезпечення рівних можливостей для економічного зростання. В основі цієї

політики лежать концепції регіональної нерівності, просторового розвитку та теорії конвергенції, згідно з якими менш розвинені регіони мають потенціал наздоганяти більш розвинені за умови ефективної інституційної та фінансової підтримки.

Регіональна політика ЄС почала формуватися ще на етапі створення ЄЕС. Її інституційне оформлення відбулося у 1975 році зі створенням Європейського фонду регіонального розвитку. Подальший розвиток політики відбувався через:

- підписання Єдиного європейського акту (1986 р.), який закріпив принцип економічної та соціальної згуртованості;
- Маастрихтський договір (1992 р.), що розширив інструменти регіональної підтримки;
- реформи 2000-х років, спрямовані на підвищення ефективності використання структурних фондів [1].

Сучасна архітектура політики згуртування на програмний період 2021–2027 років базується на п'яти ключових фондах, об'єднаних у групу європейських структурних та інвестиційних фондів. Європейський фонд регіонального розвитку зосереджується на інвестиціях в інновації, цифровізацію, конкурентоспроможність малого та середнього бізнесу, а також низьковуглецеву економіку. Європейський соціальний фонд Плюс спрямований на розвиток людського капіталу, зайнятість, освіту та соціальну інклюзію. Фонд згуртування орієнтований на держави-члени з валовим національним доходом на душу населення менше 90 відсотків від середнього по ЄС і забезпечує розвиток транспортної інфраструктури та довкілля. Фонд справедливого переходу став новим інструментом для пом'якшення соціально-економічних наслідків переходу до кліматично нейтральної економіки в рамках Європейського зеленого курсу. Доповнює цю систему Європейський фонд морського, рибальства та аквакультури [2].

Традиційний підхід до зменшення диспропорцій передбачав інвестування в базову інфраструктуру, таку як дороги, порти та системи очищення води, у менш розвинених регіонах з валовим регіональним продуктом на душу населення нижче 75 відсотків від середнього по ЄС. Однак сучасний етап характеризується зміщенням акцентів у бік стимулювання ендогенного потенціалу. З 2014 року ЄС запровадив принцип розумної спеціалізації як обов'язкову передумову для отримання фінансування. Це означає, що регіони більше не можуть отримувати кошти на всі напрямки одночасно, а зобов'язані визначити власні унікальні конкурентні переваги на основі аналізу активів, дослідницької бази та промислового потенціалу, зосередивши інвестиції у вузьких, але перспективних нішах. Такий підхід дозволяє уникнути дублювання інвестицій у сусідніх регіонах та сприяє формуванню міжрегіональних ланцюгів доданої вартості.

Для подолання диспропорцій на субрегіональному рівні, зокрема у міських агломераціях та прикордонних територіях, використовуються інструменти інтегрованого підходу. Інтегровані територіальні інвестиції дозволяють акумулювати ресурси з кількох пріоритетних осей різних програм для реалізації єдиної стратегії розвитку міста чи території. Це особливо важливо для вирішення проблеми так званих пасток бідності у старопромислових регіонах.

Емпіричні дослідження, зокрема звіти Європейської комісії та аналітика Європейської мережі спостереження за територіальним розвитком та згуртуванням, свідчать про позитивний вплив політики згуртування на скорочення розриву між регіонами.

Проте політика згуртування стикається з низкою системних викликів. Дослідження Гуннара Мюрдаля та Аллена Преда залишаються актуальними: лібералізація ринків у межах ЄС часто призводить до подальшого відтоку капіталу та талантів з периферійних регіонів до центральних євро-коридорів, таких як Лондон, Мілан, Мюнхен та Париж. Політика згуртування покликана компенсувати ці негативні наслідки інтеграції, але повністю нівелювати їх не в змозі. Крім того, ефективність використання коштів ЄС суттєво залежить від якості інституцій на місцях. У регіонах, що розвиваються, часто спостерігається дефіцит адміністративного потенціалу для розробки складних проєктів у рамках розумної спеціалізації

або інтегрованих територіальних інвестицій, що призводить до недосвоєння коштів або неефективних витрат [3].

Регіональна політика ЄС за останні десятиліття трансформувалася з механізму простої компенсації ринкових дисбалансів у складну багаторівневу систему управління структурними змінами. Її еволюція демонструє перехід від логіки пасивного субсидіювання до логіки активного інвестування в ендogenous потенціал через інструменти розумної спеціалізації та інтегрованого територіального розвитку. Незважаючи на досягнення у зменшенні макроекономічних диспропорцій між державами-членами, політика згуртування стикається з викликами на субрегіональному рівні, де інституційна спроможність є обмеженою, а тиск глобальних трендів – кліматичних змін, цифровізації та демографічної кризи – максимальним. У перспективі до 2027 року та в наступному програмному періоді ключовим завданням залишається посилення принципу територіальної справедливості, що дозволить зберегти соціальну згуртованість як основу європейського інтеграційного проекту.

Література

1. Україна в Європі і світі. <https://multimedia.posibnyky.vntu.edu.ua/mm/Ukraine-EU/txt/02.html>
2. Політика згуртованості ЄС. <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/44015.pdf>
3. Г. Мюрдаль: синтез інституціоналізму і шведської школи. <http://www.info-library.com.ua/books-text-2581.html>
4. Соціальна згуртованість. Чому це важливо для громади. <https://decentralization.ua/news/15453>

*Уляна ПОЛИЩУК
Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК*

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СТВОРЕННІ ТА ВИКРИТТІ ФЕЙКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Ми живемо у час, коли ШІ застосовується майже у всіх сферах нашого життя, від здобуття освіти в школах та університетах, до поля бою де штучний інтелект вмонтований в безпілотні літальні апарати (дрони).

Але найбільша кількість використання ШІ все ж залишається в інтернеті та соціальних мережах. Велика кількість згенерованих фотографій які діють на психологічний стан людини, тому що, якщо раніше ці зображення були низької якості і їх можна було відрізнити від справжніх, наприклад, за кількістю пальців на руках та іншим недолікам, то зараз це стало цілим мистецтвом, і згенеровані картинки стають дуже якісними, і відрізнити їх від реальних практично неможливо. Діпфейк відео стали одним із найпотужніших інструментів ворога на початку повномасштабної війни Росії проти України. Їх застосовували для дезінформації та деморалізації населення, та використовували щоб дискредитувати керівництво держави й армії на міжнародній арені особливо на початку війни.

Ворог і зараз активно використовує поширення неправдивих новин через Telegram канали та інші згенеровані сайти для розпалювання ворожнечі серед українського суспільства. Щоб створити клоновані дзвінки та аудіоповідомлення, зловмисники використовують невеликі аудіозразки голосів різних людей, зазвичай відомих, та здійснюють шахрайські дзвінки на українські номери, та надсилають фейкові аудіоповідомлення в месенджери.

Я вважаю що найбільших та «найкращих успіхів» ворог досяг у створенні фейкових акаунтів у соціальних мережах, ці боти створюють велику кількість штучних особистостей зі швидкістю світла, які в свою чергу генерують десятки коментарів під публікаціями та реальними новинами, поширюють спам, та залучають нових підписників. За статистикою, політичні фейкові новини поширюються у 3 рази швидше, ніж правдива інформація, та фейкові новини поширюються серед 1000-100 000та найпопулярніший 1% ретвітів фейкових

новин поширюються серед 1000–100 000 осіб, тоді як правдиві новини рідко охоплюють більше 1000 осіб.

Але водночас ШІ використовується і для викривання згенерованого контенту в соціальних мережах. Фахівці постійно працюють над новими методами виявлення фейків і протидії дезінформації в соцмережах. Ось кілька основних підходів:

Аналіз контенту дозволяє аналізувати стиль тексту, лексику, регулярність публікування та відповідність дописів типовій поведінці користувача.

Машинне навчання автоматизує процес опрацювання контенту, алгоритми опрацьовують одразу велику кількість даних і аналізують існуючий контент, щоб знаходити подібні матеріали, і те що не відповідає нормам.

Відстеження аномального руху допомагає виявляти підозрілу активність користувачів, і швидке створення подібного контенту.

Аналіз мультимедіа аналізує якість зображень та відео, кількість редагування, незвична обробка.

Відстеження ботів в соціальних мережах аналізує поведінку акаунтів: частоти викладання постів, активність та реакції на, що допомагає знаходити автоматизовані профілі.

У сукупності ці методи значно підвищують ефективність боротьби з дезінформацією.

Література

1. Сучасні методи виявлення фейків у соціальних мережах. URL: <https://optima.study/blog/suchasni-metodi-viyavlennya-feykiv-u-socialnih-merezah>.

Марія РАЄВСЬКА
Науковий керівник – Ірина ВАКУЛИК

НОВІ КОМУНІКАТИВНІ ВИКЛИКИ ЧАСУ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Сучасний етап розвитку суспільства дедалі частіше окреслюють як час турбулентності, що зумовлений поєднанням глобальних кризових явищ, воєнних конфліктів, стрімкої цифровізації та безпрецедентної інтенсивності інформаційних потоків. У цих умовах комунікація перестає бути лише засобом передавання інформації і перетворюється на складний соціокультурний механізм, який формує уявлення про реальність, впливає на суспільні настрої та визначає способи взаємодії між людьми. Зміни, що відбуваються у комунікативному просторі, мають системний характер і вимагають нового осмислення як на теоретичному, так і на практичному рівнях.

Однією з ключових ознак сучасної комунікації є її надзвичайна швидкість, що, з одного боку, забезпечує оперативний доступ до інформації, а з іншого – сприяє поверхневому її сприйняттю. Інформаційне перевантаження стає типовим явищем, унаслідок чого знижується здатність до критичного аналізу повідомлень. У цьому контексті особливо актуалізується проблема поширення дезінформації та маніпулятивних нарративів, які можуть цілеспрямовано впливати на громадську думку та підривати довіру до інституцій і медіа. Комунікація в умовах турбулентності часто набуває фрагментарного та емоційно забарвленого характеру, що ускладнює процес формування об'єктивного знання.

Цифрове середовище стає домінантним простором комунікації, що зумовлює трансформацію мовних практик. Спостерігається тенденція до спрощення мовлення, використання коротких форм, візуалізації та поєднання різних знакових систем. Це, своєю чергою, впливає на структуру мислення та спосіб організації інформації. Водночас зростає значення міжкультурної комунікації, адже глобалізаційні процеси стирають кордони між інформаційними просторами, формуючи нові моделі взаємодії та взаєморозуміння.

Окремим викликом є активне впровадження штучного інтелекту в комунікативні процеси. ШІ дедалі частіше виступає як посередник або навіть учасник діалогу, здатний генерувати тексти, аналізувати інформацію та адаптуватися до потреб користувача. Це відкриває широкі можливості для оптимізації комунікації, однак водночас породжує низку

етичних і правових питань, зокрема щодо достовірності інформації, авторства та відповідальності за створений контент. У таких умовах особливої ваги набуває розвиток цифрової грамотності та критичного мислення як необхідних складових комунікативної компетентності.

Не менш важливим є емоційний вимір комунікації в умовах турбулентності. Високий рівень стресу, невизначеності та соціальної напруги зумовлює потребу в емпатійній, підтримувальній взаємодії. Комунікація виконує не лише інформативну, а й терапевтичну функцію, сприяючи збереженню психологічної стабільності як окремої особистості, так і суспільства загалом.

Таким чином, нові комунікативні виклики часу турбулентності пов'язані з необхідністю адаптації до швидкоплинних змін, розвитку критичного мислення, відповідального ставлення до інформації та готовності до взаємодії в умовах невизначеності. Осмислення цих процесів відкриває перспективи для формування ефективних комунікативних стратегій, здатних забезпечити якісний діалог у складному і динамічному сучасному світі.

Анастасія РЕМЕЗОВСЬКА

Науковий керівник – Олександра ШИНКАРУК

РОЛЬ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

У сучасних умовах глобалізації питання формування позитивного іміджу держави набуває особливої актуальності. Важливу роль у цьому процесі відіграє крос-культурна комунікація, яка забезпечує взаєморозуміння між представниками різних культур, сприяє налагодженню міжнародних зв'язків та зміцненню авторитету країни у світі.

Крос-культурна комунікація охоплює процес обміну інформацією між людьми різних культурних середовищ, що мають відмінності у цінностях, нормах поведінки, традиціях, мові та світогляді. Саме ці відмінності можуть як сприяти взаємному збагаченню, так і створювати бар'єри у спілкуванні. Ефективна комунікація дозволяє мінімізувати непорозуміння та формувати позитивне сприйняття держави.

Культура виступає ключовим чинником формування іміджу держави, оскільки вона є носієм національної ідентичності та відображає унікальність країни. Через культурні прояви – мистецтво, літературу, традиції, мову, освіту – держава презентує себе міжнародній спільноті. Саме тому важливим є розвиток культурної дипломатії як складової зовнішньої політики.

Суттєвий вплив на формування іміджу держави мають засоби масової інформації та цифрові платформи. У сучасному інформаційному просторі вони виступають основними каналами поширення культурних цінностей, соціальних наративів і формування уявлень про країну. Саме через медіа міжнародна аудиторія отримує первинну інформацію про політичні події, соціальні процеси, культурні досягнення та економічний розвиток держави. Від якості, достовірності та змістового наповнення комунікації значною мірою залежить характер сформованого іміджу – позитивний, нейтральний чи негативний.

У контексті цифровізації особливого значення набувають соціальні мережі, онлайн-платформи та інструменти цифрової дипломатії, які дозволяють державі безпосередньо взаємодіяти з міжнародною аудиторією. Вони забезпечують оперативність поширення інформації, можливість швидкого реагування на виклики та формування власного інформаційного порядку денного. Крім того, цифрові комунікації сприяють залученню громадянського суспільства, лідерів думок та міжнародних партнерів до процесу формування іміджу держави. Водночас відкритість інформаційного простору створює нові ризики, пов'язані з поширенням дезінформації, маніпуляцій та інформаційних атак.

В умовах інформаційної конкуренції важливим є формування цілісної комунікаційної стратегії держави, яка передбачає узгодженість дій різних інституцій, чіткість меседжів та їх

адаптацію до різних цільових аудиторій. Ефективна медіаполітика повинна поєднувати інформування, переконання та формування емоційного зв'язку з міжнародною спільнотою. Це сприяє не лише підвищенню рівня обізнаності про країну, а й формуванню довіри та позитивного ставлення до неї.

Водночас існують певні труднощі у крос-культурній комунікації, зокрема мовні бар'єри, стереотипи, етноцентризм та культурні відмінності у сприйнятті інформації. Мовні розбіжності можуть ускладнювати передачу змісту повідомлень, тоді як стереотипи часто формують спрощене або викривлене уявлення про інші культури. Етноцентризм, своєю чергою, проявляється у схильності оцінювати інші культури через призму власних норм і цінностей, що може призводити до непорозумінь і конфліктів.

Окрему увагу слід приділити також різницям у невербальній комунікації, соціальних нормах і поведінкових моделях, які можуть суттєво впливати на ефективність міжкультурної взаємодії. Те, що в одній культурі вважається прийнятним, в іншій може сприйматися як недоречне або навіть образливе. Саме тому важливим є розвиток міжкультурної компетентності, яка включає знання культурних особливостей, навички ефективного спілкування та готовність до міжкультурного діалогу.

Подолання зазначених бар'єрів потребує формування толерантності, відкритості до різноманіття та готовності до взаємного навчання. Важливу роль у цьому відіграють освіта, міжнародні обміни, культурні проекти та співпраця на рівні громадянського суспільства. Такі ініціативи сприяють глибшому розумінню інших культур і формують підґрунтя для ефективної міжнародної комунікації.

Таким чином, крос-культурна комунікація є важливим інструментом формування позитивного іміджу держави на міжнародній арені. Вона забезпечує не лише передачу інформації, а й створення умов для конструктивного діалогу між культурами, що сприяє зміцненню довіри та взаєморозуміння. У сучасних умовах саме здатність держави ефективно комунікувати на міжнародному рівні визначає її конкурентоспроможність та місце у світовому співтоваристві.

Розвиток стратегій крос-культурної взаємодії, впровадження сучасних комунікаційних інструментів та інтеграція національних цінностей у глобальний інформаційний простір є необхідними умовами успішного формування позитивного іміджу держави. Це дозволяє не лише підвищити міжнародний авторитет країни, а й забезпечити її сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Юлія РЯБОКОНЬ

Науковий керівник – Олександр ШИНКАРУК

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

Одним із важливих інструментів створення позитивного образу держави є міжкультурна комунікація. Вона виступає засобом взаємодії між представниками різних культур, націй та соціальних груп, сприяє розвитку взаєморозуміння, толерантності та конструктивного діалогу. Саме через ефективну комунікацію формується сприйняття держави у міжнародному середовищі.

Міжкультурна комунікація охоплює не лише дипломатичні відносини, а культурний обмін, міжнародну освіту, туризм, медіапростір, соціальні мережі та громадську дипломатію. Кожен із цих напрямів створює певне враження про країну, її цінності, традиції, політичну стабільність та рівень розвитку.

Особливу роль у формуванні міжнародного іміджу держави відіграє також публічна дипломатія. Це система заходів, спрямованих на формування позитивного ставлення до країни через інформаційний вплив, культурні програми, міжнародні виставки, конференції, освітні проекти та співпрацю з іноземною аудиторією. Публічна дипломатія дозволяє державі не лише

презентувати себе світові, а й будувати довготривалі партнерські відносини.

Важливим аспектом є також поняття «м'якої сили» (soft power), яке запропонував Джозеф Най. Воно передбачає здатність держави досягати своїх цілей не шляхом примусу, а через привабливість культури, політичних цінностей та зовнішньої політики. Саме міжкультурна комунікація є основою реалізації м'якої сили, оскільки вона формує довіру та симпатію до держави.

У сучасному цифровому середовищі значно зростає роль цифрової дипломатії. Соціальні мережі, офіційні міжнародні платформи, онлайн-комунікація з іноземною аудиторією стали важливими каналами формування іміджу держави. Інформаційна відкритість, швидкість реагування на події, прозорість влади та якісна комунікаційна стратегія безпосередньо впливають на міжнародне сприйняття країни.

Для України тема формування позитивного міжнародного іміджу є надзвичайно актуальною. В умовах війни, боротьби за територіальну цілісність, євроінтеграційного курсу та активної міжнародної підтримки держава потребує ефективної системи міжкультурної комунікації. Україна активно використовує культурну дипломатію, міжнародні інформаційні кампанії, участь у світових форумах та співпрацю з міжнародними організаціями для зміцнення свого авторитету.

Культурна дипломатія України сьогодні проявляється через популяризацію української мови, мистецтва, музики, літератури, історичної спадщини та національної ідентичності. Важливу роль відіграють міжнародні фестивалі, виставки, освітні програми, діяльність українських дипломатичних представництв за кордоном.

Не менш важливим є подолання негативних стереотипів, які можуть формуватися під впливом інформаційних атак, пропаганди або недостатньої поінформованості міжнародної спільноти. Саме тому міжкультурна комунікація повинна бути системною, професійною та стратегічно продуманою.

Отже, комунікація є потужним інструментом формування міжнародного іміджу держави. Вона забезпечує не лише позитивне сприйняття країни у світі, а й сприяє розвитку міжнародного співробітництва, економічного зростання та зміцнення політичних позицій держави. У сучасних умовах саме ефективна комунікація стає важливим ресурсом національного розвитку та міжнародного авторитету.

Література

1. Почепцов Г. Г. Іміджелогія. К.: Ваклер, 2004. 576 с.
2. Кулик О. М. Міжкультурна комунікація: навчальний посібник. К.: Каравела, 2017. 256 с.
3. Палеха Ю. І. Ділова етика та міжнародні комунікації. К.: Ліра-К, 2015. 368 с.
4. Холл Е. Культура і комунікація. К.: Основи, 2001. 320 с.

Аліна СЕБЕСТИЯНСЬКА
Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ІНКЛЮЗІЯ В ЄС: МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність дослідження зумовлена зростанням соціально-економічних викликів, серед яких посилення соціальної диференціації, наслідки економічних криз, міграційні процеси, демографічні зміни та цифрова трансформація суспільства. У таких умовах держави ЄС активно впроваджують політики, спрямовані на інтеграцію вразливих груп населення та забезпечення їх повноцінної участі в суспільному житті.

Соціально-економічна інклюзія в ЄС базується на системі нормативно-правових актів і стратегічних документів. Одним із ключових є Європейський стовп соціальних прав, який визначає основні принципи забезпечення рівних можливостей, справедливих умов праці та соціального захисту. Важливу роль відіграє також Європейська соціальна хартія, що закріплює права громадян у сфері праці, соціального забезпечення та охорони здоров'я. Крім того, стратегія розвитку ЄС до 2030 року передбачає створення інклюзивної економіки, яка сприятиме зростанню добробуту населення.

Одним із основних механізмів реалізації інклюзії є ефективна соціальна політика. Вона включає комплекс заходів, спрямованих на підтримку вразливих категорій населення, зменшення рівня бідності та соціального виключення. У країнах ЄС реалізуються різноманітні соціальні програми, які передбачають надання фінансової допомоги, забезпечення доступу до освіти та медичних послуг, а також підтримку зайнятості.

Особливе значення має політика зайнятості, яка спрямована на забезпечення рівного доступу до ринку праці. У межах ЄС активно впроваджуються програми професійної підготовки та перекваліфікації, що дозволяють підвищити конкурентоспроможність населення. Значна увага приділяється створенню умов для працевлаштування осіб з інвалідністю, молоді та людей похилого віку. Це сприяє не лише економічній активності населення, але й соціальній інтеграції.

Важливим напрямом є розвиток інклюзивного проектування, яке передбачає створення доступного середовища для всіх категорій населення. Йдеться про забезпечення доступності будівель, транспорту, інформаційних ресурсів та цифрових сервісів. Використання принципів універсального дизайну дозволяє враховувати потреби різних груп населення ще на етапі планування, що значно підвищує рівень соціальної інтеграції.

Не менш важливим є впровадження соціальних інновацій, які відіграють значну роль у вирішенні сучасних соціальних проблем. Соціальні інновації передбачають використання нових підходів, технологій та моделей взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Зокрема, розвиток соціального підприємництва сприяє створенню нових робочих місць та залученню додаткових ресурсів для підтримки вразливих груп.

У сучасних умовах важливим аспектом є цифрова інклюзія, яка передбачає забезпечення рівного доступу до інформаційно-комунікаційних технологій. Розвиток цифрових навичок та доступ до інтернету стають необхідними умовами для повноцінної участі громадян у соціальному та економічному житті. У ЄС реалізуються програми, спрямовані на подолання цифрового розриву та забезпечення рівних можливостей у сфері цифрових технологій.

Разом із тим, процес реалізації соціально-економічної інклюзії супроводжується певними викликами. Серед них можна виділити зростання соціальної нерівності, обмеженість ресурсів, наслідки економічних криз, а також проблеми інтеграції мігрантів. Додатковим викликом є старіння населення, що створює навантаження на системи соціального забезпечення.

Перспективи розвитку соціально-економічної інклюзії в ЄС пов'язані з подальшим удосконаленням соціальної політики, розвитком інноваційних підходів та посиленням співпраці між державами-членами. Особливу роль відіграє інтеграція соціальних та економічних політик, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до вирішення соціальних проблем.

Таким чином, соціально-економічна інклюзія в ЄС є складним і багатогранним процесом, що охоплює різні аспекти суспільного життя. Її реалізація базується на поєднанні ефективної соціальної політики, інноваційних підходів та активної участі всіх зацікавлених сторін. Подальший розвиток інклюзії є запорукою соціальної стабільності, економічного зростання та підвищення якості життя населення.

Література

1. European Commission. Social Inclusion and Social Protection in the EU. Brussels, 2020.
2. European Pillar of Social Rights. - Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.

3. Europe 2030 Strategy. European Union Development Framework. – Brussels, 2021.
4. Європейська соціальна хартія (переглянута). Рада Європи, 1996.
5. Atkinson A. B. Social Inclusion and the European Union. – Oxford: Oxford University Press, 2015.
6. Room G. Social Policy in the European Union: Concepts, Issues and Challenges. – London: Palgrave Macmillan, 2016.

Назар СІРИЙ

Науковий керівник – Людмила РАДЧЕНКО

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ТА БАГАТОРІВНЕВЕ ВРЯДУВАННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Регіональна політика ЄС спрямована на зменшення диспаритетів у розвитку регіонів та забезпечення згуртованості. Вона реалізується через складну систему управління, де ключову роль відіграє багаторівневе врядування (multi-level governance, MLG). Ця модель передбачає взаємодію між європейським, національним, регіональним та локальним рівнями влади [1].

Багаторівневе врядування в контексті ЄС виникло як відповідь на складність інтеграційних процесів, де рішення приймаються не лише центральними органами, а й через мережі акторів на різних рівнях. Концепція MLG, започаткована у 1990-х роках, підкреслює децентралізацію влади, партнерство та субсидіарність – принцип, за яким рішення ухвалюються на найнижчому ефективному рівні. У регіональній політиці це проявляється в спільному управлінні (shared management), де Європейська Комісія координує з національними та регіональними властями [2].

Ця модель відрізняється від традиційної ієрархічної структури, оскільки включає горизонтальну координацію між регіонами, неурядовими організаціями та бізнесом. Наприклад, у рамках політики згуртованості 70% програм реалізуються через партнерства, що посилює легітимність та ефективність політики.

Ключовими інструментами є структурні фонди: Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР), Європейський соціальний фонд (ЄСФ) та Фонд згуртованості. Ці фонди фінансують проекти з інновацій, сталого розвитку та інфраструктури в менш розвинених регіонах, з бюджетом на 2021–2027 рр. понад 392 млрд євро. Механізми включають програмування (складання стратегій на 7 років), моніторинг та оцінку, де регіони беруть участь у розробці операційних програм [3].

Принцип субсидіарності забезпечує, щоб ЄС втручався лише там, де національні чи регіональні органи не справляються. Координація відбувається через Комітет регіонів (CoR), який представляє локальні та регіональні влади, та механізми транскордонного співробітництва (Interreg). Це створює мережу взаємодій, де національні уряди відповідають за реалізацію, а ЄС – за контроль та фінансування [4].

На європейському рівні Європейська Комісія (DG REGIO) формує стратегію, затверджує програми та контролює витрати. Національний рівень відповідає за узгодження з внутрішньою політикою, а регіональний – за відбір проектів і виконання. Локальні органи залучаються через партнерства, що посилює демократичність процесу.

Наприклад, у Польщі чи Іспанії регіони мають значну автономію в управлінні фондами, що ілюструє децентралізацію. В Україні, як кандидаті до ЄС, впровадження MLG може стати основою для реформи регіонального розвитку [5].

Серед викликів – бюрократія, нерівномірне розподілення ресурсів та координація під час криз, як COVID-19 чи зелений перехід. Перспективи включають посилення цифровізації моніторингу та інтеграцію цілей сталого розвитку (SDGs). Для країн-кандидатів, як Україна, адаптація MLG сприятиме гармонізації з *acquis communautaire* [6].

Багаторівневе врядування є основою ефективної реалізації регіональної політики ЄС, забезпечуючи баланс між централізацією та децентралізацією. Його механізми сприяють згуртованості та сталому розвитку регіонів.

Література

1. Подковський О. Сучасні механізми формування регіональної політики ЄС. URL: <http://taais.oridu.odessa.ua/article/view/351488>.
2. Сторонянська І.З., Бенівська Л.Я. Нова регіональна політика ЄС. [https://ird.gov.ua/sep/sep20231\(159\)/sep20231\(159\)_003_StoronyanskaIZ,BenovskaLYa.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20231(159)/sep20231(159)_003_StoronyanskaIZ,BenovskaLYa.pdf).
3. Ортіна Г.В. Особливості регіональної політики ЄС. http://npndfi.org.ua/docs/NP_12_04_147_uk.pdf.
4. Чужиков В. Регіональна політика Європейського Союзу. https://kneu.edu.ua/userfiles/evrointegracii/Pidruchnik_ERDM_2016.pdf.
5. Політика згуртованості Європейського Союзу. <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/44015.pdf>.
6. Деякі питання багаторівневої системи управління в ЄС. http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/4_2023/10.pdf.

Єва СТОЛЬНІКОВА

Науковий керівник – Олена БАЛАЛАЄВА

ДИХОТОМІЯ «ЧОЛОВІЧОГО» І «ЖІНОЧОГО» В РЕГІОНАЛЬНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

У лютому 2026 року Інститут масової інформації здійснив моніторинг гендерного балансу медіаконтенту, проаналізувавши 4750 публікацій у 95 регіональних онлайн-медіа у 19 регіонах України [2]. Методологія моніторингу передбачала аналіз кількості експертів/експерток, героїв/ героїнь у новинах, а також їх тематичний розподіл у регіональних новинах.

Кількість експерток у новинах регіональних онлайн-медіа зменшилася на 4% і на початку 2026 року становить 23% від усіх коментарів. Жінки найчастіше коментують наслідки війни для тилу (22%) та загальні соціальні питання (13%). На початку року зафіксовано зростання на 3% частки коментарів експерток щодо економічних питань, що становить 10% від загальної кількості експертних думок, висловлених у цей період жінками. Новини на тему культури жінки коментували у 9%, а здоров'я і медицини – у 7% випадків. Як акцентують аналітики(-ині) ІМІ, навіть у сферах, де об'єктивно багато жінок, їхній голос у новинах залишається помірним, що є наслідком редакційної інерції регіональних медіа. Натомість політичний порядок денний має переважно чоловічий голос, а жінок цитують значно рідше й здебільшого в адміністративних сюжетах [1]: у матеріалах про громади та ініціативи жінки висловлювали експертну думку у 8% випадків (як і з кримінальної тематики), а про політичні питання – в 6%.

Тема війни у висвітленні медіа залишається «чоловічою»: на неї припадає лише 3% коментарів від жінок-експерток. Ще менше думок жінок було чути в міжнародних і спортивних новинах – по 1% від загальної кількості коментарів експерток.

Щодо видимості жінок як героїнь у новинах, їхня частка становить 27%, що на 1% більше, ніж торік. Найчастіше героїні згадувалися в кримінальній хроніці (35%), де як і в національних новинах, їх зображали здебільшого як жертв і потерпілих, а також як злочиниць, зокрема колаборанток і державних зрадниць.

Жінки-героїні у новинах про наслідки війни згадувалися в 19% випадків, проте, за спостереженнями ІМІ, редакції або вдаються до родинної рамки, коли жінок згадують як родичок загиблих, або зображають їх як потерпілих. По 8% від загальної кількості появи героїнь у новинах припало на матеріали за темами культури, спорту, а також громад та

ініціатив. Щодо політики – героїні фігурували лише у 6%, а із соціальної тематики – у 4% від загальної кількості матеріалів, де згадувалися жінки. Найменше, за даними моніторингу, зафіксовано героїнь в матеріалах на теми медицини й здоров'я (2%), економіки та міжнародних новин (по 1%). Ще 3% героїнь припадає на інші теми. Як і в ситуації з експертними ролями, жінки майже непомітні у матеріалах про війну та бойові дії – за цією темою протягом моніторингового періоду на них припало лише 2% згадок, що на 5% менше, ніж у попередньому році. Щодо військовослужбовиць, то їх згадали лише в 1% від загальної кількості матеріалів, де фігурували жінки як героїні.

Література

1. Балалаєва О.Ю. Проблема гендерного балансу в українських медіа: реалії та перспективи. *International journal of philology*. 2019. Vol. 10, no 2. P. 97-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/intjough_2019_10_2_17

2. У регіональних новинах майже не згадуються військовослужбовиці: дослідження ІМІ. *Інститут масової інформації*. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/regionalnyh-novynah-majzhe-ne-zgaduyutsya-vijskovosluzhbovytsi-doslidzhennya-imi>

Ірина СУШКО

Науковий керівник – Ірина МАТВІЄНКО

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА: ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ НА АГРАРНУ ДИПЛОМАТІЮ

Продовольча безпека є однією з ключових складових національної безпеки держави та визначальним чинником соціально-економічного розвитку суспільства. В умовах глобалізації та наростання міжнародних викликів питання забезпечення населення якісними та доступними продуктами харчування набуває стратегічного значення, порівнянного з фінансовою та енергетичною безпекою. Для України, як однієї з найбільших аграрних держав світу, ця проблема має особливе значення-як з огляду на внутрішні потреби населення, так і з урахуванням її ролі у формуванні світового продовольчого ринку. Повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації у 2022 році кардинально змінило глобальний продовольчий ландшафт. Руйнування традиційних ланцюгів постачання поставило під загрозу продовольчу безпеку десятків країн, а дефіцит українського зерна на світових ринках набув ознак гуманітарної катастрофи. Актуальність дослідження обумовлена загостренням продовольчої проблеми як на національному, так і на глобальному рівні. За даними ООН, 345 мільйонів людей у світі страждають від катастрофічної нестачі продовольства, а повномасштабне військове вторгнення Росії суттєво підсилило ці тенденції, зруйнувавши традиційні ланцюги постачання та позбавивши світовий ринок значних обсягів українського зерна. Внутрішній вимір продовольчої безпеки держави також залишається гострим: проблеми якості продуктів, доступності продовольства для всіх верств населення та формування стратегічних резервів потребують системного наукового осмислення та виваженого державного регулювання. Усе це свідчить про теоретичну та практичну значущість обраної теми дослідження.

Продовольча безпека країни та суспільства визначається ступенем забезпечення населення країни екологічно чистими, дієтичними та корисними для здоров'я продуктами харчування вітчизняного виробництва за науково-обґрунтованими нормами демографічно-обумовлених потреб населення і доступних цінах, при збереженні та поліпшенні умов проживання. Забезпечення населення продовольством в Україні є однією із найважливіших проблем, яка протягом багатьох років в нашій державі була не вирішеною. Експерти вважають, що за життя сучасного покоління продовольча проблема може перерости у глибоку міжнародну кризу. Світові тенденції є такі, що стратегічне значення продовольства на сьогодні абсолютно порівнюється з фінансовими ресурсами та з енергетичною безпекою. Основним напрямом розвитку аграрної сфери, базою ефективного виробництва є спеціалізація і

концентрація виробництва з формуванням продовольчих ресурсів. Одночасно, вважають за доцільне максимально забезпечувати населення нашої країни вітчизняними, а не імпортованими продуктами. Якщо виробництво продуктів харчування та їх збереження недостатньо контролюється споживачами, то з'являється дуже серйозна небезпека, що визначається цілою низкою обставин. По-перше, в ці продукти можуть бути включені добавки, вживання яких в їжу може непередбаченим чином вплинути на стан здоров'я людини. Таким чином, продукти харчування перетворюються на зброю геноциду. Це ми і бачимо на практиці. Більшість консервантів, харчових добавок, барвників заборонені до продажу в країнах Заходу та Сходу, але їх дозволяють споживати в Україні. По-друге, самі продукти харчування можуть бути отримані із сировини генно-модифікованої природи, що може спричинити шкоду здоров'ю людини, а не тільки комахам-шкідникам, які не можуть поїдати генно-модифіковані культурні рослини. Тому виробництво останніх вважається «економічно найбільш прибутковим».

Повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації на суверенну територію України несе смерть не лише українцям. Воюючи та руйнуючи традиційні ланцюги постачання, росіяни поставили щонайменше 70 мільйонів людей по всьому світу на межу голодної смерті. Загалом 345 мільйонів людей страждають від катастрофічної нестачі продовольства. Вісімдесят дві країни потребують продовольчої допомоги (за даними ООН). Потреба в сільськогосподарській продукції у світі щороку зростає на 2-3%, а дефіцит зерна на ринках Африки та Азії може сягнути 10-15% вже у 2024. Світовий ринок продовольства потребує більшої гнучкості, а це означає, що замінити українську продукцію за рахунок диверсифікації з інших країн буде неможливо протягом найближчих 4-5 років. «Grain from Ukraine» – гуманітарна продовольча програма, започаткована Президентом України Володимиром Зеленським 26 листопада 2022 року та презентована під час першого інавгураційного Міжнародного саміту з продовольчої безпеки в Києві. За результатами саміту програма «Grain from Ukraine» акумулювала підтримку у розмірі близько 220 мільйонів доларів США. Сума внеску та кількість країн-донорів не є остаточною. У співпраці з Всесвітньою продовольчою програмою ООН Україна та країни-партнери програми визначають країни-реципієнти українського зерна з-поміж держав, які відчувають гостру проблему нестачі продовольства. До програми «Grain from Ukraine» долучилися понад 30 країн та міжнародних організацій. Програма має сприяти подоланню гуманітарних та економічних наслідків глобальної продовольчої кризи, спричиненої російською агресивною війною проти України. З початку реалізації ініціативи Україна за участі ВПП ООН направила 170 тисяч тонн пшениці до країн з найскладнішою продовольчою ситуацією, в тому числі до Ефіопії, Сомалі, Ємену та Кенії. Планується розширення програми на Нігерію, Судан, Мозамбик / Малаві, Мадагаскар, Джибуті, Ліберію, Мавританію, Ліван та інші країни.

Література

1. Kalinichenko, V. (2025). Agricultural diplomacy of Ukraine in the conditions of russian large-scale aggression (2022–2025). *Ukrainskyi Selianyn*. [Ukrainian peasant], 34, 16–24. (In Ukraine). doi: <https://doi.org/10.31651/2413-8142-2025-34-Kalinichenko>
2. Павленчик Н.Ф. Ринок сільськогосподарської продукції: теорія і практика : [монографія] / Н.Ф. Павленчик. – Львів: Ліга-Прес, 2015. – 400 с.
3. Стан продовольчої безпеки населення України на початку тисячоліття / В. Д. Гуменний, П. М. Музика. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького*. 2014. – Т. 16, № 1(1). – С. 134-150.

РОЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВЕРИФІКАЦІЇ НАУКОВИХ НАРАТИВІВ

В епоху глобалізації, коли інформаційні потоки стають дедалі інтенсивнішими, а кордони між національними науковими школами стираються, виникає гостра потреба в універсальних інструментах верифікації знань. У цьому контексті латинська мова, яка протягом століть слугувала термінологічним фундаментом європейської науки, набуває нового значення. Вона трансформується з «мови минулого» на високоефективну метамову, що забезпечує точність, стабільність та верифікованість наукових наративів у глобальному масштабі.

Одним із найбільших викликів глобалізації є семантична ентропія – розмивання значень термінів у процесі адаптації в різних мовних середовищах. Національні мови є живими системами, що постійно змінюються під впливом соціальних та політичних контекстів. Натомість латина фіксує значення наукового поняття.

Використання латинської термінології дозволяє уникнути «мовного суб'єктивізму». Коли науковець оперує латинськими дефініціями, він апелює до чітко визначеного поняття, яке не залежить від конотацій сучасної національної мови. Це робить латину ідеальним інструментом для верифікації: вона дозволяє перевірити, чи про одне й те саме явище говорять дослідники з різних континентів.

У природничих науках, біології, медицині латина виконує роль глобального стандарту верифікації об'єктів дослідження. Латина тут функціонує як універсальний код, що забезпечує «чистоту» наукового наративу від локальних мовних викривлень.

В умовах глобального ринку освітніх послуг латина слугує маркером приналежності до академічної спільноти.

Роль латинської термінології в епоху глобалізації трансформується з атрибута традиціоналізму на інструмент когнітивної верифікації. Вона забезпечує вертикальну (крізь час) та горизонтальну (крізь простір) інтеграцію знань, роблячи глобальну науку цілісною та точною.

Об'єктна верифікація можлива завдяки міжнародним номенклатурам, які забезпечують уніфікацію, стандартизацію та впорядкування наукових термінів, використовуючи латинські назви для уникнення синонімії та плутанини в науці. Важливим є також створення паритетного комунікативного простору, де жодна національна мова не має монополії на істину, оскільки латина залишається спільною спадщиною світової цивілізації. Тому знання латини сьогодні – це необхідна компетенція фахівця, здатного до ефективної та безпечної комунікації в глобалізованому інтелектуальному просторі.

Література

1. Balalajeva O. Major principles of teaching Latin at the Departments of Veterinary Medicine in Ukrainian agrarian universities. *Edukacja – Technika – Informatyka. Wybrane problemy edukacji technicznej i zawodowej*. № 4, Część 1. Rzeszów : Wyd. Oświatowe FOSZE, 2013. P. 529–534.

Христина ФАРАФОНОВА
Науковий керівник – **Василь ШИНКАРУК**

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА ПОЛІТИКА

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується глибокими трансформаційними процесами, які пов'язані з глобалізацією, цифровізацією та зростанням взаємозалежності держав. У цих умовах питання забезпечення міжнародної безпеки,

врегулювання конфліктів та формування позитивного іміджу держави набувають особливої актуальності.

Міжнародні організації є ключовими суб'єктами сучасної системи міжнародних відносин. Організація Об'єднаних Націй виконує центральну роль у підтриманні миру та безпеки, здійснюючи миротворчі місії, посередництво у конфліктах та розробку міжнародних норм. НАТО, як військово-політичний альянс, забезпечує колективну безпеку та стабільність у євроатлантичному регіоні. ОБСЄ здійснює моніторинг дотримання прав людини та сприяє врегулюванню конфліктів.

Важливим напрямом діяльності міжнародних організацій є формування системи міжнародного права, яка регулює взаємодію держав. Завдяки цьому створюються умови для мирного співіснування та співробітництва. Окрім цього, міжнародні організації відіграють значну роль у вирішенні глобальних проблем, таких як тероризм, кіберзагрози, зміна клімату та міграційні процеси. Сучасні геополітичні конфлікти відзначаються складністю та багатовимірністю. Вони включають не лише військові дії, а й інформаційні війни, економічний тиск та політичні маніпуляції. Конфлікт в Україні є яскравим прикладом порушення міжнародного права та демонструє необхідність консолідованої реакції міжнародної спільноти.

Конфлікти на Близькому Сході мають глибоке історичне та релігійне підґрунтя, що ускладнює їх врегулювання. У Південно-Східній Азії спостерігається зростання напруженості через територіальні суперечки та боротьбу за ресурси.

Для вирішення конфліктів застосовуються різні стратегії, серед яких дипломатичні переговори, санкції, міжнародне посередництво та миротворчі операції. Важливим є також відновлення економіки постконфліктних територій, що сприяє стабілізації ситуації.

У сучасному світі поряд із традиційними інструментами впливу дедалі більшого значення набуває «м'яка сила». Вона базується на привабливості культури, політичних цінностей та зовнішньої політики держави. Культурна дипломатія включає освітні обміни, міжнародні фестивалі, виставки, діяльність культурних центрів та інформаційні кампанії. Вона сприяє формуванню позитивного іміджу держави, розвитку міжнародного співробітництва та зміцненню довіри між народами. Ефективне використання м'якої сили дозволяє державам досягати своїх стратегічних цілей без застосування сили, що є особливо важливим у сучасному глобалізованому світі.

Отже, сучасні міжнародні відносини характеризуються складною системою взаємодій, у якій важливу роль відіграють міжнародні організації, механізми врегулювання конфліктів та інструменти м'якої сили. Їх ефективне поєднання сприяє забезпеченню глобальної безпеки, стабільності та сталого розвитку.

Анна ФЕЩЕНКО

Науковий керівник – Олександр ШИНКАРУК

СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО СУСПІЛЬСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Соціальні інновації у науковій літературі розглядаються як нові ідеї, моделі або практики, спрямовані на більш ефективне задоволення соціальних потреб порівняно з традиційними підходами. Водночас їх особливістю є не лише вирішення конкретних проблем, а й трансформація соціальних відносин, зміцнення взаємодії між різними соціальними групами та підвищення рівня соціальної згуртованості. Саме тому соціальні інновації вважаються важливим фактором розвитку інклюзивного суспільства, оскільки вони створюють нові можливості для участі людей у соціальному, економічному та культурному житті.

Європейський Союз активно впроваджує політики, спрямовані на підтримку соціальних

інновацій, розглядаючи їх як складову частину стратегії сталого розвитку. Значну роль у цьому відіграють різноманітні програми фінансування та підтримки інноваційних ініціатив, які спрямовані на вирішення соціальних проблем, зокрема у сферах зайнятості, освіти, охорони здоров'я та соціального захисту. Важливим аспектом є те, що такі ініціативи часто реалізуються у форматі партнерства між державними органами, приватним сектором та громадськими організаціями, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до вирішення соціальних питань.

Особливе місце серед соціальних інновацій займає соціальне підприємництво, яке поєднує економічну діяльність із соціальною місією. У країнах Європейського Союзу соціальні підприємства відіграють важливу роль у забезпеченні зайнятості вразливих груп населення, таких як люди з інвалідністю, молодь без досвіду роботи, особи похилого віку та мігранти. Завдяки цьому не лише зменшується рівень безробіття, але й відбувається інтеграція цих груп у суспільство, що є важливим елементом інклюзивності. Крім того, соціальні підприємства сприяють розвитку місцевих громад, активізують економічну діяльність і формують нові моделі соціальної відповідальності бізнесу.

Не менш важливим напрямом соціальних інновацій є використання цифрових технологій. У сучасних умовах цифровізація відкриває нові можливості для розширення доступу до соціальних послуг, освіти та медичної допомоги. У країнах ЄС активно впроваджуються онлайн-платформи для надання соціальних послуг, дистанційного навчання та телемедицини, що дозволяє охопити ширше коло користувачів, у тому числі тих, хто проживає у віддалених регіонах або має обмежені фізичні можливості. Таким чином, цифрові соціальні інновації сприяють подоланню соціальної ізоляції та забезпечують більш рівномірний доступ до ресурсів.

Важливою складовою формування інклюзивного суспільства є розвиток інклюзивної освіти, яка також виступає одним із напрямів соціальних інновацій. У Європейському Союзі реалізуються політики, спрямовані на забезпечення рівного доступу до освіти для всіх категорій населення. Це включає створення безбар'єрного освітнього середовища, адаптацію навчальних програм до потреб різних груп, використання інноваційних педагогічних методів, а також впровадження цифрових технологій у навчальний процес. Такий підхід дозволяє не лише підвищити рівень освіти, але й сприяє формуванню толерантного суспільства, в якому визнається цінність різноманітності.

Отже, соціальні інновації виступають важливим фактором розвитку інклюзивного суспільства в Європейському Союзі. Вони дозволяють не лише вирішувати актуальні соціальні проблеми, але й формувати нові підходи до організації соціального життя, сприяють підвищенню рівня соціальної справедливості та забезпеченню рівних можливостей для всіх громадян. Подальший розвиток соціальних інновацій потребує комплексного підходу, що включає державну підтримку, розвиток партнерств між різними секторами та активну участь громадянського суспільства.

Література

1. European Commission. Social Innovation Policy Framework.
2. European Commission. Horizon Europe Programme Guide.
3. OECD. Social Innovation: What it is and why it matters.
4. Mulgan G. Social Innovation: What it is, why it matters.
5. Murray R., Caulier-Grice J., Mulgan G. The Open Book of Social Innovation.
6. BEPA. Empowering People, Driving Change: Social Innovation in the EU.
7. Nicholls A., Murdock A. Social Innovation: Blurring Boundaries.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПЕРЕКЛАДУ В ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Дипломатичний дискурс – це сфера, де кожне слово має вагу державного рівня, а кожна кома може змінити зміст міжнародного договору. Впровадження технологій штучного інтелекту та нейронного машинного перекладу (NMT) відкриває безпрецедентні можливості, але водночас створює специфічні ризики, що зачіпають фундамент міжнародних відносин: точність, довіру та безпеку.

Головною перевагою автоматизованого перекладу є оперативність. У світі «швидкої дипломатії», де реакція на події в соціальних мережах або термінових новинах має бути миттєвою, системи AI дозволяють: опрацьовувати гігантські масиви даних – моніторинг іноземної преси, аналіз тисяч сторінок технічної документації або розшифровка багатомовних відкритих джерел тепер займає хвилини; долати лінгвістичну ізоляцію – автоматизація дозволяє брати участь у глобальному діалозі без величезних витрат на штат перекладачів для кожного робочого документа; використання AI для чорнових перекладів технічних протоколів вивільняє час експертів для роботи над найбільш делікатними аспектами переговорів.

Основна проблема автоматизованого перекладу в дипломатії полягає в тому, що ШІ оперує ймовірностями, а дипломатія – нюансами.

Дипломатична мова часто використовує навмисну неоднозначність (*strategic ambiguity*). Машинний переклад за своєю природою прагне конкретизації. Там, де дипломат вживає складну модальну конструкцію, алгоритм може видати надто пряму або навіть грубу фразу, що може призвести до дипломатичного скандалу.

Автоматизовані системи часто ігнорують конотації, ідіоми та історичний підтекст. Слово, яке в одній культурі звучить нейтрально, у перекладі AI може набути образливого відтінку через невдало підібраний еквівалент.

Ризики автоматизації не означають відмову від технологій, але вони змінюють роль людини. У дипломатичному дискурсі виникає потреба в постредагуванні експертного рівня. Людина має перевірити, чи збережено делікатний баланс ввічливості, чи не спотворено модальність зобов'язань сторони та чи відповідає термінологія попереднім протоколам та угодам?

Дипломатія залишається мистецтвом міжособистісної комунікації, де довіра будується на нюансах, які поки що не підвладні навіть найдосконалішим алгоритмам. Найкращим рішенням сьогодні є синергія: використання швидкості AI та компетентностей фахівця.

Література

1. Комісаров К. Ю. Когнітивно-психологічні аспекти перекладу в контексті цифровізації філологічної галузі. *Науковий вісник Кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія, педагогіка, психологія.* 2021. Вип. 42. С. 112–119.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Мультикультуралізм як ідеологія співіснування різних культур в одному соціумі тривалий час розглядався як прогресивний і безальтернативний шлях глобального розвитку.

Проте сучасні дослідження в галузі соціальної психології вказують на існування певних психологічних меж, які визначають здатність індивіда та групи адаптуватися до культурного розмаїття. Ці межі зумовлені когнітивними механізмами сприйняття, потребою в ідентичності та реакцією на комунікативний стрес.

Однією з головних психологічних меж є ліміт когнітивних ресурсів людини. Постійна необхідність перемикатися між різними культурними кодами, етичними нормами та мовами призводить до стану, який дослідники називають «комунікативним перевантаженням».

Коли інтенсивність крос-культурних контактів перевищує адаптивні можливості психіки, виникає ефект «глобальної втоми» (*Global Fatigue*). Це призводить до психологічного відчуження, дратівливості та підсвідомого прагнення до спрощення – повернення до монокультурного середовища як зони психологічного комфорту.

З погляду психології, культура є не лише набором традицій, а й системою психологічного захисту, що надає людині відчуття стабільності та передбачуваності. Мультикультуралізм часто вимагає від особистості розмивання цих кордонів. Під час зіткнення з чужими цінностями, які суперечать базовим аксіологічним установкам особистості, спрацьовує механізм психологічної реактивності. Замість очікуваної толерантності може виникнути радикалізація власної ідентичності як форма захисту свого «Я» від поглинання глобальним мейнстримом. Це і є психологічна межа, де відкритість змінюється на нео-ізоляціонізм.

Психологія довіри базується на принципі подібності (*similarity-attraction effect*). Психологічна межа емпатії полягає в тому, що людині значно складніше ідентифікувати емоційні стани представників віддалених культур, що призводить до дегуманізації спілкування та виникнення конфліктів на рівні атрибуції (приписування ворожих намірів).

Психологічні межі мультикультуралізму не є ознакою «нерозвиненості» суспільства, а відображають природні потреби психіки в ідентичності, безпеці та економії когнітивних ресурсів. Успішна міжнародна комунікація в епоху глобалізації можлива лише за умови врахування цих меж: перехід від ідеї «злиття культур» до стратегії «інтеграції без асиміляції», де повага до чужого поєднується з правом на збереження психологічного простору власного «Я».

Література

1. Беррі Дж. В., Пуртинга А. Г., Сігалл М. Х., Дасен П. Р. *Крос-культурна психологія: дослідження і застосування* / пер. з англ. Київ : Знання, 2007. 608 с.
2. Benet-Martínez V., Hong Y.-y. *The Oxford Handbook of Multicultural Identity*. Oxford : Oxford University Press, 2014. 560 p.

Уляна ШЕВЧУК

Науковий керівник – Василь ШИНКАРУК

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МІЖНАРОДНИЙ ІМІДЖ ДЕРЖАВИ

Соціальні мережі є важливою складовою міжнародної комунікації, оскільки забезпечують швидке поширення інформації, впливають на громадську думку та створюють нові можливості для взаємодії між державами і суспільствами. Саме тому міжнародний імідж держави сьогодні значною мірою залежить від їх присутності у цифровому просторі.

Формування позитивного образу країни через соціальні мережі є важливим завданням державної політики, особливо в умовах глобалізації, коли інформація миттєво поширюється світом.

Соціальні мережі стали ефективним каналом комунікації між державою та міжнародною аудиторією, адже дозволяють оперативного доносити офіційну позицію уряду, популяризувати культурні цінності, туристичний потенціал та економічні можливості країни.

Завдяки соціальним мережам держави можуть формувати власний бренд, створювати позитивне уявлення про себе та зміцнювати довіру міжнародної спільноти.

Особливого значення соціальні мережі набули для України. У період війни вони стали інструментом міжнародної підтримки, інформування світу про події, поширення правдивої інформації та боротьби з пропагандою.

Водночас соціальні мережі мають і негативні аспекти. Поширення фейкових новин, маніпуляцій, кіберзагроз та інформаційних атак може завдавати шкоди іміджу держави.

Отже, соціальні мережі є потужним засобом формування міжнародного іміджу держави в умовах глобалізації. Вони забезпечують швидкий зв'язок зі світом, впливають на громадську думку та сприяють просуванню національних інтересів.

Література

1. Кастельс М. (2016). Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура. Київ.
2. Почепцов Г. Г. (2020). Інформаційні війни та стратегічні комунікації. Київ.
3. Офіційні ресурси Міністерства закордонних справ України.

Лідія ШИНКАРУК

Науковий керівник – Віталій ШМАРГУН

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОЇ КРОС-КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ефективна крос-культурна комунікація стає ключовим фактором успішної взаємодії між людьми з різних культурних середовищ. Психологічні аспекти цієї взаємодії набувають особливої актуальності через зростання міжнародної мобільності, глобальної співпраці та крос-культурних команд у професійній сфері. Розуміння культурних цінностей, норм поведінки та емоційних реакцій партнерів з інших культур дозволяє запобігати непорозумінням, знижувати рівень конфліктів і сприяти формуванню довіри та ефективного спілкування.

В умовах крос-культурних контактів психологічна підготовка стає не менш важливою, ніж знання мови чи етикету. Людина, яка усвідомлює власні культурні стереотипи, емоційні бар'єри та способи сприйняття інформації, здатна більш гнучко реагувати на поведінку іншого та адаптувати комунікаційні стратегії до конкретного культурного контексту. Актуальність дослідження полягає в необхідності розробки психологічно обґрунтованих методів підвищення крос-культурної компетентності, що сприятиме успішній соціальній та професійній інтеграції в міжнародному середовищі.

Психологічні аспекти крос-культурної комунікації включають усвідомлення культурних відмінностей у сприйнятті та обробці інформації. Кожна культура формує у своїх представників специфічні когнітивні схеми, які визначають спосіб інтерпретації повідомлень, поведінкові реакції та емоційні відповіді на комунікативні сигнали. Вивчення цих схем дозволяє краще передбачати можливі непорозуміння та коригувати власну поведінку під час спілкування з інокультурними партнерами.

Однією з ключових психологічних категорій у крос-культурній комунікації є міжкультурна чутливість, яка проявляється у здатності сприймати емоції та наміри іншої людини, враховувати її культурний контекст. Цей концепт описано М. Hammer, М. Bennett, & R. Wiseman, де міжкультурну чутливість потрактовано як здатність розпізнавати та адекватно реагувати на культурні відмінності у міжкультурних взаємодіях [2]. Розвинена міжкультурна чутливість сприяє зменшенню конфліктів та підвищенню ефективності взаємодії.

Важливу роль відіграє також усвідомлення власних культурних упереджень. Р. Rocha, К. Igländ, & J. Cybulska (2025) досліджено взаємозв'язок між усвідомленням власних культурних упереджень, цінністю міжкультурної компетентності та впевненістю в комунікації

під час міжкультурних професійних взаємодій, висвітлюючи, наскільки критично важливо розпізнавати та рефлексувати над власними упередженнями для підвищення ефективності комунікації [3]. Людина часто не помічає, як її власні цінності та стереотипи впливають на сприйняття інших культур. Робота над самосвідомістю та рефлексією допомагає знизити ризик непорозумінь та формує відкритість до альтернативних культурних підходів.

Емоційна регуляція є ще одним психологічним фактором успішної крос-культурної комунікації. В різних культурах прояв емоцій може мати різне значення та впливати на сприйняття комунікації. Уміння контролювати власні емоції та адекватно реагувати на емоційні сигнали іншого дозволяє підтримувати продуктивний та конструктивний діалог.

Когнітивна гнучкість також належить до ключових психологічних особливостей. А. Alzoubi, & N. Alsalthi обґрунтовано, що когнітивна гнучкість позитивно корелює з міжкультурною чутливістю, що важливо для адаптації думок і поведінки в різних культурних контекстах [1]. Когнітивна гнучкість полягає у здатності адаптувати мислення до різних культурних контекстів та швидко змінювати стратегії комунікації залежно від поведінки співрозмовника. Така гнучкість допомагає ефективніше вирішувати міжкультурні конфлікти та знаходити спільні точки взаєморозуміння.

Розуміння невербальної комунікації є невід'ємною частиною психологічного підходу. Жести, міміка, контакт очей та просторові відстані можуть мати різні значення у різних культурах. Усвідомлене спостереження за невербальними сигналами допомагає краще інтерпретувати наміри співрозмовника та уникати двозначностей.

Соціальна психологія крос-культурної комунікації також вивчає вплив групової ідентичності та ролей на спілкування. Люди часто діють відповідно до очікувань своєї соціальної чи культурної групи, що може впливати на стиль комунікації та прийняття рішень у міжкультурних командах. Розуміння цих факторів дозволяє прогнозувати поведінку співрозмовників та налаштовувати комунікаційні стратегії.

Таким чином, психологічні аспекти відіграють важливу роль у крос-культурній взаємодії, оскільки визначають здатність людини ефективно сприймати та інтерпретувати повідомлення, враховуючи культурні відмінності. Усвідомлення власних упереджень, розвиток крос-культурної чутливості та когнітивної гнучкості сприяє зменшенню конфліктів і підвищенню продуктивності комунікації.

Література

1. Alzoubi, A. M., & Alsalthi, N. R. I. (2025). Exploring the relationship between intercultural sensitivity and cognitive flexibility: An inquiry into a multicultural university setting. *Social Sciences & Humanities Open*, 12, 101802.
2. Hammer, M.R., Bennett, M.J., & Wiseman, R. (2003). Measuring intercultural sensitivity: The intercultural development inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27(4), 421-443.
3. Rocha, P., Iglund, K., & Cybulska, J. (2025). Snap Judgements and Cultural Bias: Developing Intercultural Competence in Customs Officer Education in Norway. *World Customs Journal*, 19(2), 112-137.

Станіслав ШКЛЯР

Науковий керівник – Олена ЛАУТА

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕГОВОРАХ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

Міжнародні переговори є процесом інтерференції розбіжних політичних інтересів, лінгвістичних систем та соціокультурних парадигм. У цьому контексті роль перекладача трансформується з ретранслятора лінгвістичних одиниць у стратегічного медіатора. Він забезпечує семантичну еквівалентність та прагматичну точність повідомлень у моменти

критичної дипломатичної напруги. Сучасна професійна діяльність перекладача детермінована двома факторами: граничним когнітивним навантаженням та конкуренцією з системами штучного інтелекту (ШІ), що потребує високого рівня експертності в ідентифікації контекстуальних нюансів [2, 3].

Синхронний переклад класифікується як екстремальний вид інтелектуальної діяльності, що базується на одночасному функціонуванні процесів аудіювання, аналізу, прогнозування та синтезу мовлення. Ключовим деструктивним фактором є часовий розрив між оратором і перекладачем. Гіперінтенсивний темп промови спричиняє когнітивне перевантаження та ризик втрати інформаційних сегментів. Емпірично доведено, що після 20-30 хвилин безперервної роботи настає фаза інтелектуального виснаження, що потребує обов'язкової ротації кадрів у тандемі. На відміну від алгоритмів ШІ, перекладач-людина використовує стратегію компенсації та логічного узагальнення в умовах акустичних перешкод.

Інтеграція ШІ в дипломатичну сферу обмежена фактором «контекстуальної сліпоти» алгоритмів. Системи автоматизованого перекладу функціонують на основі статистичних імовірностей, що виключає можливість ідентифікації підтексту, іронії або прагматичних намірів оратора. У дипломатичному дискурсі лексична неоднозначність (наприклад, модальність дієслів «має», «може», «зобов'язаний») безпосередньо корелює з обсягом міжнародно-правових зобов'язань. Перекладач виконує роль редактора в реальному часі, здійснюючи верифікацію термінології відповідно до актуального політико-правового контексту.

Функція перекладача як культурного посередника полягає в декодуванні специфічних комунікативних моделей. Висококонтекстуальні культури, як Японія та Китай, часто використовують евфемізми для вираження відмови, що потребує прагматичної адаптації для уникнення дезінформації партнерів. У кризових комунікаціях перекладач функціонує як емоційний фільтр: він нейтралізує деструктивну лексику, зберігаючи при цьому семантичне ядро претензії, що є необхідною умовою для пролонгації переговорного процесу [1, 2, 3].

У воєнній дипломатії термінологічна точність набуває статусу безпекового фактора. Диференціація понять «припинення вогню», «перемир'я» та «гуманітарна пауза» є критичною в межах Міжнародного гуманітарного права. Залучення третіх сторін створює багаторівневі ланцюги перекладу, що підвищує ризик кумулятивної похибки. Перекладач у таких умовах виступає інституційним буфером, мінімізуючи ескалацію прямого зіткнення між сторонами конфлікту.

Робота українських перекладачів у переговорах з агресором вимагає високої психологічної резистентності. Принцип нейтральності зобов'язує фахівця до сухої та точної трансляції пропагандистських та маніпулятивних висловлювань без емоційної забарвленості. Будь-яка девіація в інтонації чи змісті може бути кваліфікована як політична заангажованість. Таким чином, сучасний перекладач у сфері міжнародних відносин є мультидисциплінарним експертом, чия компетенція охоплює лінгвістику, юриспруденцію, психологію та дипломатичний протокол.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що роль перекладача в системі сучасних міжнародних відносин еволюціонувала від суто технічного ретранслятора лінгвістичних одиниць до ключового стратегічного медіатора, чия діяльність є фундаментом семантичної та прагматичної стабільності дипломатичного процесу. В умовах стрімкої інтеграції систем штучного інтелекту людський фактор залишається незамінним завдяки здатності до критичного дешифрування контекстуальних нюансів, прихованих інтенцій та соціокультурних кодів, які залишаються недоступними для алгоритмів через їхню «контекстуальну сліпоту».

Попри екстремальне когнітивне навантаження та специфічні виклики синхронного перекладу, фахівець забезпечує функцію емоційного та інституційного буфера, нейтралізуючи деструктивну риторику та адаптуючи лінгвістичні лакуни до жорстких вимог міжнародного права. Особливо критичного значення ця роль набуває у воєнній дипломатії, де термінологічна прецизійність та психологічна резистентність перекладача трансформуються у вагомий

безпековий фактор, що мінімізує ризики стратегічних похибок та забезпечує функціонування каналів комунікації навіть в умовах відкритої ворожнечі.

Таким чином, сучасний перекладач постає як мультидисциплінарний експерт на перетині лінгвістики, юриспруденції та психології, чия професійна етика та здатність до інтелектуального синтезу гарантують життєздатність глобального діалогу в умовах кризової нестабільності.

Література

1. Література Дрейчук О., Ільченко О. Мова та комунікація в аспекті глобалізації культур. *Молодий вчений*. 2023. № 1.1 (113.1). С. 11-15. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-113.1-3>
2. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2026. № 77. С. 64-68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2026.77.15>
3. Chetaikina V. V. THE ROLE OF EUPHEMISMS IN POLITICAL DISCOURSE. *Transcarpathian Philological Studies*. 2023. № 31. С. 90-93. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.31.16>

Софія ШУМНИК

Науковий керівник – **Олена БАЛАЛАЄВА**

КРОС-КУЛЬТУРНА ЕВОЛЮЦІЯ РЕЦЕПТА: ВІД МАГІЧНОГО ТЕКСТУ ДО ЮРИДИЧНОГО ДОКУМЕНТА

Рецепт сьогодні виконує багато функцій, він крім медичного документа, який заповнюють за визначеною формою і правилами, є також документом економічним та юридичним, що регламентує обіг лікарських засобів. Однак в історичній ретроспективі рецепт пройшов складний шлях крос-культурної трансформації, перетворившись із сакрального заклинання на уніфікований акт професійної комунікації. Латинська мова в цьому процесі відіграла роль стабілізуючого фактора, що дозволив інтегрувати магічні, релігійні та раціональні знання різних цивілізацій.

У стародавніх культурах (Єгипет, Месопотамія) межа між фармакологією та магією була розмитою. Текст, що містив перелік інгредієнтів, часто супроводжувався інвокаціями – зверненнями до богів. Навіть традиційний латинський символ *R*, за однією з версій, є трансформованим символом ока Гора або знака Юпітера. У цьому контексті рецепт був крос-культурним медіумом: він поєднував земні речовини з небесною протекцією. Наказовий спосіб дієслів у таких текстах мав не стільки професійний, скільки ритуальний характер – це був наказ стихіям або хворобі відступити.

В епоху Середньовіччя, завдяки арабському впливу та розвитку європейських університетів, рецепт почав структуруватися. Переклад праць Авіценни та Галена латиною створив єдиний термінологічний простір для лікарів різних країн. Рецепт перетворився на інструмент внутрішньо-професійної комунікації. Формули *Recipe* (Візьми), *Misce* (Змішай), *Da* (Видай) стали деонтичними маркерами – вони вказували на обов'язок аптекаря чітко слідувати волі лікаря.

Зі становленням національних систем охорони здоров'я у Новий час рецепт остаточно втратив ознаки індивідуального послання. Латинська мова забезпечила рецепту статус юридичного документа, зрозумілого в будь-якій юрисдикції. Крос-культурний аспект тут проявився у подоланні мовних бар'єрів: лікар у Києві міг написати рецепт, який однозначно інтерпретувався фармацевтом у Відні чи Парижі. Використання латинських імперативів перейшло з площини магічного наказу в площину юридичної відповідальності. Сьогодні помилка в латинській назві препарату тягне за собою не «гнів богів», а суворі правові наслідки.

Еволюція рецепта також відображає зміну комунікативної дистанції між лікарем та пацієнтом. У минулому латинський текст рецепта був «таємною мовою», що підкреслювала

статус лікаря як ініційованого в таїнства зцілення. У сучасній крос-культурній комунікації латина служить для об'єктивізації: вона виключає емоційне забарвлення і зосереджує увагу на технологічній та терапевтичній суті виготовлення та застосування ліків.

Історія медичного рецепта – це фіксація людського раціоналізму у виписуванні ліків. Від магічного тексту, що апелював до надприродних сил, через схоластичну латину середньовічних університетів, рецепт еволюціонував до статусу універсального правового інструменту. Латинська мова стала тим кодом, який дозволив зберегти професійну точність протягом тисячоліть, доводячи, що успішна комунікація в медицині можлива лише за наявності спільної, суворо регламентованої термінологічної та номенклатурної систем.

Література

1. Balalajeva O. Major principles of teaching Latin at the Departments of Veterinary Medicine in Ukrainian agrarian universities. *Edukacja – Technika – Informatyka. Wybrane problemy edukacji technicznej i zawodowej*. № 4, Część 1. Rzeszów : Wyd. Oświatowe FOSZE, 2013. P. 529–534.

Відомості про авторів

Аліна Себестиянська, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Аліна Супрун, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів та природокористування України (м. Київ, Україна)

Альона Бурбурська, студентка факультету ветеринарної медицини, спеціальність «Ветеринарна медицина», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анастасія Драч, студентка факультету ветеринарної медицини, спеціальність «Ветеринарна медицина», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анастасія Журавель, магістрантка Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анастасія Ковальчук, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анастасія Мельничук, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анастасія Ремезовська, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ангеліна Кушниренко, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Андріана Біла, помічник директора Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при МЗС, аспірант НН Інституту міжнародних відносин КНУ Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)

Андрій Гольцов, доктор політичних наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Андрій Сірко, аспірант кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анна Березна, студентка гуманітарно-педагогічного факультету, спеціальність «Психологія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анна Нечитайло, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Анна Фещенко, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Арсеній Винник, студент спеціальності «Біотехнології та біоінженерія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Артемії Біляєв, студент спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Валентина Культенко, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Валерія Галєєва, студентка спеціальності «Міжнародні відносини», факультет політичних наук, Чорноморський національний університет імені Петра Могили (м. Миколаїв, Україна)

Валерія Лимар, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики, Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)

Василь Костинюк, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Василь Шинкарук, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Вероніка Вебер, студентка магістратури 1 року навчання, гуманітарно-педагогічний факультет, спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні науки та регіональні студії», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Віктор Погнерибко, аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Вікторія Заярна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін та українознавства, Сумський національний аграрний університет (м. Суми, Україна)

Вікторія Івлєва, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Вікторія Кичкирук, студентка гуманітарно-педагогічного факультету, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Вікторія Пацеля, студентка, гуманітарно-педагогічний факультет, спеціальність «Соціальна робота», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Вікторія Хвіст, кандидат історичних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Вікторія Циганенко, студентка гуманітарно-педагогічного факультету, спеціальність «Психологія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Віра Додонова, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Віталій Шмаргун, доктор психологічних наук, професор Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Влада Молчанова, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Галина Навчук, кандидат філологічних наук, доцент, Буковинський державний медичний університет (м. Чернівці, Україна)

Дар'я Пилипенко, студентка спеціальності «Біотехнології та біоінженерія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Діана Москаленко, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Діана Черненко, студентка гуманітарно-педагогічного факультету, спеціальність «Психологія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Дмитро Ковальчук, студент спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Дмитро Чорноморденко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Єва Меркун, студентка факультету ветеринарної медицини, спеціальність «Ветеринарна медицина», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Єва Стольнікова, студентка гуманітарно-педагогічного факультету, спеціальність «Психологія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Євген Калініченко, аспірант кафедри управління та освітніх технологій, гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Євгенія Боднар, асистент кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Євгенія Овдiєнко, студентка факультету захисту рослин, біотехнологій та екології, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Іван Федьович, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Малинський фаховий коледж (м. Малин, Україна)

Ігор Остап, директор Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при МЗС, Надзвичайний і Повноважний Посол, кандидат філологічних наук (м. Київ, Україна)

Інна Невська, магістрантка, гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ірина Вакулик, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ірина Габро, кандидат політичних наук, доцент, Чорноморський національний університет імені Петра Могили (м. Миколаїв, Україна)

Ірина Матвієнко, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ірина Сидоренко, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ірина Сушко, студентка магістратури 1 року навчання, гуманітарно-педагогічний факультет, спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні науки та регіональні студії», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Крістіна Бондарева, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Леся Куранда, магістрантка, гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Лідія Чередник, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Лідія Шинкарук, магістрантка, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (м. Київ, Україна)

Лідія Шинкарук, член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Людмила Лановюк, кандидат історичних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Людмила Омельченко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Людмила Радченко, кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Людмила Шанаєва-Цимбал, кандидат наук з державного управління, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Марія Волочаєва, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Марія Раєвська, студентка спеціальності «Лісове господарство» ННІ лісового і садово-паркового господарства, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Микита Геращенко, аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Мирослава Чепурна, кандидат педагогічних наук, доцент, Черкаський державний технологічний університет (м. Черкаси, Україна)

Михайло Сопіга, кандидат історичних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Михайло Туревич, студент факультету ветеринарної медицини, спеціальність «Ветеринарна медицина», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Назар Сірий, студент спеціальності «Біотехнології та біоінженерія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Наталія Зайцева, кандидат філологічних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Наталія Махиня, доктор педагогічних наук, професор, Черкаський державний технологічний університет (м. Черкаси, Україна)

Наталія Шинкарук, кандидат юридичних наук, доцент, Секретаріат Кабінету Міністрів України (м. Київ, Україна)

Ніна Катиринюк, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Оксана Притика, аспірантка, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Оксана Черноус, кандидат філологічних наук, доцент, Донецький державний університет внутрішніх справ (м. Кропивницький, Україна)

Олег Данильян, доктор філософських наук, професор, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна)

Олександр Дзьобань, доктор філософських наук, професор, Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» (м. Київ, Україна)

Олександр Поведа, кандидат політичних наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Олександра Кононенко, студентка факультету тваринництва та водних біоресурсів спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Олександра Шинкарук, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів та природокористування України (м. Київ, Україна)

Олена Лаута, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Олена Любовець, доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Олена Ялова, кандидатка політичних наук, Директор Департаменту державного протоколу Міністерства закордонних справ України (м. Київ, Україна)

Олеся Андрущенко, доктор філософії за спеціальністю «Право», Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна)

Ольга Баліцька, студентка 1 курсу, факультет ветеринарної медицини, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ольга Моторна, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Ольга Тимошенко, аспірантка кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Руслана Карнаух, студентка гуманітарно-педагогічного факультету, спеціальність «Психологія», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Світлана Гейко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Світлана Литвинська, кандидат філологічних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Світлана Щербина, кандидат філологічних наук, доцент, ПВНЗ «Інститут екології економіки і права» (м. Київ, Україна), кафедра іноземних мов для природничих факультетів, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

Світлана Яшник, доктор педагогічних наук, професор кафедри психології, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Святослав Юсов, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, Інститут історії України НАН України (м. Київ, Україна)

Сергій Асатуров, кандидат історичних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Софія Герасименко, студентка спеціальності «Професійна освіта», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Софія Шумник, студентка факультету ветеринарної медицини, спеціальність «Ветеринарна медицина», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Станіслав Шкляр, студент факультету тваринництва та водних біоресурсів спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура», Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Степан Перелигін, студент спеціальності «Лісове господарство» ННІ лісового і садово-паркового господарства, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Тарас Горбатюк, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Тарас Лушан, аспірант Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Тетяна Гардашук, доктор філософських наук, Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України (м. Київ, Україна)

Тетяна Кичкирук, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Уляна Поліщук, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Уляна Шевчук, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Христина Фарафонова, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Юлія Рябоконт, студентка спеціальності «Соціальна робота та консультування», гуманітарно-педагогічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Юрій Калиновський, доктор філософських наук, професор, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків, Україна)

Albina Voronkina, Bachelor student at Department of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Alina Bilous, PhD in Philosophy, Associate Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Alla Renska, Studentin, Lehr- und Forschungsinstitut für Philologie, Taras-Schewtschenko-Universität Kyjiw (Kyjiw, Ukraine)

Anastasiia Shkovyra, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Anastasiia Yosyenko, 1st-year student, group IR-25001b, International relations bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Andrii Gaponenko, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Anna Kharchenko, Student of the Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Anna Savitska, 1st-year student, group IR-25001b, International relation bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Bujar Adili, PhD in Pedagogy, Assistant Professor, University of Tetovo (Tetovo, North Macedonia)

Cherchinets Violetta, 1st-year student, group PhilE-25001b, Philology bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Danylo Pavlyk, Bachelor student at the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Daria Dobrutska, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Daryna Revenko, 2nd-year student, group IR-24001b, International relation bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Diana Maistrenko, 1st-year student, group J-25001b, Journalism bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Diana Protsiv, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Dmytro Mediukh, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Dmytro Moisyk, Student of the Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Dmytro Teriaiev, PhD in Philology, Associate Professor of the Department of East Slavic Philology and Applied Information Studies, Educational and Scientific Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine). Lecturer at the Institute of Ukrainian Studies, University of Prešov (Prešov, Slovak Republic)

Gzim Xhambazi, PhD in Pedagogy, Associate Professor, University of Tetova (Tetovo, North Macedonia)

Hanna Medianykh, senior lecturer, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Hanna Rudyk, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Hanna Volna, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Iliana Vladlenova, Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (Kharkiv, Ukraine)

Indira Renska, senior lecturer of the Department of English Philology National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Inna Savytska, Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Iryna Sushko, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Jehona Rushidi-Rexhepi, PhD in Philology, Associate Professor, University of Tetova (Tetovo, North Macedonia)

Karina Baranovska, 2nd-year student, group IR-24001b, International relations bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Kateryna Solonets, Bachelor student, Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Kateryna Volianska, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Kristina Hauchus, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Kristina Nikitchuk, student majoring in «Journalism», National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Leila Nasirova, student majoring in «Journalism», National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Makfirete Ameti, PhD in Pedagogy, Associate Professor, University of Tetova (Tetovo, North Macedonia)

Mariia Yulovska, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Oksana Chaika, Doctor of Sciences in Pedagogy, PhD in Linguistics, Associate Professor, Group Compliance L&D at Quintet Private Bank (Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg)

Oleksandr Bondarenko, Doktor der Philologie, Dozent, Lehr- und Forschungsinstitut für Philologie, Taras-Schewtschenko-Universität Kyjiw (Kyjiw, Ukraine)

Oleksandra Artamonova, Master student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Oleksandra Khrystenko, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Oleksandra Krylova, 2nd-year student, group IR-24001b, International relation bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Olena Balalaieva, PhD in Pedagogy, Associate Professor, National University of Life and Environmental Science of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Olexandra Popovych, 3rd-year student, group PhilG-23001b, Philology bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Olha Motorna, Student of the Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Pavlo Honcharenko, 2nd-year student, group IR-24001b, International relation bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Roman Gladky, student, Faculty of Information Technologies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Roman Hrybenko, Student of the Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Ruslan Zilko, Master student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Semen Dubas, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Sofia Berdes, A student at the Faculty of Humanities and Education, specialising in Foreign Philology (with German as the first language), National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Sofia Drozdyak, student majoring in «Journalism», National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Svitlana Khrystiuk, candidate of Historical Sciences, Associate Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Tetyana Posnova-Rubery, PhD in Social Psychology; Psychology of Social Work, Edith Cowan University (Perth, Australia)

Uliana Harkavenko, 1st-year student, group IR-25001b, International relations bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Vadym Horovyi, 3rd-year student, group IR-23001b, International relations bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Valeriia Bilotserkovets, 2nd-year student, group IR-24001b, International relation bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Veronika Veber, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Vitalina Kukhar, 2nd-year student, group IR-24001b, International relations bachelor programme, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Yaroslav Rudyk, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Management and Educational Technology, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Yelyzaveta Usyk, Bachelor student of the Faculty of Humanities and Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Yuliia Khyzhniak, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Yuliia Rudyk, Second year student of the speciality «International Business Management», National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Zlata Pyrozhko, Masters student at Department of International Relations, Public Communications and Regional Studies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)